

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Ref

Statens
offentliga
utredningar

1970: 32

Justitie-
departementet

Polisen i samhället

SOU

Betänkandet avgivet av 1967 års polisutredning
Stockholm 1970

Statens offentliga utredningar 1970

Kronologisk förteckning

1. Barns utemiljö. Tryckeribolaget. C.
2. Om stat och kyrka. Beckman. U.
3. Balanserad regional utveckling. Esselte. In.
4. Reformerad lärarutbildning. Svenska Reproduktions AB. U.
5. Statligt stöd till fiskehamnar. Esselte. Jo.
6. Ny livsmedelsstadga m.m. Del I. Förslag och motiv. Tryckeribolaget. S.
7. Ny livsmedelsstadga m.m. Del II. Bilagor. Tryckeribolaget. S.
8. Yrkesteknisk högskoleutbildning. Svenska Reproduktions AB. U.
9. Snöskotern-fordonet och föraren. Esselte. K.
10. Fria läromedel. Beckman. U.
11. Folkhälsovårdens utbyggande och reglering. Beckman. S.
12. Värnpliktsjämsgöringens civila meritvärde. Esselte. Fö.
13. Sveriges energiförsörjning. Energipolitik och organisation. Svenska reproduktions AB. I.
14. Urbaniseringen i Sverige. Bilagedel I till Balanserad regional utveckling. Esselte. In.
15. Regionalekonomisk utveckling. Bilagedel II till Balanserad regional utveckling. Esselte. In.
16. Riksdagsgrupperna • Regeringsbildningen. Norstedt & Söner. Ju.
17. Ersättare för riksdagsledamöterna. Esselte. Ju.
18. Upphandling av byggnader. Del 2. Administrationen. Beckman. Fi.
19. Svensk FN-lag. Esselte. Ju.
20. Behörighet, meritvärdering, studieprognos. Specialundersökningar av kompetensfrågor. Esselte. U. (Utkommer senare.)
21. Vägar till högre utbildning. Esselte. U. (Utkommer senare.)
22. Pedagogisk utbildning och forskning. Berlingska Boktryckeriet, Lund. U.
23. Understödsföreningar. Svenska Reproduktions AB. Fi.
24. Rationell bensinhandel. Esselte. H.
25. Aspirationer, möjligheter och skattemoral. Göteborgs Offsettryckeri AB, Surte. Fi.
26. Körkort och körkortsregistrering. Norstedt & Söner. K.
27. Allmänna val på våren? Norstedt & Söner. Ju.
28. Tjänstgöringsbetyg. Norstedt & söner. Fi.
29. Decentralisering av statlig verksamhet. Esselte. Fi.
30. Stordriftsfördelar inom industriproduktionen. Esselte. Fi.
31. Militära straff och disciplinmedel. Esselte. Ju.
32. Polisen i samhället. Esselte. Ju.

Statens offentliga utredningar

1970: 32

Justitiedepartementet

Polisen i samhället

Betänkandet avgivet av 1967 års polisutredning
Stockholm 1970

Statens offentliga utredningar
1970:11
A. Utredningsenheten

Polisen i samhället

Till statsrådet och chefen för justitiedepartementet

Genom beslut den 10 november 1967 be- myndigade Kungl. Maj:t chefen för justi- tiedepartementet att tillkalla högst fem sak- kunniga med uppdrag att göra en översyn av indelningen i polis- och åklagardistrikt och av den regionala polisorganisationen. Genom beslut den 22 mars 1968 bemyn- digade Kungl. Maj:t departementsche- fen att tillkalla ytterligare en sakkunnig för nämnda översyn.

Med stöd av bemyndigandena tillkallade Herr Statsrådet som sakkunniga den 23 no- vember 1967 statssekreteraren Ove Rainer, ordförande, ledamöterna av riksdagens and- ra kammare direktören Per Bergman och numera förvaltningschefen Sven Ekström, dåvarande ledamoten av riksdagens andra kammare, numera justitierådet Ingrid Gärde Widemar och ledamoten av riksdagens förs- ta kammare fögderidirektören Lars Schött samt den 22 mars 1968 ledamoten av riks- dagens andra kammare lantbrukaren Tage Sundkvist.

De sakkunniga har antagit namnet 1967 års polisutredning.

Att såsom experter biträda utredningen förordnades den 8 februari 1968 direktö- ren Mats Börjesson, landssekreteraren Ar- ne Fröjd och ombudsmannen Malte Lin- dell samt den 17 juni 1968 länsåklagaren Karl Gustaf Olsson, polismästaren Lennart Printz och länspolischefen Karl-Gustaf Ståhl.

Att vara sekreterare åt utredningen för-

ordnades den 11 december 1967 departe- mentsrådet Börje Alpsten och såsom biträ- dande sekreterare förordnades samma dag hovrättsfiskalen Lars Åhlén.

För att tagas i beaktande vid uppdragets fullgörande har Kungl. Maj:t till utredning- en överlämnat

1) skrivelse den 14 oktober 1969 från rikspolisstyrelsen angående passkontrollen vid Arlanda flygplats

2) skrivelse den 15 augusti 1969 från Stockholms socialdemokratiska ungdomsdi- strikt angående översyn av polismännernas kompetens, arbetsformer och ekonomiska resurser

3) riksdagens skrivelse den 19 mars 1970, nr 2, i anledning av i statsverkspropositio- nen gjorda framställningar rörande utgifter- na för budgetåret 1970/71 inom justitiede- partementets verksamhetsområde jämte mo- tioner – i den del skrivelsen avser motion om personalrepresentation vid polismänn- derna, m. m.

4) riksdagens skrivelse den 19 mars 1970, nr 87, i anledning av motioner om medbor- garvittnen vid polisförhör, m. m.

Utredningen har dessutom från myndig- heter och organisationer mottagit en rad framställningar i frågor inom utredningens ämnesområde.

Utredningen får härmed vördsamt över- lämna betänkandet Polisen i samhället. Be- tänkandet behandlar polis- och åklagardi- striktsindelningen, lekmannainflytandet i

den lokala polisorganisationen samt organisation och verksamhetsområden för den regionala polisverksamheten.

Eftersom rikspolisstyrelsen f. n. undersöker organisationen i Stockholms polisdistrikt anser sig utredningen inte nu kunna lägga fram förslag till indelning i polis- och åklagardistrikt i Stockholms län och göteborgsområdet.

Till betänkandet har fogats dels reservationer av ordföranden och herr Tage Sundkvist, dels särskilda yttranden av herrar Mats Börjesson, Arne Fröjd, Lennart Printz och Karl Gustaf Ståhl.

Stockholm i maj 1970.

Ove Rainer

Per Bergman

Sven Ekström

Ingrid Gärde Widemar

Lars Schött

Tage Sundkvist

/Börje Alpsten

Lars Ahlén

Innehåll

Skrivelse till statsrådet och chefen för justitiedepartementet	3	lisdistrikten	39
Kapitel 1 <i>Sammanfattning</i>	7	4.3.3 Arbetsuppgifter	39
Kapitel 2 <i>Inledning</i>	18	4.3.4 Personalorganisationen inom polisdistrikten	41
2.1 Direktiven	18	4.3.5 Polisnämnd	41
2.2 Översynens uppläggning och avgränsning	19	4.4 Den regionala polisorganisationen	42
Kapitel 3 <i>Tidigare reformer och reformförslag</i>	21	4.4.1 Länsstyrelsens uppgifter och länspolischefens ställning . .	42
3.1 1939 års polisutredning (SOU 1944: 53 och 54)	23	4.4.2 Verksamheten på länspolischefens expedition	43
3.2 1948 års polisutredning (SOU 1951:8)	24	4.4.3 Verksamheten på landskansliet	45
3.3 1957 års polisutredning (SOU 1961: 34)	25	4.4.4 Organisation	47
3.4 Polisberedningen	29	4.5 Distriktsåklagarorganisationen . .	47
3.5 Förhållandena i Stockholm, Göteborg och Malmö	33	Kapitel 5 <i>Erfarenheter efter förstatligandet</i>	48
3.6 Länsförvaltningsutredningen (SOU 1967: 20 och 21), Länsindelningsutredningen (SOU 1967: 23) och Länsdemokratiutredningen (SOU 1968: 47)	34	5.1 Lokala polisorganisationen	48
Kapitel 4 <i>Nuvarande förhållanden</i>	37	5.2 Den regionala organisationen	52
4.1 Författningar som reglerar polis- och åklagarväsendet	37	5.2.1 Länen som verksamhetsområden för den regionala polisorganisationen	52
4.2 Förhållandet mellan myndigheterna inom polisväsendet och inom åklagarväsendet	37	5.2.2 Den nuvarande organisationsformen	54
4.3 Den lokala polisorganisationen	38	5.3 Distriktsåklagarorganisationen . .	55
4.3.1 Polisdistriktsindelningen	38	Kapitel 6 <i>Överväganden och förslag</i>	57
4.3.2 Arbetsfördelningen inom polisdistrikten	39	6.1 Lokala polisorganisationen	57
4.3.3 Arbetsuppgifter	39	6.1.1 Polisdistriktsindelningen	57
4.3.4 Personalorganisationen inom polisdistrikten	41	6.1.2 Medborgarinflytandet i den lokala polisorganisationen	87
4.3.5 Polisnämnd	41	6.2 Regionala polisorganisationen	91
4.4 Den regionala polisorganisationen	42	6.2.1 Länsstyrelsealternativet	92
4.4.1 Länsstyrelsens uppgifter och länspolischefens ställning . .	42	6.2.2 Polisstyrelsealternativet	95
4.4.2 Verksamheten på länspolischefens expedition	43	6.2.3 Regionindelning	98
4.4.3 Verksamheten på landskansliet	45	6.2.4 Val av alternativ	100
4.4.4 Organisation	47	6.2.5 Regionpolisstyrelsen	102
4.5 Distriktsåklagarorganisationen . .	47		

6.2.5.1 Uppgifter och ställning	102	3: 2 Åklagardistriktens fördelning på olika län m. m.	168
6.2.5.2 Polisregioner	103	4: 1 Stockholms polisregion	169
6.2.5.3 Personalorganisation	104	4: 2 Norrköpings polisregion	171
6.3 Distriktsåklagarorganisationen	105	4: 3 Kalmar polisregion	172
		4: 4 Malmö polisregion	174
Kapitel 7 <i>Genomförandet</i>	109	4: 5 Göteborgs polisregion	176
7.1 Lokala polisorganisationen	109	4: 6 Örebro polisregion	178
7.2 Regionala polisorganisationen	110	4: 7 Sundsvalls polisregion	180
7.3 Distriktsåklagarorganisationen	111	4: 8 Luleå polisregion	181
		5 Kartor	182
Kapitel 8 <i>Rationaliseringsvinster och kostnader</i>	113	6: 1 Utkast till polisinstruktion	204
8.1 Indelningen i polisdistrikt	113	6: 1: 1 Förteckning över antal ledamöter i distriktpolisstyrelse	228
8.2 Distriktpolisstyrelserna	113	6: 1: 2 Kommentar till utkast till polisinstruktion	234
8.3 Den regionala polisorganisationen	114		
8.4 Indelningen i åklagardistrikt	115		
Reservationer och särskilda yttranden	116		

Bilagor

1: 1 Nuvarande polisdistriktsindelning	119
1: 2 Sammanställning av polisdistrikten i storleksordning	122
1: 3 Polisdistriktens fördelning på olika län	124
1: 4 Principorganisation för huvudstyrka	126
1: 5 Tablå över organisationsformer inom lokala polisorganisationen	128
1: 6 Rikspolisstyrelsens förslag till ändrad polisdistriktsindelning	132
1: 7 Uppgifter om folkmängd m. m.	137
2: 1 Landskansliärenden som nu regelmässigt handläggs under medverkan av länspolischefen men som enligt länsstyrelsealternativet inte skall överföras till regionpolischefen	147
2: 2 Landskansliärenden som i länsstyrelsealternativet föreslås överförda till regionpolischefen	152
2: 3 Landskansliärenden som nu regelmässigt handläggs under medverkan av länspolischefen men som enligt polisstyrelsealternativet inte skall överföras till regionpolisstyrelsen	157
2: 4 Landskansliärenden som i polisstyrelsealternativet föreslås överförda till regionpolisstyrelsen	160
2: 5 Indelning i sex polisregioner	164
2: 6 Indelning i åtta polisregioner	165
3: 1 Nuvarande åklagardistriktsindelning	166

1.1 Inledning

Det är endast något över fem år sedan en genomgripande reform av polisväsendet genomfördes i samband med dess förstatligande. Mot bakgrunden härav kan det te sig förvånande att förslag nu läggs fram om relativt omfattande ändringar i den ordning som gäller. Men i samband med förstatligandet förutsattes att man med ledning av gjorda erfarenheter skulle behöva se över organisationen ytterligare. Det är dessutom polisutredningens uppfattning att den vid förstatligandet genomförda organisationen redan från början var behäftad med vissa brister. Det gäller framför allt indelningen i polisdistrikt och organisationen av den regionala polisverksamheten. Dessa brister har på grund av brottslighetens utveckling och den ökande trafikintensiteten accentuerats under de år som har gått efter förstatligandet. Allt efter tiden går blir bristerna än mer påtagliga.

För att komma till rätta med den ökande brottsligheten måste ett intensivt arbete bedrivas för att rationalisera och effektivisera polisverksamheten. Polisutredningens förslag i detta betänkande »Polisen i samhället» får ses som ett led i detta arbete. Men utredningen har sett som en kanske lika väsentlig uppgift att undersöka på vilket sätt kravet på ökat medborgarinflytande på samhällsverksamheten kan tillgodoses inom polisväsendet. Behovet av en medborgerlig förank-

ring av samhällets insatser gör sig nämligen gällande med särskild styrka i fråga om polisverksamheten. Detta behov är inte tillfredsställande tillgodosett för närvarande.

Det är från nu angivna utgångspunkter som utredningens förslag skall ses. En aldrig så effektiv polis kan inte i ett demokratiskt samhälle fullgöra sin uppgift på ett riktigt sätt, om inte verksamheten fullt ut omfattas av allmänhetens förtroende. De olika förslag som utredningen lägger fram syftar till att rationalisera polisverksamheten och förankra denna på ett bättre sätt bland medborgarna.

1.2 Översynens omfattning

Enligt direktiven har utredningen haft att göra en översyn av indelningen i polisdistrikt med utgångspunkt från ett av rikspolisstyrelsen framlagt förslag men med frihet att pröva även andra lösningar till en rationell indelning. Utredningen har också haft att överväga om de förslag som utredningen kommer fram till bör föranleda några jämförelser av indelningen i åklagardistrikt. Det har dessutom varit utredningens uppgift att utreda vilka konsekvenser som en ändrad polisdistriktsindelning kan komma att få beträffande den regionala polisorganisationen och lägga fram de förslag som föranleds därav.

Utredningen har funnit att indelningen i polisdistrikt måste ses över i sin helhet. Ef-

tersom det föreligger ett klart samband mellan indelningen i polisdistrikt och organisationen för den regionala verksamheten har utredningen gjort en total översyn av formerna för den regionala och lokala polisverksamheten.

Översynen innefattar förslag om stärkande av det medborgerliga inflytandet på såväl den regionala som lokala polisverksamheten.

1.3 Den lokala och regionala polisverksamheten

1.3.1 Brister i den nuvarande organisationen

I samband med den omorganisation av den lokala polisverksamheten som genomfördes vid polisväsendets förstatligande uttalades farhågor för att de minsta distriktet inte skulle fungera effektivt. Dessa farhågor har i stort sett besannats.

Det har med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning inte varit ekonomiskt försvarligt att tillföra de små distriktet specialiserad personal i den utsträckning som i och för sig hade varit önskvärd. Tekniska hjälpmedel kan inte heller användas i erforderlig omfattning. Distriktets möjligheter att utnyttja och underhålla teknisk utrustning är nämligen avgörande för tilldelningen av sådan materiel. Ett sporadiskt användande är ur ekonomisk synpunkt inte försvarligt. Vad nu har sagts leder till att de små distriktets behov av specialiserad personal och tekniska hjälpmedel inte alltid kan tillgodoses. Möjligheterna till rationalisering och specialisering av arbetet är därför starkt begränsade i dessa distrikt.

Det ligger också i sakens natur att en lämplig fördelning av arbetsuppgifterna med hänsyn till å ena sidan uppgifternas art, å andra sidan personalens utbildning och förutsättningarna i övrigt är svårare att genomföra i en mindre organisatorisk enhet än i en större. Alltför små specialenheter är också olämpliga, bl. a. från den synpunkten att ledningen av sådana enheter inte kan göras tillräckligt effektiv. Sålunda är det i de allra minsta polisdistriktet inte ens möjligt att

inrätta särskilda befälstjänster för varje enhet.

Det är vidare inte möjligt att tillföra de små distriktet sådana resurser att verksamheten kan fungera väl även vid tillfälliga toppbelastningar. Bristen på elasticitet visar sig här ofta i ett kraftigt uttag av övertid. De små polisdistriktet har visat sig vara särskilt känsliga för störningar bl. a. genom att kompetenta vikarier på befälstjänster och andra nyckelposter ofta inte finns att tillgå inom distriktet. Nu angivna förhållanden innebär givetvis olägenheter ur planerings- och personalvårdssynpunkt.

Vad nu har sagts medför att den mera långsiktiga planeringen förrycks och försvåras också i distrikt som skall tillskjuta personal för förstärkning. Organisationen i många distrikt är inte tillräckligt elastisk och flexibel för att tåla påfrestningar till följd av kommendering av personal för tillfällig tjänstgöring i annat distrikt, tjänstledigheter, semestrar, utbildning etc.

En mycket allvarlig brist i flera små distrikt är att kontinuerlig rörlig övervakning inte kan organiseras. Övervakningen är relativt personalkrävande och i ett stort antal distrikt är det inte möjligt och inte heller ekonomiskt försvarligt att tillföra distriktet så stor polisstyrka som behövs för att hålla en polisbil med dubbelpatrull igång dygnet runt och för att svara för den sambands-tjänst som är nödvändig för patrulleringen.

Polismästarens kansli i de allra minsta distriktet har fått en uppbyggnad som inte svarar mot distriktets storlek i övrigt. Anledningen till detta är att kansliet måste ha en viss minsta storlek för att över huvud taget fungera. Det är emellertid svårt att utnyttja den specialiserade kanslipersonalen för andra arbetsuppgifter i sådana distrikt. På grund härav går eventuell överkapacitet förlorad. Kanslierna i de minsta distriktet är därför oekonomiska.

De brister i organisationen som sålunda har redovisats måste sägas ha förelegat redan när förstatligandet av polisväsendet genomfördes. Vad som hänt därefter framhäver behovet av en översyn av polisorganisationen.

Inflyttningen till tätorterna visar en stigande tendens. Samtidigt blir de säsongsmässiga flyttningarna mellan tätorter och fritidsområden allt vanligare. Detta har medfört ökade krav på polisväsendets flexibilitet.

Brottsutvecklingen har i flera avseenden varit oroande under de senaste åren och såväl antalet brott som brottens svårighetsgrad beräknas stiga i fortsättningen. Trafikintensiteten på våra gator och vägar har också ökat kraftigt under senare år och väntas fortsätta att öka. Denna utveckling kommer att medföra ett allt starkare tryck inte minst på de små polisdistrikten.

I olika sammanhang har framförts önskemål om åtgärder för att förbättra polisenämndernas möjligheter att fullgöra sina uppgifter. I det syftet har föreslagits vissa reformer i stort sett inom ramen för polisenämndernas nuvarande funktion som rådgivande organ. Från flera håll har föreslagits att polisenämnderna ges ekonomiska resurser för anställning av personal för sekretariat eller kansli och att medel anslås för informationsverksamhet.

Utredningen anser också att polisenämnderna inte fungerar väl. En reform av medborgarinflytandet i den lokala polisorganisationen bör därför övervägas.

Utvecklingen efter förstatligandet har visat att vissa län är för små som verksamhetsområden för den regionala polisverksamheten.

Brottslingar förflyttar sig numera ofta snabbt över större områden än län och begår serier av brott. För en effektiv brottsbekämpning i sådana fall krävs goda möjligheter till samordning av den uppdagande och förebyggande verksamheten.

En effektiv spaning kan nu inte etableras snabbt eftersom förstärkningar måste inkallas genom hänvändelse till flera olika län eller till rikspolisstyrelsen. Länen är vidare för små för att medge en snabb och enkel samordning av verksamheten så att den fungerar lika effektivt i olika delar av spaningsområdet. En effektiv spaningsledning försvåras om man ibland måste vända sig till en eller flera sidoordnade myndigheter för att få åtgärder utförda. I många

fall är det nödvändigt att överflytta ledningen från ett län till ett annat. En sådan överflyttning är svår att genomföra utan effektivitetsförluster.

Brottslingarnas ökade rörlighet skapar allt starkare krav på samlade aktioner i brottsbekämpande syfte. För sådana aktioner är länen som regel för små som verksamhetsområden och de har otillräckliga resurser.

Behovet av trafikövervakning har ökat starkt. Erfarenheterna visar att man för att nå gynnsammast möjliga effekt i stor utsträckning måste inrikta trafikövervakningsarbetet på större samordnade insatser av personal och materiel. För sådan trafikövervakning är länen för små som verksamhetsområden.

De styrkor som nu finns inom länen är ofta inte tillräckliga för den allmänna övervakningsverksamhet som krävs i samband med större evenemang med tillströmning av folk och fordon och vid andra speciella tillfällen. Behövlig specialutrustning såsom mobila ledningscentraler, speciell radioutrustning, specialfordon m. m. kan av kostnadsskäl inte i tillräcklig omfattning tilldelas varje län. Tillgången på välutbildad ledningspersonal som är förtrogen med uppgifter av detta slag är dessutom otillräcklig.

För den inspektionsverksamhet som bör ligga på regionplanet krävs tillgång till specialister inom olika grenar av polisverksamheten. Ett sådant krav kan inte tillgodoses inom ramen för nuvarande länspolischeforganisation.

Från länspolischefshåll har uttalats att den nuvarande organisationen är behäftad med sådana brister att den kan befaras »vittra sönder».

De skäl som talar för ett ökat lekmannainflytande på den lokala polisverksamheten gör sig också starkt gällande beträffande den regionala polisverksamheten. Om denna verksamhet effektiviseras och får ökad betydelse framträder kravet på medborgarinflytande med större skärpa.

1.3.2 Överväganden och förslag

De angivna bristerna blir med tiden mer och mer accentuerade. Det ligger därför nära till hands att överväga en relativt genomgripande omorganisation av den lokala och regionala organisationen. Här för talar också önskemålet att en ny reform innebär en långsiktig lösning av såväl de rent organisatoriska problemen som formerna för medborgarinflytandet i polisverksamheten. Inte minst av hänsyn till den berörda personalen bör man inrikta sig på en reform som kan förutsättas bli bestående under överskådlig tid.

När det gäller organisationen på lokalplanet skulle en mera långtgående målsättning kunna gå ut på att polisdistrikten ges en sådan organisation att de i princip alltid blir självförsörjande beträffande personal. För att man skall kunna åstadkomma detta krävs i dag omkring 50 ordinarie polismän i ett polisdistrikts huvudstyrka. Vid speciella förhållanden är inte ens detta antal tillräckligt. F. n. har inte mer än ett trettiotal polisdistrikt en huvudstyrka om 50 ordinarie polismän eller mera.

En reform av denna omfattning har tidigare varit aktuell. 1939 års polisutrednings förslag om 31 polismästardistrikt skulle om det genomförts sannolikt på sikt ha lett till samma antal polisdistrikt. Denna utredning utgick från att ett län skulle bilda ett eller flera polismästardistrikt. En rationell indelning i ett 30-tal polisdistrikt förutsätter i dag att länsgränserna får skäras i ett relativt stort antal fall.

En reform efter nu angivna linjer skulle innebära att den regionala polisorganisationen slopades och att rikspolisstyrelsens uppgifter för ledning och samordning i stället måste öka väsentligt. En sådan centralisering av uppgifterna i polisverksamheten anser utredningen inte böra komma ifråga. Ett annat skäl som talar emot en sådan indelning i polisdistrikt är att det är svårt att skapa ett lokalt förankrat medborgarinflytande i så stora distrikt.

Utredningen har därför kommit fram till att en rationell organisation inom polisvä-

sendet bör åstadkommas genom ett begränsat antal sammanslagningar av distrikt i förening med en omorganisation av den regionala polisverksamheten. Ett starkt lekmannainflytande bör åstadkommas i såväl den lokala som den regionala organisationen.

När det gäller indelningen i polisdistrikt har utredningen haft som utgångspunkt att den polisiära servicen skall förbättras genom reformen och att den inte får försämrats i någon del av ett polisdistrikt genom en distriktsindelningsändring. Frågan om hur kravet på polisiär service skall tillgodoses måste prövas från fall till fall. Faktorer som har betydelse vid prövningen om ett distrikt skall upphöra är befolkningsutvecklingen, avstånd och kommunikationer samt kansliortens storlek inom distriktet.

Det nu sagda leder till att bedömningen utfaller olika när det gäller distrikt i tätbefolkade områden och distrikt i glesbygdsområden. Storstadsområdena erbjuder särskilda polisiära problem. Där behövs större specialiserade poliskårer än i landet i övrigt. I storstadsområdena kan det därför vara befogat att lägga samman polisdistrikt som är förhållandevis stora.

Nya polisdistrikt bör inte bildas utan hänsyn till andra indelningar. Indelningen i kommuner är av grundläggande betydelse för polisdistriktsindelningen och de nya polisdistriktens gränser bör också som regel följa länsgräns. Vid indelningen bör hänsyn också tas till näringsgeografisk samhörighet olika bygder emellan.

Utredningen utgår från att verksamhetsområdena för polis, åklagare och domstol om möjligt bör stämma överens. Genom att såväl polis- och åklagardistrikt som domkretsar kommer att byggas upp på grundval av kommunblocken underlättas den önskvärda anpassningen. Det bör vara ett oeftergivligt krav att polis- och åklagardistriktens gränser inte skär varandra. Det är också ett starkt önskemål att inte heller åklagardistriktens och domkretsarnas gränser gör det. I särskilda fall får man emellertid acceptera att indelningen i polisdistrikt, åklagardistrikt och domkretsar inte kommer att helt sammanfalla.

Mot denna bakgrund föreslår utredningen att antalet polisdistrikt minskas från 119 till 90. Med hänsyn till att rikspolisstyrelsen undersöker organisationen i Stockholms polisdistrikt lägger utredningen inte nu fram något förslag till indelning i polisdistrikt i stockholms- och göteborgsområdena.

Utredningen redovisar sina förslag distrikt för distrikt. Denna redovisning omfattar en detaljerad redogörelse för hur polisverksamheten kommer att bedrivas i det sammanlagda distriktet och vilka fördelar som är att vinna genom en sammanslagning. Förhållandena växlar givetvis från distrikt till distrikt men i stort sett kan resultatet av de föreslagna åtgärderna sägas vara följande.

Polischefen får bättre möjligheter att leda och planera verksamheten långsiktigt. Genom att större resurser står till förfogande kan han på ett mera rationellt sätt fördela arbetsuppgifterna med hänsyn till behovet av specialisering och utnyttjande av tekniska hjälpmedel.

Kamerala och kanslibetonade funktioner kan genom att sammanföras fullgöras med en sammanlagd mindre arbetsinsats. Den arbetskraft som frigörs kan utnyttjas för andra uppgifter vilket är angeläget med hänsyn till strävandena att överföra uppgifter från polispersonal till biträdespersonal.

Kontinuerlig övervakning kan efter den föreslagna reformen upprätthållas i flera distrikt än för närvarande. Utryckningsberedskapen kommer i många fall att förbättras i de distrikt som upphör som självständiga enheter.

Inom utredningsverksamheten kan behovet av specialisering tillgodoses bättre. Sålunda kan tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal utnyttjas på ett smidigare sätt.

Större trafiksektioner erhålles. Härigenom effektiviseras dessa sektioners arbete och deras verksamhet kan bättre samordnas med den regionalt bedrivna verksamheten till nytta för hela det sammanlagda distriktet.

Genom de föreslagna indelningsändringarna kan personella resurser fördelas om. Syftet är således inte att ändringarna skall leda till en reell minskning av antalet tjäns-

ter. I princip bör det antal tjänster (årsarbetskrafter) som nu finns i områden som skall utgöra ett nytt distrikt behållas i dessa områden och inte flyttas till annat distrikt.

Den övervakningsverksamhet som nu bedrivs på ort som upphör att vara kansliort måste även efter en sammanslagning i många fall utföras av personal som är stationerad där. Flyttning av polismanstjänster från en sådan ort bör inte utan starka skäl komma i fråga i glesbygdsområden. En sådan åtgärd kan leda till försämrad service i det område som upphör att vara eget polisdistrikt. I andra områden kan antalet tjänster för övervakningsverksamhet reduceras i viss utsträckning. Flyttning bör dock komma i fråga bara om det är till fördel för verksamhetens bedrivande i det område som upphör att vara polisdistrikt.

Ett motsvarande resonemang anser utredningen böra föras i fråga om utredningsverksamheten. Det torde som regel inte vara rationellt att låta personal i den nya kansliorten svara för andra än kvalificerade utredningar från ort som upphör att vara kansliort. Är avståndet stort till den nya kansliorten, bör särskilt avdelad utredningspersonal alltid finnas på den ort som upphör att vara kansliort.

Den ställning utredningen tagit i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet leder till relativt små förändringar i personaluppsättningarna i de distrikt som läggs samman med annat polisdistrikt. Polispersonal med person- och lokalkännedom kommer alltjämt att finnas inom de områden som upphör att vara eget polisdistrikt.

Det är väsentligt att man på ort som vid en sammanläggning upphör att vara kansliort tillgodoser kravet på service i s. k. polismyndighetsärenden. Föreståndare för polisstyrka i sådan ort förutsätts få befogenhet att besluta i polismyndighetsärenden.

När det gäller *medborgarinflytandet* på den lokala polisverksamheten vill utredningen framhålla att det är angeläget att tillse att polisverksamheten utövas på ett sådant sätt och med sådana medel att den får stöd bland den allmänhet som polisen har till uppgift att tjäna. För att skapa garantier här-

för krävs att allmänheten har insyn i polisverksamheten. Om denna insyn – såsom är fallet beträffande polisenämnderna – bara kan leda till råd och rekommendationer begränsas givetvis medborgarnas möjligheter att påverka de beslut som fattas. Med hänsyn till polisverksamhetens art och dess betydelse för medborgarna bör undersökas på vilket sätt medborgarna kan få ett verkligt inflytande på denna verksamhet. Det kan ske genom att polisenämnderna ersätts av polisstyrelser med beslutanderätt i vissa frågor. En sådan lösning är ägnad att inte bara stärka allmänhetens förtroende för polisen och dess verksamhet utan också främja polisverksamheten som sådan. Innan ställning kan tas till denna fråga måste emellertid undersökas dels vilka uppgifter som kan läggas på polisstyrelsen i plenum, dels vilken sammansättning en sådan styrelse bör ha.

Utredningen har den principiella uppfattningen att styrelsen i plenum bör avgöra viktigare allmänna frågor som rör polisverksamheten inom distriktet. Det innebär att ärenden angående polisdistriktsindelning, polisstyrkornas stationering inom polisdistriktet, frågor om decentraliserad handläggning av polismyndighetsärenden, petitafrågor och viktigare tillsättningsärenden bör avgöras i plenum. Det sagda utgör givetvis inte något hinder för att polisstyrelsen i plenum behandlar andra frågor av principiell betydelse för polisverksamheten inom distriktet.

S. k. polismyndighetsärenden bör inte handläggas i plenum utan ankomma på polischefen eller personal som är underställd denne.

Det är självfallet att den lokala polischefen ensam skall svara för den operativa ledningen.

När det gäller polisstyrelsens sammansättning gör sig olika intressen gällande. Följande tre önskemål träder därvid i förgrunden. I styrelsen bör helst alla i polisdistriktet ingående kommuner vara representerade. Kommunerna bör om möjligt få en representation som står i relation till kommunernas inbördes storlek. Styrelsen bör om den skall fungera effektivt inte vara alltför stor.

Dessa önskemål kan tillgodoses i de 18 polisdistrikt som kommer att bestå av en enda kommun efter kommunindelingsreformen. Den medborgerliga förankring som utredningen eftersträvar kan i dessa fall lösas genom att kommunfullmäktige får föreslå medborgarrepresentanterna i styrelsen. Den regionala polismyndighet utredningen föreslår i det följande bör utse dessa ledamöter men är därvid givetvis bunden av kommunfullmäktiges förslag.

I de 72 polisdistrikt som kommer att bestå av två eller flera kommuner blir det en mycket skiftande sammansättning av de olika styrelserna, om man skall tillgodose de förut angivna önskemålen. Enligt utredningens mening bör emellertid det primära inte vara att få en fullständig och proportionell representation i styrelsen för de olika i polisdistriktet ingående kommunerna utan att skapa en funktionsduglig styrelse som så allsidigt som möjligt kan tillgodose behovet av medborgerligt inflytande på polisverksamheten i distriktet som helhet. Detta uppnås bäst genom att landstinget får föreslå medborgarrepresentanterna i polisstyrelsen i distrikt bestående av två eller flera kommuner och att kommunfullmäktige i Göteborg och Malmö, som är landstingsfria städer, får föreslå ledamöter och suppleanter i polisstyrelserna i Göteborgs och Malmö polisdistrikt till det antal Kungl. Maj:t bestämmer.

När det gäller att tillgodose de skilda önskemål och intressen i fråga om representation i styrelsen som kan föreligga bör landstinget tillse att styrelsen blir sammansatt så att den så långt möjligt motsvarar de politiska förhållandena i distriktet. I de undantagsfall då kommun inte kan bli representerad av ledamot i styrelsen bör landsting föreslå suppleant från denna kommun.

Som ledamot eller suppleant bör endast den ifrågakomma som är bosatt inom polisdistriktet och som fyller övriga krav för valbarhet till ledamot i kommunal nämnd. Ordförande och vice ordförande i styrelsen bör utses av den regionala polismyndigheten bland de ledamöter som föreslagits av kommun eller landsting.

På grund av vad sålunda anförts anser utredningen att en lämplig uppdelning kan göras av de frågor beträffande vilka polischefen beslutar ensam och de frågor som skall handläggas av polisstyrelsen i plenum och att en lämplig form för den medborgerliga representationen i styrelsen står att uppnå. Utredningen föreslår därför att den nuvarande polisenämnden avskaffas och ersätts av en polisstyrelse med sju ledamöter. Polischefen skall ingå i styrelsen. Sex ledamöter och lika många suppleanter utses av den regionala polismyndigheten på förslag av kommunen eller, i polisdistrikt bestående av fler än en kommun, av landstinget. Landstingsfri kommun skall dessutom få möjlighet att föreslå ledamot eller suppleant. Styrelsen bör benämnas distriktpolisstyrelse.

Att stärka det medborgerliga inflytandet på polisverksamheten genom att ersätta de nuvarande rådgivande polisenämnderna med polisstyrelser med beslutanderätt är ett betydelsefullt led i strävandena att få till stånd ett gott samarbete mellan polis och allmänhet. Utredningen anser emellertid att det inte är tillräckligt att tillerkänna polisstyrelsen den formella beslutanderätten i de olika frågorna.

Det är viktigt att polisstyrelsens ledamöter får tillräcklig information om polisverksamheten i distriktet. Sådan information bör polischefen lämna styrelsens övriga ledamöter fortlöpande. Informationen bör avse såväl vidtagna som planerade åtgärder av allmän betydelse för polisverksamheten i distriktet. Informationen bör givetvis också avse de olika polisiära behov och de särskilda problem i övrigt som från tid till annan föreligger inom distriktet.

Lika angeläget är det att polisstyrelsens ledamöter får möjlighet att få del av allmänhetens synpunkter på polisverksamheten. Vid utredningens kontakter med polisenämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö har önskemål framkommit om att medel ställs till förfogande för att polisenämnderna genom möten och på annat sätt skall få kontakt med enskilda och organisationer som har synpunkter på de behov av

polisiär service som föreligger inom olika delar av distriktet. Utredningen anser det angeläget att polisstyrelserna får medel för sådan verksamhet. Enligt utredningens mening bör också lekmannarepresentanterna få en viktig funktion att fylla när det gäller kontakten mellan polisen och de sociala organen inom polisdistriktet. Utredningen vill starkt understryka behovet av en bättre samordning av de sociala och polisiära aktiviteterna.

Genom de distriktssammanslagningar som utredningen föreslår beräknas vissa arbetskraftsbesparingar kunna göras på polischefskanslierna. Dessa kan utnyttjas för den ökning av arbetsuppgifterna på polisstyrelsernas kanslier som den av utredningen avsedda kraftigare inriktningen på informationsfrågor kan leda till. I övrigt kan vissa mindre förstärkningar bli erforderliga.

Styrelsens lekmanaledamöter bör utöver arvode för sammanträde få ersättning för det arbete som de utför i enlighet med vad ovan har sagts.

Som redan har framgått anser utredningen att de brister som vidlåder den regionala polisorganisationen är så väsentliga att en genomgripande reform av denna organisation är nödvändig.

För ett effektivt fullgörande av de uppgifter som ingår i den regionala polisverksamheten krävs en principorganisation omfattande chef, ställföreträdare och två enheter. Det är av kostnadsskäl inte möjligt att tillföra länsstyrelserna en sådan organisation. Det skulle dessutom inte finnas tillräckligt med arbetsuppgifter för personalen i ett verksamhetsområde som endast omfattar ett län och organisationen skulle därför bli överdimensionerad. Med en sådan lösning skulle man inte heller bemästra de problem som sammanhänger med behovet av en samlad ledning av polisverksamheten över större områden än de nuvarande länen.

För att verksamheten skall kunna bedrivas rationellt behövs områden bestående av 3-4 län. Detta innebär en indelning av landet i 6-8 regioner. En sådan organisation blir väsentligt effektivare än länspolischeforganisationen. Till detta kommer att i ett

sådant regionsystem den nya organisationen kan genomföras utan någon kostnadsökning utan snarare med minskade kostnader som följd. Det nu anförda talar starkt för att landet indelas i 6-8 polisregioner, var och en med sin särskilda organisation. Återstår då att avgöra om man skall finna någon form för anknötning av denna polisorganisation till länsstyrelserna eller om den regionala polisverksamhetens samband med länsförvaltningen i övrigt inte är sådant att det motiverar en sådan anknötning.

Länsstyrelsernas befattning med frågor som hör till åklagarväsendet, domstolarna och kriminalvården har numera praktiskt taget helt upphört. Av länsstyrelsernas befattning med rättsväsendet återstår endast polisverksamheten. Den regionala polisverksamheten sköts praktiskt taget helt av länspolischefen och personal på hans expedition.

Mot bakgrund av vad nu sagts ter det sig naturligt att undersöka vilka särskilda skäl som från allmänna förvaltningssynpunkter kan åberopas för polisväsendets anknötning till länsstyrelserna. Bedömningen måste givetvis också grunda sig på polisiära effektivitets- och lönsamhetsöverbäganden. Vid sitt ställningstagande har utredningen arbetat med två alternativ - länsstyrelsealternativet och polisstyrelsealternativet.

I länsstyrelsealternativet behåller länsstyrelsen sin ställning som högsta polismyndighet i länet. Genom den omorganisation av länsförvaltningen som föreslagits i prop. 1970: 103 skall lekmannastyrelser inrättas vid länsstyrelserna. Medborgarinflytandet skulle därutöver kunna tillgodoses genom inrättande av en regional polismynd.

Det förhållandet att länsstyrelsen som ansvarig för den regionala polisverksamheten inte helt disponerar den personal och de övriga resurser som krävs för denna verksamhet medför väsentliga olägenheter. Behovet av klarhet i lednings- och ansvarsfrågor i övrigt kan inte heller tillgodoses. Det föreligger risk för att kompetenskonflikter uppstår. Länsstyrelserna inom en polisregion kan tänkas stanna i olika uppfattningar i viktiga frågor. Den regionala polismynd-

den kan också i sådana frågor komma att inta ståndpunkter som inte stämmer överens med länsstyrelsernas synsätt.

Polisstyrelsealternativet innebär att en självständig regionpolisstyrelse inrättas. Problem av den art som nyss har angivits uppstår inte om en sådan lösning väljs. Regionorganets interna verksamhet kan anordnas rationellt.

En annan omständighet som är av betydelse är att inom rättsväsendet i sin helhet krav på enhetliga organisationsformer och samordnade rutiner torde komma att göra sig gällande alltmer. Exempel härpå är planerna på programbudgetering avseende hela rättsväsendet och uppbyggnaden av rättsväsendets informationssystem.

Av vad nu har anförts framgår att polisstyrelsealternativet från organisatorisk synpunkt har väsentliga fördelar.

Å andra sidan vill utredningen framhålla att det finns ett samband mellan rättsväsendets olika aktiviteter och allmänna förvaltningsgöromål. Vid den samhällsplanering som åligger länsstyrelserna måste givetvis behovet av insatser inom rättsväsendet lika väl som inom alla övriga grenar av offentlig verksamhet ingå i bedömningen. Det kan emellertid inte göras gällande att detta behov är så mycket mera framträdande när det gäller den polisiära verksamheten än när det gäller övriga verksamhetsgrenar inom rättsväsendet. Det kan dock vara lämpligt att länsstyrelserna representeras i ett fristående regionalt polisorgan.

Ett annat skäl att behålla anknötningen av polisverksamheten till länsstyrelserna kan härledas från det förhållandet att polisverksamheten ur den enskilde medborgarens synvinkel kan framstå som en form av maktutövning. Det kan från denna utgångspunkt göras gällande att det föreligger behov av insyn i och kontroll av polisverksamheten genom ett organ med allmänna förvaltningsuppgifter. Länsstyrelserna skall emellertid liksom hittills vara regional instans i administrativa frihetsberövanden och andra polismyndighetsärenden. Det är utredningens uppfattning att behovet av insyn och kontroll av polisverksamheten i and-

ra frågor bäst tillgodoses genom ett starkt lekmannainflytande på den regionala polisverksamheten.

I länsstyrelsealternativet kan den regionala polisorganisationen tillföras lekmannainflytande genom en regional polisenämnd. Nämnden får dock endast ställning som ett rådgivande organ. De länsstyrelser som bildas om regeringens förslag beträffande länsförvaltningens organisation genomförs blir visserligen av en annan karaktär men kan inte på ett för polisverksamheten lika meningsfullt sätt som en regionpolisstyrelse behandla de frågor som rör polisverksamheten i hela regionen. Härtill kommer att de ansvars- och kompetensproblem som utredningen tidigare har pekat på föreligger även vid en sådan lösning. Med hänsyn till vad nu har anförts har utredningen funnit, att kravet på ett starkt lekmannainflytande bäst tillgodoses genom inrättandet av en självständig regionpolisstyrelse.

Ett annat skäl som har framhållits som stöd för uppfattningen att länsstyrelsernas befattning med polisverksamheten bör bibehållas är att dessa spelar en stor roll när det gäller polisverksamhetens förankring bland allmänhet och förtroendemän ute i kommunerna. Det är emellertid utredningens uppfattning att detta intresse bäst tillgodoses genom att lekmannainflytandet på lokalplanet stärks. En sådan förstärkning erhålls genom att distriktpolisstyrelser inrättas.

Utredningen anser sålunda att den regionala polisorganisationen bör förstärkas, att denna förstärkning av arbetsekonomiska skäl och kostnadsskäl inte kan ske inom den nuvarande länspolis chefsorganisationen, att organisatoriska skäl talar för inrättandet av en särskild regionpolisstyrelse och att – särskilt om polisverksamheten på lokalplanet får den förankring bland medborgarna som utredningens förslag om inrättande av lokala polisstyrelser innebär – skäl inte längre föreligger för polisverksamhetens anknytning till länsstyrelserna.

Utredningens förslag till regional polisorganisation innebär i stora drag följande.

Landet indelas i åtta polisregioner med kanslier i Stockholm, Norrköping, Kalmar,

Malmö, Göteborg, Örebro, Sundsvall och Luleå. Områdena kan lämpligen benämnas efter kansliorten. Stockholms polisregion skall då omfatta Stockholms, Uppsala, Gotlands och Västmanlands län, Norrköpings polisregion Södermanlands och Östergötlands län, Kalmar polisregion Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län, Malmö polisregion Kristianstads och Malmöhus län, Göteborgs polisregion Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län, Örebro polisregion Värmlands, Örebro och Kopparbergs län, Sundsvalls polisregion Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt Luleå polisregion Västerbottens och Norrbottens län.

En regionpolisstyrelse skall som högsta polismyndighet ansvara för och leda polisverksamheten inom polisregionen. Polisstyrelsen består av sju ledamöter. Landshövdingen i ett län inom polisområdet utses till styrelsens ordförande och i övrigt ingår regionpolischefen och fem av Kungl. Maj:t på förslag av landstingen utsedda medborgarrepresentanter i denna.

De regionala polisuppgifterna ändras i princip inte. Polisstyrelsen övertar helt den regionala ledningen av polisväsendet.

Polisstyrelsen beslutar i plenum i ärenden av principiell betydelse eller andra viktigare frågor, t. ex. viktigare författnings- och organisationsfrågor, frågor om förslag till beräkning av utgifter för den regionala och lokala polisorganisationen samt viktigare frågor om tjänstetillsättning.

Regionpolischefen beslutar alltid på eget ansvar i frågor som gäller den operativa ledningen. Han skall dock ta upp allmänna policyfrågor till diskussion i styrelsen.

Utredningen föreslår vidare att personalen bestäms till i princip nio handläggande tjänstemän med polismansutbildning. Normalorganisationen för kansliet i en polisstyrelse bör bestå av en chef, en ställföreträdare och två organisationsenheter. Den ena enheten skall svara för frågor angående övervakningsverksamhet, den andra för utredningsverksamhet och flertalet frågor angående allmän serviceverksamhet.

1.4 Indelningen i åklagardistrikt

Om utredningens förslag till indelning i polisdistrikt genomförs, bör indelningen i åklagardistrikt jämkas i de fall då det är nödvändigt för att polis- och åklagardistriktens gränser inte skall skära varandra och för att åklagardistriktet, möjligen med något eller några undantag i stockholms- och göteborgsområdena, skall omfatta minst ett polisdistrikt. Dessa jämkningar leder till att en stor del av de mindre åklagardistriktet kommer att upphöra. Med hänsyn till att små åklagarmyndigheter administrativt och organisatoriskt sett är underlägsna större arbetsenheter innebär detta stora förbättringar för åklagarväsendets del. Det kommer emellertid fortfarande att finnas många åklagardistrikt som är alltför små. Mot bakgrunden av erfarenheterna från förstatligandet bör man sträva efter att bilda åklagardistrikt som ger underlag för myndigheter med minst tre åklagare. Utredningen som funnit att en sådan princip inte kan genomföras fullt ut föreslår att åklagardistriktet minskas från 90 till 81. Av de 26 nuvarande två-åklagardistriktet kommer 12 att antingen uppgå i annat större åklagardistrikt eller efter sammanläggning ge arbetsunderlag för en åklagarmyndighet med minst tre åklagare.

I varje polisiär kansliort finns idag åklagare stationerad även om åklagardistriktet har annan kansliort. Frågor om utstationering av åklagare är av rent organisatorisk art och bör enligt utredningens mening kunna prövas av riksåklagaren efter samråd med rikspolisstyrelsen i varje särskilt fall. Om utredningens förslag till ändrad polisdistriktsindelning genomförs kan antalet utstationerade åklagare minska från 27 till sju.

1.5 Genomförandet

Utredningen finner det angeläget att övergången till den nya indelningen i polis- och åklagardistrikt görs mjuk och smidig för den berörda personalen. Utredningen förordar att personalstaterna för de nya distrikten fastställas så snart som möjligt och att om-

organisationen om möjligt påbörjas den 1 juli 1971 och avslutas senast den 1 januari 1975.

Distriktpolisstyrelserna bör inrättas omedelbart efter det den regionala polisverksamheten organiserats om. Reformen bör genomföras över hela landet på en gång samtidigt som polisenämnderna avskaffas.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 20 mars 1970 chefen för civildepartementet att tillkalla sakkunniga för fortsatt beredning av vissa frågor rörande den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation. Enligt direktiven för beredningen bör dess arbete i syfte att möjliggöra en samlad bedömning av här aktuella frågor inte hindra att partiella reformer under tiden genomförs på områden där sådana framstår som särskilt angelägna. En förutsättning härför måste enligt direktiven självfallet vara att statsmakternas framtida ställningstagande inte föregrips eller avsevärt försvåras. I samband med att direktiven meddelades, drog Kungl. Maj:t i prop. 1970: 103 upp riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen.

Utredningen anser att en reform av den regionala polisorganisationen är brådskande med hänsyn till de brister som vidlåder denna i dag och de krav på en effektiv polisorganisation som den ökade brottsligheten ställer.

Med hänsyn till frågornas inbördes samband bör vidare de olika förslag utredningen lägger fram bedömas i ett sammanhang. På grund härav anser utredningen att dess förslag – som bedöms inte föregripa eller försvåra ställningstagandet till den regionala samhällsförvaltningen i övrigt – bör genomföras oberoende av den nyigen tillsatta beredningen. Omorganisationen kan emellertid inte genomföras förrän tidigast den 1 juli 1971.

1.6 Rationaliseringsvinster och kostnader

Om utredningens förslag till indelning i polis- och åklagardistrikt genomförs uppnås väsentliga arbetskraftsvinster. Dessa bör komma till uttryck i den nya organisationen därigenom att personalen för insatser på fäl-

tet utökas.

Vinsterna genom ändringar i indelningen i åklagardistrikt bör i flera fall bli så stora att antalet tjänster i ett nytt åklagardistrikt kan minskas med en eller flera tjänster jämfört med personalstaterna i de distrikt som skall ingå i det nya distriktet. Sådana minskningar kan behöva användas för att täcka behov som finns i andra åklagardistrikt men nettovinsterna bör det oaktat bli betydande.

Eftersom utredningen inte skall lägga fram organisationsförslag kan utredningen inte uttrycka vinsterna i ekonomiska termer.

Vid sidan av nämnda arbetskraftsvinster ger den nya polisdistriktsindelningen utrymme för en organisation där tekniska och andra hjälpmedel kan tas i bruk i en omfattning som hittills inte varit möjlig och där i övrigt bättre metoder i verksamheten kan användas.

Övergången till en ny indelning i polis- och åklagardistrikt medför kostnader av engångskaraktär för de särskilda anordningar för viss personal som kan behövas vid övergången.

Om utredningens förslag till distriktpolisstyrelser genomförs, bortfaller kostnader för polisenämnderna. I stället tillkommer kostnader för särskilt utsedda ledamöter i distriktpolisstyrelserna. Utredningen anser sig inte böra lägga fram något förslag om ersättningar till ledamöterna i dessa styrelser. Utredningen räknar dock med att arvoden, traktamenten, resor och andra kostnader kommer att uppgå till 0,5–1,0 milj. kr. per år.

Lönekostnaderna för länspolischeforganisationen i 1970 års löneläge beräknas uppgå till i runt tal 6,5 milj. kr. Utredningen utgår från att den nya regionala polisorganisationen i princip skall bestå av en regionpolischef, en biträdande regionpolischef, två enhetschefer och fem andra polismän samt tre biträden. I Stockholms och Göteborgs polisregioner har utredningen räknat med ytterligare två polismän resp. en polisman. Antalet tjänster minskar med 17. Lönekostnadsminskningen torde röra sig om 1 milj. kr. per år. Den nya organisationen beräknas trots de minskade personella resurserna bli

avsevärt effektivare än den nuvarande länspolischeforganisationen. Genom att ärenden överförs från länsstyrelse till det regionala polisorganet kan viss arbetskraft i länsstyrelserna frigöras för andra uppgifter. Den nya organisationen ger vidare på sikt utrymme för rationellare användning av tekniska och andra hjälpmedel och nya metoder i polisverksamheten.

Kostnaderna för lekmanaledamöterna i regionpolisstyrelserna beräknas understiga 200 000 kr. per år.

2.1 Direktiven

Direktiven för 1967 års polisutredning återfinns i statsrådsprotokollet den 10 november 1967. Dåvarande chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, redogjorde inledningsvis i korthet för den reform som genomfördes den 1 januari 1965 och som innebar ett förstatligande av polis- och åklagarväsendet. Statsrådet erinrade därvid om att man vid den nya polisorganisationens tillkomst på många håll uttalat att reformen inte gick tillräckligt långt, när det gällde att nedbringa antalet polisdistrikt och stationersorter.

Statsrådet redogjorde vidare för ett förslag som rikspolisstyrelsen lagt fram i sin anslagsframställning för budgetåret 1968/1969¹. Den lokala polisorganisationen är enligt styrelsen inte rationellt utformad. Förbättringar kan åstadkommas och kostnadsbesparingar göras genom en minskning av antalet polisdistrikt och indragningar av s. k. arbetsgrupper och enmansposter. I förslaget förordar styrelsen att distriktens antal minskas från nuvarande 119 till 80 och framhåller i anslutning härtil att en sådan indelningsändring kommer att inverka på den regionala polisorganisationen. Statsrådet framhöll att han i likhet med rikspolisstyrelsen ansåg att tiden nu var inne för en översyn av polisdistriktsindelningen och av den regionala polisorganisationen. Vid en sådan översyn borde möjligheterna att bilda

större polisdistrikt undersökas. Statsrådet anförde härom följande.

Utgångspunkten bör vara rikspolisstyrelsens förslag till ändrad polisdistriktsindelning, men utredningen skall givetvis ha frihet att pröva även andra förslag till en rationell indelning. Särskild uppmärksamhet skall ägnas distriktsindelningen i storstadsområdena och frågan om bibehållande av de mindre polisdistrikten. Polisdistriktsindelningen bör i princip bygga på indelningen i kommunblock och inte skära länsgränserna.

Indelningsändringarna får inte leda till att bevakningen försämras på landsbygden och i glesbygdsmrådena. Det bör också tillses att behovet av polisiär service i polismyndighetsärenden m. m. blir tillgodosett. Centraliseringen av polisverksamheten bör därför i första hand avse polisledningen samt de kamerala och kanslibetonade funktionerna inom polisdistrikten. I många fall kan dock en centralisering av ytterligare uppgifter övervägas, exempelvis av utredningsverksamheten.

Det ankommer på rikspolisstyrelsen att för utredningen redovisa vilka ändringar i gällande personalplaner som kan bli aktuella och hur polisverksamheten i princip bör ordnas på de nuvarande centralorterna i de polisdistrikt som berörs av utredningens förslag till ändrad indelning. Utredningen skall inte lägga fram detaljerade förslag i dessa hänseenden.

Statsrådet redogjorde vidare för att riksåklagaren i sin anslagsframställning för budgetåret 1968/1969 framhållit att det från åklagarsynpunkt är önskvärt att åklagar- och polisdistrikten genomgående är identiska och att några av de nuvarande åklagardi-

¹ Förslaget redovisas i bilaga 1: 6.

strikten är för små och bör läggas samman. Utredningen skall därför överväga om de förslag som man kommer fram till i fråga om polisdistriktsindelningen bör föranleda några jämkningar av indelningen i åklagardistrikt. Sambandet mellan indelningen i åklagardistrikt och indelningen i domkretsar för de allmänna underrätterna skall därvid beaktas.

Utredningen skall även överväga vilka konsekvenser som en ändrad polisdistriktsindelning kan komma att få beträffande den regionala organisationen inom polisväsendet och lägga fram de förslag som föranleds därav.

2.2 Översynens uppläggning och avgränsning

Rikspolisstyrelsens förslag till ändrad polisdistriktsindelning, som enligt direktiven bildar utgångspunkt för utredningens arbete, berör 77 av de nuvarande 119 polisdistrikten och omfattar distrikt i alla län utom Gotlands och Örebro län. I förslaget redovisas 38 olika sammanläggningsåtgärder som leder till att antalet distrikt minskar med 39. Vidare redovisas vissa beräknade förändringar i behovet av tjänster. I övrigt innehåller förslaget inte några detaljer.

Under våren 1968 studerade utredningen rikspolisstyrelsens förslag närmare. Utredningen fick därvid underhand från styrelsen uppgifter om hur de av styrelsen föreslagna distrikten kunde organiseras. Vid genomgången av styrelsens förslag fann utredningen i några fall skäl som talade för en annan lösning av indelningsfrågan än den som styrelsen föreslagit. Utredningen har skaffat sig närmare kännedom om de lokala förhållandena i de områden som berördes av förslaget. I slutet av juni 1968 företog utredningen en resa till Norrbottens och Västerbottens län och höll ett flertal sammanträden med representanter för myndigheter och organisationer i länen. Som underlag för dessa sammanträden användes en inom utredningen för vart och ett av länen upprättad promemoria. I promemoriorna redovisades rikspolisstyrelsens för-

slag till ändrad polisdistriktsindelning i länet och vissa preliminära bedömanden som utredningen gjort av organisationen i stort och verksamhetens bedrivande i de nya polisdistrikten. Vidare lämnades en redogörelse för de konsekvenser som en ändrad polisdistriktsindelning skulle få för indelningen i åklagardistrikt. Utredningen fann det angeläget att inhämta uppgifter av detta slag även från övriga län som berördes av rikspolisstyrelsens förslag. Antalet resor måste emellertid av tidsskäl starkt begränsas. Utöver resan till övre Norrland har utredningen besökt Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Värmlands län. Utredningen tillämpade i övrigt ett remissförfarande. Promemrior av samma slag som använts vid besöket i övre Norrland upprättades för de berörda länen och remitterades för yttrande till länsstyrelserna (efter hörande av kommuner, lokala polismyndigheter och polisnämnder), överåklagarna och länsåklagarmyndigheterna (efter hörande av lokala åklagarmyndigheter). Vidare gavs Sveriges Juristförbund, Svenska Polisförbundet, Statstjänstemannaförbundet, föreningen Sveriges länspolischefer, föreningen Sveriges polismästare, föreningen Sveriges statsåklagare och föreningen Sveriges åklagare tillfälle att avge yttrande över promemoriorna.

Efter dessa undersökningar fann utredningen att översynen av polisdistriktsindelningen inte borde begränsas till de distrikt rikspolisstyrelsen tagit upp i sitt förslag. Utredningen har därför gått igenom samtliga polisdistrikt och undersökt om indelningen bör förändras. I de fall utredningen har funnit att indelningen bör ändras, har utredningen också undersökt vilka konsekvenser detta får för indelningen i åklagardistrikt.

Frågan om lekmannainflytande i den lokala polisorganisationen har aktualiserats under utredningens arbete med indelning i polisdistrikt. Förslag till olika lösningar av frågan har lagts fram i skrivelser som Kungl. Maj:t överlämnat till utredningen för beaktande, nämligen riksdagens skrivelser i anledning av motioner om personalrepresentation vid polisnämnderna, m. m., och om medborgarvittnen vid polisförhör, m. m.,

samt en skrivelse från Stockholms socialdemokratiska ungdomsdistrikt angående översyn av polisenämndernas kompetens, arbetsformer och ekonomiska resurser. Utredningens ordförande har i denna del haft överläggningar med representanter för polisenämnderna i Stockholms, Göteborgs och Malmö polisdistrikt. Utredningen har funnit att formerna för lekmannainflytandet i den lokala polisorganisationen bör ses över i sin helhet.

För att kunna kartlägga förhållandena inom den regionala polisorganisationen gjorde utredningen i skrivelse den 22 februari 1968 till länsstyrelserna i alla län utom Gotlands län vissa förfrågningar om arbetsuppgifter och arbetsfördelning på länspolischefens expedition och vissa uppgifter om landskansliet. Länsstyrelsernas svar ger bl. a. upplysningar om antalet under åren 1966 och 1967 diarieförda ärenden på länspolischefens expedition och inom vissa ärendegrupper på landskansliet, om viss verksamhet som inte avspeglas genom diarieförda ärenden och om fördelningen av den totala arbetsinsatsen under år 1967 för personal på länspolischefens expedition i fråga om ärenden på expeditionen och landskansliet. Denna kartläggning och de uppgifter utredningen i övrigt erhållit, bl. a. vid ovannämnda besök, visade att hela organisationen för den regionala polisverksamheten bör ses över.

Ändringar i indelningar och organisation som berörs i betänkandet och som beslutats under våren 1970 har endast i begränsad utsträckning kunnat beaktas av utredningstekniska skäl.

Det moderna polisväsendet fick sin första utformning genom 1925 års polislagstiftning. Kungl. Maj:t var högsta polismyndighet i riket och kunde, trots att polisväsendet i princip var en kommunal angelägenhet, på olika sätt öva inflytande över organisationen, t. ex. genom att meddela föreskrifter om chefskapet över polispersonal och om polispersonalens rättigheter och skyldigheter m. m. Dessutom hade såväl chefen för inrikesdepartementet som chefen för justitiedepartementet vissa centrala polisuppgifter. Länsstyrelserna, som alltsedan länsorganisationens tillkomst närmast under Kungl. Maj:t haft uppsikten över polisväsendet, var högsta polismyndighet i länet. I Stockholm tillkom motsvarande ställning överståthållarämbetet. I varje län fanns en landsfogde, som var länspolischef och åklagare och som även hade viss befattning med exekutionsväsendet. Landsfogden var tjänsteman i länsstyrelsen och hade såsom länspolischef närmast under länsstyrelsen ansvaret för och ledningen av polisväsendet i länet. Vissa storstäder var dock undantagna från landsfogdens verksamhetsområde. På det lokala planet utövades polischefskapet i vissa större städer av en polismästare och i övrigt av en stadsfiskal eller landsfiskal.

Enligt 1925 års lagstiftning bildade polisdistriktet utgångspunkt vid uppbyggnaden av den lokala polisorganisationen. Denna enhet var inte någon ny kommunal bildning utan huvudsakligen en lagteknisk benämning

på en eller flera kommuner såsom verksamma för polisväsendet. Varje stad bildade särskilt polisdistrikt och likaså varje köping som var skyldig att bekosta sitt polisväsen. I övrigt utgjorde landsfiskalsdistrikt eller del därav ett polisdistrikt. Länsstyrelsen svarade för landsfiskalsdistriktens indelning i polisdistrikt. Indelningen borde om möjligt verkställas så att polisdistrikt kom att bestå av en eller flera hela kommuner. Polisväsendets kommunala anknäpning skedde genom polisdistrikten. Det var nämligen distrikten och inte de enskilda primärkommunerna som svarade för polisverksamhetens upprätthållande. Genom att varje stad och de flesta köpingar utgjorde eget polisdistrikt hade denna grundsats inte någon självständig betydelse för dessa kommuners del. I fråga om de egentliga landsbygdskommunerna var det framför allt då flera kommuner inom ett polisdistrikt bildade kommunalförbund för polisväsendet som distriktet i viss mån kunde anses som en självständig enhet. Polisdistriktsindelningen hade därför begränsad betydelse såsom normerande för huvudmannaskapet för polisen. Däremot var indelningen av stor vikt ur organisatorisk synpunkt. Personalen inom varje polisdistrikt bildade en egen poliskår. Kåren svarade i första hand inom sig för avlösning vid tjänstefrihet, semester, sjukdom m. m. och dess lokaler och gemensamma utrustning kunde inte användas av annan polispersonal. Polispersonalen fick inte användas utanför sitt

anställningsdistrikt annat än i vissa i lagen angivna fall. Om polisdistriktet inte var identiskt med polischefens verksamhetsområde, kunde denne därför inte fritt disponera över personal eller utrustning inom sitt område.

Poliskårens storlek varierade avsevärt. I städerna var kårerna som regel betydligt större än i landsbygdskommunerna. Vissa större städer var inte blott skyldiga att anställa polismän för eget behov utan även att anställa ett visst antal s. k. reservpolismän som vid tillfälligt behov kunde användas som förstärkning av ordningspolisen på annan ort. De mångskiftande uppgifterna gjorde det nödvändigt att i de större kommunerna särskilt avdela personal för ordningspolisverksamhet och kriminalpolisverksamhet. I de största städerna var dessa tjänstegrener i sin tur uppdelade på olika underavdelningar. På landsbygden fick verksamheten en speciell karaktär genom att polispersonalen svarade för indrivning av krono- och kommunalutskylder och övriga allmänna avgifter.

I kommun, som bildade eget polisdistrikt eller som bestod av två eller flera polisdistrikt, kunde ett speciellt kommunalt organ, polisenämnd, tillsättas. Polisenämnd bestod av fem ledamöter, som valdes av vederbörande kommunalrepresentation för en tid av fyra år. Varje ledamot hade minst en suppleant. Polischef eller tjänsteman som under honom var anställd vid polisväsendet var inte valbar till ledamot eller suppleant. Ordförande och vice ordförande utsågs inom nämnden.

Polisenämnd var inte behörig att ta beslut med frågor som föll under polischefens befälsmyndighet. Nämnden hade således rent administrativa uppgifter och kunde t. ex. inte besluta i operativa frågor. Polischefen var skyldig att lämna nämnden de upplysningar om polisväsendet i distriktet som nämnden behövde för att kunna fullgöra sina uppgifter. Nämnden hade att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och pensionsstat och att föreslå ändringar i distriktets polisorganisation. Vidare förvaltade nämnden de medel som anlåg till polisväsendet och svarade även för

förvaltning av fastigheter och annan egendom. I frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet ankom det på nämnden att avge yttranden och göra framställningar till olika myndigheter. Kommunen kunde emellertid besluta att polisenämnden endast skulle svara för viss eller vissa av nu nämnda uppgifter. Utöver dessa uppgifter skulle nämnden ges tillfälle att yttra sig innan ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman tillsattes i polisdistriktet.

På åklagarväsendets område genomfördes en betydande reform år 1917. Reformen innebar bl. a. att de gamla länsmans- och kronofogdetjänsterna ersattes med landsfogde- och landsfiskalstjänster och att landet indelades i 489 landsfiskalsdistrikt. De städer som inte låg under landsrätt bildade egna åklagardistrikt. Landsfogden var även i åklagarhänseende underställd länsstyrelsen men var överordnad åklagarmyndighet i förhållande till stadsfiskaler och landsfiskaler. Stadsfiskaler i magistratsstäder stod dock under justitiekanslerns direkta tillsyn. Landsfiskal var förutom polischef och åklagare även utmättningsman inom sitt verksamhetsområde.

Den polis- och åklagarorganisation som tillskapats genom 1917 och 1925 års reformer svarade inte mot de krav som efter relativt kort tid ställdes från samhällets sida. För att förstärka den lokala polisorganisationen inrättades år 1932 den s. k. statspolisorganisationen. Denna organisation var i viss mån en utbyggnad av reservpolissystemet. Chef för organisationen var en statspolisintendent. Stad med minst 10 000 invånare kunde åläggas att hålla ett visst antal polismän för tjänstgöring som ordnings- och kriminalstatspolis. De polismän som kommanderades att tjänstgöra som statspolismän fördes samman till en statspolisavdelning. Sådana avdelningar förlades som regel i residensstäderna.

År 1936 genomfördes en reform med syfte att i första hand stärka landsfogdarnas ställning i polis- och åklagarhänseende. Landsfogdarna befriades från kamerala uppgifter och fick en mera markerad chefsställ-

ning inom polis- och åklagarväsendet. Länsstyrelsernas befattning med åklagarväsendet upphörde och landsfogdarna blev överåklagare i länen. I denna egenskap ställdes de omedelbart under justitiekanslerns inseeende. Som länspolischefer var landsfogdarna däremot fortfarande underställda länsstyrelserna. Reformen innebar att landsfogden inte längre skulle vara tjänsteman i länsstyrelsen.

Även om 1932 och 1936 års reformer ledde till väsentliga förbättringar, framhölls i olika sammanhang att en genomgripande reform var nödvändig och att möjligheterna att förstatliga polis- och åklagarväsendet borde undersökas. Frågan om en ny reform blev därför föremål för statsmakternas intresse. Tre utredningar, 1939, 1948 och 1957 års polisutredningar, och polisberedningen, som tillkallades år 1962, har varit sysselsatta med denna reformfråga. I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för de förslag som nämnda utredningar och polisberedningen lagt fram samt för de yttranden och ställningstaganden som förslagen föranlett. De speciella förhållandena i Stockholm, Göteborg och Malmö redovisas härvid särskilt. Vidare behandlas i korthet de förslag som lagts fram av länsförvaltningsutredningen, länsindelningsutredningen och länsdemokratiutredningen.

3.1 1939 års polisutredning (SOU 1944: 53 och 54)

Utredningen framhöll att polisledningen inom länen saknade den fasthet och enhetlighet som var önskvärd. Genom att länsstyrelserna hade en mängd viktiga arbetsuppgifter inom olika områden var deras möjligheter att inrikta sig på en effektiv ledning av polisverksamheten i praktiken starkt beskurna. Landsfogdarnas ställning och åligganden som länspolischefer var oklar, vilket bl. a. lett till att de i vissa län huvudsakligen intog ställning av remissinstans i förhållande till länsstyrelsen. På lokalplanet var polisväsendets kommunala organisation och reglerna för kostnadernas bestridande förenade med

åtskilliga nackdelar, främst genom att stad och köping, som i likhet med stad själv bekostade sitt polisväsen, inte kunde föras samman till ett gemensamt polisdistrikt med kommun som erhöll statsbidrag för sitt polisväsen. Trots att städer och köpingar tillsammans med kringliggande bygd bildade naturliga enheter i polishänseende, kunde man alltså inte samorganisera polisväsendet för dessa enheter. Det var över huvud taget inte möjligt att organisatoriskt förena städernas och landsbygdens polisväsen. Utredningen ansåg vidare att polisdistriktsorganisationen var mycket ojämn och byggde på alltför små enheter för att kunna ligga till grund för en rationell organisation. På landsbygden hade flertalet polisdistrikt bara en ordinarie tjänsteman. Antalet polisdistrikt var den 1 januari 1944 1 621 varav 123 bestod av städer och 57 av köpingar. Utgångspunkt för de kommunala myndigheternas behandling av organisationsfrågorna var det egna polisdistriktets behov. Någon gemensam planläggning av organisationen för större områden förekom inte. Polisväsendet hade i själva verket ett lika stort antal i förhållande till varandra fristående organisationer som antalet polisdistrikt.

Utredningen föreslog att polisväsendet skulle förstatligas och att ledningen närmast under Kungl. Maj:t skulle utövas av en polisstyrelse. De lokala organisationsenheterna, polisdistrikten, borde enligt utredningen väsentligt utvidgas och sammanfalla med åklagardistrikt, dvs. med landsfiskalsdistrikten och med de städer som bildade egna åklagardistrikt. Antalet landsfiskalsdistrikt uppgick till 408 och 55 städer utgjorde egna åklagardistrikt. Polischefskapet skulle inom landsfiskalsdistrikt utövas av landsfiskal och i stad av stadsfiskal. Mellan riksledningen och den lokala polisledningen borde det finnas en mellaninstans. Utredningen föreslog därför att de lokala enheterna skulle föras samman till s. k. polismästdistrikt och att riket borde indelas i 31 sådana distrikt. Polismästdistriktet skulle också vara överåklagardistrikt. Indelningen avvek i några fall från länsindelningen. Närmast under po-

lisstyrelsen skulle ledningen av polisverksamheten i ett polismästardistrikt utövas av en chef med titeln polismästare. Länsstyrelsens befogenheter borde inskränkas till en allmän tillsyn över polisväsendet inom länet med viss direktivrätt i förhållande till organisationen.

Utredningens förslag mötte i olika avseenden stark remisskritik. Kritiken gällde särskilt den svaga ställning som länsstyrelserna fått sig anvisad i organisationen. Förslaget föranledde inte någon proposition.

3.2 1948 års polisutredning (SOU 1951: 8)

Utredningen framhöll att det var en väsentlig olägenhet att landsfogden inte inordnats som tjänsteman i länsstyrelsen. Samarbetet mellan länsstyrelsen och landsfogden saknade härigenom den smidighet och anpassning som var önskvärd inom organisationen. Länsstyrelsen skulle i alla frågor rörande polisväsendet, i vilka beslutanderätten tillkom länsstyrelsen, inhämta yttrande från landsfogden. Detta system hade utvecklats till ett omständligt remissförfarande från länsstyrelsernas sida. I fråga om den lokala polisorganisationen ansåg utredningen att de brister som 1939 års polisutredning påtalat till övervägande del alltjämt bestod.

Utredningen lade fram två alternativa förslag. Det ena innebar vissa reformer inom en i princip bibehållen kommunal organisation och det andra ett förstatligande av polisväsendet. Båda alternativen kunde enligt utredningen i allt väsentligt anses vara tillfredsställande för polisorganisationen. Inom utredningen fanns emellertid olika meningar om vilket alternativ som i första hand borde förordas. Om det statliga alternativet på grund av statsfinansiella skäl inte kunde genomföras, förordade utredningen enhälligt en lösning i enlighet med det kommunala alternativet.

Enligt båda alternativen skulle en särskild rikspolisstyrelse med inspekterande, samordnande och i viss mån polisledande uppgifter inrättas. Styrelsens möjligheter att leda den operativa polisverksamheten begrän-

sades till de fall då en polisuppgift krävde samverkan mellan polispersonalen i två eller flera län. Om polisväsendet förstatligades, skulle styrelsens ekonomiska, organisatoriska och administrativa uppgifter bli väsentligt mera omfattande än enligt det kommunala alternativet.

Länsstyrelsens ställning inom polisväsendet skulle enligt båda alternativen förstärkas, främst genom att landsfogden såsom läns-polischef inordnades som tjänsteman i länsstyrelsen med föredragningskyldighet i alla ärenden om polisverksamheten och i mera betydelsefulla administrativa polisärenden. I fråga om uppgiften att leda polisverksamheten borde landsfogden lyda omedelbart under landshövdingen. När landshövdingen inte genom direkta order själv verkställde sina beslut, skulle landsfogden i första hand som verkställande organ svara för att besluten blev utförda. Dessutom skulle landsfogden vara utrustad med viss handlings- och beslutanderätt i vad angår den operativa ledningen. Beträffande övriga uppgifter inom länsstyrelsen borde landsfogden inordnas som tjänsteman närmast under avdelningschefen (landssekreteraren). Landsfogdens föredragningskyldighet borde i stort sett träda i stället för skyldigheten att avge yttrande till länsstyrelsen. Föredragningskyldigheten borde emellertid begränsas till ärenden av omedelbar betydelse för polisväsendet. Länsstyrelsen skulle följaktligen komma att handlägga åtskilliga polisärenden som landsfogden inte var föredragande i. Möjlighet borde finnas att även i sådana ärenden utnyttja landsfogdens expertis. Utredningen förordade att en bestämmelse, som såväl förpliktade som berättigade landsfogden att delta i handläggningen av dessa ärenden, borde införas. För att förhindra att landsfogden alltför mycket inkopplades i länsstyrelsens administrativa arbete borde bestämmelsen ges ett sådant innehåll, att landsfogdens närvaro inte kom att påkallas annat än i ärenden av påtaglig vikt för polisväsendet. Den enda skillnaden mellan det statliga och det kommunala alternativet var att landsfogden i ett förstatligt polisväsende skulle komma att

tillföras nya föredragningsuppgifter i fråga om polisorganisationens utformning och upprättande av statförslag för polisväsendet. Hans polisiära arbetsuppgifter skulle härigenom bli betydande och motivera att en särskild byrå eller sektion för polisärenden inrättades i länsstyrelsen.

Den lokala polisorganisationen behandlades på ungefär samma sätt i båda alternativen. Utredningen undersökte vilka konsekvenser en pågående kommunindelningsreform kunde tänkas få för polisdistriktsindelningen. Man fann att den föreslagna kommunindelningen var mycket ojämn och att polisdistrikten i många fall skulle bli alltför små om de byggdes upp med de nya kommunerna som distriktsenheter. Utredningen förordade därför i likhet med 1939 års polisutredning att polisdistrikten borde sammanfalla med åklagardistriktet. Ledningen av polisverksamheten inom distriktet skulle alltså, med undantag för större städer där polismästare fanns, utövas av stadsfiskal eller landsfiskal i dennes egenskap av polischef. Om polisväsendet skulle förstärkas, måste en betydelsefull ändring göras på det organisatoriska området. Ansvar för organisationens tillstånd och funktionsduglighet måste då flyttas över från kommunerna till i första hand de lokala polischeferna.

Vid departementsbehandlingen av betänkandet fann man att de allvarligaste bristerna i polisorganisationen kunde botas och att de viktigaste reformkraven kunde tillgodose utan en genomgripande ändring av organisationen. Riktlinjer för en sådan begränsad lösning drogs upp i en promemoria som utarbetades inom inrikesdepartementet. I fråga om den regionala organisationen föreslogs inte någon annan ändring än att länsstyrelsen skulle kunna ålägga landsfogden att vara föredragande i eller delta i handläggningen av ärenden som berörde polisväsendet eller allmän ordning och säkerhet. I distriktsindelningsfrågan framhölls i promemorian att ett förverkligande av 1948 års polisutrednings förslag, att varje landsfiskalsdistrikt skulle bilda ett polisdistrikt, sannolikt skulle medföra att kommuner i stor ut-

sträckning mot sin vilja måste läggas samman till gemensamma polisdistrikt. En sådan bestämelse kunde inte förordas, då kommunerna så långt som möjligt borde ha ett avgörande inflytande på polisväsendets utformning. Lagen borde emellertid ändras så att städer och köpingar kunde bilda gemensamt polisdistrikt med annan sådan kommun eller med landskommun. Stad, som den 1 januari 1953 hade mer än 10 000 invånare, skulle dock endast efter medgivande av Kungl. Maj:t få läggas samman med annan kommun till gemensamt polisdistrikt.

De lagändringar som föreslogs i promemorian genomfördes år 1953.

3.3 1957 års polisutredning (SOU 1961: 34)

Utredningen föreslog att polisväsendet skulle förstärkas och att en central instans, statens polisinspektion, med i huvudsak inspekterande, samordnande och rådgivande uppgifter borde inrättas. Länsstyrelsen skulle såsom högsta polismyndighet ha ansvaret för och ledningen av polisverksamheten i länet. Det personalorganisatoriska sambandet mellan polis- och åklagarväsendet borde enligt utredningen bestå i betydande utsträckning.

I fråga om länspolischefskapets innebörd rådde enligt utredningen åtskillig oklarhet. Landsfogdarnas ställning och befogenheter i egenskap av länspolischefer var i förhållande till länsstyrelserna inte klart utformade. Med hänsyn härtill och till det krav på en betydande insats inom åklagarväsendet som ställdes på landsfogdarna hade de inte haft möjlighet att framträda som verkliga ledare av polisarbetet. Under normala förhållanden fungerade de i stort sett endast som tillsyns- och remissorgan. Genom att skilja landsfogdetjänstens åklagar- och polischefsfunktioner skulle man enligt utredningen kunna ordna en effektivare länspolisledning och slippa olägenheten att ha en tjänsteman som sorterade under två olika chefsmyndigheter. De polisiära arbetsuppgifterna skulle emellertid i normallänet knappast vara tillräckliga för en »renodlad» länspolischef. En sådan länspolis chefs arbetskraft skulle visser-

ligen, om han inordnades i länsstyrelsen och tillfördes vissa arbetsuppgifter, kunna helt utnyttjas. Denna ordning kunde dock medföra att länspolischefen blev alltför mycket engagerad som föredragande i polisärenden och att hans möjligheter att operativt leda polisverksamheten härigenom skulle minska. Utredningen föreslog därför att landsfogdetjänsten skulle behållas odelad i de län där arbetsbördan inte gav full sysselsättning åt en länspolischef. Till en början skulle så bli fallet i flertalet län.

Även efter ett förstatligande av polisväsendet borde länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet i länet ha ansvaret för och ledningen av polisverksamheten. Vid utövandet av sin ämbetsbefattning skulle länsstyrelsen biträdas av länspolischefen. Denne borde få tjänstebenenämningen polisdirektör. Utredningen diskuterade möjligheten att inordna länspolischefen i länsstyrelsen under landshövdingens direkta chefskap som chef för en nyinrättad sektion för polisärenden. Man befarade emellertid att länspolischefen vid en sådan organisation inte skulle kunna handla självständigt i operativt hänseende och förkastade därför detta alternativ. Utredningen föreslog i stället att länspolischefen skulle knytas till länsstyrelsen såsom föredragande efter förebild av vad som gällde för vägdirektör. Härigenom skulle länspolischefen få en viss förankring i länsstyrelsen men lika litet som vägdirektören bli en länsstyrelsetjänsteman utan i princip behålla den fristående ställning som landsfogden hade.

Utredningen hade som målsättning att skapa en stark länspolisledning. Genom ändringar i polislagstiftningen borde länspolischefen i sin inspekterande och allmänt samordnande verksamhet och med avseende på den operativa ledningen tilläggas en mera vidsträckt handlings- och beslutanderätt än vad landsfogden hade. Länspolischefen borde sålunda få ökade möjligheter att ta initiativ, att dirigera och att meddela anvisningar och råd främst i operativt men även i viss mån i organisatoriskt och administrativt hänseende.

I fråga om polisdistriktsindelningen framhöll utredningen att den kommunala förankringen på lokalplanet medfört att organisationen inom varje polisdistrikt hade utformats för sig. Organisationen hade i någon mån vunnit i planmässighet genom stor-kommunernas tillkomst och genom att kommuner i ökad omfattning förts samman till ett och samma polisdistrikt. Antalet polisdistrikt, som den 1 juli 1954 var 841, hade den 1 januari 1961 minskat till 585. Någon gemensam planläggning för större områden förekom inte, i varje fall inte för större områden än landsfiskalsdistrikt. En polisorganisation som i huvudsak byggts upp efter de skilda orternas behov var naturlig och möjligen invändningsfri på en tid då de olika bygderna var ganska isolerade från varandra. Den ökande motorfordonstrafiken hade emellertid åstadkommit en förändring och medfört ökat arbete och nya problem för polisen, främst i fråga om trafikövervakning och utredning av trafikolyckor. Den ökade rörligheten inom samhällslivet satte även sin tydliga prägel på brottsligheten, som inte bara ökat utan också fått en annan och mindre ortsbunden karaktär än tidigare.

Utredningen ansåg att ett betydande antal polisdistrikt inte var tillräckligt stora för att kunna bära upp en tillfredsställande organisation för distriktens egna behov. Den 1 januari 1961 hade 489 av landets 585 polisdistrikt en poliskår om högst 14 man. I 82 polisdistrikt, de s. k. en och tvåmansdistrikten, saknades polisbefäl. Utredningen fann det försvarligt och lämpligt att i allmänhet söka ge ett distrikt en sådan omfattning att det kunde bära en fast personalstyrka någonstans på skalan mellan 20 och 50 man, helst kanske något närmare den senare siffran. Huvuddelen av personalen borde därvid vara stationerad på samma ort. För att bilda så stora polisdistrikt borde man räkna med befolkningstal om 25 000–60 000. Endast i perifera områden av utpräglad glesbygdsnatur kunde man nödgas inrätta distrikt med betydligt mindre bärkraft i fråga om personalstyrkans storlek. Utredningen undersökte möjligheten att verkställa en ny

indelning i anslutning till annan administrativ eller judiciell indelning. En indelning med länet som lokal enhet ansågs vara ett alltför radikalt steg för att kunna godtas och fögderierna, civilförsvarsområdena och domkretsarna var inte heller lämpliga enheter för polisdistriktsindelningen. Det organisatoriska problemet borde därför inte lösas genom någon primär anknytning till andra redan förefintliga indelningar utan polisdistrikten borde tillskapas fritt och med direkt sikte på att få fram tillräckligt stora, naturligt avgränsade och även i övrigt lämpliga polisiära verksamhetsområden. Områdena borde ha huvudorter av sådan storlek och belägenhet att de kunde fungera som centrala orter för distriktets polis. Vid den närmare avgränsningen av de nya distrikten borde man dock undersöka i vad mån anslutning lämpligen kunde ske till bestående indelningar, främst kommun- och domkretsindelningen.

Med tillämpning av de angivna principerna gjorde utredningen en preliminär indelning av riket i 111 polisdistrikt. Vart och ett av dessa distrikt utom Stockholms, Göteborgs och Malmö polisdistrikt skulle förutom huvudstation ha ett antal understationer, i hela landet tillhoppa 462 stycken. Inväntarantalet i omkring 15 distrikt skulle komma att understiga 25 000 och i ett tjugotal distrikt skulle antalet polismansjänster med all sannolikhet understiga 20. Polisdistrikten skulle i övervägande antalet fall inte bli tillräckligt stora för att kräva full arbetsinsats av en polischef med uteslutande polisiära uppgifter. Det personalorganisatoriska sambandet mellan polis- och åklagarväsendet borde därför även på lokalplanet bestå i stor utsträckning. Utredningen räknade med att så skulle bli fallet i omkring 75 av de 111 polisdistrikten.

I fråga om åklagarväsendet fann utredningen inte anledning att uttala sig om några organisatoriska eller andra förändringar inom den centrala instans, riksåklagarämbetet, som inrättats i samband med den nya rättegångsordningens genomförande den 1 januari 1948. Den regionala åklagarorganisationen, statsåklagarorganisationen, behöv-

de enligt utredningen bara bli föremål för vissa organisatoriska ändringar i de fall då en tudelning av landsfogdetjänsten föreslagits. Utredningen framhöll även att det inte ankom på den att göra några bedömningar av distriktsåklagarorganisationens uppbyggnad i ett förstataligt åklagarväsende annat än i de hänseenden organisationen skulle komma att påverkas av den organisation och de anordningar som föreslagits för uppbyggnaden av polisväsendet. En omständighet som påverkade distriktsåklagarorganisationen var den upplösning av det personalorganisatoriska sambandet mellan polis- och åklagarväsendet som utredningen i begränsad utsträckning föreslagit. Om chefen i ett polisdistrikt kunde antagas bli fullt sysselsatt med polischefsärenden, borde han inte tilläggas några åklagaruppgifter. Denna situation ansåg utredningen föreligga i distrikt med en total personalstyrka av minst omkring 50–60 man. Eftersom det inte borde ifrågakomma annat än att polisdistrikten och åklagardistrikten territoriellt sett sammanföll, måste åklagarverksamheten i ett sådant distrikt ankomma på en eller flera distriktsåklagare.

Vid remissbehandlingen kritiserade ett stort antal remissinstanser den begränsade uppdelningen av polischefs- och åklagarfunktionerna som utredningen föreslagit och förordade antingen en fullständig uppdelning eller en uppdelning i större utsträckning än vad utredningen föreslagit. Vad utredningen anfört om länspolischefens ställning tillstyrktes eller lämnades utan erinran av flertalet remissinstanser. Några remissinstanser förordade emellertid att länspolischefen skulle ges ställning som avdelningschef och i denna egenskap ställas direkt under landshövdingen. Utredningens förslag till polisdistriktsindelning vann anslutning från de flesta håll. Flera remissinstanser ansåg emellertid att det fanns vissa risker för att landsbygdens behov av polisiär övervakning inte skulle kunna tillgodoses på ett tillfredsställande sätt inom mycket stora distrikt. Flertalet remissinstanser anslöt sig till förslaget att polisdistrikten även borde utgöra verksamhetsområden för distriktsåkla-

garna. Med hänsyn till att polisdistrikten skulle komma att omfatta flera domkretsar framhöll man emellertid från flera håll att indelningen i åklagardistrikt borde vila i avbidan på resultatet av pågående utredning om domkretsindelningen. Från åklagarhåll förordades att åklagarmyndigheter med ett relativt stort antal åklagare borde bildas för att ge möjlighet till kompetensdifferentiering och för att bereda åklagarna tillfälle att samsamma diskutera mera invecklade ärenden.

Med anledning av den remisskritik som riktats mot utredningens förslag i fråga om tudelningen av polischefs- och åklagarfunktionerna utreddes denna fråga ytterligare inom inrikesdepartementet. I en departementspromemoria uttalades att länspolischefen utan större svårighet skulle kunna inordnas i länsstyrelsen och där beredas även andra polisiära arbetsuppgifter än de som ankom på landsfogden. Genom föreskrift i länsstyrelseinstruktionen skulle länspolischefen kunna tillförsäkras en självständig ställning i operativt hänseende även om han inordnades i länsstyrelsen. Man ansåg det möjligt att genomföra en tudelning i alla län utom Gotlands län. Detta län skulle bestå av ett enda polisdistrikt och gav därför inte utrymme för en särskild länspolischef. I promemorian framhölls vidare att man med bibehållande av grunderna för den distriktsindelning som föreslagits även på lokalplanet kunde driva tudelningen av polischefs- och åklagarfunktionerna längre än vad utredningen av organisatoriska skäl ansett möjligt.

Utredningens betänkande lades till grund för prop. 1962:148. Departementschefen förordade utredningens förslag att staten skulle överta huvudmannaskapet för polis- och åklagarväsendet. Han ansåg att man praktiskt taget helt kunde renodla polis- och åklagarverksamheten genom en fullständig tudelning av funktionerna och föreslog att en sådan renodling skulle ligga till grund för organisationsreformen. En förutsättning för en fullständig tudelning av landsfogdetjänsten var emellertid att länspolischefen inordnades i länsstyrelsen och tillfördes vissa polisiära uppgifter som handlades där. Undan-

tag fick dock göras för Gotlands län. Länspolischefen skulle ges ställning som tjänsteman i länsstyrelsen med full självständighet i fråga om den operativa ledningen. I fråga om polisdistriktsindelningen anslöt sig departementschefen till uppfattningen att avgörande för indelningen borde vara storleken av den polisstyrka som krävs för att polisverksamheten skulle kunna bedrivas effektivt och rationellt. Han godtog även utredningens bedömning av frågan om polisstyrkans lämpliga storlek. Med anledning av de uttalade farhågorna för att landsbygdens behov av polisiär övervakning inte skulle bli tillfredsställande tillgodosett inom mycket stora distrikt framhöll departementschefen, att sådana faktorer som distriktens geografiska omfattning och poliskårens numerär i och för sig inte hade någon avgörande inverkan i detta hänseende. Det var i stället framför allt det sätt på vilket personalen fördelades inom distriktet och de möjligheter som skapades för ett snabbt ingripande som hade den största betydelsen. Departementschefen förordade vidare att polisdistrikten i enlighet med utredningens förslag borde utformas utan någon primär anknytning till förefintliga administrativa eller judiciella indelningar. Andra indelningar skulle dock inte lämnas utan avseende. Med hänsyn till den starka intressegemenskapen i skilda hänseenden mellan kommunerna och polisväsendet, t. ex. i barnavårds- och nykterhetsärenden, ansåg departementschefen det i hög grad angeläget att polisdistrikten inte skar kommungränserna. Länsgränserna borde inte heller genombrytas. Den bristande överensstämmelsen mellan polisdistrikt och domkretsar skulle sannolikt i huvudsak komma att undanröjas sedan en ny domkretsindelning genomförts. Den utredning som arbetade med domkretsindelningen skulle nämligen enligt sina direktiv bl. a. beakta den nya indelningen i polis- och åklagardistrikt. Åklagarnas önskemål om möjlighet till kompetensdifferentiering och interna diskussioner torde väsentligen bli tillgodosett inom de nya åklagardistrikten som i regel borde bereda sysselsättning för mer än en åklagare och ofta för ett fler-

tal.

Statsutskottet (SU 1962: 183) fann inte anledning till erinran mot de allmänna riktlinjer som angivits för polis- och åklagarväsendet. Utskottet underströk emellertid att polisberedningen, som tillkallats den 25 maj 1962 och som i samråd med länsstyrelserna skulle överarbeta det preliminära och mera skissartade förslag till indelning som polisutredningen lagt fram, allvarligt borde pröva möjligheterna till mindre distrikt än vad utredningen avsett. För att tillgodose landsbygdens behov av polisär bevakning torde, såsom departementschefen framhållit, den inre organisationen av distrikten och personalens fördelning dock vara än mera betydelsefulla än den geografiska omfattningen av distrikten. Polisberedningen borde även överväga om flera polisdistrikt kunde ingå i ett åklagardistrikt och om man, åtminstone i fråga om de större polisdistrikten, kunde göra en uppdelning på flera åklagardistrikt eller stationera åklagare på olika platser inom distriktet.

Riksdagen (rskr 1962: 387) beslöt att polis- och åklagarväsendet skulle helt förstättas den 1 januari 1965 och fastställde principerna för distriktsindelningen och för den nya organisationen.

3.4 Polisberedningen

Polisberedningen föreslog i fråga om den regionala polisorganisationen att vissa administrativa länsstyrelseärenden, av vilka de flesta handlades på landskansliets allmänna sektion, skulle tillföras länspolischefen. Dennes arbetsbörda skulle härigenom komma att påverkas endast i relativt måttlig grad. Med hänsyn till att länspolischefens operativa funktioner skulle väsentligt aktiveras i den nya organisationen ansåg beredningen emellertid att länspolischefens uppgifter skulle komma att innebära full sysselsättning för honom. Länspolischefen, som var särskilt utbildad att handha polis chefsuppgifter, borde regelmässigt ha handlings- och beslutanderätt i fråga om den operativa verksamheten. I vissa utomordentliga situationer borde landshövdingen dock kunna överta an-

svaret för och ledningen av verksamheten. Länspolischefen måste därför hålla landshövdingen underrättad om polisväsendets tillstånd och om sådana förhållanden som kunde medföra ett ingripande från landshövdingens sida.

Angelägenheten av att länspolischefen gavs en stark och auktoritativ ställning var enligt beredningen det mest bärande motivet för att en särskild polisavdelning borde inrättas vid länsstyrelsen. Detta skulle emellertid innebära en radikal förändring av länsstyrelsernas organisation. Eftersom huvuddelen av länspolischefens verksamhet, den operativa ledningen, skulle bli helt fristående från länsstyrelsens avdelningar, torde hans självständiga och auktoritativa ställning redan härigenom vara garanterad. Pågående utredningar om ny länsindelning och formerna för den framtida länsförvaltningen var enligt beredningen ägnade att mana till återhållsamhet när det gällde att vidta vittgående förändringar i länsstyrelsernas organisation. Vidare måste det ur arbetssynpunkt anses olämpligt att länsstyrelsernas ärenden splittrades på små fixerade enheter, vilka på grund av bristande elasticitet i alltför hög grad skulle bli beroende av hjälp från andra enheter inom länsstyrelsen. Någon polisavdelning borde därför inte inrättas. Beredningen ansåg inte heller att frågan borde lösas genom att man inrättade en särskild polissektion utan föreslog att länspolischefen skulle inordnas som tjänsteman i länsstyrelsen som chef för enheten länspolischefens expedition. På expeditionen borde uppgifterna i fråga om den operativa ledningen av polisverksamheten fullgöras. Den administrativa ledningen av polisväsendet och de övriga länsstyrelseärenden, som skulle handläggas av länspolischefen, borde däremot ligga kvar inom landskansliet. Det skulle emellertid åligga länspolischefen att bereda och föredra eller själv avgöra dessa ärenden. Även om han inte var föredragande borde han delta i handläggningen av ärenden som var av vikt för polisverksamheten. Fördelarna med det förordade alternativet var enligt beredningen stora. Några egentliga organisatoriska förändringar inom

länsstyrelserna blev inte erforderliga och några större ändringar i gällande diarie- och arkivplaner behövde inte göras. Organisationen skulle smidigt kunna utvecklas ur den gällande och successivt anpassas efter den blivande arbetsmängden. Den skulle vidare kunna göras elastisk genom att länspolischefens föredragningskyldighet bestämdes olika för skilda län. Länspolischefens självständiga och auktoritativa ställning inom länsstyrelsen skulle tydligt komma till uttryck genom att han personligen inte var underordnad någon annan än landshövdingen.

Tyngdpunkten av den ekonomiska administreringen av polisväsendet borde enligt beredningen förläggas till regionplanet. Landskontoren hade en organisation, som var uppbyggd för att handlägga sådana ärenden, och hade dessutom tillgång till personal med erfarenhet och rutin när det gällde ekonomiska frågor. Polisdistrikten borde i största möjliga utsträckning befrias från ansvaret för den ekonomiska förvaltningen. Ur rationalitetssynpunkt borde vissa kamerala uppgifter handläggas centralt för hela landet. Beredningen föreslog en centraliserad handläggning av bl. a. löneuträkning och löneutbetalning samt upphandling av viss polisiär och teknisk materiel. Huvuddelen av polisväsendets ekonomiska förvaltning skulle emellertid komma att åvila landskontoren.

I fråga om den lokala polisorganisationen förklarade polisberedningen att man i likhet med 1957 års polisutredning arbetat efter den allmänna grundsatsen, att ökad effektivitet i princip borde kunna åstadkommas inom den arbetskraftram som gällde för det kommunala polisväsendet. Ett svårt avvägningsproblem uppkom genom att beredningen skulle pröva möjligheten att bilda mindre polisdistrikt än vad utredningen föreslagit. Problemet accentuerades genom krav från kommunalt håll på många och stora arbetsgrupper ute i polisdistrikten. Beredningen förklarade att man kunde och borde åstadkomma förbättrat polisskydd såväl på landsbygden som i städerna genom en radikal förändring av polisens arbetsmetoder. En sådan förändring krävde i första hand att

organisationsenheten på lokalplanet fick verksamhetsområden som bar en tillräckligt stor personalstyrka för att dels hålla personal i aktiv tjänstgöring inom området dygnet runt, dels möjliggöra en arbetsspecialisering främst i fråga om den brottsutredande verksamheten. Vidare måste polisen i de olika distrikten få möjlighet att vid behov uppträda i större formationer. I ett distrikt med en huvudstyrka nedmot eller mindre än ett tjugotal polismän måste huvuddelen av styrkan användas för den fasta personalgrupperingen på centralorten. En sådan styrka skulle vara för liten för en ordinär styrkekonzentration. Användningsfrekvensen av mera dyrbar teknisk utrustning skulle bli ringa och fördelarna med specialisering av viss verksamhet, t. ex. trafikövervakning och brottsutredande verksamhet, skulle över huvud taget inte gå att utnyttja. I distrikt av denna typ måste man räkna med nödvändigheten av en polisiär stödorganisation. För att bedöma ett polisdistrikts bärkraft borde man enligt beredningen beakta att bemanning av en polisstation dygnet runt och kontinuerlig övervakning genom en bilburen tvåmanspatrull kräver sammanlagt tolv polismanstjänster. Med hänsyn till centralortens behov i övervakningshänseende kunde man enligt beredningen inte rimligen räkna med att hålla specialutbildad personal för komplicerade utredningar förrän personalstyrkan på centralorten uppgick till inemot ett femtiotal ordinarie polismän.

Polisberedningen föreslog att landet skulle indelas i 119 polisdistrikt. Förslaget innebar en ökning med åtta distrikt i förhållande till 1957 års polisutrednings förslag. Ökningen möjliggjordes genom en delning av några av de distrikt som utredningen föreslagit. Beredningen framhöll att dess förslag, som upprättats på grundval av länsstyrelsernas definitiva planer för länens indelning i kommunblock, innefattade ett antal distrikt som i och för sig var alltför små. Förslaget måste emellertid ses mot bakgrunden av att beredningen enligt sina direktiv allvarligt skulle överväga möjligheterna att bilda mindre distrikt än vad utredningen tänkt sig. Beredningen ansåg det inte osannolikt att arbets-

organisatoriska skäl tämligen snart skulle tvinga fram en översyn av polisdistriktsindelningen. Frågan om de 35–40 minsta distrikten kunde bibehållas borde då i första hand prövas.

Statsutskottet uttalade vid behandlingen av 1962 års principproposition att kontakten mellan polisorganisationen och kommunerna skall upprätthållas genom någon form av rådgivande organ på lokalplanet. Enligt polisberedningen medgav den kommunala anknypningen före polisväsendets förstatligande att polisorganisationen på lokalplanet tämligen lätt kunde utformas med hänsyn till speciella ortsförhållanden. Åtskilliga organisationsfrågor torde enligt beredningen ha lösts snabbt och smidigt på grund av det kommunala huvudmannaskapet för polisväsendet. Polisberedningen fann det vara av stor betydelse att vad sålunda stått att vinna inom den kommunala organisationen inte gick förlorat genom polisväsendets förstatligande. Mot denna bakgrund föreslog polisberedningen att kommunala polisnämnder skulle inrättas för samrådsverksamhet.

Åklagardistriktet borde enligt beredningen göras så stora att de kunde bilda underlag för flera åklagare. Man skulle då få elasticitet i organisationen. Åklagarnas möjligheter att samråda med varandra skulle bli goda och arbetsuppgifterna kunde fördelas mellan åklagarna efter erfarenhet och skicklighet. Även från kostnadssynpunkt skulle fleråklagardistrikt vara fördelaktiga. Dessa faktorer talade enligt beredningen för att ett åklagardistrikt borde ge underlag för en åklagarmyndighet som bestod av minst tre åklagare. Omkring hälften av de föreslagna polisdistrikten gav emellertid inte arbetsunderlag för tre eller flera åklagare. En uppbyggnad av den lokala åklagarorganisationen efter principen att varje åklagarmyndighet borde bestå av mer än två åklagare förutsatte därför att polisdistrikt fördes samman till åklagardistrikt i stor omfattning. Ett sådant sammanförande skulle emellertid i åtskilliga fall innebära att möjligheterna att effektivt leda förundersökning i brottmål inte blev lika goda. På grund härav ansåg beredningen att anledning saknades att lägga

samman polisdistrikt, som gav underlag för två åklagare, med annat distrikt. Ett 30-tal polisdistrikt gav inte underlag ens för två åklagare. I dessa fall förordades sammanläggning till större åklagardistrikt med åklagare stationerad på varje polisiär centralort. Beredningen föreslog att riket skulle indelas i 90 åklagardistrikt. Av dessa motsvarade 68 ett polisdistrikt medan 22 bildades genom sammanläggning av två eller tre polisdistrikt.

Polisberedningens förslag i fråga om den regionala polisorganisationen tillstyrktes eller lämnades utan erinran av de flesta remissinstanserna. Flertalet remissmyndigheter uttalade att förslaget till polisdistriktsindelning innefattade ett antal polisdistrikt som var alltför små medan några inte delade uppfattningen om olägenheter av små distrikt. De föreslagna principerna för landets indelning i åklagardistrikt tillstyrktes helt.

Departementschefen (prop. 1964: 100) anslöt sig till polisberedningens uppfattning om vilka länsstyrelseärenden som borde överföras till länspolischefens handläggning och till vad beredningen anfört om dennes befogenheter och uppgifter i fråga om den operativa ledningen. Han framhöll, att uppgiften att svara för polisverksamheten i länet till sin natur var en chefsuppgift som inte lämpade sig för ett föredragningssystem och fann i likhet med beredningen att det i princip borde ankomma på länspolischefen att vara ensam beslutande i ärenden angående polisverksamheten. Vidare delade departementschefen helt beredningens uppfattning att länspolischefen borde inordnas i länsstyrelsen utan att någon ny organisatorisk enhet av sektions- eller avdelningskaraktär bildades och förordade i likhet med beredningen att länspolischefen skulle få en fristående ställning i förhållande till landskansliet och landskontoret men med föredragningsskyldighet i vissa ärenden på landskansliet. I ett avseende biträdde departementschefen inte beredningens förslag. Beredningen hade föreslagit att länspolischefen i förhållande till den personal, som på vederbörande sektion skulle biträda honom med handläggningen av de administrativa polis-

ärendena, skulle ha samma befogenheter som sektionsschef. Eftersom denna personal löd under sektionsschefen och därutöver under landssekreteraren ansåg departementschefen sig inte kunna förorda att man skapade ett dubbelt chefskap. Länspolischefens ställning som föredragande i landskansliet borde i stället lösas enligt samma regler som gällde för vägdirektör och andra föredragande utanför landskansliet.

Departementschefen framhöll att beredningens förslag till polisdistriktsindelning innebar en minskning av antalet distrikt från 554 till 119 och att möjligheterna att höja den polisiära effektiviteten därigenom skulle förbättras avsevärt. Innan den nya organisationen börjat fungera var det förenat med svårigheter att göra en helt tillförlitlig bedömning av frågan om och i vilken utsträckning en ytterligare begränsning av distriktens antal var påkallad. Med hänsyn till distriktsindelningens grundläggande betydelse från organisatorisk synpunkt ansåg han det försvarligt att gå fram med viss försiktighet. Eftersom sammanslagning av polisdistrikt är en mera naturlig och för polisverksamheten mindre störande åtgärd än en uppdelning av distrikten, borde indelningen om möjligt vara så beskaffad att man framdeles inte tvingades dela upp distrikt. I fråga om åklagardistriktsindelningen ansåg departementschefen att beredningen presenterat en lösning som såvitt möjligt tillgodosåg de skilda synpunkter som gjorde sig gällande i denna fråga. Polis- och åklagardistriktsindelningen, som enligt 1962 års principbeslut skulle fastställas av Kungl. Maj:t, borde enligt departementschefen i huvudsak kunna göras i enlighet med beredningens förslag.

Departementschefen (prop. 1964: 101) anslöt sig till polisberedningens uppfattning att kommunala polisenämnder skulle inrättas och underströk att polisenämnderna uteslutande skulle ha en rådgivande funktion. För att polisverksamheten skulle få den medborgerliga förankring som förslaget ytterst syftade till fann han det angeläget, att nämnderna inte utrustades med befogenheter att vid sidan av de polisiära myndigheterna meddela direktiv rörande polisens or-

ganisation och verksamhetsformer i övrigt. En sådan dualism i bestämmanderätten skulle enligt departementschefen vara ägnad att skapa motsättningar mellan nämnderna och polismyndigheterna och därmed motverka i stället för främja allmänhetens förtroende för polisen och dess verksamhet.

Polisdistriktsindelningen, polisstyrkornas stationering inom distriktet och behovet av decentraliserad handläggning av polismyndighetsärenden tillhörde enligt departementschefen de frågor som främst bör bli föremål för polisenämndernas uppmärksamhet. Tjänstetillsättningar och disciplinära frågor skulle däremot ligga utanför nämndernas befogenhetsområde. I samma proposition diskuterades polisenämndernas möjlighet att ta befattning med frågor som faller under polischefens befälsmyndighet. Polisberedningen hade i detta hänseende anfört, att polisstyrkornas taktiska utnyttjande i betydande omfattning är en fråga som bäst lämpar sig för fackmannamässig bedömning men att formerna för polisverksamheten inverkar på allmänhetens inställning till polisen och dess verksamhet. Enligt beredningens mening borde verksamhetsformerna därför inte undantas från polisenämndernas befogenhetsområde men nämnderna borde härvid ta fasta på förhållanden av betydelse för allmänhetens inställning till polisen. I åtskilliga remissyttranden över beredningens förslag yppades farhågor för att detta förslag kunde leda till inblandning från nämndernas sida i uppgifter som ankommer på polischefen och för vilka han ensam bär ansvaret. Departementschefen fann dessa farhågor överdrivna och anförde.

Rent praktiska spörsmål om dispositionen av polisdistriktets personella och materiella resurser inverkar som beredningen och flera remissorgan betonat i hög grad på förhållandet mellan polisen och allmänheten. Eftersom just detta förhållande är det huvudsakliga föremålet för polisenämndernas verksamhet bör sådana angelägenheter inte falla utanför deras befogenhetsområde. Att nämnderna i detta hänseende inte skall ägna intresse åt detaljer följer av deras funktion som samrådsorgan i frågor av väsentlig betydelse från allmänhetens synpunkter. Härav följer också att polisenämnderna inte får bli ett organ för inspektion och granskning av polischefens tjänsteåtgärder.

Med anledning av vissa uttalanden vid remissbehandlingen betonade departementschefen vidare att det inte skall ingå i polisenämndernas rådgivande verksamhet att själva vidta åtgärder inom den förebyggande polisverksamheten eller eljest i egen regi vidta anordningar för att popularisera polisarbetet.

Departementschefen framhöll också att polischefen bör vara skyldig att bereda polisenämnd tillfälle att yttra sig i vissa frågor av större vikt som förslag till utgiftsstat, frågor om förändring av polisdistrikts eller vaktområdes gränser och om ändrad stationering av distriktets polispersonal.

De förordade riktlinjerna godkändes av riksdagen (SU 1964: 114, rskr 259). Med stöd av principbeslutet fastställde Kungl. Maj:t genom kungörelser (1964: 113 och 345) indelningen av riket i 119 polisdistrikt och i 90 åklagardistrikt.

3.5 Förhållandena i Stockholm, Göteborg och Malmö

Såsom tidigare framhållits fanns före förstatligandet en landsfogde i varje län. Landsfogden var länspolischef och statsåklagare och hans verksamhetsområde utgjordes av länet. Kungl. Maj:t kunde dock förordna att viss stad inom ett län skulle undantas från verksamhetsområdet. Sådant förordnande hade bl. a. meddelats i fråga om Stockholm, som sorterade under överståthållarämbetet, Göteborg och Malmö.

1957 års polisutredning påpekade att de principiella synpunkterna beträffande den regionala polisorganisationen självfallet inte skulle äga giltighet i fråga om Stockholms stad. I huvudstaden borde polismästaren av naturliga skäl fylla även den funktion som i länen tillkom länspolischefen. Avvikelser från normalordningen måste enligt utredningen även göras i Göteborgs och Bohus län samt i Malmöhus län. Polischefen i Göteborgs polisdistrikt, som för att fullgöra sin huvuduppgift måste disponera över en polisstyrka som utgjorde nästan 90 % av länets samlade styrka, kunde inte rimligen underställas länspolischefen. En sådan ord-

ning skulle innebära onödig arbetsomgång och leda till kompetenskonflikter. I Malmö polisdistrikt, vars polisstyrka omfattade mer än 50 % av länets samlade styrka, var förhållandena i stort sett desamma som i Göteborg. Utredningen föreslog därför att dessa städer skulle undantas från länspolischefens verksamhetsområde.

Polisberedningen framhöll att det var orealistiskt att i Stockholm ha en länspolischef mellan överståthållarämbetet och polischefen. I operativt hänseende borde polischefen i huvudstaden ges ställning i likhet med länspolischef. Däremot borde han inte inordnas som tjänsteman i överståthållarämbetet och inte heller där åläggas någon föredragningskyldighet. Med hänsyn till omfattningen av polisverksamheten i Göteborg och Malmö och till dess i vissa avseenden särpräglade karaktär föreslog beredningen, att även polischeferna i dessa städer skulle ha en självständig ställning i operativt hänseende och vara direkt underställda landshövdingen. I Göteborgs och Bohus län samt i Malmöhus län borde det emellertid finnas en länspolischef. Enligt beredningen kunde det ifrågasättas om någon annan än denne borde handlägga de administrativa ärenden som härrörde från storstäderna. Att ge någon annan länsstyrelsetjänsteman än länspolischefen i uppdrag att handlägga dessa ärenden avvisades med hänsyn till att ärendena då skulle behandlas utan polisiär expertis. Eftersom det skulle medföra vissa olägenheter att göra polischefen till föredragande, föreslog beredningen att någon begränsning i länspolischefens befattning med administrativa ärenden i princip inte skulle göras.

Departementschefen anslöt sig till polisberedningens förslag om särreglering av polischefens ställning i Stockholm. Vidare framhöll han att länspolischeferna i Göteborgs och Bohus län samt i Malmöhus län borde få full sysselsättning i den nya organisationen och förordade även beredningens förslag om särreglering i dessa län.

Riksdagen godkände riktlinjerna för den regionala polisorganisationen i storstäderna (SU 1964: 114; rskr 259).

3.6 Länsförvaltningsutredningen (SOU 1967: 20 och 21), Länsindelingsutredningen (SOU 1967: 23) och Länsdemokratiutredningen (SOU 1968: 47)

Grundtanken i länsförvaltningsutredningens förslag är att den översiktliga samhällsplanering, som ankommer på de statliga länsmyndigheterna, i framtiden skall ledas och samordnas av länsstyrelsen. Samhällsplanering, förvaltningsrättsskipning samt allmän ordning och säkerhet blir de dominerande uppgifterna för den nya länsstyrelsen. Skatteväsendet och ett flertal detaljbetonade ärenden flyttas över på andra organ.

För att länsstyrelsen skall kunna fullgöra dessa nya uppgifter och för att dess beslut och åtgärder skall få önskvärd förankring bland länets befolkning är det enligt utredningens mening en oundgänglig förutsättning, att representanter för befolkningen ingår i länsstyrelsen och tar ansvar för dess verksamhet. Utredningen föreslår därför att tio representanter för länsbefolkningen tillsammans med landshövdingen såsom ordförande och verkschef bildar verkets styrelse. Av länsrepresentanterna skall fyra utses av Kungl. Maj:t och sex väljas av landstinget eller, om flera landsting eller landstingsfri stad finns, av landstingen och stadsfullmäktige. Vidare föreslås att särskilda medborgarrepresentanter, nämndemän, skall delta i länsstyrelsens avgöranden i rätts- och förvaltningsärenden. I mål om administrativa frihetsberövanden och därmed jämförliga målgrupper bör nämndens deltagande vara obligatoriskt. I övrigt bör länsstyrelsen kunna bestämma om nämnd skall delta. Normalt bör fyra nämndemän ingå i nämnden. De skall utses av verkets styrelse.

Utredningen föreslår vidare att vissa nu fristående länsorgan organisatoriskt församman med länsstyrelsen. De länsmyndigheter som huvudsakligen har uppgifter inom den översiktliga samhällsplaneringen eller som eljest har uppgifter med väsentligt samband med länsstyrelsen bör organisatoriskt ingå i länsstyrelsen. Om verksamheten däremot domineras av uppgifter, som inte avser översiktlig samhällsplanering eller som

väsentligen är av verkställande art i förhållande till länsstyrelsens eller centralt verks beslut, bör myndigheten förbli fristående. I enlighet med denna princip föreslår utredningen att vissa länsstyrelseexperter, t. ex. länsarkitekten, länsingenjören, länsläkaren, skall tillhöra länsstyrelsen medan bl. a. länsarbetsnämnden, länsbostadsnämnden och lantbruksnämnden skall förbli självständiga.

I fråga om länsstyrelsens inre organisation innebär förslaget i huvudsak följande. Närmast under landshövdingen skall en landssekreterare i egenskap av souschef leda och organisera arbetet inom verket. Denne bör därvid inte vara bunden till särskilda uppgifter. Under verksstyrelsen och souschefen indelas länsstyrelsen i en planeringsavdelning, en rättsavdelning, en personal- och kameralbyrå, en beredskapsbyrå och en länspolisbyrå. Planeringsavdelningen indelas i en allmän sektion, som fungerar som avdelningens kansli, en utredningssektion och en teknisk sektion. Till avdelningen ansluts även ett organ för beredning av samhällsplaneringsfrågor och för samarbete i dessa med fristående länsmyndigheter, planeringsberedningen. Rättsavdelningen indelas i en rättssektion, en allmän sektion och en social- och hälsovårdssektion. Beredskapsbyrån skall bestå av en civilförsvarssektion och en allmän beredkapssektion.

Utredningen framhåller, att man i fråga om polisväsendet bara lagt fram sådana förslag som utgör omedelbara konsekvenser av övriga reformer på den statliga länsförvaltningens område. Någon omprövning av länspolischefens ställning gentemot rikspolisstyrelsen och i länsstyrelsen har inte gjorts. Länspolischefens ställning påverkas emellertid av att en tjänst som souschef inrättas och av att souschefen blir landshövdingens ställföreträdare. I egenskap av vikarie för landshövdingen får souschefen ta befattning med operativa och därmed jämförliga frågor. I övrigt blir länspolischefen administrativt underställd inte bara länsstyrelsen in pleno och landshövdingen utan även souschefen.

Polisärendena, som nu är fördelade på olika enheter inom länsstyrelsen, bör enligt

utredningen föras samman till länspolisbyrån. På denna byrå skall således enligt förslaget handläggas de ärenden som hör till länspolischefens expedition och dessutom de landskansliären som avser länsstyrelsens befattning med polisväsendet. Utredningen föreslår härutöver att ärenden angående verkställighet av förpassnings-, förvisnings- och utvisningsbeslut samt vissa ärenden rörande allmän ordning och säkerhet, innehav av vapen och ammunition och tävlingar på väg skall handläggas på byrån.

Länsindelningsutredningen framhåller, att översynen av länsindelningen inte bör begränsas till de områden där behovet av ändringar är mest påtagligt, nämligen i storstadsregionerna och i något eller några av de minsta länen, utan omfatta landet i dess helhet. För att samhällsplaneringen skall kunna ge det resultat som medborgarna har rätt att kräva, fordras att verksamhetsområdena är anpassade efter länsorganens uppgifter. Att så nu inte är fallet ligger enligt utredningen i öppen dag, framför allt inom storstadsregionerna och därtill angränsande områden men också i de minsta länen. Länens utformning har även betydelse vid avvägningen mellan regionalt och centralt inflytande på samhällsplaneringen. Är de regionala planeringsenheterna tillräckligt stora och väl utformade, kan behovet av central planering begränsas. Om man vill att planeringen av utvecklingen inom en region i största möjliga utsträckning skall bli en regionens egen uppgift och utformas som ett uttryck för en balanserad bedömning av regionens egna behov och intressen, måste man enligt utredningen se till att de regionala planeringsorganen får arbetsområden som möjliggör detta. Vidare skulle en relativt kraftig reduktion av antalet regionala enheter göra det möjligt både att förenkla och förbilliga administrationen samt, framför allt, att på ett mera effektivt sätt sysselsätta den specialutbildade arbetskraften.

Som ett grovt uttryck för det önskvärda lägsta befolkningsunderlaget i ett län anger utredningen en befolkning i nuläget i storleksordningen 300 000 invånare. Det betonas emellertid, att förslaget till ändrad läns-

indelning i ganska ringa grad är baserad på befolkningsmässiga normer av detta slag. Målet har varit att skapa enheter som medger en effektiv administration och är lämpade för samhälleliga utvecklingsåtgärder på regional nivå. Län som befolkningsmässigt ligger både över och under det angivna talet har därför accepterats. Utredningens förslag innebär en minskning av antalet län från 24 till 15.

Länsdemokratiutredningens förslag utgör ett principprogram för arbetsfördelningen mellan statlig och kommunal förvaltning på regional och lokal nivå. I fråga om den regionala förvaltningsorganisationen innebär förslaget att de uppgifter, där statliga länsorgan nu har en betydande rörelsefrihet, bör överföras till kommunal, framför allt landstingskommunal, specialreglerad förvaltning. Betydande delar av länsstyrelsens uppgifter bör enligt utredningen överföras till landstingen. Länsstyrelsen bör i första hand vara ett organ för rättsprövning och rättssäkerhetskontroll. Utredningen lägger emellertid inte fram något förslag rörande den statliga förvaltningens interna organisation och har inte tagit ställning till om några ändringar bör göras i fråga om länsstyrelsens befattning med polisväsendet.

Genom beslut den 20 mars 1970 har Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för civildepartementet att tillkalla sakkunniga för fortsatt beredning av vissa frågor rörande den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation. I samband därmed har Kungl. Maj:t i prop. 1970: 103 dragit upp *riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen*. Enligt propositionen får den nya länsstyrelsen en lekmanastyrelse med landshövdingen som ordförande samt tio andra ledamöter. Den nya länsstyrelsen får som en huvuduppgift att leda och samordna den samhällsplanering som bedrivs inom den statliga länsförvaltningen. I planeringsfrågor av regionalpolitisk betydelse som handläggs av vissa andra länsorgan övertar länsstyrelsen beslutanderätten. Dessa organ skall delta i frågornas beredning.

Vidare föreslås att skatteförvaltningen i

länsstyrelsen blir omorganiserad med en klarare åtskillnad mellan den fiskala och den dömande verksamheten. Åtgärder föreslås också för att förbättra förvaltningsrättskipningen. En länsskatterätt, i huvudsak motsvarande prövningsnämnd, och en länsrätt för annan förvaltningsrättskipning knyts till länsstyrelsen.

Som en följd av dessa förslag avses länsstyrelsen bli organiserad med tre huvudenheter, nämligen en för samhällsplanering, i vilken också ingår en förstärkt organisation för beredningsplanläggning, en för skatteförvaltning samt en för allmän förvaltning och förvaltningsrättskipning, till vilken länsrätten och länsskatterätten knyts. Vidare skall finnas en enhet för administrativ service. Beträffande länspolischefens expedition företas inte någon ändring.

4.1 *Författningar som reglerar polis- och åklagarväsendet*

De grundläggande bestämmelserna om polisväsendets organisation är meddelade i polisinstruktionen (1965: 686). Författningen reglerar polisens uppgifter, befälsförhållanden, polismans allmänna åligganden och maktbefogenheter, tillkallande av polisförstärkning och samråd med polismynd. Instruktionen innehåller också vissa särskilda bestämmelser om den lokala polisorganisationen, t. ex. i fråga om handläggningsordning, tjänstetillsättning och disciplinär bestraffning. Rikspolisstyrelsens organisation och arbetsuppgifter regleras i styrelsens instruktion (1965: 674). Bestämmelser om länsstyrelsens befattning med frågor rörande polisväsendet och om länspolischefens ställning inom länsstyrelsen är meddelade i länsstyrelseinstruktionen (1958: 333). I fråga om länsstyrelsens åligganden och befogenheter innehåller länsstyrelseinstruktionen dock bara en hänvisning till polisinstruktionens bestämmelser om polisorganens allmänna uppgifter. Bland författningar på polisväsendets område bör även nämnas lagen (1964: 317) om vad som avses med polismyndighet, lagen (1964: 320) om polismyndigheter, lagen (1965: 94) om polisregister m. m., kungörelsen (1964: 595) om handläggning av vissa polis chefsuppgifter (delegationskungörelsen) samt kungörelsen (1966: 564) om

rikets indelning i polisdistrikt.

Åklagarväsendets organisation regleras i 7 kap. rättegångsbalken och i åklagarinstruktionen (1964: 739). Rikets indelning i åklagardistrikt har fastställts i en år 1964 utfärdad kungörelse (1964: 345).

4.2 *Förhållandet mellan myndigheterna inom polisväsendet och inom åklagarväsendet*

Rikspolisstyrelsen har som central förvaltningsmyndighet det högsta inseedet över polisväsendet. Styrelsen har ålagts ett flertal uppgifter av inspekterande, rådgivande och samordnande karaktär och dess verksamhet har huvudsakligen en sådan inriktning. På vissa områden, t. ex. i fråga om trafikövervakning som berör två eller flera län, bevaknings- och säkerhetsarbetet vid statsbesök samt riksomfattande spaning vid vissa allvarliga brottstyper, har styrelsen emellertid tillerkänts befogenhet att meddela föreskrifter om hur polisverksamheten skall bedrivas och att leda denna verksamhet. För polisverksamhet, som leds av rikspolisstyrelsen, kan styrelsen tillkalla polisförstärkning. När förstärkning i övrigt erfordras med större polisstyrkor eller under längre tid skall frågan om polisförstärkning hänskjutas till styrelsens avgörande.

En förvaltningsgren av den storlek som polisväsendet utgör medför omfattande administrativa uppgifter. Styrelsen fastställer

vaktområden, vaktdistrikt och stationeringsorter och beslutat om ändringar i dessa hänseenden. Styrelsen har också befogenhet att meddela föreskrifter i fråga om bl. a. utrustning för personal som fullgör polisverksamhet, upphandling, vård och underhåll av polisväsendets material, materialredovisning, avskrivning av material och det kamerala arbetet inom polisväsendet.

Inom länen är länsstyrelserna högsta polismyndighet och har där ansvaret för och ledningen av polisverksamheten. På länsstyrelsens vägnar leder länspolischefen den operativa verksamheten. I vissa särskilda situationer, t. ex. när allvarliga ordningsstörande händelser eller händelser som kräver extraordinär polisverksamhet inträffar, kan landshövdingen överta ledningen. På det lokala planet leder polischefen, som är underställd länsstyrelsen, polisverksamheten i sitt distrikt.

Riksåklagaren är under Kungl. Maj:t högste allmänne åklagare och har i denna egenskap ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet i riket. Han fullgör vissa åklagaruppgifter, bl. a. är han allmän åklagare vid högsta domstolen, och har som chefsmyndighet inom åklagarväsendet omfattande administrativa uppgifter. Närmast under riksåklagaren utövas ledningen och tillsynen av åklagarverksamheten av statsåklagare. Statsåklagare är länsåklagarna och överåklagarna. I varje län finns en länsåklagarmyndighet. I tre fall är länsåklagarmyndigheten gemensam för två län. Länsåklagaren, som är chef för länsåklagarmyndigheten, fullgör inom sitt verksamhetsområde de åklagaruppgifter som är särskilt krävande eller som av annat skäl bör fullgöras av honom. Stockholms, Göteborgs och Malmö åklagardistrikt ingår inte i länsåklagarmyndighets verksamhetsområde. I dessa distrikt är en överåklagare chef för åklagarmyndigheten. Verksamheten i övriga distrikt leds av en distriktsåklagare, chefsåklagaren. Denne är i likhet med övriga distriktsåklagare som tjänstgör inom distriktet underställd länsåklagaren.

4.3 Den lokala polisorganisationen

4.3.1 Polisdistriktsindelningen

De av riksdagen år 1962 beslutade riktlinjerna för polisdistriktsindelningen ligger till grund för den nuvarande indelningen och innebär följande. Storleken av den personalstyrka som behövs för att kunna bedriva polisverksamheten effektivt och rationellt är av avgörande betydelse för indelningen. Ett polisdistrikt bör ha så stor befolkning och sådan struktur att polisarbetet inom distriktet bereder sysselsättning för en poliskår om minst 20 och helst upp emot 50 ordinarie polismän. Vissa avsteg kan emellertid göras från denna princip, t. ex. då distrikt omfattar stad som redan har en polisstyrka på mer än 50 man och i fråga om utpräglade glesbygdsområden där distrikt med en poliskår understigande 20 man kan godtas. Polisdistriktet bör byggas upp kring en välbelägen huvudort av ej alltför ringa storlek och omfatta huvudorten och dennas naturliga omland, dvs. de områden som näringsgeografiskt och förvaltningsmässigt graviterar mot orten i fråga. Vidare bör distriktet utformas utan annan primär anknytning till administrativa eller judiciella indelningar än län och kommunblock.

Med ledning av dessa principer fastställde Kungl. Maj:t i samband med förstatligandet den polisdistriktsindelning som i princip allttjämt gäller. Antalet polisdistrikt i riket minskades då från 554 till 119. Polisdistriktens gränser skär inte i något fall länsgräns. Gränserna för kommunblocken har inte heller genombrutits annat än i de fall då kommunblock bildats över länsgräns. Polisdistriktens gränser överensstämmer i övervägande antal fall med gränserna för kronofogde- och åklagardistrikt, fögderier och civilförsvarsområden men däremot inte i någon större utsträckning med domkretsarnas gränser.

Den nuvarande polisdistriktsindelningen, polisdistriktens storleksordning och antalet polisdistrikt i varje län framgår av *bilaga 1: 1-3*.

4.3.2 Arbetsfördelningen inom polisdistrikten

Polisdistriktet utgör verksamhetsområde för den lokala polismyndigheten. De tjänstemän som är stationerade i kansliorten (centralorten) och som inte avdelats för riksomfattande eller regional verksamhet utgör polisdistriktets huvudstyrka. De arbetsenheter som har stationerats utanför kansliorten benämns arbetsgrupper eller polisposteringsar. Med polispostering avses en ensamstationerad polisman. En arbetsgrupp bildas således av minst två utanför kansliorten stationerade polismän. Några arbetsgrupper har större personella resurser än huvudstyrkorna i de minsta polisdistrikten.

Polischefs beslutanderätt i polismyndighetsärenden, dvs. ärenden som innebär avgivande av yttranden eller meddelande av tillstånd av olika slag, och vissa andra polischefsuppgifter, t. ex. att i enklare fall leda förundersökning i brottmål, kan i viss omfattning delegeras bl. a. till föreståndare för arbetsgrupp. Med beaktande av vilka orter som är lämpliga som stationeringsort för arbetsgrupp, vars föreståndare kan åläggas att fullgöra sådana polischefsuppgifter, har polisdistrikten territoriellt indelats i arbets- och ansvarsområden, s. k. vaktområden. Det vaktområde där distriktets huvudstyrka är stationerad benämns centralvaktområde och övriga vaktområden inom polisdistriktet lokalvaktområden. Inom ett lokalvaktområde finns bara en arbetsgrupp, vars föreståndare på grund av delegation har befogenhet att fullgöra vissa polischefsuppgifter. Någon sådan arbetsgrupp finns inte inom ett centralvaktområde. Däremot kan inom såväl central- som lokalvaktområden finnas arbetsgrupper, vars föreståndare inte har nämnda befogenhet, och polisposteringsar. Vaktområde kan indelas i vaktdistrikt. Vaktdistriktsindelning förekommer bara i Stockholms, Göteborgs och Malmö polisdistrikt.

Den inom centralvaktområdet stationerade personalen svarar i princip för all polisiär verksamhet inom området. Huvudstyrkan svarar dessutom för vissa betydelsefulla uppgifter i lokalvaktområdena. På kansliorten

handläggs de polismyndighetsärenden som inte delegerats till föreståndare för arbetsgrupp och där fullgörs också den huvudsakliga förvaltningstjänsten i distriktet. Med stöd av den från kansliorten utövade verksamheten svarar arbetsgrupper och polisposteringsar för att tillfredsställande ordning och säkerhet upprätthålls inom de ansvarsområden som tilldelats dem. Lokalvaktområdet utgör därvid det primära ansvarsområde för arbetsgrupp, vars föreståndare har befogenhet att fullgöra vissa polischefsuppgifter. För annan arbetsgrupp och för polispostering anges ansvarsområdet i polisdistriktets arbetsordning. Det omfattar i regel förutom stationeringsorten ett med hänsyn till andra indelningsgränser, vägförhållanden, övervakningsbehov och övriga omständigheter lämpligt avpassat område.

Inom polisdistrikten har antalet lokalvaktområden i regel begränsats till tre – fyra och överstiger inte i något fall sex. Lokalvaktområdena har i de flesta fall ett befolkningsunderlag om minst 7 000 invånare. I undantagsfall förekommer dock befolkningstal ned mot 3 000–5 000. Vid val av stationeringsort för arbetsgrupp har polistaktiska synpunkter, särskilt med avseende på vägförbindelserna med kansliorten och övriga stationeringsorter, tillagts stor betydelse. Även servicesynpunkter har beaktats genom att arbetsgrupper i stor utsträckning placerats i huvudort eller annan lämplig ort i kommunblock. Antalet stationeringsorter för polispersonal minskades vid förstatligandet från 989 till 519 och var 484 vid utgången av 1969.

4.3.3 Arbetsuppgifter

Polisens huvuduppgift är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Polisen skall vidare utöva viss verksamhet som på grund av särskilda stadganden ankommer på polisen. Denna verksamhet har i många avseenden karaktär av service åt andra myndigheter och avser bl. a. handläggning av s. k. polismyndighetsärenden. I förhållande till uppgiften att upprätthålla allmän ordning och säkerhet är dessa göromål att anse som en

sidoverksamhet.

För att inte försvåra en fortlöpande anpassning av polisens verksamhet för ordningens och säkerhetens upprätthållande till den ständiga förändring som samhällsbilden undergår, har huvuduppgiften inte blivit föremål för någon noggrann avgränsning utan angivits i mera allmänna ordalag. Vid dess fullgörande åligger det polisen bl. a. att söka förebygga brott, hindra att ordning och säkerhet störs samt att lämna allmänheten skydd, upplysning och annan hjälp. Utmärkande för denna del av verksamheten är att den fortgår utan att viss händelse eller företeelse i och för sig påkallat någon åtgärd från polisens sida. Med hänsyn till sitt innehåll hänförs den arbetsorganisatoriskt till s. k. skydds- och övervakningsverksamhet. Vid fullgörandet av huvuduppgiften åligger det vidare polisen att uppdaga och utreda begångna brott samt vidta erforderliga åtgärder då ordningen och säkerheten eljest blivit kränkt. Här är fråga om polisverksamhet på grund av att sådan händelse inträffat eller sådan gärning blivit begången som kräver polisens ingripande. Denna del av polisverksamheten hänförs i huvudsak till s. k. utredningsverksamhet.

Som ett led i uppgiften att upprätthålla allmän ordning och säkerhet åligger det även polisen att fortlöpande samarbeta med andra myndigheter och med enskilda. Detta samarbete har sin största betydelse i det brottsförebyggande arbetet. Det åligger polisen särskilt att hålla nära kontakt med socialvårdens organ, främst barnvårds- och nykterhetsnämnder, och att underrätta sådana organ om förhållanden som kan föranleda ingripande från deras sida. Denna uppgift innefattar såväl skydds- och övervakningsverksamhet som utredningsverksamhet men hänförs i sin helhet principiellt till skydds- och övervakningsverksamhet.

Skydds- och övervakningsverksamhet avser i huvudsak uppgifter av preventiv karaktär och indelas i allmän övervakning och trafikövervakning. Inom området för allmän övervakning har polisen ett flertal betydelsefulla uppgifter. Genom olika åtgärder skall polisen om möjligt förhindra brottsliga

angrepp på person och egendom. Kända brottslingar och asociala personer samt barn och ungdom med anpassningssvårigheter skall ägnas fortlöpande uppmärksamhet vid fullgörande av övervakningstjänst. Betjäning av radio, telex, telefon och larmförbindelser, s. k. förbindelsetjänst, är ett viktigt led i övervakningsarbetet och en nödvändig förutsättning för snabba polisingripanden när brott eller händelser som påkallar åtgärder i preventivt, repressivt eller hjälpande syfte inträffat. I vissa fall kräver särskilda förhållanden speciella former av allmän övervakningsverksamhet, t. ex. gräns- och skyddsområdesbevakning, bevakning av särskilda objekt såsom ambassader, främmande fartyg m. m., fjällräddning och sjöpolisverksamhet. I det brottsförebyggande arbetet fullgör polisen även betydelsefulla uppgifter av informativ och upplysande karaktär såsom undervisning i lag och rätt och trafikundervisning i skolorna samt teknisk rådgivning.

Trafikövervakning inriktas såväl på kontroll av att för trafiksäkerheten betydelsefulla föreskrifter efterlevs som på åtgärder för att hjälpa trafikanterna till rätta i trafiken och underlätta framkomligheten. Uppgifterna fullgörs genom rörlig allmän övervakning av trafiken på gator och vägar, övervakning av speciella trafikföreteelser med hjälp av tekniska hjälpmedel, t. ex. radaranläggningar, samt dirigering av trafiken i gatukorsningar och på andra platser.

Utredningsverksamheten omfattar ett flertal olika arbetsuppgifter. Begreppet utredning inrymmer de olika faserna av förundersökning i brottmål, såsom brottsanmälan, åtgärder för gärningsmannens gripande, brotts- och olycksplatsundersökningar, förhör med misstänkta, målsägande och vittnen m. m. Verksamheten inriktas på att alla brott som kommer till polisens kännedom skall utredas så skyndsamt som möjligt.

Vid sidan av huvuduppgiften har polisen på grund av särskilda stadganden i lagar och författningar ett flertal uppgifter av skilda slag inom olika områden för allmän förvaltning. Dessa uppgifter är i allmänhet ålagda polischef men beslutanderätten kan i viss

omfattning delegeras till andra tjänstemän inom polisväsendet. Som tidigare har nämnts avser denna verksamhet till stor del handläggning av polismyndighetsärenden. Viktiga uppgifter har ålagts polismyndighet i lagen (1954: 279) om nykterhetsvård och lagen (1966: 293) om beredande av sluten psykiatrisk vård. I övrigt består uppgifterna bl. a. i att meddela tillstånd av olika slag, t. ex. för offentliga tillställningar, lotterier och innehav av vapen, avge yttranden i ärenden som annan myndighet än polismyndighet beslutar i, utfärda vissa intyg, lämna handräckning, verkställa förpassningar och ombesörja delgivningar.

4.3.4 Personalorganisationen inom polisdistrikten

Polisverksamheten utövas på ett likartat sätt i hela riket, oavsett om fråga är om ett stort eller litet polisdistrikt, tätort eller glesbygd. Verksamheten inom polisdistrikten företer emellertid skillnader genom att arten och omfattningen av olika arbetsuppgifter växlar och genom att särskilda förhållanden i vissa distrikt kräver speciella former av polisverksamhet såsom gräns- och skyddsområdesbevakning, fjällräddningsverksamhet, sjöpolisverksamhet m. m.

Förvaltningsgöromålen inom polisdistrikten handläggs inom arbetsenheten polischefens kansli. Huvudstyrkans arbetsuppgifter i fråga om skydds- och övervakningsverksamhet förs i princip samman till en ordningsavdelning och utredningsverksamheten fullgörs på en utredningsavdelning. För var och en av avdelningarna finns en föreståndare närmast under polischefen och i förekommande fall dennes ställföreträdare. Distriktets polisledning utgörs av polischefen, ställföreträdaren och nämnda föreståndare. Avdelningarna indelas i sektioner med speciella arbetsuppgifter. Inom en ordningsavdelning kan finnas en övervakningssektion, en skyddssektion och en trafiksektion. En utredningsavdelning kan vara indelad i en kriminalsektion, som ibland är rotelindelad, och en allmän utredningssektion. Principorganisationen för huvudstyrka och de huvudsak-

liga arbetsuppgifternas fördelning på olika enheter framgår av *bilaga 1: 4*.¹ Många distrikt är emellertid så små att avdelningarna inte kunnat indelas i sektioner. I de minsta distrikten har man inte ens kunnat genomföra en uppdelning på olika avdelningar. Av *bilaga 1: 5* framgår i vilken utsträckning principorganisationen är genomförd i polisdistrikten. I de tre största städerna avviker vidare organisationen på väsentliga punkter från principorganisationen.

I personalstaten för vissa större polisdistrikt finns polismanstjänster upptagna för riksomfattande eller regional verksamhet. Polismän med sådan tjänst lyder i fråga om sin tjänstgöring direkt under rikspolisstyrelsen eller länspolischef. Som exempel kan nämnas de polismän i Stockholms polisdistrikt som avdelats för riksomfattande utredningsverksamhet, rikskriminalen, och särskilda arbetsenheter för trafikövervakning i länen, länstrafikgrupper. I vissa polisdistrikt har poliskåren i förhållande till andra kårer överdimensionerats i fråga om arbetskraft för brottsutredande verksamhet. Sådana distrikt skall vid behov ställa kvalificerad personal till förfogande för svårare brottsutredningar inom andra polisdistrikt, s. k. stödjande verksamhet. Det ankommer på länspolischef att bestämma när den stödjande verksamheten skall tas i anspråk.

4.3.5 Polisenämnd

I varje polisdistrikt finns en polisenämnd som består av nio ledamöter. Ledamöterna väljs för en tid av fyra år av de i distriktet ingående kommunernas fullmäktige eller av ombud för dessa kommuner. Nämnden är ett lokalt organ för samråd med polischefen i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet i distriktet. Dess huvuduppgift är att främja ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten. Verksamheten består uteslutande i att framlägga förslag och göra andra framställningar till po-

¹ Kungl. Maj: t överväger för närvarande ett förslag av rikspolisstyrelsen om ändrad organisation för bl. a. de uppgifter som nu hänförs till skyddssektion.

lischefen samt på begäran avge yttrande till honom. Vid polisenämnds sammanträde skall polischefen närvara och äger delta i överläggningarna men inte i besluten. Länspolischefen får närvara vid sådant sammanträde. Han kan inte heller delta i besluten.

4.4 Den regionala polisorganisationen

4.4.1 Länsstyrelsens uppgifter och länspolischefens ställning

Länsstyrelsen är högsta polismyndighet i länet och har i denna egenskap ansvaret för och ledningen av polisväsendet inom sitt län. Länsstyrelsens uppgifter beskrivs i polisinstruktionen och länsstyrelseinstruktionen. Bestämmelserna i dessa instruktioner innebär i korthet följande.

Länsstyrelsen skall övervaka att allmän ordning och säkerhet upprätthålls i länet och att erforderliga åtgärder vidtas när den allmänna ordningen och säkerheten hotas eller störs. För att kunna fullgöra denna uppgift har länsstyrelsen fått befogenhet att meddela föreskrifter om användningen av polisstyrkorna i länets polisdistrikt samt att i vissa situationer helt eller delvis överta ledningen av styrkorna och tillkalla polisförstärkning. Länsstyrelsen skall ägna uppmärksamhet åt polisväsendets organisation, tillse att verksamheten bedrivs rationellt och effektivt och verka för ett gott förhållande mellan polisen och allmänheten. Vidare har länsstyrelsen ålagts att ta den befattning med rekrytering och fortbildning av polismän som rikspolisstyrelsen föreskriver och att svara för polisväsendets administration enligt de föreskrifter som meddelas därom. Enligt nuvarande bestämmelser, svarar rikspolisstyrelsen för en mycket stor del av administrationen av den lokala polisorganisationen. Polischef har dessutom relativt långtgående administrativa befogenheter. Länsstyrelsen skall årligen före den 1 juni till rikspolisstyrelsen avge förslag till beräkning av utgifterna för det lokala polisväsendet i länet under det budgetår som börjar den 1 juli nästa år. Av övriga uppgifter som enligt polisinstruktionen ankommer på länsstyrelsen

kan nämnas att länsstyrelsen fastställer arbetsordning för polisdistrikten, handlägger ärenden om tjänstetillsättningar i distrikten och bestämmer i vissa andra personaladministrativa ärenden. Länsstyrelsen handlägger ärenden om disciplinär bestraffning och är besvärsmyndighet vid talan mot polischefs beslut.

Länsstyrelsens uppgifter i fråga om polisväsendet fullgörs till största delen på länspolischefens expedition. På expeditionen handläggs enligt länsstyrelseinstruktionen ärenden angående polisens verksamhetsformer, polisens samarbete med åklagarmyndigheter och polisenämnder, polisens informationsverksamhet, ledning av polisstyrkorna i länets polisdistrikt och av länsstrafikgrupps verksamhet¹, rekrytering² och polisförstärkning³. Enligt gällande diarieplan skall dessutom ärenden angående inspektions-, tillsyns- och företagsnämndsverksamhet samt remisser av betänkanden som avser polisverksamheten, promemorior m. m. handläggas på expeditionen. I övrigt fullgörs länsstyrelsens uppgifter i fråga om polisväsendet på landskansliet^{4 5}. Där handläggs ärenden angående polisväsendets organisation och administration, belöning eller ersättning för hjälp åt polisman och ärenden som i princip motsvarar de s. k. polismyndighetsärendena på lokalplanet.

Länspolischefen, som i samband med polisväsendets förstatligande inordnades som tjänsteman i länsstyrelsen, är chef för länspolischefens expedition och landshövdingens ställföreträdare för denna enhet⁶. De uppgifter som skall fullgöras på expeditionen ankommer enligt länsstyrelseinstruktionen på länspolischefen och han utövar ensam beslutanderätten i ärenden angående polisens verksamhetsformer och i ärenden enligt 37–39, 50 och 51 §§ polisinstruktionen, s. k.

¹ 37 och 39 §§ polisinstruktionen.

² 38 § polisinstruktionen.

³ 50 och 51 §§ polisinstruktionen.

⁴ I Stockholms län på allmänna avdelningen.

⁵ Personalärenden handläggs numera på landskontoret (i Stockholms län på kameral- och upp-bördsavdelningen).

⁶ I Stockholms län är dock länsöverdirektören landshövdingens ställföreträdare och i Gotlands län finns inte någon länspolischef.

länspolis chefsärenden. Landshövdingen kan dock i vissa situationer, t. ex. när allvarliga ordningsstörande händelser eller händelser som kräver extraordinär polisverksamhet inträffat, överta polisledningen och fatta beslut om verksamhetens bedrivande. För att möjliggöra ett sådant övertagande åligger det länspolis chefen att hålla landshövdingen fortlöpande underrättad om polisväsendets tillstånd. Den auktoritativa och självständiga ställning, som man vid förstatligandet avsåg att ge länspolis chefen, har således kommit till uttryck genom att han är landshövdingens ställföreträdare för sin enhet och genom att han i princip ensam beslutar i länspolis chefsärenden.

Länspolis chefen har även vissa polisiära uppgifter på grund av direkta stadganden i lag eller annan författning, t. ex. att leda förundersökning i brottmål. Eftersom uppgifterna inte ankommer på länsstyrelsen, har landshövdingen inte någon möjlighet att överta beslutanderätten. Enligt länsstyrelseinstruktionen skall dessa ärenden handläggas på länspolis chefens expedition.

Länsstyrelsen kan i arbetsordning ålägga länspolis chefen att för landshövdingen föredra eller själv avgöra de landskansliärenden som förut nämnts. Länspolis chefen har nästan undantagslöst meddelats sådant åläggande. Om åläggande inte meddelats, är länspolis chefen dock skyldig att delta i handläggningen av i stort sett alla dessa landskansliärenden. Landshövdingen kan dessutom bestämma att länspolis chefen skall delta även i andra ärenden.

I det följande lämnas en närmare beskrivning av verksamheten på länspolis chefens expedition och landskansliet.

4.4.2 Verksamheten på länspolis chefens expedition

En viktig uppgift för länspolis chefen är att leda den operativa polisverksamheten i länet. De operativa befogenheterna omfattar inte bara den faktiska ledningen av tillgängliga styrkor utan även planläggningsarbetet. För att kunna handla självständigt i

operativt hänseende har länspolis chefen tillerkänts befogenhet att disponera över länets polisstyrkor, att begära polisförstärkning från annat län för visst tillfälligt uppdrag och att utöva chefskapet över polisstyrkor som dragits samman i länet. Länspolis chefens verksamhet är samordnande och inriktad på sådana polisiära aktioner som sträcker sig över polisdistriktens gränser och avser länets eller åtminstone några distrikts gemensamma behov. Han bör däremot som regel inte ingripa i de enskilda distriktens operativa uppgifter. Vid större polisiära aktioner, som går utanför länsgränserna, ankommer det på länspolis chefen att hålla samband med länsstyrelser och länspolis chefer i angränsande län och med rikspolisstyrelsen.

Länspolis chefens operativa ledning av polisverksamheten avser främst åtgärder för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. En viktig uppgift på detta område är trafikövervakningen. Länspolis chefen utövar chefskapet över de polismän som ingår i länstrafikgrupp. I administrativt hänseende är de knutna till ett polisdistrikt i länet. Han leder direkt sådan grupps verksamhet och samordnar dess tjänstgöring med de lokala trafik enheternas. Vid större trafikövervakningsaktioner, som kan initieras av rikspolisstyrelsen eller länspolis chefen, planlägger och leder denne arbetet inom hela länet. Länspolis chefen ägnar uppmärksamhet åt att trafikrazzior i lämplig omfattning genomförs i distrikten. Han svarar även för den planläggning som behövs för samordning av trafikövervakning vid helger och veckoslut med livlig trafik, vid större evenemang etc. Den trafikövervakande verksamheten kräver även att han skaffar sig en överblick över trafikanternas beteenden, olycksfallsutvecklingen, överträdelsefrekvensen m. m. Länspolis chefen följer dessutom trafiksäkerhetsarbetet i stort. I samråd med bl. a. vägförvaltningen verkar han för att trafikfällor undanröjs och ger förslag till säkerhetsfrämjande trafikregleringar. Han har kontakt med skolmyndigheter för bl. a. polisens medverkan i skolornas trafikundervisning och med andra myndigheter och organisationer, t. ex. NTF.

Vid starkt publikdragande evenemang, större spaningspådrag, katastrofartade händelser etc. skall länspolischefen tillse att behövliga personella och materiella resurser ställs till polisdistriktens förfogande. Det sker genom föreskrifter till distrikten och genom framställningar till andra län eller rikspolisstyrelsen. Vid behov övertar länspolischefen själv ledningen. Han verkar även för att övervakningsverksamheten i övrigt bedrivs så rationellt som möjligt och ägnar härvid uppmärksamhet åt metodik, planering av personalens tjänstgöring, förbindelsetjänst m. m.

Då det gäller den brottsutredande verksamheten avser länspolischefens operativa uppgifter främst brottslig verksamhet som sträcker sig över flera distrikt eller län. Sådan brottslighet är ofta riksomfattande. Rikspolisstyrelsen kan då visserligen meddela föreskrifter för och leda efterspaning men även i sådana fall finns utrymme för insatser av länspolischefen. Länspolischefen följer brottsutvecklingen i länet och kan inrikta polisverksamheten mot viss typ av brottslighet som är särskilt frekvent inom länet. Han tillser att den stödjande verksamheten fungerar rationellt och effektivt och samordnar även i övrigt utredningsverksamheten inom länet och i vissa fall med angränsande län.

Den verksamhet som här har betecknats som operativ ledning är omfattande och skiftande. Den lämnade redogörelsen är bara en sammanfattning av de viktigaste uppgifterna på detta område.

Inspektions- och tillsynsverksamhet fullgörs genom att länspolischefen och hans medarbetare vid inspektioner och andra besök i polisdistrikten tillser att personalen används på ett lämpligt sätt och i överensstämmelse med de föreskrifter och anvisningar som utfärdats för verksamheten. Länspolischefen gör sig underrättad om personalens duglighet, organisationens ändamålsenlighet m.m. Betydelsefulla uppgifter på detta område är tillsynen av att arbetsanvisningar om handlägningsrutiner o. d. tillämpas riktigt och enhetligt och att den tekniska utrustningen används enligt gällan-

de föreskrifter. Uppmärksamhet ägnas åt den lokala fortbildningen. Rikspolisstyrelsen leder och samordnar rekryteringsverksamheten i riket. Polischeferna leder denna verksamhet inom polisdistrikten. De lämnar information om polisyrket till arbetsförmedlingar, folkhögskolor, försvarets personalvårdsorgan m. m. och gör utredningar om sökandenas personliga lämplighet för polisyrket. Länspolischefen samordnar rekryteringsverksamheten inom länet. Han granskar ansökningshandlingar och översänder dem med eget yttrande till rikspolisstyrelsen samt avger en gång om året en redogörelse till styrelsen över vad som gjorts i rekryteringsbefrämjande syfte. Med hänsyn till vakansläge och andra omständigheter av betydelse fördelar han personal från länets rekryteringskår till tjänstgöring i polisdistrikten och vid länstrafikgrupp.

Länspolischefen anordnar med hjälp av befäl och instruktörer, som utbildats av rikspolisstyrelsen, körutbildning och kurser angående användning och skötsel av den tekniska utrustningen enligt kursplaner som upprättats av rikspolisstyrelsen. Länspolischefen har ansvaret för att försvarsutbildningen, som numera inte ingår i den centrala polisiära grundutbildningen, genomförs.

Länspolischefen skall tillse att polisdistriktens interna och externa informationsverksamhet bedrivs rationellt och lämnar själv erforderlig information till massmedia, organisationer, myndigheter och allmänheten. I fråga om kontaktverksamheten tillser han bl. a. i samråd med länsåklagaren att det råder ett gott samarbete mellan polis- och åklagarmyndigheterna och att riktlinjer för denna samverkan dras upp. Genom konferenser med polisledning och åklagare verkar länspolischefen och länsåklagaren för att gränsdragningsspörsmål klarläggs, att enhetliga arbetsformer används, att ömsesidig information meddelas m. m. Länspolischefen tar vidare initiativ till eller deltar i konferenser med skolmyndigheter, sociala organ m. fl.

Länspolischefen deltar i företagsnämndsverksamheten inom länet och övar tillsyn över sådan verksamhet i distrikten. Han har

rätt att närvara vid polisnämndernas sammanträden och får delta i deras överläggningar. Han ägnar även i övrigt uppmärksamhet åt hur polisnämndernas verksamhet bedrivs.

Länspolischefens befogenhet att leda förundersökning i brottmål är i praktiken begränsad till förundersökning innan någon skäligen kan misstänkas för brott och utövas främst vid grova våldsbrott och vissa slag av allvarlig seriebrottslighet som berör flera distrikt. Det förekommer inte ofta att länspolischef leder förundersökning. Han har heller inte anledning att ofta använda den befogenhet som ankommer på honom enligt utlänningslagen. Han har i denna lag bl. a. tillerkänts befogenhet att meddela beslut om avvísning, meddela uppehållstillstånd och arbetstillstånd i vissa fall m. m. Länspolischefen är direkt ålagd att pröva personal som skall anställas vid enskilt bevakningsföretag. Polismyndighet skall samråda med länspolischef i ärenden om innehav av vapen. Sådant samråd bör ske när det ur säkerhetssynpunkt är tveksamt om sökanden skall meddelas tillstånd att inneha vapen och skall alltid äga rum i fråga om pistol, annat fickvapen och kulsprutepistol. Länspolischefen skall slutligen handlägga remisser av betänkanden, promemorior o. d. samt uppgifter till kommittéer, utredningar m. fl. avseende ärenden på länspolischefens expedition.

4.4.3 Verksamheten på landskansliet

Kungl. Maj:t fastställer rikets indelning i polisdistrikt. Rikspolisstyrelsen fastställer vaktområden, vakt-distrikt och stationeringsorter. Styrelsen meddelar i övrigt närmare föreskrifter om organisationen inom polisdistrikten. Länsstyrelsen har ålagts att ägna uppmärksamhet åt polisväsendets organisation och hos rikspolisstyrelsen föreslå de ändringar som anses påkallade. Om initiativ till en organisationsförändring tagits av någon annan än länsstyrelsen, hörs länsstyrelsen som regel. I fråga om polisväsendets behov åligger det länsstyrelsen att årligen till rikspolisstyrelsen avge förslag till beräknande av

utgifterna för det lokala polisväsendet i länet. Till grund för förslaget ligger de förslag som polischeferna i länet har gjort upp. I fråga om utrustning uppmärksammar länsstyrelsen särskilt behovet av vissa materialslag som specialfordon, båtar m. m. Tilldelningen av utrustning styrs emellertid i stort genom centralt utformade normer.

Kungl. Maj:t tillsätter samtliga tjänster inom polischefskarriären med undantag av polissekreterartjänster. Rikspolisstyrelsen tillsätter tjänst som polissekreterare, polis- eller kriminalkommisarie, biträdande polis- eller kriminalkommisarie, polis- eller kriminalinspektör, förste polis- eller kriminalassistent och polis- eller kriminalassistent. Länsstyrelsen är tillsättningsmyndighet i fråga om andra tjänster än de som tillsätts av Kungl. Maj:t eller rikspolisstyrelsen i följande fall:

1. i Stockholms, Göteborgs och Malmö polisdistrikt beträffande tjänst i lägst lönegrad A 17;

2. i övriga polisdistrikt beträffande:

a) polismanstjänster: ordinarie förste poliskonstapel, ordinarie poliskonstapel och extra ordinarie poliskonstapel;

b) andra tjänster: samtliga ordinarie tjänster, extra ordinarie tjänster i lägst lönegrad A 10 och extra tjänst i lägst lönegrad A 17 (kanslipersonal, fordonsredogörare etc.).

Övriga tjänster tillsätts och annan personal antas av polischefen.¹

Det ankommer på länsstyrelsen att avge yttrande i fråga om tjänster som tillsätts av rikspolisstyrelsen eller efter förslag av rikspolisstyrelsen av Kungl. Maj:t. Om tjänstemans placering tills vidare inom viss organisationsenhet inte anges vid tjänstetillsättningen, bestäms den av länsstyrelsen i vissa fall. Det gäller placering vid länstrafikgrupp, länspolischefens expedition, som föreståndare för avdelning, sektion eller arbetsgrupp eller vakthavande befäl i A 17 och högre

¹ Rikspolisstyrelsen har i skrivelse den 18 mars 1970 till Konungen bl. a. föreslagit att tjänster som förste poliskonstapel och poliskonstapel samt vissa administrativa tjänster skall tillsättas av lokal polischef.

lönegrader eller som sambandsman med tullmyndigheter. Länsstyrelsen bestämmer dessutom ändring av tjänstemans stationeringsort inom distrikt.

Vid anställnings upphörande på grund av uppsägning eller skiljande från tjänst av tjänsteman som är förordnad tills vidare, ålderspension och avsked på egen begäran ankommer det på länsstyrelsen att besluta i de fall då tjänsten tillsatts av länsstyrelsen. Länsstyrelsen beviljar semester och annan ledighet för polismästare och för vissa andra tjänstemän i polischefskarriären. Polischefen upprättar semesterplan för all inom distriktet stationerad personal. Planen skall delvis godkännas av länsstyrelsen.

Brott i tjänsten av den som innehar eller uppehåller tjänst som polismästare, polisöverintendent eller byråchef kan endast beivras efter åtal. Övriga tjänstemän inom den lokala polisorganisationen kan ådömas disciplinstraff men skall i vissa fall anmälas till åtal. Länsstyrelsen beslutar om disciplinstraff. Beslut om avstängning i anledning av åtal eller disciplinärt förfarande meddelas av Kungl. Maj:t i fråga om tjänsteman som inte kan ådömas disciplinstraff och beträffande övriga tjänstemän av länsstyrelsen.

De ärenden angående utbildning inom polisväsendet som skall diarieföras på landskansliet avser utbildning som är kompetensgrundande för befordran. Assistent- och kommissarieklasserna utgjorde tidigare behörighetsvillkor för tjänst som assistent respektive kommissarie. Detta behörighetsvillkor har tagits bort. På grund härav torde ärendegruppen sakna aktualitet.

Rikspolisstyrelsen tilldelar polisdistrikten utrustning av olika slag enligt normer som bestäms av styrelsen. Utrustningsfrågor av praktisk betydelse för länsstyrelsen är främst nybyggnad eller större ändring av polishus. Länsstyrelsen kan ta initiativ i dessa frågor och får i övrigt yttra sig över dimensioneringsbesked, ritningsskisser m. m. I undantagsfall har länsstyrelsen anledning att ta upp frågor om anskaffning av arrestlokaler för tillfälligt bruk, fordon för transport av fyllerister och annan specialutrustning. I

fråga om arrestlokaler har rikspolisstyrelsen ålagt länsstyrelserna att minst en gång varje år inspektera polisarresterna i länet.

Rikspolisstyrelsen fastställer normalarbetsordning för polisdistrikten. Efter förslag av polischefen fastställer länsstyrelsen arbetsordning för distrikten. Någon väsentlig avvikelse från normalarbetsordningen får inte ske utan samråd med rikspolisstyrelsen.

Länsstyrelsen beslutar om belöning eller ersättning för hjälp som lämnats åt polisman i hans tjänsteutövning. Polischeferna gör efter länsstyrelsens anvisningar upp planer för polisens verksamhet i krig. Planerna fastställs av länsstyrelsen.

De ur polisär synpunkt viktigaste ärendegrupperna har nu behandlats. På landskansliet handläggs ytterligare några ärendegrupper med viss anknytning till polisverksamheten. Eftersom länspolischefens arbetsbörda inte i någon större utsträckning påverkas av dessa ärenden, redovisas de endast genom följande schematiska uppställning som endast upptar de viktigaste eller mest frekventa ärendegrupperna.

1. Allmän ordning och säkerhet:
 - a. rättsmedicinsk obduktion
 - b. tillstånd till begravning
 - c. förordnande av passkontrollant
 - d. rekvisition av militär
 - e. utfärdande av tjänstekort och passertillstånd
 - f. gränskontroll
 - g. katastrofberedskap
 - h. allmänna ordningsstadgan
 - i. lagen om allmänna sammankomster
 - j. lagen om rätt för kommun att uttaga avgift för vissa upplåtelser av allmän plats m. m.
 - k. besvär enligt hotellförordningen
 - l. viten enligt länsstyrelseinstruktionen.
2. Innehav av vapen och ammunition (länsstyrelsen är besvärinstans och beslutar bl. a. om införsel av vapen och ammunition).
3. Tävlingar på väg (länsstyrelsen meddelar tillstånd och nödiga föreskrifter till förebyggande av fara, olägenhet m. m.).
4. Förordnande av jakt- och fisketillsyningsmän.

4.4.4 Organisation

Enligt ordinarie personalstat för länspolischefens expedition finns i alla län utom Gotlands län en tjänst som länspolischef och en eller två biträdestjänster. I fyra län finns tjänst som biträdande länspolischef.

Utöver den ordinarie personalstaten tjänstgör viss polis- och biträdespersonal på länspolischefens expedition. I Stockholms län tjänstgör en poliskommissarie och en förste polisassistent, som är upptagna i tjänstetablån för Solna polisdistrikt, på länspolischefens expedition. Hos länspolischeferna i övriga län tjänstgör en poliskommissarie som redovisas i tjänstetablån för det polisdistrikt som har residensstaden som kansliort. Kungl. Maj:t har genom beslut den 13 februari 1970 medgivit att rikspolisstyrelsen får meddela förordnande att bestrida på kriminalinspektör ankommande göromål för en tjänsteman vid varje länspolischefsexpedition för att biträda länspolischefen med samordningsuppgifter m. m. Länspolischeferna har dessutom möjlighet att i viss utsträckning kommendera polismän från den lokala polisorganisationen till tjänstgöring vid expeditionen.

4.5 Distriktsåklagarorganisationen

De principer som vid förstatligandet av polis- och åklagarväsendet fastställdes för rikets indelning i åklagardistrikt innebär följande. Polisdistrikten utgör grunden för åklagardistriktsindelningen. Polis- och åklagardistriktens gränser skall inte skära varandra och ett åklagardistrikt skall omfatta minst ett polisdistrikt. Om ett polisdistrikt inte ger arbetsunderlag för en åklagarmyndighet med minst två åklagare, skall distriktet läggas samman med ett eller flera polisdistrikt till ett åklagardistrikt. I dessa fall skall alltid en åklagare stationeras på varje polisiär kansliort utanför åklagarmyndighetens kansliort.

Med ledning av dessa principer fastställde Kungl. Maj:t i samband med förstatligandet den indelning i åklagardistrikt som alltjämt gäller. Antalet åklagardistrikt i riket minskas

des då från 380 till 90. Av distrikten bildades 23 genom sammanläggning av två eller tre polisdistrikt. I 29 fall stationerades en åklagare på polisiär kansliort utanför åklagarmyndighetens kansliort. Kungl. Maj:t har därefter i två fall medgivit att sådan utstationering inte behöver bibehållas. Åklagardistriktens gränser skär inte i något fall länsgräns. Genom att distrikten byggts upp med polisdistriktet som minsta enhet och aldrig omfattar bara en del av ett polisdistrikt skär deras gränser inte heller gräns för kommunblock annat än i de fall då block bildats över länsgräns.

Den nuvarande åklagardistriktsindelningen, åklagardistriktens storleksordning, antalet åklagardistrikt i varje län m. m. framgår av *bilaga 3: 1-2*.

5.1 Lokala polisorganisationen

Den omorganisation som genomfördes i samband med polisväsendets förstatligande den 1 januari 1965 medförde en väsentlig effektivisering av verksamheten i den lokala polisorganisationen och skapade i stort sett goda möjligheter för fortsatt rationalisering. Redan polisberedningen uttalade emellertid farhågor för att de minsta distrikten inte skulle fungera effektivt. Dessa farhågor har i stort sett besannats. Distriktens resurser kan sålunda inte utnyttjas rationellt. Personalen kan inte specialiseras i önskvärd utsträckning och hjälpmedel kan inte användas i den omfattning tekniken medger. Ledningen av polisverksamheten kan inte ges en rationell organisation. Dessa organisatoriska brister kan inte lösas inom ramen för nuvarande distriktsindelning. Bristerna belyses i det följande.

En mindre organisatorisk enhet är mera känslig för tillfälliga påfrestningar än en större enhet.

De brott som kommer till polisens kännedom i ett distrikt är inte jämt fördelade på året. Detta beror huvudsakligen på tillfälligheter men också på förekomsten av säsongbetonad brottslighet, t. ex. inbrott i sommarstugor. Brottutredningarnas svårighetsgrad och omfattning varierar starkt. Nämnade förhållanden kan ur utrednings-synpunkt innebära betydande påfrestningar för distrikten och ställer stora krav på deras

kapacitet och elasticitet. Bristen på elasticitet i de små distrikten visar sig ofta i ett kraftigt uttag av övertid. Endast de större distrikten har sådana resurser att utredningsverksamheten kan fungera även vid tillfälliga toppbelastningar i form av ökat brottsflöde eller anmälda grövre brott.

Vad nu har sagts innebär vidare att den mera långsiktiga planeringen förrycks och försvåras i distrikt som skall tillskjuta personal för förstärkning. Organisationen i många distrikt är inte tillräckligt elastisk och flexibel för att tåla påfrestningar till följd av kommendering av personal för tillfällig tjänstgöring i annat distrikt, tjänstledigheter, semesterar etc. De små polisdistrikten har visat sig vara särskilt känsliga för störningar bl. a. genom att kompetenta vikarier på befälstjänster och andra nyckelposter ofta inte finns att tillgå inom distriktet. Detta förhållande innebär olägenheter ur planerings- och personalvårdssynpunkt.

Brott och andra händelser, som polisen måste ingripa mot, kan i stor utsträckning förhindras genom en effektiv övervakningsverksamhet. Som exempel kan nämnas tillgrepp av fortskaffningsmedel, inbrott, rån, misshandel och skadegörelse (s. k. synlig brottslighet). Brott av detta slag förövas ofta på sådana platser och under sådana omständigheter att de kan iakttas och därigenom också förhindras av personal som fullgör övervakningstjänst. Även om man undantar fylleri och förargelseväckande beteende, tor-

de mer än 50 % av de brottsbalksbrott som kommer till polisens kännedom kunna hänföras till synlig brottslighet. Erfarenheterna ger klart vid handen att en effektiv övervakning är en brottsförebyggande faktor av väsentlig betydelse.

Under de senaste åren har ordningsstörande händelser blivit allt vanligare. I samband med demonstrationer av olika slag har det förekommit att vissa grupper av demonstranter eller åskådare stört allmän ordning och i vissa fall försökt göra skada på egendom. Grupper av motoriserad ungdom har vållat svåra ordningsproblem. De har i regel samlats på platser, där polisövervakningen varit ringa. Evenemang av olika slag har ofta dragit till sig publik som stört ordningen. Erfarenheterna visar att händelser av detta slag i regel inte kan bemästras utan en effektiv övervakningsverksamhet.

En viktig förutsättning för en effektiv övervakningsverksamhet är att utryckningsverksamheten, dvs. den form av ingripande som sker då polisens insats påkallas vid akuta händelser, kan fullgöras genom snabba ingripanden. Den tid som förflyter från det en händelse kommer till polisens kännedom och till dess polis är på platsen bör vara kortast möjliga. Förhållandet mellan polisen och allmänheten förbättras om polisen snabbt kan lämna allmänheten hjälp. Den snabbaste och bästa beredskapen är den rörliga bilpatrullen.

En allvarlig brist i flera små distrikt är att kontinuerlig rörlig övervakning inte kan organiseras inom de områden som i och för sig kräver sådan övervakning med hänsyn till brottsfrekvens och behov av polisiär service i övrigt. Övervakningen är relativt personalkrävande. I ett stort antal distrikt har man inte så stor polisstyrka som behövs för att hålla en polisbil med dubbelpatrull igång dygnet runt och för att svara för den sambandstjänst som är nödvändig för patrulleringen.

Distriktens möjligheter att utnyttja och underhålla *teknisk utrustning* är avgörande för tilldelningen av sådan materiel. Ett sporadiskt användande är ur ekonomisk synpunkt inte försvarligt. Detta leder till att de

små distriktens behov inte alltid kan tillgodoses. Möjligheterna till rationalisering genom teknisk upprustning är därför starkt begränsade i dessa distrikt.

En *lämplig fördelning av arbetsuppgifterna* med hänsyn till å ena sidan uppgiftens art, å andra sidan personalens utbildning och förutsättningarna i övrigt är svårare att genomföra i en mindre organisatorisk enhet än i en större. Alltför små specialenheter är också olämpliga, bl. a. från den synpunkten att ledningen av sådana enheter inte kan göras tillräckligt effektiv. Sålunda är det i de allra minsta polisdistrikten inte ens möjligt att inrätta särskilda befälstjänster för varje enhet.

Om en uppdelning på särskilda enheter kan göras i ett distrikt, uppnår man betydande fördelar genom att arbetsuppgifterna renodlas och personalen specialiseras. Specialiseringen kan drivas långt genom utbildning och strikt fördelning av arbetsuppgifterna. Härigenom ökar i hög grad säkerheten och snabbheten i handläggningen samtidigt som bättre garantier skapas för enhetlighet. Det är uppenbart att specialisering inte är möjlig i de små distrikten. Detta förhållande är en allvarlig brist i den nuvarande organisationen. Det är angeläget att i betydande omfattning befria polismännen från vissa arbetsuppgifter av rutinmässig karaktär. I många distrikt sysslar polismännen med passning av telefonväxlar, arrestantbevakning, skötsel och lagerhållning av utrustning, tillsyn av fordon, upptagande av enkla anmälningar, delgivningar m. m. Särskilt påtagligt är detta i de små distrikten. Sådana uppgifter kan med fördel utföras av annan personal. En förutsättning för ändrade rutiner i detta avseende är emellertid att uppgifterna har sådan frekvens att åtminstone en tjänsteman bereds full sysselsättning med varje kategori sådana ärenden eller med flera förenliga kategorier.

För att kunna utnyttja befintliga resurser rationellt och effektivt behövs en detaljerad *planering och samordning av verksamheten*. I detta arbete spelar också kontakten mellan distrikten en betydande roll. Med hänsyn till bristen på kvalificerad personal i små di-

strikt tvingas polischefen ofta syssla med arbetsuppgifter som i större distrikt handläggs av annan kvalificerad tjänsteman. Ställföreträdarfrågan kan inte heller lösas på ett tillfredsställande sätt inom ramen för de små polisdistriktens organisation. Det är inte möjligt att nå avsedd effekt endast genom att personellt förstärka ledningen av ett litet distrikt.

När det gäller *kansligöromålen* kan konstateras att polismästarens kansli i de allra minsta distrikten har fått en uppbyggnad som inte svarar mot distriktens storlek i övrigt. Anledningen till detta är att kansliet måste ha en viss minsta storlek för att över huvud fungera. Det är emellertid förenat med svårigheter att utnyttja den specialiserade kanslipersonalen för andra arbetsuppgifter i sådana distrikt. På grund härav går eventuell överkapacitet förlorad. Kanslierna i de minsta distrikten är därför oekonomiska.

De brister i organisationen som sålunda har redovisats får sägas ha förelegat redan när förstatligandet av polisväsendet genomfördes. Trots att så kort tid förflutit sedan polisväsendet förstatligades, har åtskilliga faktorer kommit att ytterligare framhäva behovet av en översyn av polisorganisationen.

Inflyttningen till tätorterna visar en stigande tendens och glesbygderna avfolkas ytterligare. Samtidigt har de säsongmässiga variationerna mellan tätorter och fritidsområden blivit större, vilket medfört starkt ökade krav på polisväsendets flexibilitet. I flera fall kan dessa krav tillgodoses inom ramen för större och mer specialiserade polisdistrikt, som är okänsligare för ingrepp än de mindre, även om säsongmässiga förstärkningar måste äga rum över distriktsgrän-

serna.

Brottsutvecklingen har i flera avseenden varit oroande under de senaste åren. En arbetsgrupp i justitiedepartementet har i december 1969 lagt fram en promemoria om brottsutvecklingen t. o. m. 1975, m. m. (JU 1969: 33). Arbetsgruppen har gjort prognoser av utvecklingen av brottsbalksbrotten och brott mot 4 § lagen (1951: 649) om straff för vissa trafikbrott – rattfylleri och rattonykterhet. Gruppen har gjort trendbestämningar baserade på observationsåren 1950–1968 och konstaterat att trendframräkningen till år 1975 med basåret 1968 ger en ökning av antalet till polisens kännedom komna brott för

- våldsbrotten av 20 %,
- tillgreppsbrotten av 21 %,
- bedrägeribrotten av 28 % samt
- övriga brott mot brottsbalken av 19 %.
- För samtliga brottsbalksbrott är ökningen omkring 22 % eller i genomsnitt en ökning av 3 % per år. Antalet brott mot 4 § lagen om straff för vissa trafikbrott beräknas öka med omkring 29 % under perioden.

Antalet motorfordon i landet ökar kraftigt såsom framgår av nedanstående tabell.

Statens vägverk har gjort vissa undersökningar av trafiken för åren 1964–1967 och därvid konstaterat att trafikarbetet ökat från 18,4 miljarder fordonskilometer år 1963 till 24,1 miljarder år 1967. Den största ökningen hänför sig till europa- och riksvägarna trots att de endast omfattar 12–13% av den totala väglängden. År 1963 låg 56 % av den totala trafiken på riksvägarna, 16 % på de genomgående länsvägarna och 28 % på övriga vägar. År 1967 hade trafiken på riksvägarna ökat till 59 %. För de genomgående länsvägarna var siffran oförändrad sedan

År	Personbilar	Lastbilar	Bussar	Motorcyklar	S:a motorfordon
1964	1 665 782	133 650	10 104	87 774	1 897 310
1965	1 792 671	131 554	10 295	64 419	1 998 939
1966	1 889 000	133 286	11 027	51 401	2 084 714
1967	1 976 248	137 795	12 063	47 725	2 173 831
1968	2 071 303	138 762	12 577	44 267	2 266 909
1969	2 193 634	142 602	13 579	42 948	2 392 763

år 1963 och på övriga vägar hade trafiken således minskat från 28 till 25 %.

Tätortstrafiken visar en mycket stor ökning. Genom urbaniseringen och förläggningen av stora köpcentra till vissa tätorter har trafiken ökat kraftigt i och omkring dessa orter. Denna utveckling ställer stora krav på trafiksektionernas och trafikgruppernas effektivitet. Erfarenheterna har visat att trafikgrupperna och de minsta trafiksektionerna inte är tillräckligt effektiva enheter. Trafikövervakning av typen besiktningar, hastighetskontroller o. d. fordrar en större personalstyrka än som finns på dessa enheter. Personalen måste dessutom vara högt specialiserad. De minsta enheterna kan knappast fungera vid uppkommande vakanser, eftersom kompetenta vikarier sällan finns i de mindre distrikten. Tekniska hjälpmedel kan inte heller ställas till dessa enheters förfogande i nämnvärd utsträckning på grund av alltför låg nyttjandegrad.

Inflyttningen till tätorterna och utvecklingen av trafiken och brottsligheten måste mötas med ökade resurser för polisväsendet. Redan inom nuvarande resursramar kan emellertid åtskilligt vinnas om ytterligare specialisering kan genomföras. Större säkerhet och snabbhet i handläggningen kan då uppnås och fler tekniska hjälpmedel kan också tillföras organisationen och användas rationellt.

De vunna erfarenheterna ger vid handen att små polisdistrikt inte är tillfredsställande organisatoriska enheter.

Polisnämndernas verksamhet undersöktes under budgetåret 1967/68 av rikspolisstyrelsen. Utredningen har fått ta del av resultaten av denna undersökning. Dessa resultat visar enligt rikspolisstyrelsen att många polisnämnder har gjort utmärkta insatser för att skapa fler och allt bättre kontakter mellan polis, samhälle och medborgare. Verksamheten har emellertid varierat högst avsevärt från ett distrikt till ett annat. Nämnderna har i genomsnitt sammanträtt två gånger om året. Det finns dock exempel på att sammanträde har hållits endast en gång på två år. Flera polisnämnder har tagit initiativ till att kontakten mellan po-

lisen samt sociala myndigheter och skolor skall ökas och till att allmänheten skall få bättre information om polisens och polisnämnds arbete. Under åren 1965 och 1966 hade emellertid omkring 50 polisnämnder inte lagt fram något förslag om att förbättra förhållandet mellan polisen och allmänheten.

I den skrivelse från Stockholms socialdemokratiska undomskommitté, vilken Kungl. Maj:t överlämnat till utredningen för beaktande, har organisationen med utgångspunkt i erfarenheterna från polisnämnden i Stockholms polisdistrikt begärt att polisnämndernas kompetens, arbetsformer och ekonomiska resurser ses över.

Polisnämndernas verksamhet har också berörts i motion II: 540 av herr Martinsson m. fl. i riksdagens andra kammare i år. Motionärerna har bl. a. anfört.

Bland de kommunalmän, som deltar i arbetet i polisnämnderna, torde det vara en spridd uppfattning att detta arbete är föga meningsfullt. Någon egentlig beslutanderätt har nämnderna inte, och intresset för ett enbart rådgivande arbete blir alltid mindre än för ett arbete där en beslutsfunktion utövas. Ett annat skäl är att inga statliga medel ställs till nämndernas förfogande för nämndens egentliga arbete. Endast arvoden till ledamöterna och ersättning för deras expenser utgår. Sålunda kan inte det enklaste kansli upprättas. Man skulle i många nämnder behöva mot årsarvode engagera någon kommunaltjänsteman som sekreterare, men detta är ej möjligt. Några medel finns inte för information om polisväsendet, utan den enda möjligheten är att gå till kommunerna inom polisdistriktet och hos dem utverka medel i varje särskilt fall.

En brist har det även varit att nämndens ledamöter endast haft kontakt med de högsta cheferna inom verksamhetsområdet, polischefen och länspolischefen. Man har ofta känt ett behov av att komma i kontakt med polispersonalen och dess organisationer. Lagen har emellertid ej anvisat någon sådan möjlighet. Det borde därför vara möjligt att öppna en sådan möjlighet.

Motionärerna har hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av 1964 års lag om polisnämnder att personalens organisationer blir företrädare i nämnderna samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär sådan

översyn av polisväsendets organisation att polisenämnderna kan förses med kanslier samt att möjlighet beredes polisenämnderna att bedriva informationsverksamhet.

Förhållandet mellan polisen och allmänheten har i år vidare tagits upp i två likalydande riksdagsmotioner I: 846 av herr Wikström och II: 990 av herr Romanus. Motionärerna hemställer bl. a. att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag om åtgärder för ökad offentlig insyn i verksamheten på polisstationerna.

De angivna motionerna har överlämnats till utredningen för att tas under övervägande vid fullgörande av utredningens uppdrag.

5.2 Den regionala organisationen

5.2.1 Länen som verksamhetsområden för den regionala polisorganisationen

Utvecklingen efter förstatligandet har visat att vissa län är för små som verksamhetsområden för den regionala polisverksamheten. Krav på större verksamhetsområden än län blir med åren allt större. För att belysa detta redovisas i det följande erfarenheter i fråga om utrednings- och övervakningsverksamheten samt inspektioner.

Brottsutvecklingen har som förut berörts under 5.1 varit oroande under de senaste åren. Antalet brottsbalksbrott som kom till polisens kännedom steg från omkring 336 000 år 1964 till närmare 450 000 år 1969.

Ökat inslag av våld och hot om våld liksom brottslingarnas ökade rörlighet har präglat utvecklingen. Narkotikamissbruket har fått en stark spridning och har fört med sig en avsevärd ökning av annan brottslighet.

Brottslingar förflyttar sig numera ofta snabbt över större områden än län och begår serier av brott. För en effektiv brottsbekämpning i sådana fall krävs goda möjligheter till samordning av den uppdragande och förebyggande verksamheten. Rikspolisstyrelsen svarar för samordningen på rikspanet. Enligt sin instruktion äger rikspolisstyrelsen

meddela föreskrifter för och leda polisverksamheten i fråga om efterspaning vid brott som kräver riksomfattande spaning. På rikspanet fungerar samordningen väl. På regional nivå kan samordningen inte alltid ske på ett enkelt och smidigt sätt. Länen är som regel för små som verksamhetsområden för denna uppgift.

De behövliga resurserna saknas ofta inom verksamhetsområdet. En *effektiv spaning* kan då inte etableras snabbt eftersom förstärkningar måste inkallas genom hänvändelse till flera olika län eller till rikspolisstyrelsen. Länen är vidare för små för att medge en snabb och enkel samordning av verksamheten så att den fungerar lika effektivt i olika delar av spaningsområdet. En effektiv spaningsledning försvåras om man ibland måste vända sig till en eller flera sidoordnade myndigheter för att få åtgärder utförda. I många fall är det nödvändigt att flytta över ledningen från ett län till ett annat. En sådan överflyttning är svår att genomföra utan effektivitetsförluster.

Brottslingarnas ökade rörlighet skapar också ett allt större behov av samlade aktioner i brottsbekämpande syfte. För planering av denna verksamhet krävs tillgång till personal i regionorganet för kontinuerliga studier och analyser av brottsligheten. Planeringen bör så litet som möjligt vara bunden av administrativa gränser och i huvudsak kunna anpassas till brottslighetens struktur. För en effektiv och rationell verksamhet av detta slag är länen som regel för små som verksamhetsområden och de har otillräckliga resurser.

Länen är också för små för att tillåta nödvändig specialisering av personal för regionala uppgifter. Vissa kvalificerade arbetsuppgifter är inte så frekventa att personalen får tillräcklig erfarenhet och rutin. Det gäller exempelvis i fråga om vissa slag av tekniska undersökningar och utredningar av s. k. intellektuell brottslighet.

Efter förstatligandet har behovet av *trafikövervakning* ökat starkt. Som nämnts i annat sammanhang ökade trafikarbetet från 18,4 miljarder fordonskilometer 1963 till 24,1 miljarder 1967. Europa- och riksvägar-

na, som omfattar 12–13 % av den sammanlagda väglängden, svarade för 56 % av det totala trafikarbetet år 1963 och 59 % år 1967.

Erfarenheterna visar att man för att nå gynnsammast möjliga effekt i stor utsträckning måste inrikta trafikövervakningsarbetet på större samordnade insatser av personal och materiel. Sådana insatser behövs främst för längre sammanhängande avsnitt av europa- och riksvägar med stark trafik men även i anslutning till större tätorter. Metodiken kan vara intensiv avpatrullering av en längre vägsträcka med motorfordon och helikopter, större kontrollstationer med allsidig teknisk utrustning eller kombinationer av dessa och andra övervakningsmetoder. Insatserna bygger på en kontinuerlig uppföljning av övervakningsfaktorer som trafiktäthet, överträdelse- och olycksfrekvens, större evenemang och andra företeelser som återkommer regelbundet. De kan ges särskild inriktning på visst eller vissa trafikantbeteenden som är särskilt ägnade att orsaka olyckor. För trafikövervakning enligt nu angivna principer är länen för små som verksamhetsområden.

Genom föreskrifter av rikspolisstyrelsen har större insatser – i huvudsak inriktade på vissa trafikantbeteenden – i viss utsträckning möjliggjorts. Vid planeringen härför sammanförs länen i regel till regioner som i stort sett motsvarar militär- och civilområdena (milo/civo). Större insatser kan emellertid inte ledas enhetligt. Varje länspolischef inom regionen ansvarar för att verksamheten inom hans län fullgörs enligt rikspolisstyrelsens föreskrifter. Planeringen av de föreskrivna aktiviteterna kräver ofta ett betydande mått av samråd över länsgränserna för att man skall nå fram till en lösning som tillgodoser olika synpunkter. Övervakningsbehovet i stort täcks inte genom rikspolisstyrelsens föreskrifter. Rikspolisstyrelsens samordning gäller endast en mindre del av året och kan givetvis inte ta hänsyn till lokala faktorer som speciella slag av transporter, större evenemang med stark tillströmning av fordon, behov av samordning med utredningsverksamheten, olika väder-

lekstyper etc.

De styrkor som nu finns inom länen är ofta för små för den *allmänna övervakningsverksamhet* som krävs vid speciella tillfällen. Som tidigare har berörts har ordningsstörande händelser av allvarlig karaktär blivit allt vanligare under de senaste åren. Detta har bl. a. varit fallet i samband med vissa slag av demonstrationer. Bilburna gäng har på senare tid i ökande omfattning stört ordningen i tätorter och på festplatser. Tillställningar av olika slag tenderar att få allt större publik. Behovet av insatser för övervakning vid offentliga tillställningar är som regel i förväg känt för polisen och så är oftast förhållandet också vid demonstrationer. Förutsättningarna för bedömningen av insatsens storlek kan dock snabbt ändras. Större förstärkningar kan behövas under pågående kommendering. Erfarenheten visar också att man alltid måste vara beredd på att allvarliga störningar kan inträffa utan att polisen kunnat förutse dem. Vid sådana händelser är det av största vikt att polispersonal sätts in på ett tidigt stadium. Kan detta ske kan ordningen som regel upprätthållas eller återställas utan att kraftigare åtgärder behöver tillgripas.

För snabba, effektiva insatser räcker länens resurser ofta inte till. De omedelbart gripbara styrkorna är otillräckliga. Behövlig specialutrustning såsom mobila ledningscentraler, speciell radioutrustning, specialfordon m. m. kan av kostnadsskäl inte i tillräcklig omfattning tilldelas varje län. Tillgång på välutbildad ledningspersonal som är väl förtrogen med uppgifter av detta slag är dessutom otillräcklig. En väsentlig ökning av verksamhetsområdenas storlek skulle skapa bättre förutsättningar för effektiva insatser inom ramen för tillgängliga resurser.

Rikspolisstyrelsen har liksom länspolischeferna skyldighet att svara för *inspektion*. De faktorer som bestämmer polisverksamheten förändras. Den tekniska utvecklingen leder också successivt till nya eller ändrade arbetsmetoder. En fortlöpande rationalisering av verksamheten pågår i syfte att för enkla rutinerna och frigöra arbetskraft för mera kvalificerade göromål. För att beräk-

nade vinster skall kunna göras måste nya eller ändrade anvisningar och föreskifter med kortast möjliga övergångstid bringas till enhetlig tillämpning. Detta underlättas i hög grad genom råd, vägledning och tillsyn av ett inspekterande organ. De tekniska hjälpmedlen i ett distrikt representerar stora värden. Deras användning och vård bör därför noggrant följas. För den inspektionsverksamhet som bör ligga på regionplanet krävs tillgång till specialister inom olika grenar av polisverksamheten. Ett sådant krav kan inte tillgodoses inom ramen för tillgängliga resurser i nuvarande regionala organisation. Görs verksamhetsområdena större kan organisationen rymma sådana specialister.

Inspektion behövs också av andra skäl. Polisverksamheten rymmer till stor del åtgärder som kan få avgörande betydelse för den enskilde medborgaren. Det är framförallt angeläget att enhetliga normer tillämpas bl. a. vid behandling av brottsanmälningar. Detta förutsätter en fortlöpande tillsyn från länspolischefens sida som är svår att genomföra med nuvarande organisation.

5.2.2 Den nuvarande organisationsformen

Den regionala polisorganisationen är oenhetlig.

De tre organisationsformerna på regionplanet ger olika ledningslinjer inom polisväsendet. Mellan rikspolisstyrelsen och Stockholms, Göteborgs, Malmö och Visby polisdistrikt är linjerna i stort sett direkta. I övrigt går linjen i princip från rikspolisstyrelsen via länspolischefen i länsstyrelsen till polisdistriktet. Då det gäller inspektionsverksamheten är läget oklart. I praktiken inspekteras de fyra nämnda distrikten endast av rikspolisstyrelsen.

I länsstyrelserna handläggs frågor som rör polisväsendets organisation och administration heterogent. Länsstyrelseinstruktionen lägger i länsstyrelsens hand att avgöra om och i vilken utsträckning föredragning skall läggas på länspolischefen. Det har lett till en viss brist på enhetlighet i handläggningen. Länspolischefen är exempelvis inte

föredragande i alla län i ärenden som angår den lokala polisorganisationens personal.

Skillnader föreligger mellan olika län i formerna för beredning av de landskansliärenden som ankommer på länspolischef. I vissa län utförs arbetet i sin helhet på länspolischefens expedition och i andra län på landskansliet. I vissa län delas handläggningen i ett och samma ärende upp mellan landskansliet och länspolischefens expedition. Detta innebär att ärenden som har betydelse för polisverksamheten i vissa län handläggs av personal med polisitär utbildning och ingående kännedom om polisväsendet i länet och i andra län av annan personal med i huvudsak administrativ utbildning.

Nuvarande uppdelning på olika enheter inom länsstyrelsen av frågor som direkt berör polisväsendet har också andra konsekvenser. Avgränsningsvårigheter mellan enheterna kan inte undvikas. Detta är en nackdel inte minst därför att formen för ärendenas avgörande inte är densamma på enheterna. Diariesystemet i länsstyrelsen är dessutom ett helt annat än det som används inom rikspolisstyrelsen och den lokala polisorganisationen.

Varje länsstyrelse avgör i princip vilken utrustning den regionala organisationen skall ha. Utrustningsfrågor för polisväsendet i övrigt bedöms i ett sammanhang av rikspolisstyrelsen. En enhetlig bedömning för polisväsendet i sin helhet av dessa frågor är önskvärd.

Vikariefrågorna kan nu inte lösas rationellt. Vid ledighet för länspolischefen är det – om man bortser från långtidsvikariat – länsstyrelsen som skall förordna vikarie. I län där biträdande länspolischef saknas utses i allmänhet en polismästare i länet till vikarie. Länsstyrelsen måste ibland vända sig till annat län för att kunna lösa vikariefrågan. Vid tillfälligt förfall för länspolischefen fullgörs hans uppgifter på expeditionen av en polischef i länet som utses av länsstyrelsen. Föredragningskyldigheten på landskansliet ligger däremot vid tillfälligt förfall för länspolischefen i princip på vederbörande sektionschef i länsstyrelsen. Be-

hovet av kontinuitet på länspolischefsexpeditionen kan inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt. Detta innebär en särskild olägenhet i en verksamhet som till stor del består i direkt ledning av personal med stort inslag av muntliga direktiv.

Utredningen fäster inte lika stor vikt vid de olägenheter som nu påtalats som vid de som behandlats under 5.2.1 men vill framhålla att de olägenheter som kan hänföras till den nuvarande organisationsformen kan accentueras i samband med en övergång till programbudget och ett nytt informationssystem för rättsväsendet.

Från länspolischefshåll har man framhållit att den nuvarande regionala polisorganisationen är behäftad med sådana brister att den kan befaras »vittra sönder».

5.3 Distriktsåklagarorganisationen

De lokala åklagarmyndigheterna har i stort sett fungerat tillfredsställande efter förstatligandet. En del problem har dock uppstått. På grund av de initialsvårigheter som förelåg efter reformen var tillflödet av slutförda utredningar från polisen till åklagarmyndigheterna lägre än normalt under år 1965 trots att antalet brottsanmälningar ökade. Åklagarmyndigheterna fick därför påföljande år en onormalt stor måltillströmning. Förhållandena var således speciella åren 1965 och 1966.

Den fortgående stegringen av kriminaliteten och effektiviseringen av polisverksamheten har därefter medfört stora påfrestningar för åklagarväsendet, särskilt i storstadsregionerna och i större tätorter. Denna situation har inträtt trots att ordningsbots- och parkeringsbotsinstitutet börjat tillämpas och att användningsområdet för strafföreläggande vidgats. Befolknings- och brottsutvecklingen har lett till en successiv förskjutning av arbetsbördan i vissa distrikt. Sett ur arbetskraftssynpunkt har därför både överskottsområden och bristområden uppkommit. Den nuvarande bemanningen i åklagardistriktet svarar alltså i vissa fall inte mot den faktiska arbetsbelastningen.

För att komma till rätta med dessa för-

hållanden har vissa åtgärder vidtagits i syfte att successivt flytta över tjänster från överskottsområden till bristområden. Genom åtgärder av detta slag och genom den rationaliseringsverksamhet som i övrigt pågår inom åklagarväsendet kan man i viss utsträckning möta kraven på personalförstärkningar. Rationaliseringsåtgärderna får emellertid bättre effekt om större arbetsenheter bildas.

Erfarenheterna av åklagarorganisationen visar att det med hänsyn till det nära samband som råder mellan åklagarverksamhet, polisverksamhet och dömande verksamhet är en fördel om åklagardistrikt, polisdistrikt och domkretsar sammanfaller. Med undantag för de fall då åklagardistrikt bildats genom sammanläggning av två eller flera polisdistrikt är polis- och åklagardistriktet genomgående identiska. Däremot skär gräns för åklagardistrikt i många fall domkretsgräns. Åklagardistriktets uppdelning på flera domkretsar begränsar möjligheterna till rationalisering av åklagarmyndigheternas verksamhet.

Verksamheten vid de större åklagarmyndigheterna bedrivs på ett sätt som möjliggör ett ekonomiskt och i övrigt rationellt utnyttjande av tillgängliga resurser. Arbetsuppgifterna kan fördelas mellan åklagarna efter målens svårighetsgrad och åklagarnas skicklighet och erfarenhet. Växlingar i arbetstillströmning och personaluppsättning blir inte så kännbara som i en mindre arbetsenhet. Arbetet löper därför jämnare och smidigare. Den moderna kontorstekniken kan på ett bättre sätt utnyttjas i kansliarbetet. Organisationens elasticitet minskar dessutom behovet av tillfälliga personalförstärkningar.

Erfarenheterna har visat att åklagardistrikt som ger arbetsunderlag för 4-7 åklagare är den lämpligaste arbetsenheten. Om antalet åklagare vid en myndighet överstiger sju och myndigheten inte är så stor att en kammarindelning kan göras, kan svårigheter uppkomma för chefsåklagaren att hinna med både sina arbetsledande funktioner och de åklagaruppgifter som han enligt instruktionen skall svara för. Har å andra sidan ett åklagardistrikt inte arbetsunderlag för mer än tre åklagare, kan de administrativa och

organisatoriska fördelarna som en större enhet ger inte tillvaratas i önskvärd omfattning. Bl. a. saknas ofta möjligheter till en ändamålsenlig fördelning av göromålen. I ett stort antal av de mindre distriken har man därför, i synnerhet om åklagare stationerats utanför myndighetens kansliort, blivit tvungen att fördela arbetsuppgifterna mellan åklagarna efter geografiska grunder. Med undantag för de s. k. chefsåklagarmålen har fördelningen då som regel genomförts så, att varje på åklagarmyndighetens kansliort stationerad åklagare svarar för åklagarverksamheten vid en viss domstol och varje utstationerad åklagare för verksamheten inom det polisdistrikt där han är stationerad.

Systemet med utstationerade åklagare hade vissa fördelar i initialskedet efter förstatligandereformen. Det var då särskilt angeläget att god personlig kontakt upprätthölls mellan åklagaren som förundersökningsledare och utredningsmännen hos polisen. Även sedan polis- och åklagarorganisationen vunnit i stadga har detta samarbete stor betydelse. Erfarenheterna visar emellertid att ett gott samarbete mellan polis och åklagare kan upprätthållas även om åklagaren är stationerad på annan ort. Direktiv till utredningsmännen lämnas ofta per telefon och de flesta beslut om användande av tvångsmedel fattas efter telefonföredragning. Utredningsmaterial, som underställs åklagaren för beslut, skickas i stor utsträckning med post.

Ur åklagarväsendets synpunkt innebär systemet med utstationerade åklagare att verksamheten splittras. Arbetsuppgifterna kan tillfälligt eller mera stadigvarande bli alltför omfattande för att kunna bemästras av en utstationerad åklagare. Om arbetsanhopningen är tillfällig, brukar chefsåklagaren tilldela annan åklagare i distriktet vissa mål. Är förstärkningsbehovet mera stadigvarande, måste en åklagare i kansliorten eller en assistentåklagare avdelas för uppgiften.

Det kan också inträffa att den utstationerade åklagaren inte har full sysselsättning. Då tilldelar chefsåklagaren honom mål från

åklagardistriktet i övrigt. Vid semester, tjänstledighet m. m. bör den utstationerade åklagarens kontor vara bemannat. För att uppfylla detta krav måste den regionala vikariats- och förstärkningsorganisationen anlitas. I många fall har det varit svårt att skaffa vikarier för kanslipersonal.

Systemet med utstationerade åklagare är även ur andra synpunkter inte rationellt och leder dessutom till att kostnaderna för organisationen blir onödigt stora. Som exempel kan nämnas att dubbelarbete måste utföras i fråga om diarieföring, arkivering m. m. och att man inom en åklagarmyndighets verksamhetsområde måste ha två eller flera expeditioner.

6.1 Lokala polisorganisationen

6.1.1 Polisdistriktsindelningen

Av vad som anförts i avsnitt 5.1 framgår att väsentliga brister vidlåder organisationen i vissa polisdistrikt. Det är utredningens uppfattning att de påtalade olägenheterna bl. a. sammanhänger med att ett antal för små polisdistrikt bildades i samband med förstatligandet. Det är därför inte att förvåna att behov av en ny reform uppstått bara några år efter genomförandet av nu gällande organisation. De angivna bristerna blir mer och mer accentuerade allt efter tiden går. Det ligger därför nära till hands att överväga en genomgripande omorganisation av polisdistrikten. Härför talar också önskemålet att en ny reform – inte minst med hänsyn till den berörda personalens intressen – innebär en långsiktig lösning av de organisatoriska problemen.

För en mera genomgripande omorganisation skulle målsättningen kunna vara att polisdistrikten ges en sådan organisation att de i princip alltid blir självförsörjande i fråga om personal. Om en sådan målsättning skall kunna förverkligas, måste poliskårens göras så stora att personalen kan specialiseras i den utsträckning som förutsättes i principorganisationen i *bilaga 1: 4*. Enheterna i organisationen måste också göras så stora att de blir bärkraftiga. Organisationsmodellen, som gjorts av rikspolisstyrelsen, överensstämmer i stort med den som polis-

beredningen föreslog. Styrelsen har nyligen lagt fram förslag om vissa ändringar i denna principorganisation.

Principorganisationen har kunnat genomföras vid huvudstyrkorna i något mer än hälften av de nuvarande distrikten, men de sektioner som bildats är ofta alltför små för att polisverksamheten skall kunna bedrivas effektivt och rationellt.

Utvecklingen i samhället gör det nödvändigt att polisen i ökad utsträckning använder tekniska hjälpmedel i polisverksamheten. Det kräver att organisationen successivt anpassas till nya arbetsmetoder. Ur ekonomisk synpunkt är det inte försvarligt att i någon större utsträckning tilldela små organisationsenheter dyrbara tekniska hjälpmedel.

Även den pågående urbaniseringen, som leder till en avsevärd ökning av polisens arbetsuppgifter i tätorterna, gör att man måste ställa stora krav på en huvudstyrkas storlek.

För att man skall kunna åstadkomma den specialisering som förutsätts i principorganisationen och för att enheterna i organisationen skall bli bärkraftiga krävs i dag omkring 50 ordinarie polismän i ett polisdistrikts huvudstyrka. Vid speciella förhållanden är inte ens detta antal tillräckligt. Den ändring av principorganisationen som rikspolisstyrelsen föreslagit innebär inte att antalet polismän i huvudstyrkan kan minskas. F. n. har inte mer än ett trettiotal po-

lisdistrikt en huvudstyrka om 50 ordinarie polismän eller mera. Om en mera genomgripande omorganisation skall kunna genomföras med den tidigare nämnda målsättningen, måste landet därför delas in i ett 30-tal polisdistrikt.

En reform av denna omfattning har tidigare varit aktuell. 1939 års polisutrednings förslag om 31 polismästartrikt skulle om det genomförts sannolikt på sikt ha lett till 31 polisdistrikt. Denna utredning utgick från att ett län skulle bilda ett eller flera polismästartrikt. Undantag från denna princip gjordes i några fall. En rationell indelning i ett 30-tal polisdistrikt förutsätter emellertid i dag att länsgränserna får skäras i ett relativt stort antal fall.

Under utredningsarbetet har från länsstyrelsehåll och från företrädare för berörda kommuner och i viss mån även från polispersonalen betänkligheter framförts mot en alltför långt gående reform. Det har särskilt framhållits att sammanslagning av polisdistrikt kan medföra att allmänhetens krav på polisiär service försämrats i de distrikt som inte kommer att bestå som en självständig enhet. Enligt utredningens mening bör en förutsättning för en reform av polisdistriktsindelningen vara att en sådan försämring inte inträffar.

Alla rationaliseringsåtgärder som är möjliga att vidta i polisväsendet som helhet bör uppmärksammas i ett sammanhang. Sammanslagning av distrikt är bara en åtgärd som skapar förutsättningar för en effektivare polisverksamhet. Sålunda kan man genom en omorganisation av den regionala polisverksamheten komma till rätta med vissa brister inom polisväsendet. Andra brister kan avhjälpas genom åtgärder av annat slag. Man bör sålunda kunna räkna med att i viss utsträckning flytta funktioner såväl inom ett polisdistrikt som mellan lokal- och regionalplanen och rikspolisstyrelsen. Organisationen inom polisväsendet har hittills tillåtit vissa sådana funktionsförändringar utan att statsmakternas år 1964 fattade beslut angående principerna för organisationen av polisväsendet rubbats. Ett par exempel härpå kan anföras.

Vid förstatligandet fanns inga helikoptrar och båtar i organisationen. Antalet helikoptrar och båtar inom polisväsendet är nu 6 resp. 14. Dessa hjälpmedel måste användas över stora områden. Rikspolisstyrelsen har därför genom en uttrycklig föreskrift, som infördes i styrelsens instruktion år 1965¹, tillagts befogenhet att meddela föreskrifter för och leda sjöpolisverksamhet och polisverksamhet som bedrivs med luftfartyg.

Övergång till automatisk databehandling (ADB) har förutsatt förskjutningar i arbetsuppgifterna mellan de olika instanserna i polisväsendet. Redan i samband med förstatligandet infördes sålunda ett centralt ADB-system för den ekonomiska redovisningen för den lokala polisorganisationen och rikspolisstyrelsen. Länsstyrelserna avlastades därigenom de ekonomiskt-administrativa uppgifterna för den lokala polisorganisationen som de enligt tidigare planer skulle ha haft inom ramen för ett konventionellt redovisningssystem. Polisdistrikten fick också vissa ändrade arbetsuppgifter.

Ändringar i arbetsuppgifternas fördelning gjordes också i samband med att statsmakterna år 1967² beslutade att lägga om polisutbildningen. Tidigare var genomgången utbildning ett behörighetskrav för befälstjänst och vissa andra tjänster. Beslutet innebär bl. a. att tjänsteman nu ges utbildning för sådan tjänst först efter utnämning. I samband med utbildningsreformen bestämdes att befälstjänster som tidigare i princip tillsatts av länsstyrelse, skulle tillsättas av rikspolisstyrelsen.

Inom den närmaste framtiden kommer nya omfördelningar av arbetsuppgifterna att aktualiseras, främst genom att ADB-tekniken får allt flera användningsområden.

De ADB-system som nu byggs upp inom rättsväsendet avser såväl administrativa rutiner som rutiner i den egentliga verksamheten. Arbetet kommer att på relativt kort sikt leda till vissa ändringar i fördelningen av arbetsuppgifterna inom polisväsendet. Som exempel på system som ger en sådan effekt kan här nämnas ett centralt ADB-

¹ Instruktion för rikspolisstyrelsen (1965: 674).

² Prop. 1967: 1, bil. 4. SU 2 rskr 2.

system för polisregister. Systemet skall överta en stor del av polisdistriktens arbete med förändring av och sökning i polisregister. Kommunikationstekniken torde också komma att ge nya tekniska möjligheter för sambands-tjänsten. Om dessa skall kunna utnyttjas, kan vissa ändringar i nuvarande fördelning av arbetsuppgifterna mellan olika instanser i polisväsendet bli aktuella.

ADB-tekniken gör det vidare möjligt att gå över till programbudgetering. Detta kan komma att medföra väsentliga omfördelningar av arbetsuppgifterna inom polisväsendet.

Vad som nu har sagts visar att behovet av successiva förändringar av funktioner och arbetsuppgifter har varit stort under de närmaste åren efter förstatligandet. Även om läget nu i viss mån stabiliserats, kan behov av förändringar av funktioner inom den lokala polisorganisationen och mellan olika instanser inom polisväsendet bli väsentligt även i framtiden. De frågor som därvid uppkommer torde i många fall inte kunna lösas ens inom ramen för mycket stora distrikt.

Mot denna bakgrund har utredningen kommit fram till att en rationell organisation inom polisväsendet bör kunna åstadkommas genom ett begränsat antal sammanslagningar av distrikt och en omorganisation av den regionala polisverksamheten. I detta avsnitt behandlas fortsättningsvis de principer på vilka *en mera begränsad distriktsindelningsreform* enligt utredningens mening bör byggas.

Ansvar för den operativa verksamheten inom ett polisdistrikt skall liksom f. n. åvila polischefen i distriktet. Ett distrikt bör därför ges en sådan omfattning att polisstyrkorna inom området ger polischefen personella och materiella resurser för uppgifterna. Distriktets storlek bör bestämmas med hänsyn till det område som flertalet funktioner kräver. Vissa operativa funktioner kan emellertid inte lämpligen organiseras för så små områden som ett distrikt bör omfatta. Det gäller f. n. exempelvis viss trafikövervakning. Andra än rent operativa uppgifter är inte lika starkt bundna till distriktets organisation och torde i viss ut-

sträckning kunna förläggas till organisationsenheter utanför distriktet om uppgifterna, sett ut alla synpunkter, bättre kan lösas på det sättet. Det gäller t. ex. administrativa uppgifter, rekrytering och utbildning av personal, anskaffning och underhåll av transportmedel och utrustning. F. n. är funktionerna i dessa hänseenden fördelade mellan olika instanser inom polisväsendet. Frågan om hur sådana funktioner skall fördelas bör successivt uppmärksammas i myndigheternas verksamhet. Förändringar i dessa avseenden bör inte betraktas som ingående i indelningsproblematiken utan behandlas på det sätt som frågans karaktär eljest kräver.

Från dessa allmänna utgångspunkter anser utredningen att indelningen i polisdistrikt främst skall ta hänsyn till de krav som samhället ställer på övervaknings- och utredningsverksamheten samt den allmänna serviceverksamheten. Omfattningen och inriktningen av verksamheten påverkas i hög grad av faktorer såsom befolknings-, brotts- och trafikutveckling. Faktorer som direkt styr verksamheterna skall här exemplifieras.

Övervakningsverksamheten påverkas av antalet anmälningar om brott eller förseelser inom ett polisdistrikt, dessas fördelning på övervakningsområden, dygnets timmar och art av brott eller förseelse och förekomsten av speciella bevakningsobjekt inom polisdistriktet. Trafikolycksfrekvensen är ett annat exempel på en faktor av betydelse för övervakningsverksamheten. Faktorer av detta slag kräver ofta att distrikten har möjlighet att anordna kontinuerlig övervakning och stationstjänst dygnet runt. Allmänheten har ett berättigat krav på en sådan övervakning.

Utredningsverksamheten påverkas av antalet anmälda brott. Målsättningen för den utredningsverksamhet som ombesörjs av ett polisdistrikt bör givetvis vara att alla brott, som kommit till polisens kännedom och som kan utredas, också blir utredda. Utredning skall utföras så snabbt som möjligt.

Den allmänna serviceverksamheten påverkas av allmänhetens efterfrågan på pass, tillstånd att anordna vissa lotterier, olika

slags intyg m. m. och andra myndigheters behov av yttranden, handräckning, förpassningar, delgivning m. m. Den allmänna serviceverksamheten skall kunna bedrivas så att allmänheten och myndigheter kan få den service dygnet runt som de skall ges enligt författningar och andra bestämmelser.

Ett polisdistrikt bör organiseras så att nu angivna verksamheter kan bedrivas effektivt och till lägsta möjliga kostnader. För att det skall kunna ske måste poliskåren i ett polisdistrikt kunna byggas upp av lämpligt avpassade, bärkraftiga organisationsenheter för olika funktioner.

Den kritik som nu kan riktas mot de minsta distrikten gäller främst brister i fråga om bärkraft och otillräcklig specialisering men också att vissa enheter är större än arbetsuppgifterna kräver. Bristerna är särskilt påtagliga i fråga om övervakningsverksamheten.

I de små distrikten kan inte övervakningssektionerna upprätthålla kontinuerlig övervakning. Annan polisverksamhet kan inte heller bedrivas effektivt genom specialiserade enheter. Om de minsta distrikten slås samman med annat polisdistrikt kan man komma till rätta med de allvarligaste bristerna i dessa hänseenden. Sammanslagningar av distrikt med små huvudstyrkor bör ge väsentliga förbättringar, i synnerhet om ett litet distrikt med hänsyn till avstånd och kommunikationer kan läggas samman med ett distrikt som har stora personella resurser och är väl utrustat i tekniskt avseende.

En utgångspunkt för utredningen har som redan anförts varit att den polisiära servicen inte får försämrats i någon del av ett polisdistrikt genom en distriktsindelningssändring. Denna utgångspunkt leder till att frågan om hur krav på polisiär service skall tillgodoses måste prövas i varje särskilt fall, där sammanläggning av polisdistrikt kommer i fråga. Faktorer som har betydelse vid en sådan prövning är storleken av kansliorten i det distrikt som är tänkt att upphöra att vara självständigt distrikt samt befolkningsutvecklingen, avstånd och kommunikationer inom detta distrikt. Den nödvändiga avvägningen mel-

lan skilda intressen leder till olika resultat.

Storstadsområdena erbjuder särskilda polisiära problem. I dessa områden behövs större specialiserade poliskårer än i landet i övrigt. Genom sammanslagning av polisdistrikt i dessa områden kan sådana kårer bildas. I storstadsområdena kan det därför vara befogat att lägga samman polisdistrikt som är förhållandevis stora jämfört med distrikten i landet i övrigt.

Nya polisdistrikt bör inte bildas utan hänsyn till andra indelningar. Med den nuvarande regionala polisorganisationen har länsindelningen stor betydelse för polisdistriktsindelningen och polisdistrikten omfattar inte i något fall områden inom skilda län. Utredningens förslag till regional polisorganisation, som redovisas i det följande, innebär emellertid att polisdistriktsindelningen inte blir så beroende av länsindelningen att denna under alla förhållanden måste följas. Från allmänna synpunkter är en samordning dock önskvärd och de nya polisdistriktens gränser bör som regel inte skära länsgräns.

Indelningen i kommunblock är också av grundläggande betydelse för polisdistriktsindelningen. En uppdelning av kommunblock på två eller flera polisdistrikt bör komma i fråga bara i de fall då block bildats över länsgräns.

Av andra indelningar är särskilt domkretsindelningen av betydelse. I prop. 1969: 44 angående de allmänna underrätternas organisation m. m. behandlas bl. a. principerna för en framtida domkretsindelning. Departementschefen framhåller bl. a. att sambandet mellan de olika uppgifterna talar för att man bör sträva efter att få gränserna för rättsväsendets olika verksamhetsområden att överensstämma och pekar i detta sammanhang på att en sådan anpassning är till fördel för det informationssystem, RI, som är under uppbyggnad på rättsväsendets område. Han uttalar vidare att starka praktiska skäl talar för att man om möjligt bör undvika att dela upp åklagardistrikten på flera olika domkretsar men att det däremot i och för sig inte finns något hinder för att flera odelade åklagardistrikt ingår

i en domkrets. Någon absolut bundenhet vid åklagardistriktens gränser bör dock inte föreligga. Om en avvikelse är nödvändig för att en lämplig domkrets skall kunna bildas, bör frågan om en ändring av åklagardistriktens gränser tas upp till prövning. I så fall aktualiseras även fråga om ändring i polisdistriktsindelningen. Departementschefen anser att möjligheten att åstadkomma en anpassning av ifrågavarande gränser är goda. Han utesluter emellertid inte, att man i särskilda fall får acceptera att indelningen i polisdistrikt, åklagardistrikt och domkretsar inte kommer att helt sammanfalla. Riksdagen¹ godkände – med viss jämkning av den princip som ligger till grund för domkretsarnas storlek – de i propositionen förordade riktlinjerna för den framtida domkretsindelningen.

Utredningen utgår från att verksamhetsområdena för polis, åklagare och domstol om möjligt bör stämma överens. Genom att såväl polis- och åklagardistrikt som domkretsar kommer att byggas upp på grundval av kommunblocken underlättas den önskvärda anpassningen. Om man skall kunna bilda lämpliga polis- och åklagardistrikt, kan emellertid önskemålet att indelningarna skall stämma överens inte alltid uppfyllas. Enligt utredningen bör det vara ett oeftergivligt krav att polis- och åklagardistriktens gränser inte skär varandra. I sådana fall är det också ett starkt önskemål att inte heller åklagardistriktens och domkretsarnas gränser gör det. Förslagen till ändrad polis- och åklagardistriktsindelning har gjorts upp med beaktande av de riktlinjer som fastställts för den framtida domkretsindelningen.

Vid polisdistriktsindelningen bör hänsyn tas till den samhörighet som näringsgeografiskt och kommunikationsmässigt samt i fråga om kontaktinriktning i övrigt kan föreligga olika bygder emellan. Arbetsmarknadsstyrelsens kommunblocksanpassade A-regioner kan därvid ge viss ledning. Regionerna består av en stor eller medelstor tätort som regioncentrum och kringliggande områden samt omfattar i regel ett befolkningsunderlag om minst 30 000 invånare. An-

talet kommunblocksanpassade A-regioner uppgår till 70.

Mot denna bakgrund behandlar nu utredningen först distriktsindelningsfrågorna i storstadsområdena och sedan indelningen i landet i övrigt.

I fråga om Stockholms län har rikspolisstyrelsen föreslagit att Stockholms polisdistrikt skall utökas med Lidingö och Solna polisdistrikt och att några andra distrikt i länet skall läggas samman.² Från flera håll har emellertid framhållits att Stockholms polisdistrikt inte bör ges en så begränsad omfattning som rikspolisstyrelsen föreslagit utan i stället utökas med ytterligare ett antal distrikt. Det sammanhängande tätortsområdet anses böra ingå i ett och samma distrikt. Ett storstockholms polisdistrikt bestående av hela Stockholms län med undantag av Norrtälje och Södertälje polisdistrikt har också diskuterats. Det har vidare framhållits att man inte bör ta ställning till vilka indelningsändringar som bör göras i länet förrän man ingående undersökt möjligheterna att skapa en organisation som på längre sikt löser problemen i stockholmsområdet. Befolkningsutvecklingen och den markanta ökningen av brottsligheten i detta område ställer enligt utredningens mening stora krav på en rationell och effektiv organisation. Utredningen anser att frågan om den lämpliga omfattningen av distrikten i Stockholms län bör närmare prövas i samband med den organisationsundersökning i Stockholms polisdistrikt som rikspolisstyrelsen och polisledningen i Stockholm påbörjat våren 1969. Enligt uppgift under hand från rikspolisstyrelsen kommer man vid organisationsundersökningen att särskilt uppmärksamma om ett Stockholms polisdistrikt ur organisatoriska synpunkter lämpligen bör omfatta andra delar av Stockholms län än Stockholms stad. Från allmänna synpunkter torde det inte finnas något hinder mot ett så stort distrikt som hela länet med undantag av Norrtälje och Södertälje polisdistrikt.

¹ 1 LU 1969: 38, rskr 283.

² Rikspolisstyrelsens förslag redovisas i bilaga 1: 6.

Det har emellertid ifrågasatts om det är möjligt att åstadkomma en effektiv organisation på lokalplanet inom ett så stort distrikt.

I Göteborgs och Bohus län har rikspolisstyrelsen bl. a. föreslagit att Göteborgs polisdistrikt skall utökas med Mölndals och Kungälv's polisdistrikt. Från flera håll har framhållits att Kungsbacka polisdistrikt i Hallands län bör läggas samman med Mölndals eller Göteborgs polisdistrikt och inte med Varbergs polisdistrikt såsom rikspolisstyrelsen föreslagit. Kungsbacka kommunblock ingår i Göteborgs A-region. Om utredningens förslag till regional polisorganisation genomförs, blir en sammanläggning över länsgräns möjlig i detta fall. Indelning i polisdistrikt i storstadsområdena bör ske efter samma principer, om inte särskilda skäl talar emot detta. Utredningen anser därför att frågan om eventuella indelningsändringar i göteborgsområdet, i vilket även Kungsbacka polisdistrikt måste anses ingå, bör tas upp först sedan resultatet av organisationsundersökningen i Stockholms polisdistrikt föreligger.

Utredningen har inte begränsat sig till en undersökning av de fall som rikspolisstyrelsen har tagit upp i sitt förslag utan gjort en fullständig översyn av polisdistriktsindelningen i landet med utgångspunkt i de allmänna principer som angetts i det föregående.

Genom de sammanläggningar av mindre polisdistrikt som utredningen föreslår erhålles avsevärda förbättringar i flera avseenden. I glesbygdsområden ligger vinsten praktiskt taget helt på ledningsplanet och det administrativa området. Personal för polisledning och administrativa funktioner kan utnyttjas bättre, varigenom behovet av personal sammanlagt blir mindre. Ledningen kan ändå bedrivas effektivare. Vad nu har sagts gäller i ännu högre grad distrikt som bildas genom sammanläggning i andra delar av landet. I dessa distrikt kan man dessutom tillgodose det angelägna önskemålet om övervakningssektioner som kan svara för kontinuerlig rörlig övervakning i det nya distriktet. Det är vidare möjligt att i större

utsträckning tillföra distriktet specialiserad personal främst för utredningsverksamhet och därigenom effektivisera denna verksamhet.

Om utredningens förslag genomförs, minskar antalet distrikt från 119 till 90. Rikspolisstyrelsens förslag innebär en minskning till 80. Skillnaden beror inte bara på att utredningen inte har tagit ställning till indelningsfrågorna i Stockholms län och göteborgsområdet utan också på att utredningen har gjort avvikelser från styrelsens förslag på grund av den principiella ställning som utredningen tagit i indelningsfrågan.

I det följande lämnar utredningen en närmare redovisning av sitt förslag. Först behandlas de avvikelser som utredningen har gjort från rikspolisstyrelsens förslag beträffande andra delar av landet än storstadsområdena. Utredningen anför därefter vissa allmänna synpunkter på polisverksamheten i ort som upphör att vara kansliort och presenterar slutligen länsvis förslaget till indelning i polisdistrikt.

Rikspolisstyrelsen har föreslagit att Trelleborgs polisdistrikt i Malmöhus län och Sandvikens polisdistrikt i Gävleborgs län skall läggas samman med annat distrikt. Trelleborg och Sandviken är betydande tätorter. Båda distrikten har en huvudstyrka av sådan storlek att kontinuerlig rörlig övervakning kan anordnas och att viss specialisering är möjlig. I Trelleborg är dessutom uppgifterna i fråga om gränskontroll av stor omfattning. Enligt utredningens mening bör både Trelleborgs och Sandvikens polisdistrikt bestå.

Åmåls polisdistrikt i Älvsborgs län, som omfattar Åmåls och Bengtsfors kommunblock, skall enligt rikspolisstyrelsens förslag läggas samman med Vänersborgs polisdistrikt. Säffle polisdistrikt i Värmlands län omfattar Säffle och Årjängs kommunblock. Rikspolisstyrelsen har föreslagit att distriktet skall delas upp så att Säffle kommunblock förs till Karlstads polisdistrikt och Årjängs kommunblock till Arvika polisdistrikt. Bengtsfors, Åmåls och Säffle kommunblock bildar Åmål/Säffle A-region. Årjängs kommunblock ingår i Arvika A-region. Från

flera håll, bl. a. från länsstyrelserna har framhållits att den starka intressegemenskap och det behov av samverkan som finns mellan Ämål och Säfte talar för en polisdistriktsbildning över länsgränsen. Det korta avståndet mellan städerna har även anförts som ett skäl för ett gemensamt polisdistrikt. En sammanläggning av Ämåls polisdistrikt och Säfte kommunblock till ett polisdistrikt är emellertid inte möjlig med nuvarande regionala polisorganisation och inte heller med den regionala organisation som utredningen föreslår i det följande. Gränsen mellan Älvsborgs och Värmlands län kommer nämligen att utgöra regional gräns. En förutsättning för att sammanläggningen skall kunna göras är således att länsgränsen ändras.

Utredningen anser att Ämåls och Säfte polisdistrikt bör behållas tills vidare och att frågan om ändringar av polisdistriktsindelningen i dessa områden bör tas upp till övervägande om en länsgränsändring kommer till stånd.

Rikspolisstyrelsen har föreslagit att Kristianstads och Simrishamns polisdistrikt i Kristianstads län skall läggas samman. De kommunblock som ingår i Simrishamns polisdistrikt och i Ystads polisdistrikt i Malmöhus län bildar Ystad/Simrishamns A-region. Från olika håll har framhållits att det är lämpligare att gå över länsgränsen och lägga samman Simrishamns och Ystads polisdistrikt än att följa rikspolisstyrelsens förslag. Såsom skäl härför har bl. a. anförts att Simrishamns och Kristianstads polisdistrikt omfattar områden som från de flesta utgångspunkter är klart avgränsade från varandra och att samarbetet mellan Ystad och Simrishamn är mycket gott, inte minst på det polisiära området. Utredningen, som i likhet med rikspolisstyrelsen anser att Simrishamns polisdistrikt inte bör bestå, delar uppfattningen att en sammanläggning med Ystads polisdistrikt ger den lämpligaste distriktsbildningen. Inom ramen för nuvarande regionala polisorganisation är en sådan sammanläggning knappast möjlig. Något hinder för en sådan lösning torde emellertid inte finnas om den regionala organi-

sationen ändras på sätt utredningen föreslår. Utredningen förordar därför i första hand en sammanläggning av Ystads och Simrishamns polisdistrikt med Ystad som kansliort. Om en sammanläggning över länsgränsen inte kan komma ifråga, bör rikspolisstyrelsens förslag genomföras. Kristianstad bör i så fall bli kansliort i det nya distriktet.

Linköpings och Mjölby polisdistrikt i Östergötlands län skall enligt rikspolisstyrelsens förslag läggas samman. Utredningen delar styrelsens uppfattning att Mjölby polisdistrikt inte är tillräckligt slagkraftigt för att bestå. En sammanläggning med Linköpings polisdistrikt ger betydande rationaliseringsvinster. Utredningen har emellertid funnit att även en sammanläggning med Motala polisdistrikt innebär en rationell lösning av indelningsfrågan. Länet får då tre bärkraftiga polisdistrikt. De kommunblock som ingår i Mjölby och Motala polisdistrikt bildar Mjölby/Motala A-region. Samhörigheten mellan dessa kommunblock kommer även till uttryck genom att de gemensamt bildar verksamhetsområden i andra sammanhang, t. ex. för åklagar- och kronofogdemyndighet, civilförsvar och sjukvård. Mot denna bakgrund anser utredningen att det är lämpligare att lägga samman Mjölby polisdistrikt med Motala polisdistrikt än med Linköpings polisdistrikt.

Vid översynen av polisdistriktsindelningen har utredningen i tre fall funnit att polisdistrikt, som inte omfattas av rikspolisstyrelsens förslag, bör läggas samman med annat polisdistrikt. Distrikten är Hallsbergs och Lindesbergs polisdistrikt i Örebro län och Fagersta polisdistrikt i Västmanlands län. Huvudstyrkan i dessa distrikt är inte tillräckligt slagkraftig och sammanläggning med Örebro respektive Västerås polisdistrikt ger betydande rationaliseringsvinster.

Utredningen har inte till uppgift att lägga fram förslag till personalorganisation i de nya distrikt som utredningen föreslår. Emellertid vill utredningen framhålla att indelningsändringarna inte får leda till en reell minskning av antalet tjänster. Om brottsligheten fortsätter att öka i samma takt som

de senaste åren måste ytterligare tjänster tillföras den lokala polisorganisationen. I princip bör det antal tjänster (årsarbetskrafter) som nu finns i områden som skall utgöra ett nytt distrikt behållas i dessa områden och inte flyttas till annat distrikt.

Utredningen anser sig i övrigt inte böra gå in på andra allmänna organisationsfrågor än de som sammanhänger med att viss ort upphör att vara kansliort. Förhållandena på sådana orter måste nämligen särskilt uppmärksammas. De allmänna intressen, till vilka utredningen har tagit särskild hänsyn, förutsätter vissa organisatoriska bindningar i samband med omorganisationen. De allmänna synpunkter som utredningen anför i det följande i denna fråga bygger på de iakttagelser utredningen gjort beträffande de nuvarande förhållandena i landet. Befolkningsomflyttningar, kriminalitetens utveckling och andra förändrade förhållanden kan givetvis komma att förändra bilden framdeles.

Den övervakningsverksamhet som nu bedrivs på ort som upphör att vara kansliort måste även efter en sammanslagning i många fall utföras av personal som är stationerad där. Flyttning av polismanstjänster från en sådan ort i glesbygdsområden bör inte utan starka skäl komma i fråga. En sådan åtgärd kan leda till försämrad service i det upphörande distriktet. I andra områden kan antalet tjänster för övervakningsverksamhet reduceras i viss utsträckning. Flyttning bör dock bara komma i fråga om det är till fördel för verksamhetens bedrivande i det område som upphör att vara polisdistrikt.

Ett motsvarande resonemang anser utredningen böra föras i fråga om utredningsverksamheten. Det torde som regel inte vara rationellt att låta personal i den nya kansliorten svara för andra än icke frekventa utredningar från ort som upphör att vara kansliort. Är avståndet stort till den nya kansliorten, bör särskilt avdelad utredningspersonal alltid finnas på den ort som upphör att vara kansliort.

Den ställning utredningen tagit i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet leder till relativt små förändringar i personal-

uppsättningarna i de distrikt som läggs samman med annat polisdistrikt. De fördelar som anses vara förenade med små distrikt går härigenom inte förlorade. Polispersonal med person- och lokalkännedom kommer att finnas inom de områden som upphör att vara polisdistrikt.

På ort som vid en sammanläggning upphör att vara kansliort är det väsentligt att man tillgodoser kravet på service i s. k. polismyndighetsärenden. Föreståndare för polisstyrka i ort som upphör att vara kansliort förutsätts få befogenhet att besluta i polismyndighetsärenden i den omfattning som medges i kungörelsen (1964: 585) om handläggning av vissa polischefsuppgifter (delegationskungörelsen). Om avståndet till den nya kansliorten är stort eller andra förhållanden talar härför, bör föreståndaren få en sådan ställning att han får befogenhet att avgöra ärendena i stor utsträckning. Genom ändring (1968: 259), som trädde i kraft den 1 juli 1968, har möjligheterna till delegation förbättrats. Det är möjligt att delegationskungörelsen bör ses över på nytt i samband med att organisationen i de nya distrikten utformas i detalj.

Vissa polismyndighetsärenden, som i dag avgörs av polismästaren i distrikt som upphör, måste emellertid handläggas av polismästaren i det nya distriktet. I dessa ärenden kan allmänheten liksom nu lämna sina ansökningar till polisen i hemorten. Ett skriftligt förfarande tillämpas i ärendena. Sökandena behöver inte personligen besöka den som har beslutanderätten. Sådana besök lär förekomma i mycket ringa omfattning. Förfrågningar i ärendena kan göras hos polisen i hemorten, som i regel kommer att bereda ärendena. Allmänheten kan även efter distriktssammanslagning vända sig till samma polisstation som f. n. för anmälan om brott, hittegodsärenden, passansökningar, interimslicenser och -skyltar, ansökningar om lämplighetsintyg för körkort m. m.

De allmänna överväganden som nu har redovisats har lett fram till det förslag till ändrad polisdistriktsindelning som redovisas i det följande.

Redovisningen görs länsvis¹ och innehåller bl. a. en jämförelse mellan den nuvarande polisdistriktsindelningen, rikspolisstyrelsens förslag och utredningens förslag samt en beskrivning av hur verksamheten i princip kommer att bedrivas på ort som genom sammanläggning upphör att vara kansliort i polisdistrikt. Beskrivningen bygger helt på nuvarande organisation i polisdistrikten. De grundläggande resonemangen är givetvis tillämpliga även för det fall att rikspolisstyrelsens förslag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 mars 1970 helt eller delvis genomförs. Uppgifter om folkmängd, befolkningsutveckling m. m. är intagna i *bilaga 1:7: 1-21*.

De uppgifter om läns- och kommunindelningen som redovisas i det följande avser förhållandena den 1 januari 1970. Av de indelningsändringar som Kungl. Maj:t hittills beslutat och som skall träda i kraft

vid en senare tidpunkt anser sig utredningen särskilt böra kommentera förändringen i Stockholms och Uppsala län.

Kungl. Maj:t har den 24 oktober 1969 beslutat att områdena för Östhammars stad, Almunge och Knivsta landskommuner samt Bladåkers, Faringe och Knutby församlingar i Knutby landskommun skall föras över från Stockholms län till Uppsala län den 1 januari 1971 samt att området för Upplands-Bro kommun samma dag skall föras över från Uppsala län till Stockholms län.

Att Östhammars kommunblock kan komma att tillföras Tierps polisdistrikt i samband med länsgränsändringen, förändrar inte utredningens ställningstagande beträffande antalet polisdistrikt i Uppsala län.

¹ Gotlands län, som inte berörs av utredningens och inte heller av rikspolisstyrelsens förslag, redovisas inte.

Stockholms län

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Danderyd Handen Huddinge Jakobsberg Lidingö Märsta Nacka Norrtälje Sollentuna Solna Stockholm Södertälje Täby	Danderyd—Täby Handen—Huddinge Jakobsberg—Märsta— Sollentuna Lidingö—Solna—Stockholm	Ingen ändring t. v.

Storstadsområdet med dess snabba expansion och sammanhängande tätortsbebyggelse medför ur polisiär synpunkt speciella problem. Såsom har framhållits i föregående avsnitt bör frågan om den lämpliga omfattningen av distriktet i Stockholms län prövas i samband med den organisationsundersökning som pågår i Stockholms polisdistrikt. Utredningen tar därför inte nu ställning till eventuella indelningsändringar i länet.

Passkontrollen på Arlanda flygplats sköts nu av en passkontrollgrupp som är en enhet inom Märsta polisdistrikt. Rikspolisstyrel-

sen har föreslagit att passkontrollgruppen tillförs Stockholms polisdistrikt och ställs till styrelsens förfogande för riksomfattande verksamhet. Ärendet har överlämnats till utredningen för att tas under övervägande vid fullgörande av utredningsuppdraget.

Oavsett hur Stockholmsområdet delas in i polisdistrikt, bör passkontrollgruppen på Arlanda flygplats dimensioneras för den normala arbetsbelastningen. Gruppens storlek och anordningarna för passkontroll vid flygplatsen bör successivt anpassas till trafikens utveckling. Förstärkningar från kansliorten, eller annan ort i ett nytt distrikt,

skall bara behöva tillföras vid särskilda tillfällen eller oväntade trafiktoppar. I de fall, då distriktets resurser inte förslår, bör den regionale polischefen snabbt kunna tillföra passkontrollgruppen ytterligare personal.

Märsta polisdistrikt är nu inte tillräckligt stort för en så speciell enhet som passkontrollgruppen. Rikspolisstyrelsen har emellertid föreslagit att Jakobsberg, Märsta och Sollentuna polisdistrikt skall sammanföras till ett polisdistrikt. Ett sådant distrikt torde bli bärkraftigt även för passkontrollverksamheten på Arlanda. Även om inte detta förslag genomförs, har man anledning räkna med att Arlandaområdet kommer att läggas till ett bärkraftigt distrikt efter de indelningsändringar som torde följa på organisationsundersökningen i Stockholms polisdistrikt.

För att man skall kunna genomföra rikspolisstyrelsens förslag att passkontrollgruppen på Arlanda flygplats skall tillföras Stockholms polisdistrikt, måste begreppet riksomfattande verksamhet ges en ny och vidare innebörd. En rad principiella frågor aktualiseras i det sammanhanget, bl. a. frågan hur passkontrollverksamheten bör ordnas på andra orter i landet. Ett genomförande

av förslaget torde också i viss mån innebära ett ställningstagande till indelningsfrågan i stockholmsområdet. Utredningen anser därför att ställning till rikspolisstyrelsens förslag angående passkontrollgruppen på Arlanda flygplats inte bör tas nu utan att frågan i stället behandlas i samband med förslag till ändringar i polisdistrikt i stockholmsområdet.

Det är emellertid angeläget att resenärerna på Arlanda flygplats snarast ges en tillfredsställande service. För detta krävs bl. a. att passkontrollgruppens storlek kontinuerligt anpassas till trafikens omfattning. Det kan enligt utredningens mening ske utan hinder av distriktsindelingsfrågan. Eftersom utredningen inte har att ta ställning till frågor om personalstater, lägger utredningen inte fram något förslag till dimensionering av gruppen. Frågor om förstärkningar av Märsta polisdistrikt för passkontrollverksamheten bör tas upp av myndigheterna i sedvanlig ordning. Enligt vad utredningen inhämtat har tillfälliga förstärkningar redan skett. Utredningen utgår från att frågan om förstärkningar noggrant följes av myndigheterna.

Uppsala län (se bilaga 1:7:1)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Enköping Tierp Uppsala	Tierp—Uppsala	Tierp—Uppsala Kansliort: Uppsala

Tierps polisdistrikt omfattar Tierps, Skutskärs och Örbyhus/Österbybruks kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 13 ordinarie polismän.

Uppsala polisdistrikt utgörs dels av Uppsala kommunblock med undantag av Almunge och Knivsta kommuner samt Knutby, Bladåkers och Faringe församlingar och dels av Alunda, Ekeby och Skäfthammars församlingar i Östhammars kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 157 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Tierps och Uppsala polisdistrikt läggs samman med Upp-

sala som kansliort. Utredningen anser som tidigare framhållits att denna sammanläggning bör göras även om Östhammars kommunblock förs till Tierps polisdistrikt i samband med en länsgränsändring.

Polisverksamheten i det nya distriktet kommer att ledas av polischefen i Uppsala. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Tierp kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Uppsala, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna.

Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Tierp stationerad personal. Utredningsavdelningen i Uppsala kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten i nuvarande Tierps polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Tierp. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Tierp med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan eller andra grupper i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Uppsala. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Tierp frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Uppsala polisdistrikts höga utryckningsberedskap

Södermanlands län (se bilaga 1:7:2)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Eskilstuna Katrineholm Nyköping Strängnäs	Eskilstuna—Strängnäs	Eskilstuna—Strängnäs <i>Kansliort: Eskilstuna</i>

Eskilstuna polisdistrikt omfattar Eskilstuna kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 120 ordinarie polismän.

Strängnäs polisdistrikt utgörs av Strängnäs kommunblock och den del av Södertälje kommunblock som motsvaras av Taxinge församling. Distriktets huvudstyrka uppgår till 24 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Eskilstuna och Strängnäs polisdistrikt läggs samman med Eskilstuna som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Eskilstuna. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Strängnäs kommer att samord-

kommer även nuvarande Tierps polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Uppsala polisdistrikt kan verka över hela det nya distriktet. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det nya distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Tierps nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Tierp ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från tre till två.

nas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Eskilstuna, som därvid svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen kan sammanläggas med trafiksektionen i Eskilstuna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Strängnäs stationerad personal. Utredningsavdelningen i Eskilstuna kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Strängnäs polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Strängnäs. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Strängnäs med undantag för ett fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i

det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsskanning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Eskilstuna. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på övervakningssektionen i Strängnäs frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Härigenom torde kontinuerlig allmän övervakning i regel kunna anordnas i Strängnäs, varigenom även utryckningsberedskapen höjs. Eskilstuna polisdistrikts höga utryckningsberedskap kommer även nuvarande Strängnäs polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Eskilstuna polisdistrikt kan verka i hela det nya distriktet. Planering och samordning i fråga om trafikövervakningen

förbättras. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det sammanlagda distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Strängnäs nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Strängnäs ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämrades inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Östergötlands län (se bilaga 1:7:3)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Linköping Mjölby Motala Norrköping	Linköping—Mjölby	Mjölby—Motala Kansliort: Motala

Mjölby polisdistrikt omfattar Mjölby, Boxholms och Ödeshögs kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 23 ordinarie polismän.

Motala polisdistrikt utgörs av Motala kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 44 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Mjölby och Motala polisdistrikt läggs samman med Motala som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Motala. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Mjölby kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Motala, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen kan läggas sam-

man med trafikgruppen i Motala. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Mjölby stationerad personal. Utredningsavdelningen i Motala kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Mjölby polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Mjölby. I övrigt kommer styrkan att behållas vid arbetsgruppen i Mjölby med undantag för ett fåtal tjänster. Tjänsterna kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsskanning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Motala. En ökad effektivitet uppnås

även i följande hänseenden. Viss personal på övervakningssektionen i Mjölby frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Härigenom torde kontinuerlig allmän övervakning i regel kunna anordnas i Mjölby, varigenom även utryckningsberedskapen höjs. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Viss specialisering av utredningspersonalen blir möjlig. Allmänhetens krav på polisiär service

i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Mjölby nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Mjölby ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämrars inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Jönköpings län (se bilaga 1:7:4)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Eksjö Jönköping Vetlanda Värnamo	Eksjö—Vetlanda	Eksjö—Vetlanda <i>Kansliort: Eksjö</i>

Eksjö polisdistrikt omfattar Aneby, Eksjö, Nässjö och Tranås kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 35 ordinarie polismän.

Vetlanda polisdistrikt utgörs av Sävsjö och Vetlanda kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 22 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Eksjö och Vetlanda polisdistrikt läggs samman med Eksjö som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Eksjö. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Vetlanda kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Eksjö, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen kan läggas samman med trafikgruppen i Eksjö. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Vetlanda stationerad personal. Utredningsavdelningen i Eksjö kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Vetlanda polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polis-

mästare och viss biträdespersonal frigörs i Vetlanda. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Vetlanda med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Eksjö. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på övervakningssektionen i Vetlanda frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Härigenom torde kontinuerlig allmän övervakning i regel kunna anordnas i Vetlanda, varigenom även utryckningsberedskapen höjs. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna kan utnyttjas på ett smidigare sätt. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i

Vetlanda nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Vetlanda ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla

förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Kronobergs län (se bilaga 1: 7: 5)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Ljungby Växjö Älmhult	Ljungby—Älmhults centralvaktområde ¹ Växjö—Ryds och Tingsryds lokalvaktområden inom Älmhults polisdistrikt ²	Ljungby—Älmhults centralvaktområde och Härlunda församling <i>Kansliort:</i> Ljungby Växjö—Ryds lokalvaktområde utom Härlunda församling och Tingsryds lokalvaktområde inom Älmhults polisdistrikt <i>Kansliort:</i> Växjö

¹ Älmhults centralvaktområde omfattar Älmhults kommunblock med undantag av Härlunda församling.

² Ryds och Tingsryds lokalvaktområden omfattar Tingsryds kommunblock och Härlunda församling i Älmhults kommunblock.

Ljungby polisdistrikt omfattar dels Ljungby kommunblock med undantag av den del av Forsheda kommun som motsvaras av Tannåkers församling och den del av Unnarö kommun som motsvaras av Bolmsö församling dels Markaryd/Strömnäsbruks kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 24 ordinarie polismän.

Växjö polisdistrikt omfattar Alvesta, Lessebo, Växjö och Åseda/Lenhovda kommunblock samt den del av Emmaboda kommunblock som motsvaras av Långasjö församling. Distriktet har en huvudstyrka på 58 ordinarie polismän.

Älmhults polisdistrikt utgörs av Älmhults och Tingsryds kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 15 ordinarie polismän.

Länet är indelat i två A-regioner. Ljungby A-region omfattar Ljungby kommunblock och Markaryd/Strömnäsbruks kommunblock. Växjö A-region omfattar Alvesta, Lessebo, Tingsryds, Växjö, Åseda/Lenhovda och Älmhults kommunblock.

Härlunda församling tillhör Älmhults kommunblock och bör därför följa detta block i polisdistriktshänseende. Blocket ingår liksom Tingsryds kommunblock i Växjö A-region. Om man vill följa indelningen i

A-regioner, skall hela Älmhults polisdistrikt läggas samman med Växjö polisdistrikt. Från polisiär synpunkt är det emellertid lämpligare att dela Älmhults polisdistrikt så att Älmhults kommunblock förs till Ljungby polisdistrikt och Tingsryds kommunblock till Växjö polisdistrikt.

Utredningen föreslår att Älmhults centralvaktområde och Härlunda församling läggs samman med Ljungby polisdistrikt och att övriga delar av Älmhults polisdistrikt tillförs Växjö polisdistrikt. Polisverksamheten i Ljungby nya polisdistrikt kommer att ledas av polischefen i Ljungby. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Älmhult kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Ljungby, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Älmhult stationerad personal. Utredningsavdelningen i Ljungby kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Älmhults centralvaktområde och arbetsgruppen för övriga utredningar. I fråga om verksamheten vid arbetsgrup-

perna i Ryd och Tingsryd innebär sammanläggningen inte någon annan förändring än att polisverksamheten kommer att ledas av polischefen i Växjö och att huvudstyrkan i Växjö kommer att svara för samordningen.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Älmhult. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Älmhult med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i Ljungby och Växjö nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till den nya kansliorten. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Älmhult frigörs från sambandstjänst och kan utnytt-

jas för förstärkning av verksamheten på fältet. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna utnyttjas bättre. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Älmhults nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Älmhult ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämrans inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från tre till två.

Kalmar län (se bilaga 1: 7: 6)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Kalmar Oskarshamn Vimmerby Västervik	Västervik-Vimmerby centralvaktområde ¹ Oskarshamn—Hultsfreds lokalvaktområde inom Vimmerby polisdistrikt ²	Vimmerby centralvaktområde—Västervik <i>Kansliort:</i> Västervik Oskarshamn—Hultsfreds lokalvaktområde inom Vimmerby polisdistrikt <i>Kansliort:</i> Oskarshamn

¹ Vimmerby centralvaktområde omfattar Vimmerby kommunblock.

² Hultsfreds lokalvaktområde omfattar Hultsfred/Virserums kommunblock.

Oskarshamns polisdistrikt omfattar Högsby, Mönsterås och Oskarshamns kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 29 ordinarie polismän.

Vimmerby polisdistrikt omfattar Hultsfred/Virserums och Vimmerby kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 17 ordinarie polismän.

Västerviks polisdistrikt utgörs av Västerviks kommunblock, Gärdserums och Hannäs församlingar i Åtvidabergs kommunblock och Tryserums och Östra Eds församlingar i Valdemarsviks kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 37 ordinarie polismän.

Högsby, Mönsterås och Oskarshamns kommunblock bildar Oskarshamns A-region.

Hultsfred/Virserums och Vimmerby kommunblock bildar Hultsfred/Vimmerby A-region och Västerviks kommunblock utgör egen A-region.

Om man vill följa indelningen i A-regioner, skall Vimmerby polisdistrikt inte delas. En sammanslagning med Västerviks polisdistrikt ger i och för sig ett lämpligt distrikt. En sådan distriktsbildning överensstämmer emellertid inte med den domkretsindelning som nyligen fastställts för länet och bör bl. a. av detta skäl inte komma i fråga.

Utredningen föreslår att Vimmerby centralvaktområde och Västerviks polisdistrikt läggs samman med Västervik som kansliort och att Hultsfreds lokalvaktområde och

Oskarshamns polisdistrikt läggs samman med Oskarshamn som kansliort. Polisverksamheten i de nya polisdistrikten kommer då att ledas av polischeferna i Västervik och Oskarshamn. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Vimmerby kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Västervik, som därvid svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen kan läggas samman med trafikgruppen i Västervik. Utredningsavdelningen i Västervik kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Vimmerby centralvaktområde och arbetsgruppen för övriga utredningar. I fråga om verksamheten vid arbetsgrupperna inom Hultsfreds lokalvaktområde innebär sammanläggningen inte någon annan förändring än att polisverksamheten kommer att ledas av polischefen i Oskarshamn och att huvudstyrkan i Oskarshamn kommer att svara för samordningen.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Vimmerby. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Vimmerby med undantag för ett fåtal tjänster, som kan användas till att förstärka huvudstyrkan

i Västerviks och Oskarshamns nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till den nya kansliorten. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Vimmerby frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna utnyttjas bättre. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Vimmerby nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Vimmerby ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Blekinge län (se bilaga 1: 7: 7)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Karlshamn Karlskrona Ronneby	Karlshamn—Bräkne-Hoby lokalvaktområde inom Ronneby polisdistrikt Karlskrona—Ronneby centralvaktområde	Karlskrona—Ronneby Kansliort: Karlskrona

Karlskrona polisdistrikt omfattar Karlskrona kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 71 ordinarie polismän.

Ronneby polisdistrikt utgörs av Ronneby kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 21 ordinarie polismän.

Den 1 januari 1967 sammanlades Ronneby stad och Bräkne-Hoby kommun. Efter denna indelningsändring sammanfaller polis-

distriktets gränser med kommunblockets. Distriktet bör därför i sin helhet läggas samman med Karlskrona polisdistrikt.

Utredningen föreslår att Karlskrona och Ronneby polisdistrikt läggs samman med Karlskrona som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Karlskrona. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör

i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Ronneby kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Karlskrona, som därvid svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Ronneby stationerad personal. Utredningsavdelningen i Karlskrona kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Ronneby polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Ronneby. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Ronneby med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Karlskrona. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Ronneby fri-

görs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Karlskrona polisdistrikts höga utryckningsberedskap kommer även nuvarande Ronneby polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Karlskrona polisdistrikt kan verka i hela det nya distriktet. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det sammanlagda distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Ronneby nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Ronneby ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från tre till två.

Kristianstads län (se bilaga 1: 7: 8)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Hässleholm Kristianstad Simrishamn Ängelholm	Kristianstad— Simrishamn	1. Simrishamn—Ystad (M-län) <i>Kansliort:</i> Ystad 2. Kristianstad—Simrishamn <i>Kansliort:</i> Kristianstad

Kristianstads polisdistrikt omfattar Broby, Bromölla och Kristianstads kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 77 ordinarie polismän.

Simrishamns polisdistrikt omfattar Simrishamns och Tomelilla kommunblock och den del av Ystads kommunblock som motsvaras av Löderups kommun och Glemminge och Ingelstads församlingar. Distriktet har en huvudstyrka på 23 ordinarie polismän.

Ystads polisdistrikt utgörs av Sjöbo och

Skurups kommunblock samt Ystads kommunblock med undantag av den del som ingår i Simrishamns polisdistrikt. Distriktets huvudstyrka uppgår till 35 ordinarie polismän.

Såsom har framhållits i det föregående anser utredningen att en sammanläggning över gränsen till Malmöhus län ger en lämpligare distriktsbildning än den som rikspolisstyrelsen föreslagit. Utredningen föreslår därför i första hand att Simrishamns och Ystads polisdistrikt skall läggas samman.

Ystad, som har en väsentligt större huvudstyrka än Simrishamn, bör bli kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer att ledas av polischefen i Ystad. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Simrishamn kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Ystad, som därvid svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Simrishamn stationerad personal. Utredningsavdelningen i Ystad kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Simrishamns polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Simrishamn. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Simrishamn med undantag för någon eller några tjänster, som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Ystad. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Simrishamn frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för

förstärkning av verksamheten på fältet. Härigenom torde kontinuerlig allmän övervakning i regel kunna anordnas i Simrishamn, varigenom även utryckningsberedskapen höjs. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna utnyttjas bättre. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Simrishamns nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Simrishamn ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Om en sammanläggning över länsgräns inte kan komma i fråga, föreslår utredningen i andra hand att Kristianstads och Simrishamns polisdistrikt läggs samman med Kristianstad som kansliort. Även om avståndet Kristianstad-Simrishamn är längre än avståndet Ystad-Simrishamn ger en sådan sammanläggning stora vinster, särskilt som huvudstyrkan i Kristianstad är avsevärt starkare än den i Ystad.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Malmöhus län

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Eslöv Hälsingborg Landskrona Lund Malmö Trelleborg Ystad	Malmö—Trelleborg	Ingen ändring

Trelleborgs polisdistrikt omfattar Trelleborgs kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 41 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det före-

gående föreslår utredningen att Trelleborgs polisdistrikt skall bestå. Länet kommer således liksom nu att ha sju polisdistrikt.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Falkenberg Halmstad Kungsbacka Varberg	Falkenberg—Kungsbacka— Varberg	Falkenberg—Varberg Kansliort: Varberg

Falkenbergs polisdistrikt omfattar Falkenbergs kommunblock med undantag av den del av Högvads kommun som motsvaras av Älvsereds församling. Distriktet har en huvudstyrka på 24 ordinarie polismän.

Kungsbacka polisdistrikt utgörs av Kungsbacka kommunblock och den del av Mölndals kommunblock som motsvaras av Lindome kommun. Distriktets huvudstyrka uppgår till 20 ordinarie polismän.

Varbergs polisdistrikt omfattar Varbergs kommunblock med undantag av Kungsätters kommun. Distriktet har en huvudstyrka på 29 ordinarie polismän.

Både Kungsbacka och Mölndals kommunblock ingår i Göteborgs A-region. Såsom tidigare har framhållits bör frågan om eventuella indelningsändringar i göteborgsregionen inte tas upp förrän resultatet av organisationsundersökningen i Stockholms polisdistrikt föreligger. Utredningen föreslår därför att Kungsbacka polisdistrikt skall bestå tills vidare.

Utredningen föreslår vidare att Falkenbergs och Varbergs polisdistrikt läggs samman med Varberg som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Varberg. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Falkenberg kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Varberg, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen kan läggas samman med trafikgruppen i Varberg. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Falkenberg stationerad personal. Utredningsavdelningen i Varberg kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Falkenbergs polisdistrikt och ar-

betsgruppen för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Falkenberg. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Falkenberg med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Varberg. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på övervakningssektionen i Falkenberg frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Härigenom torde kontinuerlig allmän övervakning i regel kunna anordnas i Falkenberg, varigenom även utryckningsberedskapen höjs. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna kan utnyttjas på ett smidigare sätt. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i nuvarande Falkenbergs polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Falkenberg ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämrades inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fyra till tre.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Göteborg Kungälv Mölnadal Strömstad Uddevalla	Göteborg—Kungälv—Mölnadal Strömstad—Uddevalla	Ingen ändring t. v. Strömstad—Uddevalla <i>Kansliort: Uddevalla</i>

Kungälvs polisdistrikt omfattar Kungälv, Orusts, Stenungsunds och Tjörns kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 25 ordinarie polismän.

Mölnalds polisdistrikt omfattar Mölnalds kommunblock med undantag för Lindome kommun och Mölnlycke kommunblock med undantag för Björketorps kommun. Distriktet har en huvudstyrka på 42 ordinarie polismän.

Strömstads polisdistrikt utgörs av Strömstads och Tanumshedes kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 17 ordinarie polismän.

Uddevalla polisdistrikt omfattar Gravarne, Lysekils, Munkedals och Uddevalla kommunblock samt den del av Lilla Edets kommunblock som motsvaras av Inlands Torpes kommun. Distriktet har en huvudstyrka på 68 ordinarie polismän.

Såsom har framhållits i det föregående bör frågan om eventuella indelningsändringar i göteborgsregionen inte tas upp förrän resultatet av organisationsundersökningen i Stockholms polisdistrikt föreligger. Utredningen föreslår därför att Kungälvs och Mölnalds polisdistrikt skall bestå tills vidare.

Utredningen föreslår vidare att Strömstads och Uddevalla polisdistrikt läggs samman med Uddevalla som kansliort. Polisverksamheten kommer då att ledas av polischefen i Uddevalla. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Strömstad kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Uddevalla, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Strömstad

stationerad personal. Utredningsavdelningen i Uddevalla kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Strömstads polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Strömstad. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Strömstad med undantag för någon eller några tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Uddevalla. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Strömstad frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning, varigenom resurserna kan utnyttjas på ett smidigare sätt. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i nuvarande Strömstads polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Strömstad ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämrars inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från fem till fyra.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Alingsås Borås Kinna Trollhättan Ulricehamn Vänersborg Åmål	Borås—Kinna—Ulricehamn Vänersborg—Åmål	Borås—Kinna—Ulricehamn <i>Kansliort: Borås</i>

Borås polisdistrikt omfattar Borås kommunblock och Björketorps kommun i Mölnlycke kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 126 ordinarie polismän.

Kinna polisdistrikt utgörs av Kinna och Svenljunga kommunblock samt Kungsäters kommun i Varbergs kommunblock och Älvsjeredes församling i Falkenbergs kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 17 ordinarie polismän.

Ulricehamns polisdistrikt omfattar Tranemo och Ulricehamns kommunblock samt Fivlereds, Norra Åsarps, Smula och Solberga församlingar i Falköpings kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 16 ordinarie polismän.

Åmåls polisdistrikt utgörs av Bengtsfors och Åmåls kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 18 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Åmåls polisdistrikt skall bestå tills vidare.

Utredningen föreslår att Borås, Kinna och Ulricehamns polisdistrikt läggs samman med Borås som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att leddas av polischefen i Borås. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningarna i Kinna och Ulricehamn kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Borås, som därvid svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen i Kinna kan sammanläggas med trafiksektionen i Borås. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Kinna och Ulricehamn stationerad personal. Utredningsavdelningen i Borås kommer att svara för den mera kvalificerade

utredningsverksamheten inom nuvarande Kinna och Ulricehamns polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Kinna och Ulricehamn. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgrupperna i Kinna och Ulricehamn med undantag för ett fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Borås. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på övervakningssektionen i Kinna och ordningsavdelningen i Ulricehamn frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Borås polisdistrikts höga utryckningsberedskap kommer även nuvarande Kinna och Ulricehamns polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Borås polisdistrikt kan verka i hela det nya distriktet. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det sammanlagda distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Kinna och Ulricehamns nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Kinna och Ulricehamn ges befogen-

het att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden

försämrans inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från sju till fem.

Skaraborgs län (se bilaga 1: 7: 12)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Falköping Lidköping Mariestad Skara Skövde Tidaholm	Falköping—Tidaholm Lidköping—Skara	Falköping—Tidaholm <i>Kansliort:</i> Falköping Lidköping—Skara <i>Kansliort:</i> Lidköping

Falköpings polisdistrikt omfattar Falköpings kommunblock med undantag av den del av Redvägs kommun som motsvaras av Fivlereds, Norra Åsarps, Smula och Solberga församlingar. Distriktet har en huvudstyrka på 22 ordinarie polismän.

Lidköpings polisdistrikt utgörs av Grästorps, Götene och Lidköpings kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 30 ordinarie polismän.

Skara polisdistrikt omfattar Skara och Vara kommunblock och Essunga kommun i Nossebro kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 24 ordinarie polismän.

Tidaholms polisdistrikt utgörs av Habo och Tidaholms kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 14 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Falköpings och Tidaholms polisdistrikt läggs samman med Falköping som kansliort och att Lidköpings och Skara polisdistrikt läggs samman med Lidköping som kansliort. Polisverksamheten i de nya distrikten kommer då att ledas av polischeferna i Falköping och Lidköping. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorterna. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningarna i Tidaholm och Skara kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningarna i Falköping och Lidköping, vilka svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen i Skara kan sammanläggas med trafikgruppen i Lidköping. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Tida-

holm och Skara stationerad personal. Utredningsavdelningarna i Falköping och Lidköping kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Tidaholm och Skara. I övrigt torde styrkorna komma att behållas vid arbetsgrupperna i Tidaholm och Skara med undantag för någon eller några tjänster, som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i Falköpings och Lidköpings nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Falköping och Lidköping. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Tidaholm och övervakningssektionen i Skara frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Tidaholms och Skara nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrup-

perna i Tidaholm och Skara ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden för-

sämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från sex till fyra.

Värmlands län (se bilaga 1: 7: 13)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Arvika Hagfors Karlstad Kristinehamn Sunne Säffle	Arvika—Årjängs lokalvaktområde inom Säffle polisdistrikt ¹ Karlstad—Säffle centralvaktområde ² Hagfors—Sunne	Hagfors—Sunne Kansliort: Hagfors

¹ Årjängs lokalvaktområde omfattar Årjängs kommunblock.

² Säffle centralvaktområde omfattar Säffle kommunblock.

Hagfors polisdistrikt omfattar Hagfors, Kyrkhedens och Sysselebacks kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 19 ordinarie polismän.

Sunne polisdistrikt omfattar Munkfors, Sunne och Torsby kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 13 ordinarie polismän.

Säffle polisdistrikt omfattar Säffle och Årjängs kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 22 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Säffle polisdistrikt skall bestå tills vidare.

Utredningen föreslår att Hagfors och Sunne polisdistrikt läggs samman med Hagfors som kansliort. Vid valet av kansliort beaktar utredningen särskilt att Hagfors är och förväntas bli den största tätorten i det nya distriktet och att Hagfors har den största polisstyrkan. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer att ledas av polischefen i Hagfors. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Sunne kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Hagfors, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Sunne stationerad personal. Utredningsavdelningen i Hagfors kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Sunne

polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Sunne. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen där.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Hagfors. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal vid ordningsavdelningen i Sunne frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Större möjligheter till planering och samordning av ordningspolisverksamheten skapas. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Sunne nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Sunne ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från sex till fem.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Hallsberg Karlskoga Lindesberg Örebro		Hallsberg—Lindesberg—Örebro Kansliort: Örebro

Hallsbergs polisdistrikt omfattar Askersunds, Hallsbergs, Kumla och Laxå samt Askers församling i Örebro kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 24 ordinarie polismän.

Lindesbergs polisdistrikt utgörs av Hällefors, Kopparbergs, Lindesbergs och Nora kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 22 ordinarie polismän.

Örebro polisdistrikt omfattar Örebro kommunblock med undantag av Askers församling samt Götlanda församling i Arboga kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 144 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Hallsbergs, Lindesbergs och Örebro polisdistrikt läggs samman med Örebro som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Örebro. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningarna i Hallsberg och Lindesberg kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Örebro, som svarar för lednings- och samordningsfunktionerna. Trafikgrupperna i Hallsberg och Lindesberg kan sammanläggas med trafiksektionen i Örebro. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Hallsberg och Lindesberg stationerad personal. Utredningsavdelningen i Örebro kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom Hallsbergs och Lindesbergs nuvarande distrikt och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Hallsberg och Lindesberg. I övrigt torde styrkorna komma att behållas vid arbets-

grupperna i Hallsberg och Lindesberg med undantag för ett fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningssranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Örebro. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningarna i Hallsberg och Lindesberg frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Örebro polisdistrikts höga utryckningsberedskap kommer även nuvarande Hallsbergs och Lindesbergs polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Örebro polisdistrikt kan verka över hela det nya distriktet. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det nya distriktets behov. Allmänhetens kav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än nu i Hallsbergs och Lindesbergs nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Hallsberg och Lindesberg ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från fyra till två.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Fagersta Köping Sala Västerås	Sala—Västerås	Fagersta—Sala—Västerås Kansliort: Västerås

Fagersta polisdistrikt omfattar Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 24 ordinarie polismän.

Sala polisdistrikt omfattar Heby och Sala kommunblock samt Fjärdhundra kommun i Enköpings kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 22 ordinarie polismän.

Västerås polisdistrikt utgörs av Hallstahammars, Surahammars och Västerås kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 156 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Fagersta, Sala och Västerås polisdistrikt läggs samman med Västerås som kansliort.

Polisverksamheten i Västerås nya polisdistrikt kommer att ledas av polischefen i Västerås. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningarna i Fagersta och Sala kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Västerås, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgrupperna i Fagersta och Sala kan läggas samman med trafiksektionen i Västerås. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Fagersta och Sala stationerad personal. Utredningsavdelningen i Västerås kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Fagersta och Sala. I övrigt torde styrkorna komma att behållas vid arbetsgrupperna i Fagersta och Sala med undantag för ett

fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i Västerås nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningsgranskning, diarie-föring, arkivering m. m. kan sammanföras till den nya kansliorten. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningarna i Fagersta och Sala frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Västerås polisdistrikts höga utryckningsberedskap kommer även nuvarande Fagersta och Sala polisdistrikt till godo. De specialiserade trafik- och skyddssektionerna i Västerås polisdistrikt kan verka över hela det nya distriktet. Utredningsverksamheten kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det nya distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses bättre än hittills i Fagersta och Sala nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Fagersta och Sala ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighets-ärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från fyra till två.

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Avesta	Borlänge—Vansbro	Borlänge—Vansbro lokalvaktområde inom Malungs polisdistrikt
Borlänge	lokalvaktområde inom	<i>Kansliort:</i> Borlänge
Falun	Malungs polisdistrikt ¹	Mora—Malungs centralvaktområde och Transtrands lokalvaktområde ² inom
Ludvika	Mora—Malungs centralvaktområde ² och Transtrands lokalvaktområde ³ inom	Malungs polisdistrikt
Malung	Malungs polisdistrikt	<i>Kansliort:</i> Mora
Mora	Falun—Rättvik	Falun—Rättvik
Rättvik		<i>Kansliort:</i> Falun

¹ Vansbro lokalvaktområde omfattar Vansbro kommunblock.

² Malungs centralvaktområde omfattar Malung kommun inom Malungs kommunblock.

³ Transtrands lokalvaktområde omfattar Lima och Transtrands kommuner inom Malungs kommunblock.

Borlänge polisdistrikt omfattar Borlänge, Mockfjärds och Sätters kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 46 ordinarie polismän.

Falu polisdistrikt utgörs av Falu kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 56 ordinarie polismän.

Malungs polisdistrikt omfattar Malungs och Vansbro kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på åtta ordinarie polismän.

Mora polisdistrikt utgörs av Mora, Orsa och Älvdalens kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 18 ordinarie polismän.

Rättviks polisdistrikt omfattar Leksands och Rättviks kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 12 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Vansbro lokalvaktområde och Borlänge polisdistrikt läggs samman med Borlänge som kansliort och att övriga delar av Malungs polisdistrikt och Mora polisdistrikt läggs samman med Mora som kansliort. Utredningen föreslår vidare att Rättviks och Falu polisdistrikt läggs samman med Falun som kansliort.

Sammanläggningen av Vansbro lokalvaktområde och Borlänge polisdistrikt innebär inte någon annan förändring i fråga om arbetsgrupperna i lokalvaktområdet än att polisverksamheten kommer att ledas av polischefen i Borlänge och att huvudstyrkan i Borlänge kommer att svara för samordningen. Polisverksamheten i Mora och Falu nya polisdistrikt kommer att ledas av

polischeferna där. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorterna. Den verksamhet som nu bedrivs vid huvudstyrkan i Malung kommer att samordnas med verksamheten vid huvudstyrkan i Mora och den verksamhet som bedrivs vid huvudstyrkan i Rättvik med verksamheten vid huvudstyrkan i Falun.

Ordningsavdelningarna i Mora och Falun kommer att svara för lednings- och sambandsfunktionerna. Övrig ordningspolisverksamhet skall i princip utföras av i Malung och Rättvik stationerad personal. Utredningsavdelningarna i Mora och Falun kommer att svara för de mera kvalificerade utredningarna och arbetsgrupperna för övriga utredningar.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Malung och Rättvik. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgrupperna i Malung och Rättvik med undantag för någon eller några enstaka tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i Borlänge, Falun och Mora nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal i Malung och Rättvik frigörs från sambandstjänst och kan

utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Ordningspolisverksamheten kan planeras och samordnas bättre. Utredningsverksamheten kan samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i nuvarande Malungs och Rättviks polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Malung och Rättvik ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från sju till fem.

Gävleborgs län (se bilaga 1: 7: 17)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Bollnäs Gävle Hudiksvall Ljusdal Sandviken Söderhamn	Bollnäs—Söderhamn Gävle—Sandviken Hudiksvall—Ljusdal	Bollnäs—Söderhamn <i>Kansliort: Söderhamn</i> Ingen ändring Hudiksvall—Ljusdal <i>Kansliort: Hudiksvall</i>

Bollnäs polisdistrikt omfattar Bollnäs och Edsbyns kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 22 ordinarie polismän.

Hudiksvalls polisdistrikt utgörs av Bergsjö och Hudiksvalls kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 29 ordinarie polismän.

Ljusdals polisdistrikt omfattar Ljusdals kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 18 ordinarie polismän.

Sandvikens polisdistrikt utgörs av Hofors, Ockelbo och Sandvikens kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 35 ordinarie polismän.

Söderhamns polisdistrikt omfattar Söderhamns kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 26 ordinarie polismän.

På de skäl som har anförts i det föregående föreslår utredningen att Sandvikens polisdistrikt skall bestå. Utredningen föreslår vidare att Bollnäs och Söderhamns polisdistrikt läggs samman med Söderhamn som kansliort och att Hudiksvalls och Ljusdals polisdistrikt läggs samman med Hudiksvall som kansliort. Utredningen beaktar vid valet av kansliort att Söderhamn har den till numerären största polisstyrkan, att europaväg 4 passerar intill Söderhamn samt att Söderhamn är huvudorten för ett relativt

starkt industrialiserat område med livlig sjöfart. Hudiksvall har större polisstyrka än Ljusdal och ligger vid europaväg 4 samt är en väsentligt större tätort än Ljusdal. Ur polisiära synpunkter är Söderhamn och Hudiksvall lämpligare än Bollnäs och Ljusdal som kansliorter i de nya distrikten.

Polisverksamheten i de nya distrikten kommer att ledas av polischeferna i Söderhamn och Hudiksvall. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorterna. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningarna i Bollnäs och Ljusdal kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningarna i Söderhamn och Hudiksvall, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgrupperna i Bollnäs och Ljusdal kan läggas samman med motsvarande grupper i Söderhamn och Hudiksvall. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Bollnäs och Ljusdal stationerad personal. Utredningsavdelningarna i Söderhamn och Hudiksvall kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Bollnäs och Ljusdals polisdistrikt och arbetsgrupperna för övriga arbetsuppgifter.

Funktionsändringarna medför att polis-

mästarna och viss biträdespersonal frigörs i Bollnäs och Ljusdal. I övrigt torde styrkorna komma att behållas vid arbetsgrupperna i Bollnäs och Ljusdal med undantag för ett fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i Söderhamns och Hudiksvalls nya polisdistrikt.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Söderhamn och Hudiksvall. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningarna i Bollnäs och Ljusdal frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet. Ordningspolisverksamheten kan planeras och samordnas

bättre. Utredningsverksamheten kan samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på bättre sätt än hittills i Bollnäs och Ljusdals nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Bollnäs och Ljusdal ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämraras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet distrikt i länet minskar från sex till fyra.

Västernorrlands län (se bilaga 1: 7: 18)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Härnösand Kramfors Sollefteå Sundsvall Örnsköldsvik	Härnösand—Kramfors	Härnösand—Kramfors <i>Kansliort: Härnösand</i>

Härnösands polisdistrikt omfattar Härnösands kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 35 ordinarie polismän.

Kramfors polisdistrikt utgörs av Kramfors kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 23 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Härnösands och Kramfors polisdistrikt läggs samman med Härnösand som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Härnösand. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av ordningsavdelningen i Kramfors kommer att samordnas med verksamheten vid ordningsavdelningen i Härnösand, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Trafikgruppen i Kramfors kan läggas samman med trafikgruppen i Härnösand. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Kramfors stationerad personal. Utrednings-

avdelningen i Härnösand kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten inom nuvarande Kramfors polisdistrikt och arbetsgruppen för övriga utredningar.

Funktionsändringarna innebär att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Kramfors. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Kramfors med undantag för ett fåtal tjänster som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningssgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Härnösand. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Viss personal på ordningsavdelningen i Kramfors frigörs från sambandstjänst och kan utnyttjas för förstärkning av verksamheten på fältet.

Ordningpolisverksamheten kan planeras och samordnas bättre. Utredningsverksamheten kan samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses bättre än hittills i Kramfors nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Kramfors ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från fem till fyra.

Jämtlands län (se bilaga 1: 7: 19)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Sveg Östersund	Sveg—Östersund	Sveg—Östersund Kansliort: Östersund

Svegs polisdistrikt omfattar Svegs kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på nio ordinarie polismän.

Östersunds polisdistrikt utgörs av Bräcke, Hammarstrands, Järpens, Krokoms, Svensstaviks och Östersunds kommunblock samt Strömsunds kommunblock med undantag av Fjällsjö kommun. Distriktets huvudstyrka uppgår till 63 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att distrikten läggs samman med Östersund som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Östersund. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av huvudstyrkan i Sveg kommer att samordnas med verksamheten vid huvudstyrkan i Östersund, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Utredningsavdelningen i Östersund kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Sveg stationerad personal.

Funktionsändringarna medför att polismästare och viss biträdespersonal frigörs i Sveg. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgruppen i Sveg med undantag för någon eller några enstaka tjänster

som kan användas till att förstärka huvudstyrkan i det nya distriktet.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningssgranskning, diarie-föring, arkivering m. m. kan sammanföras till Östersund. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Ordnings- och utredningsverksamhet kan planeras och samordnas under enhetlig ledning.

Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Tekniskt utbildad och specialiserad utredningspersonal kan utnyttjas på ett smidigare sätt för det nya distriktets behov. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Svegs nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgruppen i Sveg ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från två till ett.

Västerbottens län (se bilaga 1: 7: 20)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Lycksele Skellefteå Storuman Umeå Vilhelmina	Lycksele—Storuman— Vilhelmina	Lycksele—Storuman— Vilhelmina <i>Kansliort: Lycksele</i>

Lycksele polisdistrikt omfattar Lycksele kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 18 ordinarie polismän.

Storumans polisdistrikt utgörs av Sorsele och Storumans kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till sju ordinarie polismän.

Vilhelmina polisdistrikt omfattar Vilhelmina och Åsele kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på nio ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Lycksele, Storumans och Vilhelmina polisdistrikt läggs samman med Lycksele som kansliort. Polisverksamheten i det nya distriktet kommer då att ledas av polischefen i Lycksele. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av huvudstyrkorna i Storuman och Vilhelmina kommer att samordnas med verksamheten vid huvudstyrkan i Lycksele, som svarar för lednings- och sambandsfunktionerna. Utredningsavdelningen i Lycksele kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Storuman och Vilhelmina stationerad personal.

Funktionsändringarna medför att polis-

mästarna och viss biträdespersonal frigörs i Storuman och Vilhelmina. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgrupperna på dessa båda platser.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kassaverksamhet, räkningsgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till Lycksele. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Ordnings- och utredningsverksamhet kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses bättre än hittills i Storumans och Vilhelmina nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndaren för arbetsgrupperna i Storuman och Vilhelmina ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från fem till tre.

Norrbottnens län (se bilaga 1: 7: 21)

Nuvarande indelning	Rikspolisstyrelsens förslag	Utredningens förslag
Arvidsjaur Boden Gällivare Haparanda Kalix Kiruna Luleå Piteå	Arvidsjaur—Piteå Haparanda—Kalix	Arvidsjaur—Piteå <i>Kansliort: Piteå</i> Haparanda—Kalix <i>Kansliort: Haparanda</i>

Arvidsjaur polisdistrikt omfattar Arjeplogs och Arvidsjaur kommunblock. Di-

striktet har en huvudstyrka på nio ordinarie polismän.

Haparanda polisdistrikt utgörs av Haparanda, Pajala och Övertorneå kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 21 ordinarie polismän.

Kalix polisdistrikt omfattar Kalix och Överkalix kommunblock. Distriktet har en huvudstyrka på 15 ordinarie polismän.

Piteå polisdistrikt utgörs av Piteå och Älvsbyns kommunblock. Distriktets huvudstyrka uppgår till 30 ordinarie polismän.

Utredningen föreslår att Arvidsjaur och Piteå polisdistrikt läggs samman med Piteå som kansliort och att Haparanda och Kalix läggs samman med Haparanda som kansliort. Vid valet av kansliort i sistnämnda fall beaktar utredningen särskilt att uppgifterna i fråga om gränsövervakningen är av stor omfattning i Haparanda polisdistrikt och att polisstyrkan är större i Haparanda än Kalix. Polisiära skäl talar för Haparanda som kansliort.

Polisverksamheten i de nya distrikten skall ledas av polischeferna i Piteå och Haparanda. De kamerala och kanslibetonade funktionerna bör i stor utsträckning handläggas på kansliorten. Den verksamhet som nu bedrivs av huvudstyrkorna i Arvidsjaur och Kalix kommer att samordnas med verksamheten vid huvudstyrkorna i Piteå och Haparanda. Utredningsavdelningarna i Piteå och Haparanda kommer att svara för den mera kvalificerade utredningsverksamheten. Övriga arbetsuppgifter skall i princip utföras av i Arvidsjaur och Kalix stationerad personal.

Funktionsändringarna medför att polismästarna och viss biträdespersonal frigörs i Arvidsjaur och Kalix. I övrigt torde styrkan komma att behållas vid arbetsgrupperna på dessa båda platser.

Förändringarna av de kamerala och kanslibetonade funktionerna ger vissa rationaliseringsvinster. En fördel är således att kas-saverksamhet, räkningsgranskning, diarieföring, arkivering m. m. kan sammanföras till de nya kansliorterna. En ökad effektivitet uppnås även i följande hänseenden. Ordningpolis- och utredningsverksamhet kan planeras och samordnas under enhetlig ledning. Personaldispositionen blir härigenom

rationellare. Allmänhetens krav på polisiär service i fråga om övervaknings- och utredningsverksamhet kommer alltså att kunna tillgodoses på ett bättre sätt än hittills i Arvidsjaur och Kalix nuvarande polisdistrikt.

Genom att föreståndarna för arbetsgrupperna i Arvidsjaur och Kalix ges befogenhet att i stor utsträckning besluta i polismyndighetsärenden och genom att allmänheten liksom nu kan hänvända sig till polisen i hemorten i alla förekommande ärenden försämras inte den polisiära servicen i dessa avseenden.

Förslaget innebär att antalet polisdistrikt i länet minskar från åtta till sex.

6.1.2 Medborgarinflytandet i den lokala polisorganisationen

Det är angeläget att tillse att polisverksamheten utövas på ett sådant sätt och med sådana medel som har stöd bland den allmänhet som polisen har till uppgift att tjäna. För att skapa garantier härför krävs att allmänheten har insyn i polisverksamheten. Behovet av insyn tillgodoses framförallt genom den offentlighetsprincip som gäller för svensk förvaltning.

Inom den lokala polisorganisationen fyller polisenämnderna en viktig funktion när det gäller att tillgodose allmänhetens krav på insyn i polisverksamheten. Polischefen skall sålunda hålla polisenämnden underrättad om frågor av mera allmän betydelse för distriktets polisväsende och rådföra sig med nämnden härom.

Som redan har framgått har i olika sammanhang framförts önskemål om åtgärder för att förbättra polisenämndernas möjligheter att fullgöra sina uppgifter. I det syftet har föreslagits vissa reformer i stort sett inom ramen för polisenämndernas nuvarande funktion som rådgivande organ. Från flera håll har sålunda föreslagits att polisenämnderna ges ekonomiska resurser för anställning av personal för sekretariat eller kansli och att medel anslås för informationsverksamhet.

Förslag av denna innebörd diskuterades

i samband med polisväsendets förstatligande men avvisades. Man ansåg nämligen att man, om nämnden utrustades med befogenheter att vid sidan av de polisära myndigheterna besluta i frågor som ankommer på polischeferna, måste räkna med en dualism i bestämmanderätten som skulle kunna leda till motsättningar mellan nämnderna och polismyndigheterna och därmed motverka i stället för främja allmänhetens förtroende för polisen och dess verksamhet.

Utredningen återkommer i det följande till hur de önskemål som ligger till grund för de framförda förslagen kan tillgodoses inom ramen för en mera långtgående reform som enligt utredningen bör övervägas för att bättre förankra polisväsendet bland medborgarna.

För all offentlig förvaltning gäller att medborgarna bör ha en så långtgående insyn i verksamheten som är möjlig och lämplig med hänsyn dels till enskilda intressen, dels till allmänna intressen av annan art än offentlighetsintresset. Om denna insyn bara kan leda till råd och rekommendationer begränsas givetvis medborgarnas möjligheter att påverka de beslut som fattas. Detta gäller i dag för den lokala polisorganisationen. Med hänsyn till polisverksamhetens art och dess betydelse för medborgarna inom polisdistriktet bör enligt utredningen undersökas på vilket sätt medborgarna kan få ett verkligt inflytande på polisverksamheten. Det kan ske genom att polisnämnderna ersätts av polisstyrelser med beslutanderätt i vissa frågor. En sådan lösning skulle enligt utredningen vara ägnad att inte bara stärka allmänhetens förtroende för polisen och dess verksamhet utan också främja polisverksamheten som sådan. Innan ställning kan tas till denna fråga måste emellertid undersökas dels vilka uppgifter som kan läggas på polisstyrelsen i plenum, dels vilken sammansättning en sådan styrelse bör ha.

Beträffande den första frågan anser utredningen att handläggningen av s. k. polismyndighetsärenden inte bör ske i plenum utan ankomma på polischefen eller personal som är underställd denne.

Det är vidare självfallet att den lokala polischefen ensam skall svara för den operativa ledningen.

När det gäller att med utgångspunkt från vad nu har sagts ta ställning till den lokala polisstyrelsens kompetens är det av intresse att se vilka ärenden som enligt rikspolisstyrelsens instruktion är pleniärenden. Enligt denna instruktion i dess genom kungörelsen (1970: 15) ändrade lydelse är följande frågor pleniärenden.

- 1 frågor om allmänna riktlinjer eller anvisningar av principiell natur för polisens verksamhet,

- 2 viktigare författningsfrågor,

- 3 viktigare frågor om organisation, arbetsordning eller tjänsteföreskrifter,

- 4 frågor om förslag till anslagsframställning hos riksdagen och andra frågor av större ekonomisk betydelse,

- 5 frågor om tillsättning av tjänst på löneplan B,

- 6 frågor beträffande tjänstemän hos styrelsen eller statens kriminaltekniska laboratorium om disciplinstraff, åtalsanmälan, flyttningsskyldighet, avstängning från tjänsten eller läkarundersökning,

- 7 andra frågor som rikspolischefen hänskjuter till plenum.

De allmänna riktlinjerna för polisverksamheten skall sålunda dras upp av rikspolisstyrelsen och i viss utsträckning även av de regionala polismyndigheter som utredningen föreslår i det följande.

I fråga om lokala polisstyrelser har utredningen den principiella uppfattningen att styrelsen i plenum bör avgöra viktigare frågor som rör förhållandet mellan allmänheten och polisen och i vilka polischef nu skall samråda med polisenämnd. Det innebär att ärenden angående polisdistriktsindelning, polisstyrkornas stationering inom polisdistriktet och frågor om decentraliserad handläggning av polismyndighetsärenden skall avgöras i plenum. Det gäller också andra viktigare frågor angående organisationen. Till pleniärenden hör också petitafrågor. Vidare bör ärenden angående tillsättning av kvalificerade polismanstjänster tas i plenum. Med utgångspunkt från nuvarande lönesättning anser utredningen därför att frågor om polismanstjänster i lönegrad A 17

och högre lönegrad bör avgöras på detta sätt. Tjänster i lägre lönegrad än A 17 bör handläggas av polischefen. Det är möjligt att antalet pleniärenden blir alltför stort genom den här föreslagna avgränsningen. Den kan därför behöva omprövas efter någon tids erfarenhet.

Med utgångspunkt från vad sålunda har anförts anser utredningen att i plenum bör avgöras

- 1 viktigare frågor om organisation och arbetsordning,
- 2 frågor om förslag till beräkning av utgifter för polisväsendet i distriktet och andra frågor av större ekonomisk betydelse,
- 3 frågor om tillsättning av tjänst i lägst lönegrad 17 på löneplan A,
- 4 viktigare frågor om information om polisverksamheten i allmänhet,
- 5 andra frågor som polischefen hänskjuter till plenum.

Det sagda utgör givetvis inte hinder att polisstyrelsen behandlar andra frågor av principiell betydelse för polisverksamheten inom distriktet. Sådana frågor bör emellertid inte avgöras i plenum, om de avser utövandet av den operativa ledningen.

När det gäller polisstyrelsens sammansättning gör sig olika intressen gällande. Följande tre önskemål träder därvid i förgrunden. I styrelsen bör helst alla i polisdistriktet ingående kommuner vara representerade. Kommunerna bör om möjligt få en representation som står i relation till kommunernas inbördes storlek. Styrelsen bör om den skall fungera effektivt inte vara alltför stor.

Dessa önskemål beträffande polisstyrelsens sammansättning skall här behandlas var för sig.

De lokala synpunkterna på polisverksamheten kan vara olika i skilda delar av polisdistriktet. Uppfattningarna kan komma att stå mot varandra, exempelvis i sådana frågor som rör stationering av personal inom distriktets olika delar. Om varje kommun blir representerad i styrelsen får denna sådan sammansättning att den kan förutsättas överbrygga eventuella motsättningar mellan distriktets olika delar. Man har

också anledning anta att allmänheten får förtroende för de avvägningar som måste göras mellan olika intressen inom distriktet, om styrelsen får en sådan sammansättning.

Vid bestämmandet av antalet ledamöter i styrelsen bör också viss hänsyn tas till kommunernas storlek. I ett polisdistrikt som består av en mycket stor kommun och ett antal små kommuner bör den stora kommunen få utse fler ledamöter än de små kommunerna.

För att styrelsen skall bli ett funktionsdugligt organ bör antalet ledamöter i styrelsen inte bli för stort. Sju ledamöter kan anses vara en ur de flesta synpunkter lämplig storlek. Polischefen bör självfallet ingå i polisstyrelsen. För varje ledamot utom polischefen bör finnas en suppleant.

Om dessa tre önskemål skall tillgodoses kan man få en sammansättning av polisstyrelserna i de olika distrikten som *bilaga 6:1:1* visar. Härav framgår att 18 polisdistrikt kommer att bestå av en enda kommun efter kommunindelingsreformen. Den medborgerliga förankring som utredningen eftersträvar kan i dessa fall lösas genom att kommunfullmäktige får föreslå medborgarrepresentanterna i styrelsen. Den regionala polismyndighet utredningen föreslår i det följande bör utse dessa ledamöter men är därvid bunden av kommunfullmäktiges förslag.

I de 72 polisdistrikt som kommer att bestå av två eller flera kommuner blir det en mycket skiftande sammansättning av de olika styrelserna, om man skall tillgodose de förut angivna önskemålen. Enligt utredningens mening bör emellertid det primära inte vara att få en fullständig och proportionell representation i styrelsen för de olika i polisdistriktet ingående kommunerna utan att skapa en funktionsduglig styrelse som så allsidigt som möjligt kan tillgodose behovet av medborgerligt inflytande på polisverksamheten i distriktet som helhet. Detta uppnås bäst genom att landstinget får föreslå medborgarrepresentanterna i polisstyrelsen i distrikt bestående av två eller flera kommuner och att kommunfullmäktige i Göteborg

och Malmö, som är landstingsfria städer, får föreslå ledamöter och suppleanter i polisstyrelserna i Göteborgs och Malmö polisdistrikt till det antal Kungl. Maj:t bestämmer.

När det gäller att tillgodose de skilda önskemål och intressen i fråga om representation i styrelse som kan föreligga bör landstinget tillse att styrelsen blir sammansatt så att den så långt möjligt motsvarar de politiska förhållandena i distriktet. I de undantagsfall då kommun inte kan bli representerad av ledamot i styrelsen bör landsting föreslå suppleant från denna kommun.

Som ledamot eller suppleant bör endast den ifrågakomma som är bosatt inom polisdistriktet och som fyller övriga krav för valbarhet till ledamot i kommunal nämnd.

I fråga om ordförande och vice ordförande i styrelsen har utredningen funnit det naturligt att – särskilt med hänsyn till önskemålet om en god förankring av polisverksamheten hos allmänheten – följa de för kommunala nämnder och nuvarande polisnämnder gällande reglerna, innebärande att uppdrag som ordförande eller vice ordförande anförtros vald ledamot. Den regionala polismyndigheten bör därför alltid utse ordförande och vice ordförande i styrelsen bland de ledamöter som föreslagits av kommun eller landsting.

På grund av vad sålunda anförts har utredningen funnit att en lämplig uppdelning kan göras av de frågor beträffande vilka polischefen beslutar ensam och de frågor som skall handläggas av polisstyrelsen i plenum. Det blir också möjligt att finna lämpliga former för den medborgerliga representationen i styrelsen.

Utredningen föreslår därför att den nuvarande polisnämnden avskaffas och ersätts av en polisstyrelse med sju ledamöter. Sex ledamöter och lika antal suppleanter utses av den regionala polismyndigheten på förslag av kommunen eller i polisdistrikt bestående av fler än en kommun, av landstinget. Landstingsfri kommun skall dessutom få möjlighet att föreslå ledamot eller suppleant. Styrelsen bör benämnas distrikts-

polisstyrelse.

Utredningen vill erinra om att frågor angående fördjupad företagsdemokrati inom statsförvaltningen utreds av en särskild kommitté. Med hänsyn härtill har utredningen ansett sig inte böra i detta sammanhang ta upp formerna för personalens medinflytande i polisorganisationen. Utredningen vill emellertid framhålla att skäl kan tala för en personalrepresentation i distriktpolisstyrelsen. En annan lösning kan vara att låta någon av de på förslag av kommun eller landsting utsedda ledamöterna i distriktpolisstyrelsen ingå i företagsnämnden.

Om distriktpolisstyrelser inrättas och ges de uppgifter och resurser som utredningen föreslår uppnår man enligt utredningen en effektivare polis och en bättre förståelse hos allmänheten för polisens arbete. Därmed skapas bättre förutsättningar för goda relationer mellan allmänheten och polisen vilket är ett av de väsentligaste medlen när det gäller att komma till rätta med brottsligheten. Om det förslag till regionala polismyndigheter som utredningen redovisar i det följande genomförs får polisväsendet en helt likformig organisation.

Distriktpolisstyrelses arbetsuppgifter skall i princip sammanfalla med de arbetsuppgifter som lokal polischef nu har. Dessa arbetsuppgifter liksom förhållandet mellan polischefen och styrelsen in pleno, sättet för utseende av styrelseledamöter m. m. anges närmare i det utkast till polisinstruktion som är intaget i *bilaga 6: 1*.

Att stärka det medborgerliga inflytandet på polisverksamheten genom att ersätta de nuvarande rådgivande polisnämnderna med polisstyrelser med beslutanderätt är ett betydelsefullt led i strävandena att få till stånd ett gott samarbete mellan polis och allmänhet. Utredningen anser emellertid att det inte är tillräckligt att tillerkänna polisstyrelsen den formella beslutanderätten i de olika frågorna.

Utredningen återkommer härvid till de önskemål som har framförts beträffande polisnämnderna om personal för sekretariat eller kansli. Utredningen anser att denna fråga kommer i ett annat läge, om polis-

styrelser inrättas. Polischefens nuvarande kansli får i en ny organisation ställningen av ett polisstyrelsens kansli. Genom de distriktssammanslagningar som utredningen föreslår beräknas vissa arbetskraftsbesparingar kunna göras på poliskanslierna. Dessa kan utnyttjas för den ökning av arbetsuppgifterna på polisstyrelsernas kanslier som den av utredningen avsedda kraftigare inriktningen på informationsfrågor kan leda till. I övrigt kan vissa mindre förstärkningar bli erforderliga.

Viktigare är emellertid att polisstyrelsens ledamöter får tillräcklig information om polisverksamheten i distriktet. Sådan information bör polischefen lämna styrelsens övriga ledamöter fortlöpande. Informationen bör avse såväl vidtagna som planerade åtgärder av allmän betydelse för polisverksamheten i distriktet. Informationen bör givetvis också avse de olika polisiära behov och de särskilda problem i övrigt som från tid till annan föreligger inom distriktet.

Lika angeläget är det att polisstyrelsens ledamöter får möjlighet att få del av allmänhetens synpunkter på polisverksamheten. Vid utredningens kontakter med polisenämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö har önskemål framkommit om att medel ställs till förfogande för att polisenämnderna genom möten och på annat sätt skall få kontakt med enskilda och organisationer som har synpunkter på de behov av polisiär service som föreligger inom olika delar av distriktet. Utredningen anser det angeläget att polisstyrelserna får medel för sådan verksamhet. Enligt utredningens mening bör också lekmanrepresentanterna få en viktig funktion att fylla när det gäller kontakten mellan polisen och de sociala organen inom polisdistriktet. Med den grundsyn utredningen har är det naturligt för utredningen att starkt understryka behovet av en bättre samordning av de sociala och polisiära aktiviteterna. Det nu sagda bör föranleda att styrelsens lekmanledamöter utöver arvode för sammanträden får ersättning för det arbete som de utför i enlighet med vad ovan har sagts.

6.2 Regionala polisorganisationen

Vid behandlingen av den lokala polisorganisationen har utredningen diskuterat två olika lösningar av indelningsfrågan. Den ena lösningen innebär en indelning av landet i ett 30-tal distrikt, den andra i 90 distrikt. Utredningen har stannat för det senare alternativet. En indelning av landet i ett 30-tal distrikt torde medföra att den regionala organisationen kan undvaras och att rikspolisstyrelsens uppgifter för ledning och samordning i stället måste öka väsentligt. Utredningen har emellertid inte anledning att gå närmare in på denna fråga med det ställningstagande utredningen har gjort beträffande indelningen i polisdistrikt.

Erfarenheterna av länspolis chefsorganisationen efter förstatligandet har som redan anförts (avsnitt 5.2) visat att de regionala funktionerna i många fall kräver avsevärt större områden än län och att den nuvarande organisationen i övrigt brister i flera avseenden. En översyn av den regionala organisationen krävs inte bara med hänsyn till erfarenheterna av länspolis chefsorganisationen efter förstatligandet utan också för att reformen på lokalplanet skall få full effekt.

Genom indelningsreformen kommer de minst bärkraftiga distrikten att falla bort. Om utredningens förslag till distriktsindelning genomförs kommer två län att bestå av vardera ett polisdistrikt, fem län av två, sju län av tre, fyra län av fyra och övriga av fem eller fler polisdistrikt. Efter en sådan reform motiverar de regionala uppgifterna icke en organisation i nuvarande form, i varje fall inte i flertalet län. En översyn av organisationen i dessa län måste då under alla förhållanden göras. Görs inte en sådan översyn måste man räkna med att successivt förlägga en rad uppgifter till riksplanet och att förstärka den centrala myndigheten.

Utredningen har i första hand undersökt om man kan finna en godtagbar lösning för den regionala polisorganisationen utan att göra någon annan ändring än den som behövs för att den regionale polischefens verksamhetsområde skall kunna utökas att om-

fatta flera län. Två lösningar är därvid tänkbara. Man kan behålla de nuvarande läns-polischefsexpeditionerna men låta en läns-polischef svara för två eller flera expeditioner. Han får då ambulera mellan residensorterna för att kunna leda verksamheten på expeditionerna. En annan lösning är att låta en expedition överta de uppgifter som nu ankommer på expeditionen i ett eller flera andra län. I dessa län utgår då expeditionen ur länsstyrelsens organisation. Det torde emellertid inte vara möjligt att skapa en rationell organisation enligt någon av dessa modeller, i varje fall inte för områden som består av fler än två län. Om man väljer någon av dessa lösningar riskerar man att få göra en ny översyn av den regionala organisationen efter kort tid. Det är emellertid angeläget att en reform innebär en långsiktig lösning av de organisatoriska problemen, inte minst med hänsyn till den berörda personalens intressen. Utredningen anser därför att det inte är en framkomlig väg att lösa organisationsfrågan efter nu angivna linjer.

För att uppnå en mera långsiktig lösning måste ett antal olika faktorer tas med i bedömningen. Den väntade befolknings-, brotts- och trafikutvecklingen är givetvis av stor betydelse. En ny organisation måste också kunna ge plats för de successiva rationaliseringar som kan göras med den nya teknik och de nya metoder som nu kan förutses. Frågan har berörts vid behandlingen av den lokala polisorganisationen i det föregående.

Mot denna bakgrund har utredningen kommit fram till att en mera genomgripande reform av den regionala organisationen bör övervägas. Utredningen har funnit att två lösningar kan komma i fråga. Båda innebär att enheten länspolischefens expedition i länsstyrelse slopas. I en av lösningarna har man kvar en organisatorisk anknytning till länsstyrelse. Länsstyrelsen behåller i denna lösning sin ställning som högsta polismyndighet i länet. Lösningen betecknas i fortsättningen länsstyrelsealternativet. Den andra – som kallas polisstyrelsealternativet – innebär att den nuvarande orga-

nisatoriska anknytningen av den regionala polisverksamheten till länsstyrelse upphör. I det följande beskrivs dessa alternativ närmare.

6.2.1 Länsstyrelsealternativet

Länsstyrelsealternativet innebär i princip en återgång till den organisation som gällde före förstatligandet av polisväsendet. Var och en av de länsstyrelser som ingår i regionen blir högsta polismyndighet i länet. Regionpolischefen blir inte tjänsteman i någon av länsstyrelserna men knyts som föredragande till länsstyrelserna på sätt som gäller för vägdirektör.

I operativt hänseende får regionpolischefen samma befogenheter som länspolischefen nu har. Det innebär att han leder polisverksamheten inom regionen och ensam beslutar i s. k. länspolis chefsärenden. Landshövdingen behåller sin nuvarande rätt att vid utomordentliga förhållanden meddela föreskrifter om polisstyrkornas användning i länet och att helt eller delvis överta ledningen av styrkorna. Regionpolischefen åläggs att underrätta landshövdingen om förestående polisuppgifter av väsentlig vikt och om händelser som fordrar större polisaktioner eller extraordinär verksamhet från polisens sida. I fråga om rätten att besluta om den operativa ledningen av polisverksamheten görs alltså inte någon ändring. Länspolis chefsärendena kommer att handläggas av personalen hos regionpolischefen.

I fråga om övriga ärenden som nu handläggs på länspolis chefsens expedition bör följande gälla. Regionpolischefen svarar för inspektions- och tillsynsverksamhet inom sitt verksamhetsområde. Frågor angående informations- och kontaktverksamhet ingår som ett led i polisverksamheten och kan inte lämpligen skiljas från ledningsfunktionen. Regionpolischefen bör därför, liksom länspolischefen nu gör, svara för information till massmedia m. m. och upprätthålla kontakt med olika myndigheter. Han bör även ha tillsynen över denna verksamhet på lokalplanet. Uppgifter som nu ligger på länspolischef enligt lag eller annan författning,

t. ex. ledning av förundersökning i brottmål, måste åläggas regionpolischefen. Alla ärenden som nu handläggs på länspolischefens expedition bör alltså överföras till regionpolischefen och hans personal. En sådan utskiftning innebär inte någon faktisk förändring av vad som nu gäller i fråga om dessa ärenden och torde inte strida mot de riktlinjer som vid förstatligandet drogs upp för den regionala ledningen av polisverksamheten.

Länspolischefen avgör, föredrar eller deltar nu i handläggningen av vissa landskansliärenden. En del av dessa ärenden kan föras över till det regionala fackorganet, som länsstyrelsealternativet förutsätter. Eftersom länsstyrelsen förblir högsta polismyndighet i länet, bör ärenden som är av betydelse för länsstyrelsens ställning i detta avseende inte skiftas ut. Sådana ärenden är viktigare ärenden angående polisväsendets organisation och administration. Vapenärenden, flertalet ärenden angående allmän ordning och säkerhet samt vägärenden bör inte heller överföras till det regionala fackorganet. Ärenden som angår polisväsendets organisation och administration bör beredas och föredras av regionpolischefen och hans personal. Personalen hos det regionala fackorganet blir särskilt väl skickad att handlägga sådana ärenden och de bereds nu i flertalet län av personal på länspolischefens expedition. Andra ärenden än sådana som avser polisväsendets organisation och administration bör regionpolischefen eller annan tjänsteman hos fackorganet föredra endast i undantagsfall. I *bilaga 2:1* redovisas en förteckning över landskansliärenden som regelmässigt handläggs under medverkan av länspolischef och som inte överförs till det regionala fackorganet. I bilagan kommenteras också hur länsstyrelsens behov av polisiär expertis bör tillgodoses i de fall regionpolischef eller annan tjänsteman hos fackorganet inte är föredragande. Som regel torde polismyndigheten höras i sådana ärenden. Polismyndigheterna har stor sakkunskap och erfarenhet. Regionpolischefen bör därför som regel bara höras när länsstyrelsen behöver polisiär expertis utöver den som erhålles

genom polismyndigheten. Man bör sålunda kunna räkna med att länsstyrelserna inte kommer att rutinmässigt remittera ärenden till regionpolischefen på det sätt som skedde till landsfogde före förstatligandet. De landskansliärenden som enligt utredningen helt eller delvis bör överföras till det regionala fackorganet anges i detalj i *bilaga 2: 2*.

Genom den fördelning som här föreslagits uppnås enligt utredningens mening en klar gränsdragning mellan de ärenden som bör handläggas av regionpolischefen och de ärenden som skall ankomma på länsstyrelsen.

Den uppgiftsfördelning som nu har beskrivits kan inte anses rubba de grundläggande principerna för nuvarande ordning. Regionpolischefen knyts till länsstyrelsen som föredragande på det sätt som gäller för vägdirektör i fråga om ärenden som inte skiftas ut och som avser anslagsbehov för den lokala polisorganisationen, indelningsändringar och andra väsentliga administrationsfrågor. En sådan ställning kan länspolischefen sägas ha i nuvarande organisation i förhållande till landskansliet.¹ Det regionala organets expertis kan i övrigt utnyttjas av länsstyrelsen i de fall det behövs. Den omständigheten att det inte sker genom att den regionale polischefen deltar i ärendenas handläggning utan genom remiss, torde från praktisk synpunkt sakna nämnvärd betydelse med den uppgiftsfördelning som förutsatts i länsstyrelsealternativet.

Alla de ärenden som nu handläggs på länspolischefens expedition och ett relativt stort antal landskansliärenden, som i huvudsak angår polisväsendets administration och organisation, överförs sålunda från länsstyrelsen till regionpolischefen om länsstyrelsealternativet genomförs. Regionpolischefen föredrar dessutom vissa landskansliärenden i länsstyrelsen och hans polisiära expertis kan utnyttjas genom att han i viss utsträckning höras i landskansliärenden som inte omfattas av föredragningsskyldigheten. Denna blir emellertid väsentligt mindre än den länspolischefen nu har. Alla ärenden som

¹ Se prop. 1964: 100 s. 112.

överförs och alla föredragningsärenden kommer att beredas på regionpolischefens expedition. Arbetsuppgifterna blir i dessa fall i princip desamma som nu åvilar länspolischefen.

För att få en uppfattning om kvantiteten av de arbetsuppgifter som kommer att åvila den regionala polisorganisationen om länsstyrelsealternativet genomförs måste man undersöka hur stor del av länspolischefens arbetsbörda som överförs till den regionale polischefen. Den enkät som utredningen gjort i fråga om arbetsuppgifter på länspolischefsexpeditionerna visar att upp emot 80 % av den totala arbetsinsatsen för all personal på länspolischefens expedition kan hänföras till ärenden som handläggs på expeditionen. Antalet landskansliärenden som enligt länsstyrelsealternativet överförs till regionpolischefen torde bli ungefär tre gånger så stort som antalet ärenden i de grupper som blir kvar i länsstyrelsen. Trots att denna uppskattning är osäker ger den i förening med de uppgifter som länspolischeferna lämnat om arbetsinsatsens fördelning på vissa grupper av landskansliärenden tillräckligt underlag för att konstatera att minst 10 % av den totala arbetsinsatsen belöper på de landskansliärenden som utskiftas till regionpolischefen. Man kan således med relativt stor säkerhet fastslå att minst 90 % av den totala arbetsbördan för länspolischefen och hans personal överförs till regionpolischefen och hans personal.

Från polisiära synpunkter är det ett krav att organisationen skall vara bärkraftig. Det innebär bl. a. att ledningen bör bestå av två man för att den skall fungera tillfredsställande. En enmansledning är alltför sårbar vid tjänstledigheter, sjukdom etc. Organisationen bör också ge utrymme för specialister på olika områden av polisverksamheten. De bör lämpligen fördelas på två enheter, en för övervakningsverksamhet och en annan för övrig verksamhet. I vilken utsträckning krav på bärkraft och specialisering kan tillgodoses blir beroende på vilka och hur stora verksamhetsområden fackorganen skall ha. Ett stort antal län kan inte, som tidigare har framhållits, bestå som verksamhets-

områden för den regionala polisorganisationen. Genomgripande ändringar måste göras om man skall kunna åstadkomma en enhetlig och rationell organisation. Denna fråga behandlas närmare under avsnitt 6.2.3 i det följande.

I samband med förstatligandet gjordes vissa uttalanden om att man borde ge utrymme åt lekmannainflytande inom den regionala polisorganisationen.¹ Genom den omorganisation av länsförvaltningen som föreslagits i prop. 1970:103 skall lekmannastyrelser inrättas. Det lekmannainflytande på polisverksamheten som ernås genom de nya länsstyrelserna anser utredningen inte tillräckligt.

En väsentlig del av de frågor som bör föranleda samråd med medborgarrepresentanter är gemensamma för hela det regionala verksamhetsområdet. De kan därför inte på ett för verksamheten meningsfullt sätt behandlas i plenum i de olika länsstyrelserna. Vissa frågor torde inte heller lämpligen kunna, av praktiska skäl, tas upp i plenum i länsstyrelse. En för hela polisregionen gemensam polisenämnd för samråd i viktigare frågor bör därför inrättas.

Bestämmelser om nämndens sammansättning och om utseende av ledamöter i nämnden bör utformas i enlighet med lagen om polisenämnder. Nämndens ledamöter bör väljas av landstinget eller av ombud som landstinget valt. Regionpolischefen skall alltid delta i nämndens sammanträden. Han bör samråda med nämnden minst två gånger om året. Nämndens synpunkter skall inhämtas bl. a. i fråga om förslag till indelning i områden för regional polisverksamhet, polisdistrikt, vaktområden och vaktdistrikt eller ändring i sådan indelning, betydelsefulla ändringar i personaltilldelningen eller personalfördelning inom regionens polisdistrikt och förslag till petita. Regionpolischefen bör informera nämnden om frågor av allmän betydelse för polisväsendet inom regionen.

¹ SOU 1961: 34 s. 110, prop. 1962: 148 s. 118

6.2.2 Polisstyrelsealternativet

Vikten av att polisen får en medborgerlig förankring på regionplanet har i länsstyrelsealternativet beaktats genom förslaget om regionala polismän. Organisationen i polisstyrelsealternativet kan ges ett starkare lekmannainflytande. Lekmannarepresentationen bör i princip ordnas på det sätt som nu gäller för centrala verk i allmänhet. Kongl. Maj:t skall då utse ledamöterna.

De regionala polisuppgifterna blir liksom i länsstyrelsealternativet i princip oförändrade. Man måste emellertid bestämma i vad mån uppgifterna skall handläggas av polisstyrelsen eller av länsstyrelsen. En allmän utgångspunkt bör därvid vara att polisstyrelsen helt övertar den regionala ledningen av polisväsendet. De ärenden som nu handläggs på länspolischefens expedition förs givetvis över till polisstyrelsen. I fråga om landskansliären bör i motsats till länsstyrelsealternativet alla ärenden angående polisväsendets organisation och administration skiftas ut. Andra landskansliären som förs över i länsstyrelsealternativet bör också skiftas ut. Ytterligare två grupper bör överföras. Den ena gruppen avser ärenden om belöning eller ersättning för hjälp åt polisman. Ärendena torde bäst kunna bedömas av personalen hos polisstyrelsen. Den andra gruppen avser ärenden om polisens verksamhet i krig eller krigsfara. Ärendena angår i huvudsak planläggning i fred av polisens operativa verksamhet i krig eller krigsfara och bör handläggas av polisstyrelsen. Utredningen utgår från att länsstyrelse liksom hittills skall leda polisväsendet i länet i krig eller krigsfara. Enligt krigsinstruktionen för länsstyrelserna (1962: 4) skall länsstyrelse under sådana förhållanden överta arbetsuppgifter som ankommer på vissa andra myndigheter. Samordningen mellan polisväsendets och länsstyrelsens försvarsplanläggning bör i princip ordnas på det sätt som nu sker för länsstyrelse och nämnda myndigheter. En detaljredovisning av ärendenas fördelning, motsvarande den som gjorts i länsstyrelsealternativet, är intagen i *bilagorna 2: 3 och 2: 4*.

I anslutning till denna redovisning av fördelning av arbetsuppgifter mellan länsstyrelse och polisstyrelse bör framhållas att begreppet allmän ordning och säkerhet inte är entydigt. Utan att det direkt framgår av länsstyrelseinstruktionen talar man ibland om att länsstyrelsen i mera vidsträckt betydelse har ansvaret för allmän ordning och säkerhet i länet. Det ansvarsområde som överförs från länsstyrelsen till polisstyrelsen avser som tidigare har framhållits de uppgifter som ankommer på länsstyrelsen som chefsmyndighet för polisen. Polisstyrelsen skall sålunda svara för den operativa ledningen av polisverksamheten, dess organisation och administration. Det är endast det på detta sätt bestämda ansvaret för allmän ordning och säkerhet som överförs från länsstyrelsen till polisstyrelsen. Länsstyrelsen har ett flertal åligganden och befogenheter som bl. a. avser allmän ordning och säkerhet i mera vidsträckt betydelse och som på ett eller annat sätt inverkar på polisens verksamhet. Dessa uppgifter tillkommer länsstyrelsen enligt lag, annan författning eller särskilda föreskrifter. Länsstyrelsen kan exempelvis fatta beslut av mera allmänt normgivande art, t. ex. fastställa lokala ordningsstadgor, utfärda lokala trafikföreskrifter, och den kan också meddela bestämmelser som får begränsad verkan, t. ex. förelägga vite i samband med tillträdesförbud vid viss anläggning, förklara område smittat och anbefalla isolering enligt epizootilagen. Någon ändring av länsstyrelsens uppgifter i dessa avseenden ifrågasätts inte. Genom den bestämning av arbetsuppgifterna för polisstyrelsen som här föreslagits och som angetts i detalj i bilagorna 2: 3 och 2: 4 beträffande landskansliären, uppnås enligt utredningens mening en klar gränsdragning mellan länsstyrelsens och polisstyrelsens verksamhetsområden.

Den fördelning av arbetsuppgifter mellan länsstyrelse och fackorgan som görs i polisstyrelsealternativet jämfört med länsstyrelsealternativet innebär inte någon nämnvärd ökning av uppgifterna för fackorganet. Vidare torde de arbetsuppgifter som regionpolischefen och hans personal får i fråga

om pleniärenden i princip kräva samma arbetsinsats som de uppgifter som är förenade med föredragningskyldigheten i länsstyrelsen och samrådet med regional polisenämnd. Man kan därför räkna med att arbetsbördan för det regionala organet blir ungefär densamma i de båda alternativen och att den organisation som behövs för regionpolischefens expedition i länsstyrelsealternativet, kan tillämpas även här. I organisationen behövs inte någon regional polisenämnd.

Samverkan och samråd mellan polis och andra samhällsorgan förekommer i stor omfattning i den löpande verksamheten. Polisen samarbetar t. ex. med organ inom barnvård, nykterhetsvård, annan socialvård och hälsovård samt med kommunala planeringsorgan och vägmyndigheter. Regionala frågor av detta slag handläggs i stor utsträckning på länspolischefens expedition. Sådant samarbete på regional nivå förekommer exempelvis med olika länsorgan såsom vägförvaltning, länsnykterhetsnämnd, länsläkare och länsveterinär. Samråd och samverkan av detta slag måste fortsätta i liknande former och torde inte påverkas av att länsstyrelsen inte skall ansvara för och leda polisverksamheten.

Vid katastrofer och andra extraordinära händelser krävs ofta insatser av olika organ inom samhället. I viss utsträckning har samordningsfrågorna i sådana sammanhang reglerats genom lagstiftning. Erfarenheterna har visat att det finns ett starkt behov av att närmare reglera samhällsinsatserna vid katastrofer och liknande händelser. En statlig utredning, räddningstjänstutredningen, utreder nu frågan om åtgärder till främjande av räddningsberedskapen vid olyckshändelser och skall enligt sina direktiv bl. a. klarlägga i vad mån och på vilket sätt tillgängliga resurser kan behöva samordnas och ges enhetlig ledning. Om resultatet av utredningen blir att länsstyrelserna skall leda och samordna samhällets insatser vid katastrofer och andra extraordinära händelser, bör polisen inordnas i denna verksamhet på samma sätt som alla andra myndigheter och organ som inte har länsstyrelsen som chefs-

myndighet under normala förhållanden.

Vid behov av regional samordning i andra fall kan länsstyrelse sammankalla företrädare för olika samhällsorgan, däribland polisen, t. ex. för utbyte av information och diskussion av riktlinjer för verksamhet på olika områden i samhället. Inte heller i dessa fall torde det ha någon betydelse att länsstyrelsen inte har ansvaret för och ledningen av polisverksamheten.

Polisväsendets organisation är inte någon styrande faktor i den översiktliga planeringen på regional nivå men den bör givetvis successivt anpassas till planerna. Anpassningen kräver information om den översiktliga samhällsplaneringens innehåll och utfall. Både lokal och regional polismyndighet skall ägna uppmärksamhet åt polisväsendets organisation och göra framställning till vederbörlig myndighet om de åtgärder som behövs vidtas. Frågor om polisväsendets organisation kommer i polisstyrelsen att handläggas av medborgarrepresentanter med insikter om samhällsutvecklingen. Övervägs åtgärder av betydelse för samhällsplaneringen bör samråd ske med bl. a. kommuner och länsstyrelse. Länsstyrelsen kan vid behov själv ta initiativ till organisatoriska förändringar genom framställning till polisstyrelsen.

Polisstyrelsen får den befattning med polisväsendet som länsstyrelsen nu har enligt bestämmelserna i länsstyrelseinstruktionen och polisinstruktionen. Polisstyrelsen blir alltså högsta polismyndighet (chefsmyndighet) inom sitt verksamhetsområde.

Rikspolisstyrelsen leder enligt sin instruktion den särskilda verksamheten för hindrande och uppdragande av brott mot rikets säkerhet och äger meddela föreskrifter för och leda polisverksamheten i fråga om trafikövervakning, sjöpolisverksamhet, verksamhet som bedrivs med hjälp av luftfartyg, viss verksamhet i samband med statsbesök och andra motsvarande händelser samt efterspaning angående vissa brott. I den mån rikspolisstyrelsen inte leder polisverksamheten, kan polisstyrelsen leda polisverksamheten inom sitt verksamhetsområde. Lokal polischef leder emellertid primärt polisverk-

samheten och har det omedelbara ansvaret för att polisens uppgifter fullgörs inom distriktet. Polisstyrelsens operativa ledning får därför främst en samordnande karaktär och styrelsen skall inte utan särskilda skäl ingripa genom direktiv eller föreskrifter i sådan operativ verksamhet i ett polisdistrikt som inte berör annat eller andra distrikt.

I fråga om polisväsendets administration får polisstyrelsen vissa chefsfunktioner i förhållande till den lokala polisorganisationen.

I nära överensstämmelse med polisinstruktionens bestämmelser om länsstyrelsen kan polisstyrelsens åligganden och befogenheter anges på följande sätt.

Polisstyrelsen skall övervaka att allmän ordning och säkerhet upprätthålls inom verksamhetsområdet och att behövliga åtgärder vidtas då den allmänna ordningen och säkerheten hotas eller störs.

Polisstyrelsen skall ha befogenhet att meddela föreskrifter om användningen av polisstyrkorna inom sitt verksamhetsområde. Styrelsen skall utöva chefskapet över personal som ingår i regional trafikgrupp i fråga om deras tjänstgöring och alltså samordna sådan grupps verksamhet med polisverksamheten i polisdistriktet och i övrigt planlägga och samordna polisens verksamhet inom området. Styrelsen skall också verka för samordning med polisverksamheten inom angränsande regioner. Styrelsen kan överta den direkta ledningen av polisdistriktens polisstyrkor när särskilda förhållanden föranleder det eller behov av enhetlig ledning eljest är särskilt framträdande. Exempel på uppgifter som kan behöva enhetlig ledning är trafikövervakning och annat trafiksäkerhetsarbete, allmän övervakning vid större tillställningar eller sammankomster, hjälpverksamhet vid naturkatastrofer eller andra omfattande olyckor och spanings- och efterforskningsverksamhet som berör flera polisdistrikt. I fråga om tillkallande av polisförstärkning skall polisstyrelsen ha samma befogenhet beträffande områden för den regionala polisverksamheten som länsstyrelsen nu har i länet.

Polisstyrelsen skall genom inspektioner göra sig underrättad om polisväsendets tillstånd och behov inom sitt verksamhetsområde. Styrelsen skall tillse att polisarbetet bedrivs rationellt och effektivt och i enlighet med gällande föreskrifter. Styrelsen får informationsunderlag genom inspektionsverksamheten men också på annat sätt. Om styrelsen finner att organisationen eller centrala normer för arbetets bedrivande behöver ändras för att polisverksamhe-

ten skall kunna bedrivas effektivt och rationellt, skall ändring föreslås hos Kungl. Maj:t eller rikspolisstyrelsen.

Polisstyrelsen skall meddela råd och anvisningar i fråga om polistjänsten och dess fullgörande till polischefer och övriga tjänstemän vid polisväsendet inom verksamhetsområdet. Styrelsen skall också i övrigt sörja för den vägledning och undervisning som behövs.

Polisstyrelsen skall verka för ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten. Styrelsen skall ha inseende över polisens samarbete med andra myndigheter och organisationer och över företagsnämndsverksamheten och annan sådan verksamhet. Vidare skall styrelsen ha tillsyn över intern och extern information.

Polisstyrelsen skall samverka med andra regionala myndigheter vars verksamhetsområde berör polisens. Styrelsen skall samråda med personalen i regional företagsnämnd och lämna den information som behövs.

Polisstyrelsen skall i fråga om polisväsendets administration ha de uppgifter som länsstyrelsen nu har. Styrelsen skall sålunda avge förslag till beräkning av utgifter för polisorganisationen inom sitt område. I viktigare frågor om polisväsendets organisation bör polisstyrelsen samarbeta med bl. a. länsstyrelserna. Länsstyrelsens mening bör inhämtas innan polisstyrelsen tar ställning till frågor som berör den översiktliga samhällsplaneringen såsom indelning i polisdistrikt och vaktområden.

Styrelsen bör besluta i plenum i ärenden av principiell betydelse eller andra viktiga frågor. Beslut, som innebär utövning av polisledning, fattas emellertid inte i plenum utan av regionpolischefen ensam. Han bör dock i likhet med övriga ledamöter i styrelsen kunna ta upp allmänna policyfrågor till diskussion i styrelsen.

Följande frågor bör i polisstyrelsealternativet avgöras i plenum

a) viktigare frågor om organisation, såsom ändringar av indelning i polisdistrikt, vaktområden eller vaktdistrikt, ändring i tjänstetabla för arbetsgrupp eller ändring av stationeringsort i polisdistrikt

b) viktigare frågor om arbetsordning, såsom fastställande av arbetsordning för polisstyrelsen eller för polisdistrikt i regionen

c) frågor om förslag till beräkning av utgifter för den regionala och lokala polisorganisationen och andra frågor av större ekonomisk betydelse

d) frågor om tillsättning av vissa tjänster vid polisstyrelsen och i den lokala polisorganisationen. Till denna grupp hör besvär över polischefers beslut i tillsättningsärenden

e) frågor beträffande tjänstemän inom polisstyrelsen och i den lokala polisorganisationen om disciplinstraff, flyttningsskyldighet, avstängning från tjänsten eller läkarundersökning

f) frågor om belöningar och ersättningar för hjälp åt polisman

g) andra frågor som regionpolischefen hänskjuter till plenum.

Antalet pleniavgöranden torde bli relativt begränsat. Man har emellertid anledning räkna med att styrelsesammanträde måste hållas minst en gång varannan månad. Behovet av sammanträden kan dock växla från tid till annan, inte minst beroende på att aktuella policyfrågor bör tas upp till diskussion.

Ärenden som inte skall behandlas i plenum avgörs av regionpolischefen ensam. Det kan dock i arbetsordning eller genom särskilt beslut överlämnas åt annan tjänsteman att avgöra särskilt ärende eller grupp av ärenden. Med avseende på handläggningsformen intar polisledningsfrågor en särställning. Beslut som innebär utövande av polisledning fattas alltid utan föredragning. Här är i stor utsträckning fråga om muntliga direktiv, t. ex. för de regionala trafikgruppernas löpande verksamhet, men även utfärdande av tjänstgöringsplaner, kommenteringar, beslut om personal- och materieförstärkning m. m. är enmansärenden. Övriga ärenden avgörs i princip efter föredragning. Föredragande är annan tjänsteman i styrelsens kansli.

6.2.3 Regionindelning

I avsnitten 6.2.1 och 6.2.2 har två olika lösningar av den regionala polisorganisationen diskuterats. Oavsett vilken lösning som väljs kan regionernas storlek i och för sig bestämmas relativt fritt inom vissa gränser. Det är emellertid angeläget att en regional reform innebär en långsiktig lösning. Väljer man för många regioner, riske-

rar man att efter relativt kort tid behöva ändra regionindelningen till följd av utvecklingen i samhället. Utredningen anser sig därför inte behöva diskutera sådana lösningar i det följande.

Vid bedömningen av indelningsfrågan bör man ta hänsyn till olika faktorer. Frågeställningen belyses principiellt i det följande. För det regionala verksamhetsområdet används i det följande benämningen polisregion.

Målsättningen bör vara att åstadkomma en enhetlig och rationellt uppbyggd organisation. Kravet på en enhetlig organisation kan tillgodoses om polisregionerna inte alltför väsentligt skiljer sig från varandra. Det är av naturliga skäl svårt att tillämpa en sådan princip med hänsyn till de olika förhållanden som råder exempelvis i de största städerna och glesbygderna. Polisstyrkornas storlek kan dock ge viss ledning.

En polisregions storlek måste anpassas med hänsyn till verksamheten på fältet.

Polisregionen och dess resurser bör medge en effektiv planering av brottsbekämpande och brottsuppdagande verksamhet och kraftfulla insatser på fältet för planernas genomförande. Den ökade rörlighet som utmärker brottsligheten ställer stora krav på god samordning och effektiv spaning. Dessa krav kan inte tillgodoses om polisregionerna görs för små.

Områdena bör medge trafikövervakning med starka, enhetligt ledda och väl differentierade insatser i första hand på större avsnitt av europa- och riksvägsnätet. Den av rikspolisstyrelsen ledda trafikövervakningen samordnas nu inom regioner som i stort sett motsvarar milo/civo. Inom polisregionen bör finnas så stora personalstyrkor att en snabb och effektiv insats kan göras vid allvarliga ordningsstörande händelser. Vidare bör styrkorna vara tillräckliga för den reguljära verksamheten vid större evenemang av typ festtillställningar, idrotts- och motortävlingar etc. Om inspektionsverksamheten skall kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt, måste som tidigare har anförts den regionala polisorganisationen ha tillgång till polismän som är specialister in-

om olika grenar av polisverksamheten. Gör verksamhetsområdena för små, kommer organisationen inte att rymma sådana specialister.

Den regionala polisorganisationen bör kunna förse med tekniska hjälpmedel som finns eller är under utveckling. Polisregionen bör vara så stor att det kan anses motiverat att tilldela den speciell utrustning såsom helikoptrar, ledningsfordon, andra specialfordon m. m.

Som tidigare har framhållits är det av stor betydelse att varje polisregion får en bärkraftig personalorganisation. Det innebär bl. a. att det skall finnas en ställföreträdare för regionpolischefen. Härigenom skapas förutsättningar för nödvändig kontinuitet i verksamheten. I kravet på bärkraft ligger också att personalstyrkan i övrigt är väl avvägd för de regionala funktionerna. Ett annat krav är att organisationen görs så stor att uppgifterna kan fördelas på tjänstemän med speciell utbildning för och erfarenhet av uppgifterna. Om organisationen görs enhetlig i alla polisregioner, kan samma slag av arbetsuppgifter handläggas av tjänstemän med likartade kvalifikationer.

Indelningen i polisregioner kan inte bestämmas utan att man beaktar den regionala indelning som finns inom andra grenar av statsförvaltningen. Det bör vara ett oeftergivligt krav att gränser för polisregioner och län inte skär varandra. En polisregion skall alltså omfatta ett eller flera län.

Åklagarregionerna, som nu i ett par fall omfattar två län, torde bli föremål för översyn om åklagardistriktsindelningen ändras. Det är angeläget att åklagardistriktet inte skär polisdistriktets gränser. I fråga om verksamheten inom åklagar- och polisväsendet finns det avgjort största kontaktbehovet på lokalplanet. Kommunikationerna på regionplanet avser i huvudsak frågor av principiell natur och sker främst i form av konferenser mellan åklagare och ledningspersonalen i polisdistriktet. Konferenserna anordnas i samråd mellan de regionala cheferna. Ett sådant samråd kan ske även om

regiongränserna inte överensstämmer. Gränserna för polisregioner och åklagarregioner bör dock sett ur allmänna synpunkter om möjligt inte skära varandra.

Mot denna allmänna bakgrund har utredningen bedömt frågan om indelning i polisregioner. De regionala funktionerna är genomgående naturligt knutna till större områden än län. För att man skall kunna skapa en organisation för dessa funktioner som är bärkraftig och effektiv bör antalet polisregioner inte överstiga åtta. Den regionala organisationen bör i regel bestå av en chef, en ställföreträdare, sju handläggande tjänstemän och tre tjänstemän i kontorskarriären. Jämfört med länspolis chefsorganisationen beräknas en indelning i sex polisområden ge en besparing av i runt tal två milj. kr. per år räknat i lönekostnader. Organisationen blir effektiv. En effektiv organisation erhålls också om landet indelas i åtta polisområden. Besparingen beräknas då till drygt en milj. kr per år. Om landet indelas i fler polisregioner, bildas områden som inte kan ges en enhetlig och bärkraftig organisation. Någon kostnadsbesparing uppstår då inte.

Av de regionala indelningar på andra områden inom statsförvaltningen med vilka en indelning i sex polisregioner skulle kunna samordnas, är milo/civodelningen att föredra ur rent polisiära synpunkter. En indelning i sex polisregioner bör då omfatta följande län.

1. Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands och Västmanlands län
2. Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län
3. Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län
4. Värmlands, Örebro och Kopparbergs län
5. Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län
6. Västerbottens och Norrbottens län.

I två fall skär milo/civogränserna länsgräns, Kalmar och Gävleborgs län. Länsgränsen måste då prioriteras.

Hela Gävleborgs län har förts till femte regionen för att denna skall få en lämplig

omfattning för polisverksamheten.

Uppgifter om areal, folkmängd och polisstyrkor m. m. för dessa områden lämnas i *bilaga 2 : 5*.

En indelning i åtta polisregioner bör göras genom att första och andra regionerna delas i två områden. Den första regionen delas då så att den ena regionen kommer att omfatta Stockholms, Uppsala, Gotlands och Västmanlands län och den andra Södermanlands och Östergötlands län. Den andra polisregionen delas så att det ena området kommer att utgöras av Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län och det andra av Kristianstads och Malmöhus län. Uppgifter om areal m. m. för dessa områden lämnas i *bilaga 2 : 6*.

Vid behandlingen av den lokala polisorganisationen har utredningen inte tagit ställning till eventuella ändringar av polisdistriktsindelningen i Stockholms län och göteborgsområdet. Även om Stockholms polisdistrikt kommer att omfatta större delen av Stockholms län bör polischefen i distriktet i princip vara underställd den regionala polismyndigheten. Distriktet skall sålunda inte utgöra en region utan ingå i den första polisregionen. Det gäller oavsett om riket indelas i sex eller åtta områden. Göteborgs och Malmö polisdistrikt bör inte heller ställas utanför den regionala polisorganisationen.

Vid val av kansliort i en polisregion bör hänsyn främst tas till storleken av de olika poliskårerna, avståndet mellan olika kansliorter och kansliortens läge inom regionen.

6.2.4 Val av alternativ

Utredningen har redan framhållit att det krävs en ändring av den lokala organisationen. Efter en sådan reform motiverar inte de regionala uppgifterna en organisation i nuvarande form.

Erfarenheterna efter förstatligandet har vidare visat att den nuvarande regionala organisationen brister i flera avseenden. Bristerna beror framför allt på att samhällsutvecklingen lett till att de regionala funktionerna numera i många fall kräver

avsevärt större områden än län. Denna utveckling kommer att accentueras i framtiden. Brottsligheten har sålunda nu en annan karaktär än tidigare. Brottslingar förflyttar sig ofta snabbt över stora områden och begår serier av brott. För en effektiv brottspaning i sådana fall krävs därför en regional ledning för större område än län. Trafiken på våra vägar kräver ökade insatser av polisen. Dessa insatser bör för att de skall bli effektiva samordnas och stå under gemensam ledning för vägsträckor som går genom flera län. Även ledningen av annan övervakning än trafikövervakning och av vissa brottsutredningar måste i många fall samordnas för större områden än län. Samhällsutvecklingen kräver vidare en fortgående specialisering av personalen på olika uppgifter. Det kravet kan svårligen tillgodoses inom ramen för nuvarande länspolis chefsorganisation.

För ett effektivt fullgörande av de uppgifter som ingår i den regionala polisverksamheten krävs en principorganisation omfattande chef, ställföreträdare och två enheter. Det är av kostnadsskäl inte möjligt att tillföra länsstyrelserna en sådan organisation. Det skulle dessutom inte vara tillräckligt med arbetsuppgifter för personalen i ett verksamhetsområde som endast omfattar ett län och organisationen skulle därför bli överdimensionerad. Med en sådan lösning skulle man inte heller bemästra de problem som sammanhänger med behovet av en samlad ledning av polisverksamheten över större områden än de nuvarande länen.

För att verksamheten skall kunna bedrivas rationellt behövs verksamhetsområden bestående av 3-4 län. Detta innebär en indelning av landet i 6-8 regioner. En sådan organisation blir väsentligt effektivare än länspolis chefsorganisationen. Till detta kommer att den nya organisationen i ett sådant regionsystem kan genomföras utan någon kostnadsökning utan snarare med minskade kostnader som följd. Det nu anförda och vad som i övrigt sagts vid den tidigare redovisningen av länsstyrelse- och polisstyrelsealternativen talar starkt för att landet indelas i 6-8 polisregioner, var och en med

sin särskilda organisation. Återstår då att avgöra om man skall finna någon form för anknötning av denna polisorganisation till länsstyrelserna eller om den regionala polisverksamhetens samband med länsförvaltningen i övrigt inte är sådant att det motiverar en sådan anknötning.

Länsstyrelsernas befattning med frågor som hör till rättsväsendet har numera praktiskt taget helt upphört, om man bortser från polisväsendet. Mot bakgrunden härav ter det sig naturligt att undersöka vilka särskilda skäl som kan åberopas för polisväsendets anknötning till länsstyrelserna. Bedömningen måste givetvis också grunda sig på effektivitets- och lönsamhetsöverbägganden.

I det föregående har utredningen diskuterat två alternativ – länsstyrelsealternativet och polisstyrelsealternativet. I länsstyrelsealternativet behåller länsstyrelsen sin ställning som högsta polismyndighet i länet. Genom en sådan ordning får länsstyrelserna i stort sett samma möjligheter att samordna polisverksamheten med andra verksamhetsgrenar som länsstyrelserna har för närvarande.

Emellertid måste det förhållandet att länsstyrelsen som ansvarig för den regionala polisverksamheten inte helt disponerar den personal och de övriga resurser som krävs för denna verksamhet medföra väsentliga olägenheter. Behovet av klarhet i lednings- och ansvarsfrågor kan i övrigt inte heller tillgodoses. Det föreligger risk för att kompetenskonflikter uppstår i vissa frågor. Länsstyrelserna inom en polisregion kan exempelvis ha principiellt skilda uppfattningar i sådana petitafrågor som lämpligen bör bedömas på ett enhetligt sätt för hela polisregionen. Länsstyrelserna kan också tänkas stanna i olika uppfattningar i andra viktiga frågor. Den regionala polisenämnden kan också komma att inta ståndpunkter i sådana frågor som inte stämmer överens med länsstyrelsernas synsätt.

Problem av nu angiven art uppstår däremot inte i polisstyrelsealternativet. Regionorganets interna verksamhet kan anordnas rationellt.

Av vad nu har anförts framgår att polis-

styrelsealternativet från organisatorisk synpunkt har väsentliga fördelar.

Vid ett ställningstagande till frågan om länsstyrelsernas framtida befattning med polisväsendet är det naturligtvis också av intresse att undersöka hur länsstyrelsernas uppgifter i fråga om den egentliga polisverksamheten i praktiken f. n. fullgörs. Man finner därvid att den regionala polisverksamheten sköts praktiskt taget helt av länspolischefen och personal på hans expedition. Länspolischefen leder den operativa polisverksamheten i länet och beslutar ensam i länspolischefens ärenden. De uppgifter som länsstyrelsen i övrigt har med polisväsendet – bortsett från landshövdingens möjlighet att överta ledningen vid extra ordinarie förhållanden m. m. – hänför sig till vissa ärenden som handläggs på landskansliet. Länsstyrelserna har i de flesta fall i arbetsordning ålagt länspolischef att föredra dessa ärenden för landshövdingen eller avgöra dem själv. Bland de ärenden som avgörs av länsstyrelsen är de viktigaste att avge yttrande i petita-, indelnings- och stationeringsfrågor. Ärendena bereds nu i stor utsträckning på länspolischefens expedition.

En annan omständighet som är av betydelse är att inom rättsväsendet i sin helhet krav på enhetliga organisationsformer och samordnade administrativa rutiner torde komma att göra sig gällande alltmer. Exempel härpå är planerna på programbudgetering avsende hela rättsväsendet och uppbyggnaden av rättsväsendets informationssystem.

Å andra sidan vill utredningen framhålla att det finns ett visst samband mellan rättsväsendets olika aktiviteter och allmänna förvaltningsgöromål. Vid den samhällsplanering som åligger länsstyrelserna måste givetvis behovet av insatser inom rättsväsendet lika väl som inom alla övriga grenar av offentlig verksamhet ingå i bedömningen. Det kan emellertid inte göras gällande att detta behov är mera framträdande när det gäller den polisiära verksamheten än när det gäller övriga verksamhetsgrenar inom rättsväsendet. Det kan dock vara lämpligt att läns-

styrelserna representeras i ett fristående regionalt polisorgan. Det kan ske genom att landshövdingen i ett län inom regionen utses till ordförande i polisstyrelsen och genom att landssekreterare eller annan tjänsteman i länsstyrelse i annat län inom polisområdet får möjlighet att närvara vid polisstyrelsens sammanträden.

Ett annat skäl att behålla anknytningen av polisverksamheten till länsstyrelserna kan härledas från det förhållandet att polisverksamheten ur den enskilde medborgarens synvinkel kan framstå som en form av maktutövning. Det kan från denna utgångspunkt göras gällande att det föreligger behov av insyn i och kontroll av polisverksamheten genom ett organ med allmänna förvaltningsuppgifter. Utredningen vill emellertid framhålla att kriminalprocessen i vid bemärkelse är föremål för en särskilt noggrann reglering och kontroll samt att länsstyrelserna skall vara regional instans i administrativa frihetsberövanden och andra polismyndighetsärenden även om regionpolisstyrelser inrättas. Det är utredningens uppfattning att behovet av insyn i och kontroll av polisverksamheten i andra frågor bäst tillgodoses genom ett starkt lekmannainflytande på den regionala polisverksamheten.

Utredningen fäster stor vikt vid att den medborgerliga förankringen på regionplanet blir stark. Lekmännen bör därför utses av Kungl. Maj:t på förslag av de landsting som ingår i regionen. Lekmännens allmänna erfarenheter och kunskaper på skilda områden kan då i en rad frågor utnyttjas på ett för verksamheten värdefullt sätt och det skapas förutsättningar för en allsidig bedömning av olika frågeställningar genom ett åsiktsbyte mellan de polisiära experterna och lekmännen. Lekmannamedverkan i myndighetsutövningen är vidare ägnad att bidra till allmänhetens förtroende för myndigheterna. Den insyn som lekmännen får kan förbygga ogrundade misstankar hos allmänheten om godtycke och formalism i verksamheten. Utredningen vill i övrigt hänvisa till vad som anförts i motsvarande fråga beträffande den lokala polisorganisationen.

I länsstyrelsealternativet kan den regio-

nala polisorganisationen tillföras lekmannainflytande genom en regional polisenämnd. Nämnden får dock endast ställning som ett rådgivande organ. De lekmannastyrelser som bildas om regeringens förslag beträffande länsförvaltningens organisation genomförs kan, såsom tidigare har framhållits, inte på ett för polisverksamheten lika meningsfullt sätt som en regionpolisstyrelse behandla de frågor som rör polisverksamheten. Härtill kommer att de ansvars- och kompetensproblem som utredningen tidigare har pekat på föreligger även vid en sådan lösning.

Ett annat skäl som har framhållits som stöd för uppfattningen att länsstyrelsernas befattning med polisverksamheten bör bibehållas är att dessa spelar en stor roll när det gäller polisverksamhetens förankring bland allmänhet och förtroendemän ute i kommunerna. Det är emellertid utredningens uppfattning att detta samhällsintresse bäst tillgodoses genom att lekmannainflytandet på lokalplanet stärks. Utredningen föreslår, såsom redan har framgått, att även på det lokala planet polisstyrelser skall inrättas med uppgift att fatta beslut i vissa frågor och med en sammansättning som skapar goda förutsättningar för ett gott samarbete mellan polis och allmänhet.

Sammanfattningsvis anser utredningen att den regionala polisorganisationen bör förstärkas, att denna förstärkning av arbetsekonomiska skäl och kostnadsskäl inte kan ske inom den nuvarande länspolis chefsorganisationen, att organisatoriska skäl talar för inrättandet av en särskild regionpolisstyrelse och att – särskilt om polisverksamheten på lokalplanet får den förankring bland medborgarna som utredningens förslag om inrättande av lokala polisstyrelser innebär – skäl inte längre föreligger för polisverksamheten anknytning till länsstyrelserna.

6.2.5 Regionpolisstyrelsen

6.2.5.1 Uppgifter och ställning

Utredningens förslag till regional polisorganisation blir i stora drag följande.

En polisstyrelse skall som högsta polismyndighet ansvara för och leda polisverksamheten inom polisregionen. Polisstyrelsen blir fristående från länsstyrelsen. Behovet av insyn i och kontroll av den regionala polisverksamheten tillgodoses genom ett starkt lekmannainflytande i polisstyrelsen.

Polisstyrelsen består av sju ledamöter. Landshövdingen i ett län inom polisregionen utses till styrelsens ordförande och i övrigt ingår regionpolischefen och fem av Kungl. Maj:t utsedda medborgarrepresentanter i denna. Kungl. Maj:t bör även utse vice ordförande i polisstyrelsen.

De regionala polisuppgifterna ändras i princip inte. Polisstyrelsen övertar helt den regionala ledningen av polisväsendet. Ärenden som nu handläggs på länspolischefens expedition och vissa landskansliärenden, främst angående polisväsendets organisation och administration, överförs till polisstyrelsen. Styrelsens operativa ledning får en samordnande karaktär och styrelsen skall inte utan särskilda skäl ingripa i sådan operativ verksamhet i ett polisdistrikt som inte berör annat eller andra distrikt. Styrelsen utövar chefskapet över personal som ingår i regional trafikgrupp i fråga om deras tjänstgöring. Vid tillkallande av polisförstärkning får polisstyrelsen samma befogenheter beträffande polisregionen som länsstyrelsen nu har i länet. Styrelsen svarar för inspektions- och tillsynsverksamhet inom sitt verksamhetsområde och får i fråga om polisväsendets administration vissa chefsfunktioner i förhållande till den lokala polisorganisationen.

Polisstyrelsen beslutar i plenum i ärenden av principiell betydelse eller i andra viktigare frågor, t. ex. viktigare författnings- och organisationsärenden, frågor om förslag till beräkning av utgifter för den regionala och lokala polisorganisationen samt viktigare frågor om tjänstetillsättning. I pleniärenden är styrelsen beslutför när ordföranden och minst tre andra ledamöter är närvarande. När ärende av större vikt handläggs, bör om möjligt samtliga ledamöter närvara.

Regionpolischefen beslutar alltid på eget

ansvar i frågor som gäller den operativa ledningen. Han skall dock ta upp allmänna policyfrågor till diskussion i styrelsen. Om ärende inte skall avgöras i plenum, beslutar regionpolischefen i princip ensam.

Polisstyrelsens närmare uppgifter och ställning framgår av utkastet till polisinstruktion i *bilaga 6: 1*.

6.2.5.2 Polisregioner

Om landet delas in i sex polisregioner får man två mycket dominanta områden i östra och södra Sverige. En indelning i åtta polisregioner ger mera jämbördiga och likformiga regionala myndigheter. Utredningen förordar därför att landet indelas i åtta polisregioner med kanslier i Stockholm, Norrköping, Kalmar, Malmö, Göteborg, Örebro, Sundsvall och Luleå. Områdena kan lämpligen benämnas efter kansliorten. Stockholms polisregion skall då omfatta Stockholms, Uppsala, Gotlands och Västmanlands län, Norrköpings polisregion Södermanlands och Östergötlands län, Kalmar polisregion Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län, Malmö polisregion Kristianstads och Malmöhus län, Göteborgs polisregion Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län, Örebro polisregion Värmlands, Örebro och Kopparbergs län, Sundsvalls polisregion Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt Luleå polisregion Västerbottens och Norrbottens län.

Vid val av kansliort i en polisregion har utredningen främst tagit hänsyn till storleken av de olika poliskårerna, avståndet mellan olika kansliorter och kansliorternas läge inom polisregionen. Valet av Stockholm, Göteborg och Malmö som kansliorter behöver inte närmare kommenteras. Beträffande övriga kansliorter har följande överväganden legat till grund för utredningens ställningstaganden.

I två fall har utredningen föreslagit att stad som inte är residensstad skall bli kansliort i polisregion. Det gäller Norrköping och Sundsvall. Det kan knappast göras gällande att dessa ställningstaganden försvårar den

regionala samordningen. Vissa olägenheter kan dock uppstå för den berörda personalens del vid ett genomförande av förslaget. Det är emellertid många residensstäder som inte blir kansliort i polisområde och problem av detta slag, som är av övergångsnatur, torde enligt utredningens mening i de flesta fall kunna lösas utan svårighet.

I Norrköpings polisregion har valet stått mellan Norrköping, Linköping, Eskilstuna och Nyköping. Poliskåren i Nyköping är dock betydligt mindre än i de andra städerna och Nyköping bör därför inte komma i fråga som kansliort. Både Linköping och Eskilstuna har en poliskår som är mindre än Norrköpings och städerna har inte ett lika centralt läge i polisregionen som Norrköping. Norrköping är en naturlig kansliort även för en stor del av befolkningen i Södermanlands län.

I Sundsvalls polisregion har valet i första hand stått mellan Sundsvall och Gävle. Poliskåren i dessa städer är betydligt större än de i Östersund och Härnösand. Gävle har visserligen en något större poliskår än Sundsvall men ligger å andra sidan i sydöstra kanten av polisområdet. Utredningen har därför stannat för Sundsvall som kansliort.

Beträffande övriga polisregioner har valet av kansliort utelutande stått mellan residensstäderna. I den polisregion som bildas av Västerbottens och Norrbottens län har utredningen valt Luleå. Luleå har en större poliskår än Umeå. Norrbottens län gränsar mot två andra länder och de polisiära problemen i länet är större än de i Västerbottens län. I den polisregion som bildas av Värmlands, Örebro och Kopparbergs län har Örebro en poliskår som är betydligt större än kårerna i de andra residensstäderna. Utredningen har därför stannat för Örebro som kansliort. I den polisregion som bildas av Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län har både Jönköping och Karlskrona större poliskår än Kalmar och Växjö. Jönköping och Karlskrona ligger å andra sidan i nordvästra respektive sydöstra kanten av polisregionen och Jönköping dessutom relativt nära Göteborg och

Norrköping. Valet har därför stått mellan Kalmar och Växjö. Växjö ligger mera centralt i polisregionen än Kalmar men Kalmar har den största poliskåren av de båda städerna. Genom den nya bron mellan fastlandet och Öland och den utveckling i denna del av regionen som är att vänta i framtiden i anledning av bl. a. detta förhållande torde kraven på polisiära insatser i denna del av landet komma att öka i framtiden. Utredningen har stannat för Kalmar som kansliort.

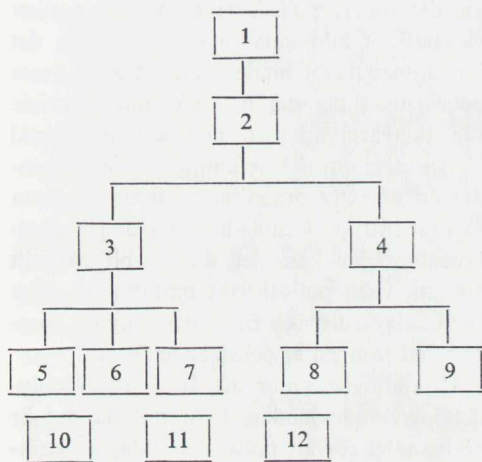
6.2.5.3 Personalorganisation

Behovet av tjänster för den regionala verksamheten är svårt att nu bedöma med säkerhet. Utredningen föreslår att personalen bestäms till i princip nio handläggande tjänstemän med polismansutbildning. Behovet av personal torde bli större i vissa polisstyrelser än i andra. Tillkomsten av regionpolisstyrelser kan också påverka behovet av personal i den lokala polisorganisationen för regionala uppgifter. Under tiden närmast efter reformen bör behovet av personal för regionala uppgifter särskilt uppmärksammas. Personalorganisationen bör så snart som möjligt efter reformen dimensioneras för det stadigvarande arbetskraftsbehovet. För tillfällig förstärkning bör styrelsen givetvis kunna kommendera in personal från den lokala polisorganisationen för tjänstgöring hos styrelsen under kortare tider. Utredningen förutsätter att möjligheterna till sådana inkommanderingar används restriktivt och efter samråd med lokal polischef för att personalplaneringen på lokalplanet inte skall förryckas.

Normalorganisationen för kansliet i en polisstyrelse bör bestå av en chef, en ställföreträdare och två organisationsenheter. Den ena enheten skall svara för frågor angående övervakningsverksamhet, den andra för utredningsverksamhet och flertalet frågor angående allmän serviceverksamhet. Indelningen svarar mot den fördelning av arbetsuppgifter som gjorts mellan polisbyrå I och II hos rikspolisstyrelsen. Administrativa frågor – som rör den lokala polis-

organisationen och inte bara polisstyrelsen – skall beredas på den enhet vilken frågan närmast rör. En ny indelning i polisdistrikt i Stockholms län och göteborgsområdet kan komma att påverka behovet av tjänster i polisstyrelsens kansli i berörda polisregioner. Den principiella organisationen bör dock bli densamma i regionerna i storstadsområdena som i landet i övrigt.

Normalorganisationen för kansliet i en polisstyrelse anges schematiskt nedan.

Normalorganisationen bör tills vidare tillämpas i alla regioner utom Stockholms och Göteborgs polisregioner. I dessa regioner behövs ytterligare två polismän resp. en polisman. Det är möjligt att de administrativa frågorna kan få sådan omfattning i några regioner att särskilda tjänster för uppgiften lämpligen bör inrättas.

Arbetsuppgifterna för regionpolischefen (1) och dennes ställföreträdare (2) framgår av den redovisning av polisstyrelsealternativet som gjorts tidigare. Cheferna för enheterna för övervakningsverksamhet resp. utredningsverksamhet och allmän serviceverksamhet (3 och 4) skall leda verksamheten på enheten. De ansvarar för beredning av enhetens ärenden och föredrar eller beslutar själva enligt föreskrifter i arbetsordning. Närmast under chefen för enheten för övervakningsverksamhet svarar en tjänsteman (5) för planering av trafikövervakningen inom verksamhetsområdet. Denne tjänsteman är enhetens specialist i trafik-

frågor, frågor om fortbildning och information på trafik- och fordonsområdena samt frågor om fordons utrustning och om trafikövervakningsmateriel. Tjänstemannen skall vidare biträda vid inspektions- och tillsynsverksamhet. Två tjänstemän (6 och 7) biträder på ordningsenheten i planeringsverksamheten, t. ex. i fråga om katastrofplaner, åtgärdskalendrar, spärr- och larmplaner, planer för sjötrafikövervakning och fjällräddning samt långsiktig planering av verksamhetens inriktning. En av dem skall svara för beredningsplanering och en bör vara specialist i de utrustningsfrågor som ankommer på enheten. Två tjänstemän (8 och 9) biträder i planeringsverksamhet vid utredningsenheten, t. ex. i fråga om planer för utredning av grövre brott och långsiktig planering av verksamhetens inriktning. Enhetens uppgifter bör delas upp på dessa tjänstemän och uppdelningen kan lämpligen avse huvudgrupper som t. ex. utrustningsfrågor, handlägningsrutiner, polismyndighetsärenden och administrativa ärenden rörande utredningsverksamheten. Tjänstemännen bör också biträda i inspektions-, tillsyns-, fortbildnings- och informationsverksamhet. Servicepersonalen (10, 11 och 12) svarar för personal- och ekonomiska administrativa uppgifter inom styrelsen, skrivgöromål, registrering och annat allmänt kontorsarbete.

6.3 Distriktsåklagarorganisationen

Erfarenheterna visar att distriktsåklagarorganisationen i stort sett har fungerat tillfredsställande efter förstatligandereformen. De mindre åklagardistrikten har emellertid vissa brister i organisatoriskt hänseende. Det har ibland varit svårt att åstadkomma en rationell arbetsfördelning mellan åklagarna inom små myndigheter och organisationen är inte heller tillräckligt elastisk för att tillfälliga påfrestningar i arbetet skall kunna bemästras utan förstärkningar. Den moderna kontorstekniken kan bara i begränsad utsträckning användas i kansliarbetet. Det finns även brister som inte uteslutande kan hänföras till de mindre distrikten. Systemet

med utstationerade åklagare är inte rationellt. Vidare är det en olägenhet att åklagardistriktsindelningen och domkretsindelningen i ett stort antal fall inte är anpassade till varandra.

Utredningen skall enligt direktiven överväga om förslaget till ändrad polisdistriktsindelning bör föranleda några jämkningar av indelningen i åklagardistrikt. Med hänsyn till det nära samband som råder mellan polis- och åklagarväsendet är det synnerligen angeläget att åklagardistriktsindelningen anpassas till den polisdistriktsindelning som nu har föreslagits. De nya polisdistrikten bör utgöra grunden för åklagardistriktsindelningen, men även domkretsarna måste tillmätas stor betydelse för indelningen. Såsom har framhållits i avsnitt 6.1.1 är det önskvärt att verksamhetsområdena för rättsväsendets olika grenar stämmer överens. Om en avvikelse från polisdistriktsindelningen är nödvändig för att bilda ett lämpligt åklagardistrikt, bör det vara ett oeftergivligt krav att polis- och åklagardistriktens gränser inte skär varandra. Det är också ett starkt önskemål att inte heller åklagardistriktens och domkretsarnas gränser gör det. De riktlinjer som nyligen fastställts för den framtida domkretsindelningen har beaktats i de fall då jämkningar av åklagardistriktsindelningen har föreslagits.

Vid förstatligandet ansågs polisdistrikten inte i något fall vara så stora att de måste delas upp för att bli lämpliga som verksamhetsområde för åklagarmyndighet. Polisdistrikten utgjorde således en nedre gräns för storleken av ett åklagardistrikt. För att tillgodose kravet att åklagardistriktet skall ge arbetsunderlag för myndigheter med minst två åklagare bildades åtskilliga distrikt genom sammanläggning av två eller flera polisdistrikt. Någon övre gräns för storleken av ett åklagardistrikt uppställdes inte. Utredningens förslag till ändrad polisdistriktsindelning innebär att vissa polisdistrikt kommer att omfatta två eller flera av de nuvarande åklagardistrikten. Dessa polisdistrikt är enligt utredningens mening inte i något fall för stora eller eljest olämpliga som verksamhetsområde för åklagarmyndig-

het. Man bör därför hålla fast vid den nedre gräns som angavs vid förstatligandet och tillse att åklagardistriktet i dessa fall läggs samman på ett sådant sätt att de helt kommer att överensstämma med de nya polisdistrikten.

I stockholms- och göteborgsregionerna har utredningen inte tagit ställning till om polisdistriktsindelningen bör ändras. Eventuella ändringar av polisdistriktsindelningen i dessa områden kan komma att innebära att det bildas polisdistrikt som är mycket stora. Från allmänna synpunkter torde det inte finnas något hinder mot att även dessa polisdistrikt får utgöra verksamhetsområde för åklagarmyndighet. Det kan emellertid ifrågasättas om det är möjligt att åstadkomma en effektiv organisation inom så stora åklagardistrikt. I Stockholms län och göteborgsområdet kan det därför bli aktuellt att låta vissa polisdistrikt omfatta två eller flera åklagardistrikt. En anpassning till domkretsindelningen är också angelägen.

Utredningen anser att åklagardistriktsindelningen bör jämkas i de fall då det är nödvändigt för att polis- och åklagardistriktens gränser inte skall skära varandra och för att åklagardistriktet, möjligen med undantag av något eller några distrikt i stockholms- och göteborgsområdena, skall omfatta minst ett polisdistrikt. Dessa jämkningar leder till att en stor del av de mindre åklagardistrikten kommer att upphöra. Med hänsyn till att små åklagarmyndigheter administrativt och organisatoriskt sett är underlägsna större arbetsenheter innebär denna utveckling stora förbättringar för åklagarväsendets del. Det kommer emellertid fortfarande att finnas många åklagardistrikt som är alltför små. Man bör därför överväga att vidta ytterligare åtgärder i syfte att åstadkomma en rationellare åklagardistriktsindelning.

Erfarenheterna efter förstatligandet visar att åklagardistrikt som ger arbetsunderlag för 4-7 åklagare är den lämpligaste arbetsenheten. Om antalet åklagare vid en myndighet understiger fyra, blir elasticiteten i organisationen inte helt tillfredsställande och man kan inte alltid åstadkomma en ratio-

nell arbetsfördelning. Vikten av att uppgifterna kan fördelas mellan åklagarna efter målens svårighetsgrad och åklagarnas skicklighet och erfarenhet bör dock inte överbetonas. Vid åklagarmyndigheter med i stort sett lika kvalificerade åklagare är en kompetensfördelning mellan dem varken behövlig eller ens önskvärd. I åtskilliga fall har åklagarverksamheten vid myndigheter med tre och även med två åklagare kunnat bedrivas på ett godtagbart sätt. De rationaliseringsvinster som man kan nå om de minsta distrikten elimineras bör emellertid tillvaratas i största möjliga utsträckning. Enligt utredningen bör man sträva efter att bilda åklagardistrikt som ger underlag för myndigheter med minst tre åklagare.

Redan de jämkningar av åklagardistriktsindelningen som är en omedelbar konsekvens av den ändrade polisdistriktsindelningen leder till att ungefär hälften av de nuvarande 25 tvååklagardistrikten faller bort. Ett framtida ställningstagande till indelningsändringar i göteborgsregionen kan innebära att ytterligare två tvååklagardistrikt läggs samman. Vidare kommer med säkerhet något eller några sådana distrikt genom en successiv förskjutning av arbetsbördan att utvecklas till treåklagardistrikt. Man kan förvänta att antalet tvååklagardistrikt efter relativt kort tid blir förhållandevis ringa. Det finns således inte nu något större utrymme för att i rationaliseringsyf-

te föreslå ytterligare sammanläggningar, i synnerhet som man i varje särskilt fall alltid måste ta hänsyn till allmänna intressen av annan art såsom kansliortens storlek, befolkningsutveckling, avstånd och kommunikationer. Utredningen har därför stannat för att bara i ett fall förorda att en jämkningsåtgärd, som i och för sig inte är en omedelbar konsekvens av den föreslagna polisdistriktsindelningen, skall vidtas. I vad mån det kan anses befogat att så småningom ytterligare reducera antalet tvååklagardistrikt torde erfarenheterna få visa.

Systemet med utstationerade åklagare infördes vid förstatligandet för att tillgodose behovet av att kunna upprätthålla god personlig kontakt mellan åklagare och polis på alla polisiära kansliorter. Frågor om utstationering av åklagare är av rent organisatorisk art och bör enligt utredningens mening kunna avgöras av riksåklagaren efter prövning i varje särskilt fall. Med hänsyn till utstationeringarnas betydelse för polisen bör samråd därvid alltid äga rum med rikspolisstyrelsen. Om utredningens förslag till ändrad polisdistriktsindelning genomförs kan antalet utstationerade åklagare minska från 27 till sju.

Mot bakgrunden av de principiella överväganden som redovisats i föregående avsnitt föreslår utredningen följande ändringar i den nuvarande åklagardistriktsindelningen.

Län	Sammanlagning	Kansliort
Uppsala Kalmar	Tierp—Uppsala Oskarshamn—Hultsfreds lokalvaktområde inom Västerviks åklagardistrikt	Uppsala Oskarshamn
Kristianstad (Malmöhus) Skaraborg	1. Simrishamn—Ystad 2. Kristianstad—Simrishamn Falköping—Skövde Lidköping—Skara	Ystad Kristianstad Skövde Lidköping
Örebro Västmanland Kopparberg	Hallsberg—Lindesberg—Örebro Fagersta—Sala—Västerås Borlänge—Vansbro lokalvaktområde inom Mora åklagardistrikt	Örebro Västerås Borlänge
Gävleborg	Bollnäs—Söderhamn	Söderhamn

Hagfors och Sunne polisdistrikt bildar nu ett åklagardistrikt med kansliort i Sunne. En sammanläggning av dessa polisdistrikt, som utredningen har föreslagit, innebär att

verksamhetsområdena för polis och åklagare helt kommer att sammanfalla. Med hänsyn till att Hagfors har föreslagits som kansliort i det nya polisdistriktet anser utredning-

en att åklagarmyndighetens kansli bör flyttas från Sunne till Hagfors.

Om förslaget genomförs, minskar antalet åklagardistrikt från 90 till 81. Av de 26 nuvarande tvååklagardistrikten kommer 12 att antingen uppgå i annat större åklagardistrikt eller efter sammanläggning ge arbetsunderlag för en åklagarmyndighet med minst tre åklagare.¹

De jämkningar av åklagardistriktsindelningen som har föreslagits är, med undantag för sammanläggningen av Falköpings och Skövde åklagardistrikt, omedelbara konsekvenser av den föreslagna polisdistriktsindelningen. Falköpings åklagardistrikt, som enligt förslaget skall läggas samman med Skövde åklagardistrikt, är ett tvååklagardis-

trikt. Distriktet lär inte kunna utvecklas så att det ger arbetsunderlag för tre åklagare. Avståndet till Skövde är kort och kommunikationerna mellan orterna är goda. Åklagarverksamheten i Falköping kan därför komma att fullgöras av åklagare i Skövde.

Såsom förut har framhållits får förslaget till ändrad polisdistriktsindelning direkta konsekvenser för systemet med utstationerade åklagare. I följande uppställning redovisas de orter där utstationering av åklagare kan upphöra om förslaget till ändrad polis- och åklagardistriktsindelning genomförs.

¹ Väljs alternativet att lägga samman Kristianstads och Simrishamns åklagardistrikt bortfaller i stället 11 tvååklagardistrikt.

Län	Åklagardistrikt	Ort där utstationering av åklagare kan upphöra
Södermarland	Eskilstuna	Strängnäs
Östergötland	Motala	Mjölby
Jönköping	Eksjö	Vetlanda
Kronoberg	Växjö	Älmhult
Kalmar	Västervik	Vimmerby
Blekinge	Karlskrona	Ronneby
Halland	Varberg	Falkenberg
Göteborgs och Bohus	Uddevalla	Strömstad
Älvsborg	Borås	Kinna
		Ulricehamn
Skaraborg	Skövde	Tidaholm
Kopparberg	Falun	Rättvik
	Mora	Malung
Gävleborg	Hudiksvall	Ljusdal
Västernorrland	Härnösand	Kramfors
Jämtland	Östersund	Sveg
Västerbotten	Lycksele	Storuman
Norrbottnen	Haparanda	Kalix
	Piteå	Arvidsjaur

I samband med förstatligandet stationerades åklagare i 29 fall på polisiär kansliort som inte var kansliort i åklagardistrikt. I två fall, Täby i Danderyds åklagardistrikt och Vilhelmina i Lycksele åklagardistrikt, har Kungl. Maj:t förordnat att utstatione-

ring skall upphöra. Utredningens förslag leder till att utstationering kan upphöra i 20 fall. Framtida indelningsändringar i Stockholms, Älvsborgs och Värmlands län samt i göteborgsregionen kan ytterligare reducera antalet utstationeringar.

Genomförandet av utredningens förslag till ändrad polis- och åklagardistriktsindelning, distrikts- och regionpolisstyrelser kan tidigast påbörjas den 1 juli 1971.

Enligt direktiven skall utredningen inte lägga fram några organisationsförslag för de polis- och åklagardistrikt som berörs av de föreslagna indelningsändringarna. Det är därför inte möjligt att gå in på alla de detaljfrågor som uppkommer i samband med ett genomförande av förslaget. Vissa övergångsfrågor av principiell eller mera väsentlig betydelse bör dock tas upp till behandling.

7.1 Lokala polisorganisationen

Det bör ankomma på rikspolisstyrelsen att svara för att organisationsplaner görs upp för de berörda polisdistrikten. Om genomförandet av den nya *polisdistriktsindelningen* skall påbörjas den 1 juli 1971, måste planer utarbetas så fort som möjligt.

Utredningens förslag till ändrad polisdistriktsindelning innebär att 29 orter kommer att upphöra att vara kansliort i polisdistrikt. Såsom har framhållits i avsnitt 6.1 måste polisverksamheten på dessa orter även efter en sammanläggning i stor utsträckning utföras av personal som är stationerad där och förändringarna i personaluppsättningarna bör i regel bli mycket små. Utredningens förslag får emellertid i många fall konsekvenser för personal av olika kate-

gorier inom de berörda polisdistrikten och kan även komma att påverka utrustnings- och lokalfrågor. Det är därför angeläget att personalstaterna för de nya polisdistrikten fastställas så snart som möjligt och i ett sammanhang. Beträffande frågan när omorganisationen skall genomföras kan följande anföras.

Övergången till den nya organisationen bör göras mjuk och smidig för den berörda personalen. Om tiden för en övergång till den nya indelningen blir relativt lång leder det till att tjänster måste vakanssättas i en omfattning som för personalens del är olämplig. Skall chefstjänstemännens avgång med ålderspension avvaktas, blir det i många fall inte möjligt att genomföra indelningsändringar inom rimlig tid. Skäl talar således för att reformen på lokalplanet, i likhet med vad som i det följande föreslås i fråga om den regionala polisorganisationen, genomförs på en gång. En förutsättning för att tillämpa ett sådant förfarande bör dock vara att personalfrågorna kan lösas på ett tillfredsställande sätt.

Minskningen av antalet polisdistrikt leder till en motsvarande minskning av antalet polischefstjänster. I de distrikt som upphör genom sammanslagning med annat distrikt är polismästartjänsten i tre fall, Älmhults, Vimmerby och Sala polisdistrikt, vakant och kommer tills vidare inte att återbesättas med ordinarie innehavare. Före utgången av år 1975 avgår ytterligare ett

tiotal polismästare i sådana distrikt med ålderspension och det totala antalet polismästare som avgår inom denna tid är stort. Möjligheterna att inom den lokala polisorganisationen bereda plats åt de polismästare som genom organisationsförändringarna blir övertaliga måste därför bedömas såsom mycket goda. Eftersom indelningsändringarna inte i något fall kommer att leda till en reell minskning av antalet tjänster för övrig personal, kan denna alltid bereda plats inom organisationen.

Om en ny distriktsindelning genomförs först i samband med att polismästaren avgår eller efter egen ansökan erhåller befordran eller annan likvärdig tjänst bör, liksom vid ett genomförande på en gång, förtur i många fall kunna ges när ansökan avser tjänst som polismästare i distrikt som bildats genom sammanslagning av det distrikt där sökanden nu tjänstgör och annat eller andra distrikt. Även för personalen i övrigt bör motsvarande förtur kunna ges.

Vid en sammanslagning av polisdistrikt måste tjänster i viss utsträckning fördelas om. I princip bör omfördelning endast ske inom området för det nya distriktet. Omfördelningen innebär att tjänster i en del fall måste dras in på den ort som upphör att vara kansliort och flyttas till kansliorten eller annan ort i det nya distriktet. Man torde också få räkna med att vissa tjänster på de orter som efter sammanläggning inte längre skall vara kansliort måste bytas ut mot nya tjänster med helt eller delvis skilda arbetsuppgifter. Personalförändringarna leder till att de nya tjänsterna måste ledigförklaras. Även om ovannämnda förtursförfarande tillämpas, kan man inte alltid räkna med att innehavaren av den nuvarande tjänsten får den nya tjänsten. Man måste därför räkna med att övergångsvis få inrätta vissa personliga tjänster. I en del fall kan en närmast motsvarande tjänst i personalstaten hållas vakant.

Det är svårt att nu bedöma om de distriktssammanslagningar som utredningen föreslår skall genomföras på en gång med särskilda anordningar för att göra övergången mjuk för personalen eller om de skall ge-

nomföras etappvis med ett eller flera nya distrikt i varje etapp. Utredningen har därför stannat för att förorda att personalstaterna fastställas så snart som möjligt för de nya distrikten samt att omorganisationen om möjligt påbörjas den 1 juli 1971 och i varje fall har genomförts den 1 januari 1975.

Enligt utredningens mening kan *distriktspolisstyrelserna* i och för sig inrättas innan de föreslagna indelningsändringarna genomförs. Däremot måste den regionala omorganisation som utredningen föreslagit ha genomförts innan distriktspolisstyrelserna inrättas. Det är angeläget att distriktspolisstyrelse-reformen, som syftar till en bättre medborgerlig förankring av polisverksamheten, genomförs så snart som möjligt. Det gäller även ändringen i den regionala polisverksamheten. Utredningen föreslår i det följande att regionpolisstyrelserna inrättas redan den 1 juli 1971. Om denna reform genomförs då kan distriktspolisstyrelserna inrättas i samband därmed.

7.2 Regionala polisorganisationen

Kungl. Maj:t bemyndigade chefen för civildepartementet den 20 mars 1970 att tillkalla sakkunniga för fortsatt beredning av vissa frågor rörande den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation. Enligt direktiven för beredningen bör dess arbete i syfte att möjliggöra en samlad bedömning av här aktuella frågor inte hindra att partiella reformer under tiden genomförs på områden där sådana framstår som särskilt angelägna. En förutsättning härför måste enligt direktiven självfallet vara att statsmakternas framtida ställningstaganden inte föregrips eller avsevärt försvaras. I samband med att direktiven utfärdades drog Kungl. Maj:t i prop. 1970: 103 upp riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen.

En reform av den regionala polisorganisationen är brådskande med hänsyn till de brister som vidlåder denna i dag och de krav på en effektiv polisorganisation som den ökade brottsligheten ställer. Utredningen vill också betona att dess förslag bör bedömas i

ett sammanhang med hänsyn till frågornas inbördes samband. Förslagen innebär bl. a. uppbyggandet av en enhetlig organisation för polisverksamheten på alla nivåer. Sambandet mellan den regionala polisverksamheten och övrig regional samhällelig aktivitet är ur planeringssynpunkt inte av den art och omfattning att det kräver ett samtidigt ställningstagande. På grund härav anser utredningen att dess förslag – som bedöms inte föregripa eller försvåra ställningstagandet till den regionala samhällsförvaltningen i övrigt – bör genomföras oberoende av den nyligen tillsatta beredningen.

Utredningens förslag innebär en genomgripande omorganisation av den regionala polisorganisationen. Ett organisationsförslag läggs fram för vart och ett av de åtta polisområden som riket indelats i. En omorganisation bör genomföras den 1 juli 1971 eller så snart som möjligt därefter.

Den omständigheten, att reformen enligt utredningens mening måste genomföras i ett sammanhang, innebär inte att den nya organisationen vid ikraftträdandet i detalj skall överensstämma med organisationsplanerna. Av hänsyn till tjänstemännens personliga förhållanden måste anpassningen till planerna ske så mjukt som möjligt. Den nya organisationen kommer därför att bli helt genomförd först efter en övergångstid. Eftersom vissa olägenheter härigenom uppstår för verksamheten, bör anpassningstiden göras så kort som möjligt. Personalplaneringsarbetet bör därför påbörjas utan dröjsmål och åtgärder bör vidtas för att tjänster, som blir vakanta, inte återbesätts med ordinarie innehavare.

Om reformen genomförs, minskar antalet regionala polischefer från 23 till 8. Antalet biträdande regionala polischefer ökar däremot med 4. Totalt sett minskar således antalet cheftjänster inom den regionala polisorganisationen med 11. Vidare minskar antalet kansliorter från 23 till 8, varav 2 nu inte är kansliorter. Pensionsavgångar kommer inte att inom rimlig tid ske i sådan omfattning att cheftjänstemännen alltid kan beredas plats inom den regionala polisorganisationen. För dessa tjänstemän

kan problemen lösas genom frivillig omplacering till annan tjänst inom polisväsendet eller till annan statlig tjänst. En omplacering kan emellertid göra ett byte av bosättningsort nödvändig. Även för de cheftjänstemän som kan beredas plats inom den regionala polisorganisationen kan flyttning från den nuvarande stationeringsorten aktualiseras i ganska stor omfattning.

En så genomgripande omorganisation av det regionala polisväsendet som utredningen föreslagit medför oundvikligen betydande övergångssvårigheter för länspolischeferna, särskilt som reformen föreslås bli genomförd endast 6–7 år efter det den nuvarande organisationen infördes samt i ett sammanhang, dvs. utan möjlighet att avvakta uppkomst av vakans på tjänsterna. Utredningen anser att extraordinära åtgärder bör övervägas för att lösa problemen för äldre befattningshavare om detta visar sig erforderligt.

Den personal som i övrigt tjänstgör vid länspolischefens expedition bör som regel kunna beredas plats inom den nya regionala polisorganisationen. Även för denna personal aktualiseras i vissa fall ett byte av bosättningsort. Om en förflyttning till annan ort av olika skäl inte kan accepteras, bör tjänstemannen kunna ges andra uppgifter inom länsstyrelse eller få en likvärdig anställning inom den lokala polisorganisationen eller hos annan statlig myndighet på den nuvarande stationeringsorten.

7.3 Distriktsåklagarorganisationen

Det bör ankomma på riksåklagaren att svara för att organisationsplaner görs upp för de åklagardistrikt som berörs av de föreslagna indelningsändringarna. Om genomförandet av den nya åklagardistriktsindelningen skall kunna påbörjas den 1 juli 1971, måste utarbetandet av planerna komma i gång så fort som möjligt. Personalstaterna för de nya åklagardistriktet bör fastställas så snart som möjligt.

Efter en sammanslagning av två eller flera åklagardistrikt kommer som regel samma antal tjänstemän som nu att behövas inom

området för det nya distriktet. På ort som upphör att vara kansliort måste emellertid åklagar- och biträdestjänsterna dras in och flyttas till den nya kansliorten. Av rationella skäl kan det i vissa fall bli nödvändigt att dra in tjänster utan att föra över dem till den nya kansliorten.

Antalet sammanslagningar av åklagardistrikt är enligt utredningens förslag betydligt mindre än antalet sammanslagningar av polisdistrikt. Möjligheterna att bereda åklagar- och biträdespersonalen plats inom organisationen måste bedömas som mycket goda. Komplikationer av olika slag kan emellertid uppstå för den berörda personalen. Vid sammanslagningar förlorar chefsåklagaren i det distrikt som upphör sin ställning som administrativ chef. När indelningsändringar genomförs och även när utstationeringar upphör i samband med att polisdistrikt läggs samman, aktualiseras i många fall ett byte av bosättningsort.

Övergången till den nya organisationen kan emellertid göras smidig genom övergångsordningar av det slag som angetts under avsnittet 7.1. För åklagarväsendets del kan personal- och lokalproblemen troligen i de flesta fall lösas betydligt snabbare än de problem av detta slag som uppkommer när polisdistriktsindelningen skall ändras.

8.1 Indelningen i polisdistrikt

I avsnitt 6.1.1 har utredningen i detalj motiverat förslagen till ändringar i indelningen i polisdistrikt och redovisat vilka konsekvenser ändringarna får för polisverksamheten. Sammanfattningsvis kan konstateras att om utredningens förslag om större distrikt genomförs uppnås väsentliga arbetskraftsvinster. Dessa vinster görs i första hand i lednings- och sambandsfunktionerna men också genom att man i de nya distrikten kan föra kamerala och kanslibetonade uppgifter till färre enheter.

Utredningen skall emellertid inte lägga fram organisationsförslag i denna del och kan därför inte närmare ange vinsterna, än mindre uttrycka dem i ekonomiska termer. Enligt utredningens mening bör reformen genomföras så att områden som skall bilda ett nytt polisdistrikt i princip får behålla de personella resurser som nu används inom området. Genomförs reformen på detta sätt bör arbetskraftsvinsterna komma till uttryck i den nya organisationen därigenom att personalen för insatser på fältet i många fall kan utökas.

Vid sidan av nämnda arbetskraftsvinster ger den nya distriktsindelningen utrymme för en organisation där tekniska och andra hjälpmedel kan tas i bruk i en omfattning som hittills inte varit möjlig och där i övrigt bättre metoder i verksamheten kan användas. Dessa vinster kan givetvis inte heller uttryckas i ekonomiska termer.

Övergången till en ny distriktsindelning medför kostnader av engångskaraktär. Dessa kostnader beräknas praktiskt taget helt utgöras av de särskilda anordningar för viss personal som kan behövas vid övergången till större distrikt. Kostnaderna kan tidigast överblickas när organisationen i de nya distrikten tar form. Man har dock anledning räkna med att övergångskostnaderna blir av begränsad omfattning.

8.2 Distriktpolisstyrelserna

Polisnämnderna erhåller ersättning av statsmedel. Enligt 17 § lagen (1964:320) om polisnämnder får ledamot av polisnämnd ersättning för tjänstgöring vid nämndens sammanträden med dagarvode samt resekostnadsersättning och traktamente efter samma grunder som är stadgade beträffande nämndeman för tjänstgöring vid sammanträde med allmän underrätt. Ordföranden äger dessutom rätt till ersättning av statsmedel för nödiga omkostnader för polisnämnden. Ersättning utbetalas av länsstyrelsen. Enligt uppgift av riksrevisionsverket uppgick kostnaderna för polisnämnderna under budgetåret 1968/69 till i runt tal 575 000 kr.

Om utredningens förslag beträffande den lokala polisorganisationen genomförs, bortfaller kostnaderna för polisnämnderna. I stället tillkommer kostnader för de särskilt utsedda ledamöterna i distriktpolisstyrelserna. Det är angeläget att dessa ledamöter

får skäligen ersättning med hänsyn till uppdragets natur. Utredningen vill framhålla att andra ledamöter i rikspolisstyrelsen än rikspolischefen och ersättare för honom erhåller ett fast arvode av 300 kr. per månad och dessutom 75 kr. för sammanträdesdag. Utredningen anser sig inte böra lägga fram något förslag om ersättningar till ledamöter i distriktpolisstyrelser men räknar dock med att arvoden, traktamenten, resor och andra kostnader kommer att uppgå till 0,5-1,0 milj. kr. per år.

8.3 Den regionala polisorganisationen

Utredningen har utförligt redovisat sitt förslag till regionala polisstyrelser i avsnitt 6.2. Till skillnad från organisationen på lokalplanet innefattar utredningens förslag till regionala polisstyrelser även personalstater. Direkta jämförelser i ekonomiska termer mellan nuvarande länspolis chefsorganisation och den föreslagna organisationen kan därför göras. Lönekostnaderna för länspolis chefsorganisationen i 1970 års löneläge beräknas uppgå till i runt tal 6,5 milj. kr. Utredningen utgår från att organisationen i princip skall bestå av en regionpolischef, en biträdande regionpolischef, två enhetschefer och fem andra polismän samt tre biträden. I Stockholms och Göteborgs polisregioner har utredningen räknat med ytterligare två polismän resp. en polisman. Det är givetvis vanskligt att beräkna lönekostnaderna för den av utredningen föreslagna organisationen eftersom lönenivån är beroende av förhandlingar. Antalet tjänster minskar emellertid med 17. Lönekostnadsminskningen torde bli av storleksordningen 1 milj. kr.

Den nya organisationen beräknas trots de minskade personella resurserna bli avsevärt effektivare än den nuvarande länspolis chefsorganisationen. Utredningen som tidigare utvecklats sina synpunkter i denna del under avsnitt 6.2 vill här sammanfatta de väsentligaste vinsterna.

Den nya organisationen får goda resurser för inspektionsverksamhet. Det blir därigenom möjligt att mera rationellt än för när-

varande fördela inspektionsverksamheten mellan rikspolisstyrelsen och den regionala organisationen. Behovet av inspektion av poliväsendet blir på det hela taget bättre tillgodosett än för närvarande.

Genom den nya organisationen förenklas handläggningen av de frågor som kräver samordning för större områden. Sålunda kan insatserna planeras och genomföras på ett effektivare sätt. Belastningen på rikspolisstyrelsen för ifrågakvarande uppgifter väntas kunna minska.

Den nya organisationen skall svara för vissa planeringsuppgifter för vilka man nu ofta måste ta i anspråk personal vid läns trafikgrupp. Dessa uppgifter övertas av den nya organisationen, varigenom arbetskraft som nu tas i anspråk för sådana uppgifter i läns trafikgrupp kan frigöras för andra uppgifter. I varje län finns nu vidare en eller flera tjänstemän som biträder länspolis chefen med planering och genomförande av olika slag av fortbildning, m.m. Den nya organisationen får resurser för denna verksamhet och skall helt svara för uppgiften.

Genom att ärenden överförs från landskansliet till det regionala polisorganet kan viss arbetskraft i länsstyrelserna frigöras för andra uppgifter.

Den nya organisationen ger vidare på sikt utrymme för en rationellare användning av tekniska och andra hjälpmedel och nya metoder i polisverksamheten.

De vinster som utredningen nu har pekat på kan givetvis inte uttryckas i ekonomiska termer.

Beträffande ersättning till andra ledamöter i regionpolisstyrelse än regionpolischefen hänvisas till vad som tidigare har sagts beträffande ledamöter i distriktpolisstyrelse. Kostnaderna av detta slag för regionpolisstyrelserna torde komma att understiga 200 000 kr. per år.

Liksom i fråga om lokala polisorganisationen måste man räkna med övergångskostnader. Dessa torde praktiskt taget helt kunna hänföras till speciella anordningar för personal som inte kan placeras in på tjänster i den nya organisationen. Det är inte möj-

ligt att nu beräkna storleken av dessa övergångskostnader.

8.4 Indelningen i åklagardistrikt

I avsnitt 6.3 har utredningen i detalj motiverat förslagen till ändringar i indelningen i åklagardistrikt och redovisat vilka konsekvenser ändringarna får för åklagarverksamheten. Sammanfattningsvis kan konstateras att väsentliga arbetskraftsvinster uppnås om utredningens förslag genomförs. Utredningen skall emellertid inte lägga fram förslag till organisation i de nya distrikten och kan därför inte närmare ange hur stora vinsterna blir. Utredningen anser dock att vinsterna i flera fall bör bli så stora att antalet tjänster i ett nytt åklagardistrikt kan minskas med en eller flera tjänster jämfört med personalstaterna i de distrikt som skall ingå i det nya distriktet. Sådana minskningar kan användas för att täcka behov som kan finnas i andra åklagardistrikt men nettovinsterna bör det oaktat bli betydande.

Liksom i fråga om indelningen i polisdistrikt måste man räkna med vissa kostnader av engångsnatur. De torde bli av mycket begränsad omfattning.

Reservationer och särskilda yttranden

Reservation av ordföranden

Med hänsyn till de uppgifter som föreslås åvila distriktpolisstyrelsen är det naturligt att polischefen, som har kunskap om och erfarenhet av polisverksamheten i hela polisdistriktet, blir styrelsens ordförande. En sådan lösning har praktiska fördelar och är väl förenlig med den ställning som styrelsen föreslås få. Jag föreslår därför att i polisinstruktion tas in en bestämmelse att polischefen är ordförande i distriktpolisstyrelsen.

Reservation av ledamoten Tage Sundkvist

Polisutredningen har som huvuduppgift haft att utreda distriktsindelningen inom polisväsendet. Som följduppgift har även frågan om det regionala polisväsendets organisation hört till utredningens arbetsuppgifter.

Jag delar utredningens mening att en del polisdistrikt är för små för ett rationellt utnyttjande av personal och teknisk utrustning. Den sammanslagning av distrikt som utredningen förordar anser jag välmotiverad. Som framhållits i utredningen kommer reformen inte att behöva få några negativa konsekvenser för allmänheten. Poliskontoren kommer att finnas kvar på samma platser som hittills liksom huvuddelen av polismännen, vilket jag bedömer som en garanti för att den enskilda människan kan erhålla polisiär ser-

vice på samma sätt som hittills.

Förslaget till regional indelning, som utredningens majoritet förordar, kan jag däremot inte biträda. Utredningen borde här allvarigare ha undersökt möjligheterna att bibehålla länen som enhet. Skälen härför är bl. a.

Frågan om länens förvaltningsorganisation har varit föremål för olika utredningar, vilka riksdagen inte ännu tagit ställning till. Vid slutskedet av denna utredningsarbete har i riksdagen framlagts proposition om den framtida länsförvaltningen. Även om denna proposition, på grund av pågående utredning, inte tar ställning till polismyndighetens inordnande i den nya länsförvaltningen, anser jag det självklart att en så viktig del av samhällsfunktionerna som polisverksamheten ingår i den utredningsverksamhet som fortsättningsvis skall göras om länsförvaltningsfrågorna. För mig framstår det som felaktigt att rycka bort en så viktig del som polisverksamheten från länsplanet, innan man vet vilka möjligheter det finns att i länsförvaltningen placera in polisverksamheten.

En indelning av polisverksamheten i få och geografiskt stora områden leder till en alltför stark centralisering med alla dess olägenheter och risker. Dessutom får polisledningen i regionen svårt att sätta sig in i de lokala polisiära problemen. Den service till allmänheten som regionchefen skall sörja för försvåras på grund av långa avstånd.

Även om den regionala polisverksamheten skall ledas av en lekmannastyrelse kommer den enskilda människan att känna sig ha liten insyn i polisfrågornas handläggning på regionnivå.

Jag anser därför att regionnivån bör bibehållas vid de nuvarande länen. Olika alternativ till utformning kan då väljas. Ett alternativ är att behålla nuvarande länspolisorganisation med smärre organisationsförändringar i de län där den nya distriktsindelningen gör nuvarande organisation omöjlig. Här kan man använda den reglering som nu gäller för Visby polisdistrikt. Detta alternativ bör användas i avvaktan på utformningen av den framtida länsförvaltningen, till vilken då organisationen kan anpassas.

Ett annat alternativ, vilket för mig förefaller attraktivast, vore att skapa polisdistrikt av länen. Då kunde man få en genomgripande och rationell förändring på distriktsidan och en organisation som tillgodoser allmänhetens behov av polisiär service, såväl lokalt som regionalt.

Länsdistrikten bör organiseras som distriktpolisstyrelserna enligt utredningens förslag. För att medborgarna skall få det inflytande på den lokala polisverksamheten som måste krävas i länsdistrikten kan kommunala polisenämnder inrättas. Sådan nämnd bör bestå av sex av kommunfullmäktige valda ledamöter och lika antal suppleanter. Polischefen eller den han sätter i sitt ställe bör ingå i nämnden. Denna nämnd övertar de polisiära frågor och samrådsfunktioner som nuvarande polisenämnder har; vidare bör övervägas om de frågor som för närvarande handlägges av de kommunala trafiknämnderna kan föras till denna nämnd för avgörande.

Länspolischeforganisationen slopas eller samordnas med polisdistriktets ledning vid en länsdistriktsreform. Anknytningen till länsstyrelsen bör bibehållas; hur denna anknytning organisatoriskt skall utformas bör som jag tidigare framhållit bli föremål för utredning.

Särskilt yttrande av experterna Börjesson, Printz och Ståhl

Vi instämmer i vad ordföranden anför i sin reservation. Vi vill dessutom framhålla att samma skäl talar för att regionpolischefen blir ordförande i regionpolisstyrelsen. Härigenom uppnås att polisväsendets samtliga instanser får en likformig organisation.

Den samverkan som kan behövas mellan länsstyrelserna och den regionala polisorganisationen kan utan olägenhet ske i den form som regelmässigt tillämpas mellan länsstyrelsen och från denna fristående myndigheter.

Särskilt yttrande av experten Fröjd

Vid polisväsendets förstataligande behöll den lokala organisationen viss anknytning till den kommunala verksamheten genom att de kommunala polisenämnderna inrättades. För de vidgade regionala uppgifterna valde man en organisation som inte bara behöll anknytningen till länsstyrelsen och länsorganisationen i övrigt utan denna anknytning förstärktes genom att länspolischefen gjordes till tjänsteman i länsstyrelsen. Det ansågs också önskvärt med ett lekmannainflytande över polisverksamheten på länsplanet och i det avseendet hänvisades till det arbete som pågick inom länsförvaltningsutredningen (prop. 1962: 148).

Skälen för att nu se över polisorganisationen i syfte att nå ökad effektivitet vill jag som expert i utredningen utan att vara expert på polisfrågor inte ifrågasätta. Självfallet delar jag också uppfattningen att behovet av ett starkt medborgerligt inflytande på polisverksamheten måste tillgodoses. Men jag ser det som lika betydelsefullt att polisväsendet inte bedöms som fristående från annan samhällsverksamhet utan också i fortsättningen får den anknytning till samhällsorganisationen i övrigt som behovet av gemensamma insatser i samhällsarbetet motiverar. Sistnämnda synpunkt bör enligt min mening leda till andra ställningstaganden än vad utredningen kommit fram till dels när det gäller sättet för att utse ledamöter av

distriktpolisstyrelse, dels i fråga om den regionala organisationen.

Mellan olika kommunala organ och polisen fordras ett fortlöpande samarbete. Kommunerna har också i övrigt genom sitt vidsträckta ansvar för samhällsförhållandena, inte minst på det sociala området, och genom sin allmänna ställning som företrädare för medborgarna på det lokala planet ett väsentligt intresse av hur polisverksamheten inom deras områden utformas. Vid inrättandet av distriktpolisstyrelser bör man därför enligt min mening inte bara söka tillgodose behovet av ett allmänt medborgerligt inflytande utan också bevara och förstärka den anknytning till den kommunala verksamheten som polisenämnderna var avsedda att ge. Av den anledningen bör det undantagslöst vara primärkommunerna som får avge förslag till ledamöter i distriktpolisstyrelsen. I distrikt som omfattar mer än en kommun bör därvid ett förfarande tillämpas liknande det som gäller vid val av t. ex. lokala vägnämnder.

I fråga om den regionala polisorganisationen har utredningens majoritet ansett sig böra gå längre än till den översyn, som enligt direktiven bör övervägas som en följd av ändrad distriktsindelning. Den nya regionala organisation som föreslås motiveras bl. a. med att vissa regionala funktioner, främst i fråga om brottspaning och trafikövervakning, kräver avsevärt större områden än län. Behov av större regionala verksamhetsområden än län har emellertid gjorts gällande också för flera andra grenar av den statliga förvaltningen utan att statsmakterna därför ansett tiden mogen för beslut om ny länsindelning. Däremot har nyligen beslut fattats om en parlamentariskt sammansatt beredning med uppdrag att göra en sammanfattande bedömning av fråga om den regionala samhällsförvaltningens uppgifter och organisation – en bedömning som bl. a. skall innefatta behovet av samordning av olika verksamhetsgrenar och avgränsningar av lämpliga geografiska arbetsområden. Först i detta sammanhang kan man enligt min mening få en tillräckligt allsidig bedömning av hur polisväsendet på

lämpligt sätt bör vara inordnat i det regionala samhällsarbetet. Det bör beaktas att en särskild »länsindelning» för polisväsendet får konsekvenser för viktiga arbetsuppgifter inom förvaltningen i övrigt. Som exempel på sådana uppgifter kan nämnas katastrofberedskapen och försvarsberedskapen. Därför bör en samlad bedömning av den regionala problematiken inte inom en begränsad sektor föregripas genom organisationsändringar av den omfattning som utredningens majoritet föreslår. De omedelbara behov av samordning inom större områden än län som föreligger beträffande viss polisverksamhet, t. ex. brottspaning och trafikövervakning, bör tills vidare kunna tillgodoses genom partiella åtgärder, bl. a. i form av ett länsövergripande samarbete under rikspolisstyrelsens ledning. Något uppskov med frågan om lekmannainflytande över den regionala polisorganisationen behöver inte ske eftersom förslag nu föreligger (prop. 1970: 103) om en lekmannastyrelse i länsstyrelsen i enlighet med vad som vid polisväsendets förstatligande uttalats som önskvärt.

Utredningens förslag till regional polisorganisation och de remissyttranden som sedermera avges bör emellertid bli väl ägnade att ingå som underlag vid den förestående allsidiga prövningen av den regionala samhällsverksamhetens organisation och där ge en belysning av organisationsproblematiken på polisväsendets område. Av den anledningen kan det vara värdefullt att förslagen nu läggs fram även i denna del.

Bilaga 1:1 Nuvarande polisdistriktsindelning

Siffran inom parentes anger polisdistriktets storleksordning

Polisdistrikt	Landareal i km ² 1.1.1969	Antal inv. 1.1.1969
AB Danderyd	26,09 (119)	28 234 (104)
Handen	879,36 (96)	79 698 (27)
Huddinge	323,60 (112)	73 760 (29)
Jakobsberg	55,75 (116)	44 303 (68)
Lidingö	30,73 (118)	35 832 (84)
Märsta	852,71 (97)	45 812 (65)
Nacka	533,93 (108)	53 739 (47)
Norrstälje	3 197,56 (30)	48 383 (56)
Sollentuna	51,97 (117)	35 832 (85)
Solna	242,28 (114)	95 327 (18)
Stockholm	185,98 (115)	756 697 (1)
Södertälje	548,30 (107)	73 224 (30)
Täby	787,17 (100)	65 592 (37)
C Enköping	1 230,94 (80)	39 013 (75)
Tierp	2 031,34 (54)	35 524 (87)
Uppsala	1 990,21 (56)	120 965 (9)
D Eskilstuna	1 098,99 (84)	90 224 (20)
Katrineholm	2 102,32 (50)	60 613 (41)
Nyköping	2 265,88 (47)	73 121 (31)
Strängnäs	777,67 (101)	20 703 (114)
E Linköping	3 671,72 (28)	127 542 (7)
Mjölby	1 507,23 (69)	36 785 (79)
Motala	1 176,35 (82)	47 833 (57)
Norrköping	3 702,30 (27)	160 297 (4)
F Eksjö	2 684,18 (34)	77 046 (28)
Jönköping	1 484,16 (70)	104 753 (15)
Vetlanda	2 160,54 (49)	40 118 (72)
Värnamo	4 260,48 (24)	79 874 (26)
G Ljungby	2 217,46 (48)	36 623 (81)
Växjö	4 345,50 (23)	96 716 (17)
Älmhult	1 940,44 (58)	30 305 (99)
H Kalmar	4 528,51 (22)	112 609 (12)
Oskarshamn	2 271,17 (46)	46 928 (60)
Vimmerby	2 390,39 (41)	36 701 (80)
Västervik	2 380,66 (42)	45 196 (66)

Polisdistrikt	Landareal i km ² 1.1.1969	Antal inv. 1.1.1969
I Visby	3 140,10 (31)	54 031 (46)
K Karlshamn	1 056,40 (88)	62 212 (38)
Karlskrona	1 030,67 (90)	59 561 (43)
Ronneby	821,56 (98)	29 257 (102)
L Hässleholm	2 005,65 (55)	67 633 (35)
Kristianstad	1 831,74 (61)	89 039 (21)
Simrishamn	900,44 (95)	37 715 (77)
Ängelholm	1 377,46 (75)	70 348 (33)
M Eslöv	1 132,37 (83)	46 007 (64)
Hälsingborg	601,12 (105)	129 562 (6)
Landskrona	526,52 (109)	48 907 (55)
Lund	665,84 (104)	87 410 (22)
Malmö	600,64 (106)	305 121 (3)
Trelleborg	338,12 (111)	35 807 (86)
Ystad	927,87 (94)	44 722 (67)
N Falkenberg	1 059,20 (87)	30 586 (97)
Halmstad	2 303,29 (43)	92 624 (19)
Kungsbacka	683,22 (103)	30 909 (95)
Varberg	709,38 (102)	35 171 (89)
O Göteborg	505,81 (110)	487 104 (2)
Kungälv	1 183,23 (81)	52 154 (49)
Mölnådal	249,66 (113)	46 557 (61)
Strömstad	1 384,54 (74)	20 757 (113)
Uddevalla	1 806,37 (62)	83 926 (23)
P Alingsås	1 510,01 (68)	60 043 (42)
Borås	1 270,30 (79)	108 957 (13)
Kinna	2 061,90 (52)	40 092 (73)
Trollhättan	1 016,80 (91)	71 782 (32)
Ulricehamn	1 887,23 (59)	33 929 (90)
Vänersborg	1 739,51 (64)	49 282 (54)
Åmål	2 085,11 (51)	31 069 (93)
R Falköping	970,86 (93)	31 896 (92)
Lidköping	1 358,05 (77)	51 879 (50)
Mariestad	1 423,72 (73)	40 564 (71)
Skara	1 376,86 (76)	40 004 (74)
Skövde	1 624,29 (66)	68 204 (34)
Tidaholm	1 053,64 (89)	22 156 (110)
S Arvika	2 475,18 (39)	37 746 (76)
Hagfors	4 613,32 (20)	26 803 (106)
Karlstad	2 296,22 (44)	108 936 (14)
Kristinehamn	2 731,75 (33)	50 521 (51)
Sunne	2 872,32 (32)	30 985 (94)
Säffle	2 616,90 (37)	30 386 (98)
T Hallsberg	2 423,63 (40)	56 646 (45)
Karlskoga	795,00 (99)	50 151 (53)
Lindesberg	3 583,00 (29)	53 299 (48)
Örebro	1 861,97 (60)	113 090 (11)
U Fagersta	1 353,70 (78)	29 373 (101)
Köping	997,95 (92)	50 315 (52)
Sala	2 669,29 (35)	37 021 (78)
Västerås	1 472,13 (71)	140 430 (5)
W Avesta	1 444,60 (72)	46 264 (62)
Borlänge	1 942,50 (57)	60 852 (39)
Falun	2 054,02 (53)	46 094 (63)

Polisdistrikt	Landareal i km ² 1.1.1969	Antal inv. 1.1.1969
Ludvika	2 484,91 (38)	47 167 (59)
Malung	5 711,00 (16)	21 902 (111)
Mora	12 420,22 (8)	35 942 (83)
Rättvik	2 292,27 (45)	21 825 (112)
X Bollnäs	3 709,49 (26)	41 560 (70)
Gävle	1 603,27 (67)	83 620 (24)
Hudiksvall	3 875,24 (25)	47 511 (58)
Ljusdal	5 294,46 (18)	23 333 (109)
Sandviken	2 646,62 (36)	65 835 (36)
Söderhamn	1 062,17 (86)	32 194 (91)
Y Härnösand	1 069,50 (85)	27 015 (105)
Kramfors	1 695,30 (65)	30 026 (100)
Sollefteå	7 851,17 (13)	35 439 (88)
Sundsvall	7 085,83 (14)	123 270 (8)
Örnsköldsvik	6 421,60 (15)	60 724 (40)
Z Sveg	11 776,32 (9)	12 982 (119)
Östersund	35 731,69 (1)	114 901 (10)
AC Lycksele	5 635,77 (17)	15 169 (116)
Skellefteå	10 228,58 (11)	83 376 (25)
Storuman	14 978,39 (7)	13 897 (117)
Umeå	9 346,99 (12)	102 912 (16)
Vilhelmina	15 238,05 (6)	19 356 (115)
BD Arvidsjaur	18 653,20 (4)	13 501 (118)
Boden	22 461,84 (2)	36 425 (82)
Gällivare	15 995,82 (5)	26 157 (107)
Haparanda	11 182,28 (10)	29 006 (103)
Kalix	4 581,30 (21)	25 144 (108)
Kiruna	19 447,00 (3)	30 630 (96)
Luleå	1 785,79 (63)	57 239 (44)
Piteå	4 803,37 (19)	41 692 (69)

Bilaga 1:2 Sammanställning av polisdistrikten i storleksordning (antalet ordinarie polismanstjänster i huvudstyrka)

Siffran inom parentes anger polisdistriktets storleksordning

Polisdistrikt	Antal polismanstj. budgetåret 1969/70		Polisdistrikt	Antal polismanstj. budgetåret 1969/70	
A Stockholm	2004	(1)	B Jakobsberg	44	(41)
O Göteborg	978	(2)	E Motala	44	(42)
M Malmö	550	(3)	B Märsta	42	(43)
E Norrköping	185	(4)	O Mölndal	42	(44)
M Hälsingborg	158	(5)	B Sollentuna	42	(45)
C Uppsala	157	(6)	S Kristinehamn	41	(46)
U Västerås	156	(7)	M Trelleborg	41	(47)
T Örebro	144	(8)	P Vänersborg	40	(48)
E Linköping	136	(9)	D Katrineholm	39	(49)
B Solna	130	(10)	M Landskrona	39	(50)
P Borås	126	(11)	B Norrtälje	38	(51)
X Gävle	121	(12)	P Alingsås	37	(52)
D Eskilstuna	120	(13)	BD Gällivare	37	(53)
Y Sundsvall	109	(14)	H Västervik	37	(54)
F Jönköping	105	(15)	L Ängelholm	37	(55)
S Karlstad	90	(16)	Y Örnsköldsvik	37	(56)
B Södertälje	86	(17)	F Eksjö	35	(57)
M Lund	83	(18)	Y Härnösand	35	(58)
B Huddinge	79	(19)	L Hässleholm	35	(59)
N Halmstad	78	(20)	X Sandviken	35	(60)
L Kristianstad	77	(21)	M Ystad	35	(61)
BD Luleå	77	(22)	W Avesta	34	(62)
K Karlskrona	71	(23)	BD Kiruna	34	(63)
H Kalmar	70	(24)	F Värnamo	34	(64)
AC Umeå	69	(25)	B Lidköping	33	(65)
O Uddevalla	68	(26)	B Danderyd	32	(66)
B Handen	65	(27)	C Enköping	31	(67)
D Nyköping	63	(28)	W Ludvika	31	(68)
Z Östersund	63	(29)	R Lidköping	30	(69)
B Nacka	58	(30)	BD Piteå	30	(70)
G Växjö	58	(31)	X Hudiksvall	29	(71)
W Falun	56	(32)	K Karlshamn	29	(72)
B Täby	55	(33)	U Köping	29	(73)
P Trollhättan	51	(34)	H Oskarshamn	29	(74)
BD Boden	48	(35)	N Varberg	29	(75)
R Skövde	47	(36)	M Eslöv	28	(76)
W Borlänge	46	(37)	R Mariestad	27	(77)
AC Skellefteå	46	(38)	S Arvika	26	(78)
T Karlskoga	45	(39)	X Söderhamn	26	(79)
I Visby	45	(40)	O Kungälv	25	(80)

Polisdistrikt	Antal polismanstj. budgetåret 1969/70		Polisdistrikt	Antal polismanstj. budgetåret 1969/70	
U Fagersta	24	(81)	P Åmål	18	(104)
N Falkenberg	24	(82)	P Kinna	17	(105)
T Hallsberg	24	(83)	O Strömstad	17	(106)
G Ljungby	24	(84)	H Vimmerby	17	(107)
R Skara	24	(85)	P Ulricehamn	16	(108)
D Strängnäs	24	(86)	BD Kalix	15	(109)
Y Kramfors	23	(87)	G Älmhult	15	(110)
E Mjölby	23	(88)	R Tidaholm	14	(111)
L Simrishamn	23	(89)	S Sunne	13	(112)
X Bollnäs	22	(90)	C Tierp	13	(113)
R Falköping	22	(91)	W Rättvik	12	(114)
T Lindesberg	22	(92)	BD Arvidsjaur	9	(115)
U Sala	22	(93)	Z Sveg	9	(116)
Y Sollefteå	22	(94)	AC Vilhelmina	9	(117)
S Säffle	22	(95)	W Malung	8	(118)
F Vetlanda	22	(96)	AC Storuman	7	(119)
BD Haparanda	21	(97)			
K Ronneby	21	(98)			
N Kungsbacka	20	(99)			
S Hagfors	19	(100)			
X Ljusdal	18	(101)			
AC Lycksele	18	(102)			
W Mora	18	(103)			

Bilaga 1:3 Polisdistriktens fördelning på olika län

Län	Antal polisdistrikt	Län	Antal polisdistrikt
Stockholm	13	Göteborgs och Bohus	5
Uppsala	3	Älvsborg	7
Södermanland	4	Skaraborg	6
Östergötland	4	Värmland	6
Jönköping	4	Örebro	4
Kronoberg	3	Västmanland	4
Kalmar	4	Kopparberg	7
Gotland	1	Gävleborg	6
Blekinge	3	Västernorrland	5
Kristianstad	4	Jämtland	2
Malmöhus	7	Västerbotten	5
Halland	4	Norrbotten	8

Bilaga 1:4 Principorganisation för huvudstyrka

(Med klammer har på planen angivits hur sammanslagning av arbetsenheter sker inom de mindre huvudstyrkorna. De längst gående sammanslagningarna ifrågakommer endast i de minsta huvudstyrkorna)

Stabs-	
planering av den speciella brottspreventionen; extern information (press, radio, TV, föreningar etc); visnings- och uppvisningsverksamhet	direkt handläggning av tillstånds-, intygs- och hittegodsärenden; övrig extern service

Skydds- och övervakningsverksamhet ORDNINGSAVDELNING

Avdelningsledning

Övervakningssektion

Vakthavande befäl

Allmän skydds- och övervakningsverksamhet (person-, egendoms-, trafik-) genom patrullering i olika former

Trafikdirigering

Stationstjänst (receptions-tjänst, arrestantbevakning, pikettjänst)

Förbindelsetjänst (betjäning av telefon, radio, telex och larmanläggningar)

Vidtagande av första-handsåtgärder i samband med brott och händelser vid vilka polisen skall ingripa (katastrofer, olyckor, försvinnanden etc)

Skyddssektion

Socialpolis- och civilpatrollverksamhet. Områdestjänstgöring

Allmän spaning genom personövervakning och personspaning

Brottsförebyggande åtgärder i övrigt. Laglydnadsfostran i skolor

Naturskydd, jakt- och fiskekontroll

Delgivningar och förpassningar

Samordning med och ev komplettering av arbetsgruppernas motsvarande verksamhet

Trafiksektion

Trafiksäkerhetsverksamhet (trafikföreskrifter, trafikplanering, väg- och gatuvastängningar etc)

Teknisk trafikövervakning

Trafikundervisning i skolorna

Utredningar i tillståndsärenden som berör allmänna samfärdsleder

Verksamhet i princip inom hela distriktet

Permanent och tillfälliga specialenheter för

kust-, gräns- och skyddsområdesbevakning, yttre utlänningskontroll, sjöpolisverksamhet, räddningstjänst etc

al för

central registrering, diarieföring, arkivering och renskrivning

planering m m av intern information, utbildning och fysisk fostran; förvaltningsuppgifter

Utredningsverksamhet
UTREDNINGSAVDELNING

Avdelningsledning

Direktiv beträffande utredningsarbetets bedrivande

Kriminalsektion

Allmän utredningssektion

Utredning och "direkt" spaning beträffande huvudsakligen brottsbalksbrott (inkl dödsfall och bränder)		Teknisk arbetsenhet	
Ev uppdelning på utredningsgrupper för		Brottsplatsundersökningar, övriga polistekniska undersökningar	
A	B	Personidentifieringar	
Tillgrepsbrott	Förmögenhets- och förfälskningsbrott (ej tillgrepsbrott), skatebrott	Fotolaboratoriearbete	
	C	Särskild arbetsenhet endast i större centralorter.	
	Brott mot den personliga integriteten, dödsfall, bränder		
		Viss samordning länsvis av verksamheten	

Övrig utredningsverksamhet		
Ev uppdelning på utredningsgrupper för		
A	B	C
Huvudsakligen specialstraffrättsliga brott (inkl trafikbrott)	Yrkesmässig trafik, fordonsärenden (reg. skatt, försäkr); utlänningsärenden, övriga tillstånds- och anmälningsärenden	Ekonomiska och personliga förhållanden, mantals- och kyrkoskrivningsärenden
Arbetskyddsutredningar		Alkoholist- och sinnessjukutredningar
		B

Bilaga 1:5 Tablå över organisationsformer inom lokala polisorganisationen

Förkortningar:

aus = allmän utredningssektion
 grp = grupp
 hst = huvudstyrka
 kli = kansli
 krs = kriminalsektion
 OA = ordningsavdelning

pc = polischef
 s = sektion
 sks = skyddssektion
 ts = trafiksektion
 UA = utredningsavdelning
 övs = övervakningssektion

Kategori A utgörs av sådana polisdistrikt där principorganisationen är fullt genomförd.

Polisdistrikt	Organisationsenheter										
	Sektionsindelad OA					Sektionsindelad UA			Ej s-indelad OA	Ej s-indelad UA	Odelad hst
	Pc+kli	Ledning	Övs	Sks (grp)	Ts (grp)	Ledning	Krs	Aus			
<i>Kategori A</i>	×	×	×	×	×	×	×	×			
Stockholm											
Danderyd											
Handen											
Huddinge											
Jakobsberg											
Lidingö											
Märsta											
Nacka											
Norrtälje											
Sollentuna											
Solna											
Södertälje											
Täby											
Enköping											
Uppsala											
Eskilstuna											
Katrineholm											
Nyköping											
Linköping											
Motala											
Norrköping											
Eksjö											
Jönköping											
Värnamo											
Växjö											
Kalmar											

Organisationsenheter

Polisdistrikt	Sektionsindelad OA					Sektionsindelad UA			Ej s-indelad OA	Ej s-indelad UA	Odelad hst
	Pc+kli	Ledning	Övs	Sks (grp)	Ts (grp)	Ledning	Krs	Aus			
<i>Kategori A</i>	×	×	×	×	×	×	×	×			
Västervik											
Visby											
Karlshamn											
Karlskrona											
Hässleholm											
Kristianstad											
Ängelholm											
Hälsingborg											
Landskrona											
Lund											
Malmö											
Trelleborg											
Ystad											
Halmstad											
Varberg											
Göteborg											
Mölnadal											
Uddevalla											
Alingsås											
Borås											
Trollhättan											
Vänersborg											
Lidköping											
Skövde											
Karlstad											
Kristinehamn											
Karlskoga											
Örebro											
Västerås											
Avesta											
Borlänge											
Falun											
Ludvika											
Gävle											
Hudiksvall											
Sandviken											
Härnösand											
Sundsvall											
Örnsköldsvik											
Östersund											
Skellefteå											
Umeå											
Boden											
Kiruna											
Luleå											
Piteå											
<i>Kategori B</i>	×	×	×	×		×	×	×			
Gällivare											
<i>Kategori C</i>	×	×	×	×	×				×		
Mjölby											
Ljungby											
Oskarshamn											
Eslöv											
Kungälv											
Mariestad											

Organisationsenheter

Polisdistrikt	Sektionsindelad OA					Sektionsindelad UA			Ej s-indelad OA	Ej s-indelad UA	Odelad hst
	Pc+kli	Ledning	Övs	Sks (grp)	Ts (grp)	Ledning	Krs	Aus			
Arvika Säffle											
<i>Kategori C</i>	×	×	×	×	×						×
Köping Sala Bollnäs Söderhamn Kramfors Sollefteå											
<i>Kategori D</i>	×	×	×		×						×
Strängnäs Vetlanda Vimmerby Falkenberg Kungsbacka Kinna Åmål Skara Hagfors Hallsberg Lindesberg Fagersta Ljusdal											
<i>Kategori E</i>	×	×	×	×							×
Falköping Lycksele Haparanda											
<i>Kategori F</i>	×		×	×							
Kalix											
<i>Kategori G</i>	×								×		×
Tierp Ålmhult Ronneby Simrishamn Strömstad Ulricehamn Tidaholm Sunne Mora											
<i>Kategori H</i>	×										×
Malung Rättvik Sveg Storuman Vilhelmina Arvidsjaur											

¹ Övervaknings- och utredningssektion

Antalet polisdistrikt inom respektive kategori och den procentuella fördelningen på de olika kategorierna framgår av följande uppställning.

Kategori	Antal polisdistrikt	Procentuell fördelning
A	72	60,5
B	1	0,8
C	14	11,8
D	13	10,9
E	3	2,5
F	1	0,8
G	9	7,6
H	6	5,1
	119	100,0

Bilaga 1:6 Rikspolisstyrelsens förslag till ändrad polisdistriktsindelning¹

I prop 1964: 100 underströk föredragande departementschefen nödvändigheten av att indelningen i polisdistrikt ägnades fortlöpande uppmärksamhet och att indelningen liksom andra organisatoriska förändringar i samband med förstatligandet anpassades till befolkningsomflyttningarna, trafikens utveckling, den taktiska utvecklingen av polisverksamheten m. m.

Enligt polisberedningens uppfattning in-
nebar indelningen av landet i 119 polisdistrikt att ett antal alltför små polisdistrikt bildades. Detta skulle påverka effektiviteten i polisverksamheten och komma att leda till högre kostnader bl. a. till följd av krav på ökat antal tjänster för polisverksamhetens behöriga upprätthållande, sämre utnyttjande av fordon och teknisk materiel, ökat antal polischefstjänster osv. Beredningen framhöll vidare att en översyn av polisdistriktsindelningen relativt kort tid efter förstatligandet sannolikt i första hand skulle resultera i en prövning av frågan om bibehållande av de mindre polisdistrikten. Antalet sådana distrikt uppgick till 35 à 40.

Styrelsen har mycket noggrannt följt utvecklingen av den lokala polisorganisationen. Under budgetåret 1966/67 har organisationen stabiliserats och det är nu möjligt att ingående bedöma behovet av förändringar och jämkningar i polisdistriktsindelning m. m.

För att inhämta synpunkter och samla erfarenheter om polisväsendets tillstånd och

funktion har styrelsen under 1967 anordnat regionala konferenser med företrädare för länsstyrelserna, den lokala polisorganisationen och vederbörande personalorganisationer. Överläggningar i frågan har vidare hållits med riksåklagarämbetet, föreningen Sveriges polismästare, föreningen Sveriges länspolischefer och med svenska polisförbundet.

Vid dessa konferenser och överläggningar har klart framhållits att många polisdistrikt organisatoriskt sett är för små för att polisverksamheten skall kunna fullgöras effektivt och rationellt. Dessa mindre polisdistrikt har särskilt visat sig känsliga för störningar som påverkar den disponibla personalstyrkans storlek som exempelvis utbildning, semester, sjukdom etc.

Det har vidare med hänsyn till att förvaltningsgöromålen är av samma slag i alla polisdistrikt varit nödvändigt att organisera likformiga kanslienheter. Detta har medfört att kanslierna i de mindre distrikten fått en uppbyggnad som inte svarar mot distriktets storlek i övrigt. Det är också förenat med svårigheter att utnyttja den specialiserade kanslipersonalen för andra arbetsuppgifter, varför eventuell överkapacitet går förlorad. Dessa omständigheter gör kanslierna i de mindre distrikten alltför dyrbara.

Det är inte heller tänkbart att specialutbildad befattningshavare i de mindre po-

¹ Förslaget lades fram i styrelsens anslags-
äskanden för budgetåret 1968/69 (Bilaga B8.14).

lisdistriktet, då hänsyn till kostnaderna kräver en mycket sträng prioritering av utbildningsbehoven.

Vid konferenserna har även betonats att polisverksamheten i hög grad kan främjas genom stationeringsförändringar inom distriktet. Sålunda bör vissa arbetsgrupper förstärkas medan andra bör indras för förstärkning av centralortens huvudstyrka. Särskilt de s. k. enmansposteringsarna kan inte utnyttjas effektivt. De synpunkter och erfarenheter som redovisades på konferenserna överensstämde i väsentliga delar med styrelsens bedömning av läget. De förslag till förändringar som styrelsen nu presenterar bygger huvudsakligen på förslag som framfördes vid dessa konferenser och om vilka nära nog fullständig enighet rådde.

Enligt styrelsens mening är det möjligt att på många håll ändra polisdistriktsindelningen och dra in arbetsgrupper och därigenom effektivisera och rationalisera polisverksamheten. Främst kommer detta att resultera i en förbättrad, samordnad övervakning och en intensifierad utredningsverksamhet. Vidare kommer personalplaneringen att underlättas. Större kansliavdelningar kan skapas med ökad specialisering och renodling av arbetsuppgifterna som följd. Det är även möjligt att ytterligare systematisera övervakningstjänsten, inte minst nattetid, och att organisera slagkraftiga och rörliga specialenheter, t. ex. tekniska rotlar. Tekniska hjälpmedel kan också utnyttjas effektivare.

Styrelsen föreslår att polisdistriktets antal minskas från nuvarande 119 till 80. I det följande redovisas förslaget närmare jämte vissa förändringar i behovet av tjänster m. m. Beräkningarna i sistnämnda avseende grundar sig på jämförelse i varje särskilt fall – utom beträffande de tre storstadsdistriktet – mellan det genom sammanslagning bildade nya distriktet och ett redan befintligt polisdistrikt som bl. a. beträffande antalet polismanstjänster är av motsvarande storlek. De tjänster som är disponibla inom de till sammanläggning föreslagna polisdistriktet har utnyttjats för att bygga upp en organisation motsvarande den inom

respektive "jämförelsedistrikt". I regel har därvid inte samtliga tjänster från de sammanslagna distriktet tagits i anspråk. De "överblivna" tjänsterna kan indelas i två grupper, dels sådana som beräknas bli obehövliga och kan dras in (kol 2 nedan), dels sådana (huvudsakligen avsedda för kontorspersonal) som saknar direkt motsvarighet i "jämförelsedistriktet", men som enligt styrelsens mening bör utnyttjas för att förstärka distriktets personalstyrka (kol 4–5 på sid. 134). Vid beräkningarna har bortsetts från de kostnadsökningar respektive minskningar som uppkommer genom att vissa tjänster måste omvandlas, då man kan anta att dessa differenser i stort sett tar ut varandra.

De föreslagna polisdistriktsförändringarna kan även förväntas medföra andra kostnadsbesparingar än på personalsidan, t. ex. genom att lokalbehovet – främst behovet av specialutrymmen som arrester och radio- rum – i viss mån torde komma att minska.

De föreslagna distriktssammanslagningarna kommer att innebära sådana arbetsorganisatoriska fördelar och kostnadsbesparingar att styrelsen finner det synnerligen angeläget att Kungl. Maj:t snarast tar upp frågan om ändring av rikets indelning i polisdistrikt.

Med stöd av den för rikspolisstyrelsen gällande instruktionen och på grundval av de insamlade erfarenheterna avser styrelsen att inom polisdistriktet genomföra förändringar i stationeringssystemet och vaktområdesindelningen. Inom styrelsen finns redan utarbetat ett preliminärt förslag till sådana förändringar, som sammanfattningsvis kommer att innebära följande.

102 arbetsgrupper och 70 s. k. enmansposteringsarna dras in. 42 arbetsgrupper förstärks.

Tjänsterna vid de arbetsgrupper och posteringsarna som avses indragas omdisponeras på sätt tabellen nederst på sid. 135 visar.

Årslönekostnaden för ifrågavarande 371 tjänster beräknas till cirka 8,9 milj. kr.

Syftet med de planerade stationeringsförändringarna är att åstadkomma en rationellare användning av respektive polisdi-

Polisdistrikt som föreslås sammanslagna	Tjänster som beräknas kunna dras in (i polischefskarriären där intet annat sägs)		Tjänster som blir disponibla för förstärkningsändamål		
	Antal	Årskostnad	Antal i polis-manskarriären	Antal övriga tjänster	Årskostnad
1	2	3	4	5	6
<i>A+B-län</i>					
Lidingö—Solna—Stockholm	4 ¹	206 592		9	190 332
Danderyd—Täby	1	54 816	1		38 160
Jakobsberg—Märsta—Sollentuna	4	199 704	2	5	154 680
Handen—Huddinge	2	112 008	1	3	104 112
<i>C-län</i>					
Tierp—Uppsala	1	47 880		3	55 224
<i>D-län</i>					
Eskilstuna—Strängnäs	1	47 880		2	38 772
<i>E-län</i>					
Linköping—Mjölby	1	53 556		2	34 728
<i>F-län</i>					
Eksjö—Vetlanda	1	47 880		1	16 452
<i>G-län</i>					
Ljungby—Älmhults cvo				2	36 948
Växjö—Ryds lvo och Tingsryds lvo inom Älmhults polisdistrikt					
<i>H-län</i>					
Vimmerby cvo—Västervik	1	47 880		1	16 452
Oskarshamn—Hultsfreds lvo inom Vimmerby polisdistrikt					
<i>K-län</i>					
Karlshamn—Bräkne-Hoby lvo inom Ronneby polisdistrikt					
Karlskrona—Ronneby cvo	1	47 880		1	16 452
<i>L-län</i>					
Kristianstad—Simrishamn	1	47 880		1	20 496
<i>M-län</i>					
Malmö—Trelleborg	2	102 168		5	88 128
<i>N-län</i>					
Falkenberg—Kungsbacka—Varberg	1	47 880		3	53 400
<i>O-län</i>					
Göteborg—Kungälv—Möndal	3	156 660		9	168 132
Strömstad—Uddevalle	1	47 880		2	36 948
<i>P-län</i>					
Borås—Kinna—Ulricehamn	1	47 880			
Vänersborg—Åmål	1	47 880			
<i>R-län</i>					
Falköping—Tidaholm				1	20 496
Lidköping—Skara				4	67 632
<i>S-län</i>					
Arvika—Årjängs lvo inom Säffle polisdistrikt					

¹ Därav 1 kamrerare.

1	2	3	4	5	6
Karlstad—Säffle cvo	1	47 880		1	20 496
Hagfors—Sunne	1	47 880		2	40 992
<i>U-län</i>					
Sala—Västerås	1	53 556		2	36 948
<i>W-län</i>					
Borlänge—Vansbro lvo inom Malungs polisdistrikt					
Mora—Malungs cvo och Transtrands lvo inom Malungs polisdistrikt				1	16 452
Falun—Rättvik	1	47 880			
<i>X-län</i>					
Bollnäs—Söderhamn				1	16 452
Gävle—Sandviken	1	62 580	1		
Hudiksvall—Ljusdal	1	47 880		1	20 496
<i>Y-län</i>					
Härnösand—Kramfors	1	54 168		2	39 132
<i>Z-län</i>					
Sveg—Östersund	1	48 624			
<i>AC-län</i>					
Lycksele—Storuman—Vilhelmina	1	49 428			
<i>BD-län</i>					
Arvidsjaur—Piteå				1	18 528
Haparanda—Kalix	1	49 428		1	18 528
Summa	37	1 873 608	5	66	1 421 688

strikts resurser. Behovet att förstärka distriktens huvudstyrkor är framträdande. Detta kan ske utan att övervakningen inom lokalvaktområdena eftersättes.

På många av de orter där genom de planerade förändringarna polis inte längre kommer att vara stationerad, kommer regelbunden expeditionstid att anordnas.

Vid ett genomförande av de planerade stationeringsförändringarna inom polisdistrikten torde man kunna räkna med mins-

kade lokalkostnader, ca 0,7 milj. kr., även om man beaktar det ökade lokalbehovet som uppstår på vissa centralorter genom att personal kommer att överföras dit från indragna arbetsgrupper och posteringar. Det bör i sammanhanget anmärkas att arrestlokalerna vid flertalet berörda arbetsgrupper inte uppfyller författningensliga krav på utförande, varför de, om arbetsgrupperna skulle kvarstå, måste upprustas för betydande kostnader.

	Tjänster för		
	polismän	biträdespersonal	Summa
Till centralorternas kanslier	10	20	30
ordningsavdelningar	130	6	136
utredningsavdelningar	130	6	136
	270	32	302
Till förstärkta arbetsgrupper	65	4	69
Totalt	335	36	371

Genom de planerade stationeringsförändringarna inom distrikten minskas kraven på utökning av antalet tjänster framförallt i centralorterna.

De av styrelsen föreslagna organisationsförändringarna bör snarast genomföras. Styrelsen förutsätter emellertid att förändringarna av hänsyn till personalen sker successivt och att övergången till den nya distriktsindelningen m. m. görs så mjuk som möjligt.

Bilaga 1:7 Uppgifter om folkmängd m. m.

Bilaga 1:7:1 Sammanläggning: Tierp—Uppsala Ny centralort: Uppsala Län: C

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommun- block 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
Tierp	3 065	3 768						oa 8
Skutskär	17 627	17 363	— 1 100	+ 1 200	+ 300	—	+ 1 300	ua 5
	6 392	7 224						agrp 5
Skärplinge (Tierp kbl)	9 589	10 135	+ 1 200	— 700	— 1 000	—	+ 100	agrp 3
	1 518	1 320						
Österbybruk	1 908	2 198						agrp 3
	8 816	8 606	— 1 300	— 1 100	— 1 200	—	— 1 000	p 1
Örbyhus (Österbybruk kbl)	1 464	1 612						
	72 978	82 450						övs 74
Uppsala	99 413	110 832	+35 000	+51 000	+29 000	—	+52 000	

Bilaga 1:7:2 Sammanläggning: Eskilstuna—Strängnäs Ny centralort: Eskilstuna Län: D

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommun- block 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
Strängnäs	7 632	8 556						oa 1
	19 326	20 084	+ 2 000	+ 3 700	+ 2 400	+ 3 600	+ 4 300	övs 13
								tg 2
Mariefred (Strängnäs kbl)	1 674	1 910						ua 8
	53 936	59 038						agrp 2
Eskilstuna	80 727	86 549	+21 000	+19 000	+15 000	+24 000	+24 000	övs 53

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock		SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kom-munal	Länsstyrelsen	
	1960	1965						
Mjölby	9 159 21 888	11 505 23 520	+4 400	+6 300	+5 200	+3 700	+8 500	oa 1 övs 12 sks 2 tg 2 ua 6 agrp 3
Boxholm	3 261 6 417	3 999 6 537	— 500	— 900	—1 200	+ 800	+ 500	agrp 4
Skänninge (Mjölby kbl)	2 678	3 269						agrp 3
Ödeshög	2 076 6 810	2 392 6 276	—1 700	—1 100	—1 200	+ 500	+ 500	övs 20
Motala	25 786 47 874	26 598 47 323	—1 500	+3 000	+6 000	+9 000	+9 000	

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock		SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kom-munal	Länsstyrelsen	
	1960	1965						
Vetlanda	9 250 27 873	10 091 28 059	— 100	+ 200	+ 700	+3 200	+2 200	oa 1 övs 12 tg 2 ua 6 agrp 4
Sävsjö	4 230 11 660	4 707 11 622	— 100	+ 200	+ 300	+2 300	+ 200	agrp 2
Stockaryd (Sävsjö kbl)	973	1 020						övs 17
Eksjö	8 973 18 921	8 934 18 250	—2 000	+ 100	+2 000	+ 800	+ 500	

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock		SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kom-munal	Länsstyrelsen	
	1960	1965						
Älmhult	5 129 15 385	5 667 15 186	— 2 100	— 1 000	— 1 300	—	— 1 000	oa 10 ua 5 agrp 3
Ryd (Älmhults o Tingsryds kbl)	1 287	1 284						agrp 5
Tingsryd	1 510 16 268	1 876 15 625	— 1 600	— 2 300	— 3 000	—	— 2 300	övs 11
Ljungby	8 750 24 516	10 727 25 206	+ 2 500	+ 2 100	— 300	—	+ 2 100	övs 24
Växjö	22 784 46 313	29 354 51 885	+16 000	+25 000	+30 000	—	+25 000	

Bilaga 1:7:6 Sammanläggning: Västervik—Vimmerby kbl och Oskarshamn—Hultsfreds kbl Nya centralorter: Västervik och Oskarshamn Län: H

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		
	tätort/ kommunblock 1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
Vimmerby	6 016 17 819	6 762 17 430	— 1 900	— 200	— 100	—	— 200	oa 1 övs 9 tg 2 ua 5 agrp 5
Hultsfred	4 378 20 171	4 768 18 546	—2 000	+1 900	+2 100	—	+1 900	agrp 2
Mörlunda (Hultsfred kbl)	931	1 053						agrp 3
Virserum (Hultsfred kbl)	2 414	2 556						övs 17
Västervik	17 754 42 681	18 877 42 020	—2 700	+1 400	+7 600	—	+2 000	övs 14
Oskarshamn	13 903 24 342	15 469 24 759	+1 600	+2 500	+4 500	—	+3 500	

Bilaga 1:7:7 Sammanläggning: Karlskrona—Ronneby Ny centralort: Karlskrona Län: K

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		
	tätort/ kommunblock 1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
Ronneby	9 069 27 329	11 019 28 418	+4 000	+3 300	+2 600	+4 000	+3 700	oa 14 ua 7 p 1
Backaryd (Ronneby kbl)	364	384						agrp 4
Bräkne-Hoby (Ronneby kbl)	1 364	1 478						övs 29
Karlskrona	30 642 61 311	31 062 60 241	— 400	+3 000	+5 000	+8 000	+4 900	

Bilaga 1:7:8 Sammanläggning: Simrishamn—Ystad alternativt Kristianstad—Simrishamn Ny centralort: Ystad alternativt Kristianstad Län: L

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	
Simrishamn	3 849	5 247						oa 16
	22 139	21 489	-2 700	-2 800	-2 600	+2 700	-1 900	ua 7
Tomelilla	4 158	4 560						agrp 5
	14 661	13 643	-2 900	-3 000	-1 700	-1 100	-2 100	
Ystad	13 568	13 844						övs 16
	25 771	24 711	-3 300	+ 600	- 900	+2 000	+ 600	
Kristianstad	24 480	26 480						övs 34
	62 546	63 170	+ 300	+4 500	+6 100	+6 800	+4 500	

Bilaga 1:7:9 Sammanläggning: Falkenberg—Varberg Ny centralort: Varberg Län N

Tätort	Folkmängd SB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	
Falkenberg	9 999	11 817						oa 1
	30 306	30 991	+1 700	+2 200	+3 600	+ 6 700	+3 200	övs 12
								tg 2
Ullared (Falkenberg kbl)	420	445						ua 9
Varberg	14 089	15 714						p 1
	33 979	35 615	+5 500	+8 500	+2 600	+13 300	+8 500	övs 14

Bilaga 1:7:10 Sammanläggning: Strömstad—Uddevalla Ny centralort: Uddevalla Län: O

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	
Strömstad	3 985	4 255						oa 11
	10 423	9 985	- 800	- 500	+ 300	-	- 300	ua 6
Tanumshede	434	611						agrp 4
	12 362	11 338	-3 700	- 3 200	- 4 300	-	- 3 200	
Fjällbacka (Tanumshede kbl)	568	556						p 1
Uddevalla	32 894	35 218						övs 30
	44 864	47 352	+7 700	+11 200	+12 600	-	+11 200	

Bilaga 1:7:11 Sammanläggning: Borås—Kinna—Ulricehamn Ny centralort: Borås Län: P

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (\pm)			Målsättning 1965—1980		
	tätort/ kommunblock		SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
	1960	1965						
Kinna	6 083 27 097	6 811 27 688	— 900	+ 3 000	— 600	—	+ 2 400	oa 1 övs 8 tg 2 ua 6 p 1
Horred (Kinna kbl)	504	729						
Svenljunga	2 570 10 031	2 443 9 779	—1 600	— 900	— 1 900	—	— 200	agrps 4
Ulricehamn	7 022 21 767	7 679 21 544	—1 500	\pm 0	— 2 900	—	\pm 0	oa 11 ua 5
Tranemo	1 982 10 876	2 490 11 295	— 200	+ 1 600	— 100	—	+ 1 600	agrps 4
Borås	66 263 98 228	69 913 103 528	+8 000	+15 000	+22 000	—	+15 000	övs 53

Bilaga 1:7:12 Sammanläggning: Lidköping—Skara Ny centralort: Lidköping Län: R

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965/1980 (\pm)			Målsättning 1965—1980		
	tätort/ kommunblock		SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kommun- al	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
	1960	1965						
Skara	8 172 16 140	9 041 16 222	—1 500	+1 600	+1 400	+1 400	+1 600	oa 1 övs 13 tg 2 ua 8 agrps 3
Nossebro	1 335 10 314	1 329 9 779	—2 000	—2 200	—4 200	— 700	—2 200	
Vara	2 387 18 499	2 652 17 922	—1 600	—2 400	—2 600	— 900	—2 400	agrps 7
Kvänum (Vara kbl)	875	1 029						p 1
Lidköping	16 868 32 811	18 649 33 429	+ 100	+5 700	+6 300	+6 200	+5 700	övs 12

Sammanläggning: Falköping—Tidaholm Ny centralort: Falköping

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (\pm)			Målsättning 1965—1980		
	tätort/ kommunblock		SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen	Polis- styrka
	1960	1965						
Tidaholm	6 727 13 011	6 996 12 767	— 400	— 700	\pm 0	+ 900	— 700	oa 10 ua 4
Habo	1 770 9 222	2 213 9 379	+ 300	+ 800	+1 900	+1 500	+ 800	agrps 2
Mullsjö (Habo kbl)	1 655	1 999						agrps 2
Falköping	13 977 32 481	15 586 33 131	+5 400	+2 900	+5 100	+5 400	+2 900	övs 12

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (\pm)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock		SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	Länsstyrelsen	
	1960	1965						
Sunne	3 187	3 308						oa 8
Munkfors	16 583	15 106	-4 100	-5 600	-6 100	-2 600	-4 700	ua 5
	4 841	4 821						agrp 4
Torsby	6 241	6 037	- 500	- 500	- 600	- 500	- 500	
	2 192	2 634						agrp 6
Hagfors	12 003	11 290	-2 000	-4 200	-3 800	-2 000	-3 400	
	7 607	8 128						övs 10
	15 327	15 368	-1 500	-1 100	-1 900	-1 100	-1 100	

Bilaga 1:7:14 Sammanläggning: Hallsberg—Lindesberg—Örebro Ny centralort: Örebro Län: T

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (\pm)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock		SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	Länsstyrelsen	
	1960	1965						
Hallsberg	6 376	6 987						oa 1
	11 275	11 754	+1 600	+1 400	+2 100	—	+1 900	övs 13
Askersund	2 578	2 560						tg 3
	12 832	11 741	-2 400	-1 100	- 900	—	- 200	ua 7
Kumla	9 944	10 263						agrp 7
	14 855	14 858	- 300	+2 400	+4 000	—	+2 400	agrp 10
Laxå	4 670	5 747						agrp 6
	8 539	9 144	+2 000	+ 700	+ 500	—	+ 700	agrp 3
Pålsboda	1 140	1 375						agrp 3
	9 545	8 926	-2 100	-1 200	- 300	—	-1 200	agrp 2
Odensbacken (Askersunds kbl)	2 132	1 760						
Lindesberg	5 756	6 722						oa 1
	25 637	25 257	-2 200	-2 500	- 800	—	-1 200	övs 12
								tg 2
								ua 7
Fellingsbro (Lindesbergs kbl)	1 423	1 668						agrp 2
Frövi (Lindesbergs kbl)	2 174	2 494						agrp 2
Storå (Lindesbergs kbl)	2 793	2 820						agrp 2
Hällefors	6 334	7 641						agrp 7
	12 159	12 268	+ 200	-1 600	-2 700	—	- 700	agrp 5
Kopparberg	4 585	4 319						agrp 5
	9 800	8 463	- 3 200	-1 400	-1 800	—	- 900	agrp 5
Nora	4 101	4 468						agrp 5
	9 864	9 467	-1 100	\pm 0	+ 300	—	\pm 0	agrp 5
Örebro	71 310	77 576						övs 66
	101 583	107 482	+13 000	+29 200	+22 000	—	+29 200	

Bilaga 1:7:15 Sammanläggning: Fagersta—Sala—Västerås Ny centralort: Västerås Län: U

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980			Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen		
Sala	8 822 35 077	9 919 34 091	— 4 900	— 4 100	— 7 500	—	— 2 300	oa 1 övs 11 sks 2 tg 2 ua 6 p 1	
Fjärdhundra (Sala kbl)	321	486							
Västerfärnebo (Sala kbl)	264	285						agrp 2	
Heby (Sala kbl)	2 151	2 315						agrp 3	
Östervåla (Sala kbl)	886	1 144						agrp 2	
Tärnsjö (Sala kbl)	1 246	1 256						agrp 2	
Fagersta	14 227 16 324	15 107 16 755	— 1 000	+ 2 300	+ 1 800	—	+ 2 300	oa 1 övs 12 tg 2 ua 9 agrp 4	
Norberg	5 605 8 066	5 505 7 273	— 1 900	— 1 800	— 2 000	—	— 1 100	agrp 3	
Skinnskatteberg	2 393 6 446	2 409 5 770	— 400	— 1 000	— 900	—	— 1 100	övs 68	
Västerås	76 196 90 742	87 543 103 345	+ 35 000	+ 36 000	+ 28 000	—	+ 36 000		

Bilaga 1:7:16 Sammanläggning: Mora—Malungs kbl och Borlänge—Vansbro kbl
Nya centralorter: Mora och Borlänge Län: W

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980			Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen		
Malung	5 500 13 158	5 784 12 644	— 1 900	— 2 300	— 3 800	± 0	— 1 800	hs 8	
Transtrand (Malungs kbl)	414	422						agrp 3	
Vansbro	2 657 10 348	2 673 9 806	— 1 800	— 2 400	— 2 300	— 200	— 1 800	agrp 3	
Nås (Vansbro kbl)	518	556						agrp 2	
Mora	6 367 17 246	6 930 17 150	— 1 000	+ 100	— 1 800	+ 350	+ 850	oa 12	
Borlänge	30 066 39 286	32 567 40 980	+ 5 200	+ 4 400	+ 1 300	+ 12 000	+ 9 600	övs 21	

Sammanläggning: Falun—Rättvik Ny centralort: Falun

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock	1960	1965	SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	
Rättvik	3 140	3 616						hs 12
	9 997	9 531	-1 700	-1 100	-2 300	-600	-800	
Leksand	3 894	3 873						agrp 5
	13 285	12 824	-1 900	-2 400	-4 300	+1 200	-1 900	
Falun	25 217	26 420						övs 22
	44 922	45 472	+ 300	+4 800	+11 700	+8 000	+7 000	

Bilaga 1:7:17 Sammanläggning: Hudiksvall—Ljusdal Ny centralort: Hudiksvall Län: X

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock	1960	1965	SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	
Ljusdal	5 374	5 896						oa 1
	26 824	24 583	-6 000	-3 700	-5 400	-1 400	-1 900	övs 10
								tg 2
Los (Ljusdals kbl)	652	621						ua 5
								agrp 2
Hudiksvall	11 961	12 667						övs 12
	35 988	35 415	-2 900	+1 400	+ 300	+1 400	+1 400	

Sammanläggning: Bollnäs—Söderhamn Ny centralort: Söderhamn

Tätort	Folkmängd SCB		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	tätort/ kommunblock	1960	1965	SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	
Bollnäs	10 664	11 603						oa 1
	34 632	33 526	-3 500	-200	-4 400	+5 500	+500	övs 10
								sk 2
								tg 2
Alfta (Bollnäs kbl)	1 323	1 622						ua 7
Arbrå (Bollnäs kbl)	1 934	2 133						agrp 2
Kilafors (Bollnäs kbl)	873	975						p 1
Edsbyn	3 299	3 691						agrp 3
	8 350	8 095	-1 000	-1 900	-2 000	± 0	-1 000	
Söderhamn	11 896	12 735						övs 14
	32 840	32 181	-2 100	+ 300	-1 100	+1 200	+ 600	

Bilaga 1:7:18 Sammanläggning: Härnösand—Kramfors Ny centralort: Härnösand Län: Y

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980			Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen		
Kramfors	6 957 33 752	7 053 31 424	-6 800	-5 300	-4 600	- 500	-3 900	oa 1 övs 11 sks 2 tg 2 ua 7 agrp 4	
Nyland (Kramfors kbl)	1 256	1 245						agrp 3	
Sundbron (Kramfors kbl)	483	465						övs 16	
Härnösand	18 273 28 516	18 349 27 541	-3 500	+2 100	+1 500	+1 000	+3 500		

Bilaga 1:7:19 Sammanläggning: Sveg—Östersund Ny centralort: Östersund Län: Z

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980			Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen		
Sveg	2 247 15 441	2 238 13 517	-5 200	-3 700	-6 400	-	- 1 500	hs 9	
Funäsdalen (Svegs kbl)	284	354						agrp 2	
Hede (Svegs kbl)	390	441						agrp 2	
Östersund	23 937 47 690	25 139 47 874	- 400	+3 100	+ 200	-	+19 000	övs 25	

Bilaga 1:7:20 Sammanläggning: Lycksele—Storuman—Vilhelmina Ny centralort: Lycksele Län: AC

Tätort	Folkmängd SCB tätort/ kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980			Polis- styrka
	1960	1965	SCB	Läns- styrel- sen	Inrikes- dep:t	Kom- munal	Läns- styrel- sen		
Storuman	2 112 10 424	2 240 9 682	-2 300	-4 400	-4 600	+ 600	-1 900	hs 7	
Sorsele	1 458 5 711	1 456 5 015	-1 800	-2 000	-3 300	-1 000	-1 200	agrp 4	
Tärnaby (Storumans kbl)	396	517						agrp 2	
Vilhelmina	3 016 11 337	3 106 9 654	-3 400	-3 800	-3 300	-1 200	-2 100	hs 9	
Dorotea (Åsele kbl)	1 244	1 333						agrp 2	
Åsele	1 866 12 679	2 053 11 040	-4 400	-4 600	-5 200	-1 800	-2 600	agrp 3	
Fredrika (Åsele kbl)	358	496						p 1	
Lycksele	6 446 16 613	6 776 15 240	-4 000	-3 400	-3 000	+8 000	- 200	övs 10	

Tätort	Folkmängd SCB tätort/kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	1960	1965	SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	Länsstyrelsen	
Arvidsjaur	2 908	3 189						hs 9
	10 303	9 381	—2 300	—4 100	—4 300	—	—1 300	
Arjeplog	1 355	1 614						agrp 3
	5 559	5 032	—1 500	—2 100	—2 300	—	—1 500	
Piteå	8 422	10 477						övs 15
	30 018	31 035	+4 000	—4 200	—1 400	—	+5 000	

Sammanläggning: Haparanda—Kalix Ny centralort: Haparanda

Tätort	Folkmängd SCB tätort/kommunblock		Prognos för kommunblock 1965—1980 (±)			Målsättning 1965—1980		Polisstyrka
	1960	1965	SCB	Länsstyrelsen	Inrikesdep:t	Kommunal	Länsstyrelsen	
Kalix	4 234	4 997						övs+uaks
	19 712	18 270	—3 900	—3 700	—3 600	—	+1 800	
Överkalix	559	688						agrp
	8 586	7 533	—2 600	—4 800	—3 500	—	—3 500	
Haparanda	3 358	3 948						övs
	9 826	9 602	— 700	—3 400	—3 500	—	— 100	

Bilaga 2:1 Landskansliären som nu regelmässigt handläggs under medverkan av länspolischefen men som enligt länsstyrelsealternativet inte skall överföras till regionpolischefen

Ärendegrupp	Nuvarande ordning ¹	Antal ärenden år 1967	Kommentar
I. Allmänna sektionen			
B. Vapenärenden			
1. <i>Införsel av vapen och ammunition</i>	Länspolischefen beslutar	848 ² (4 föranledde inte sakprövning)	Ärendegruppen bör utskiftas till lokal polismyndighet i enlighet med länsförvaltningsutredningens förslag (SOU 1967: 20 s. 206).
2. <i>Handel med skjutvapen</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	166 ² (12 föranledde inte sakprövning)	Ärendegruppen bör utskiftas till lokal polismyndighet i enlighet med länsförvaltningsutredningens förslag (SOU 1967: 20 s. 206)
4. <i>Övriga vapenärenden</i> <i>Besvär över polismyndighets beslut</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	538 ³	Ärendena är av sådan karaktär att det som regel inte behövs någon polisiär expertis utöver polismyndighetens. Regionpolischefen torde därför bara behöva höras om ärendet från polisiära synpunkter, främst säkerhetssynpunkter, erbjuder särskilda svårigheter.
L. Personalärenden ⁵			
2. <i>Den lokala polisorganisationens personal</i> <i>Tillsättning</i>	Länspolischefen föredrar eller beslutar	1 687 ⁴ (68 föranledde inte sakprövning)	Rikspolisstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 mars 1970 föreslagit att tjänster som förste poliskonstapel och poliskonstapel och vissa administrativa tjänster skall tillsättas av polischef. Dessa tjänster är i princip de enda som länsstyrelsen nu tillsätter. Tjänster i polischefskarriären med undantag av polissekreterartjänster tillsätts av

¹ Den ordning som i regel tillämpas. Betydande avvikelser kan förekomma.

² Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

³ Antal ärenden i 14 län.

⁴ Antal ärenden i 15 län.

⁵ Personalärenden handläggs numera på personalkontor.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
M. Polisärenden 1. Organisation	Länspolischefen föredrar eller beslutar	159 ¹ (78 föranledde inte sakprövning)	<p>Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Den regionala myndighetens yttrande inhämtas. Länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet i länet kräver att länsstyrelsen även i fortsättningen avger yttrande och i övrigt handlägger ärenden som angår tjänster som tillsätts av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Ärendena bör beredas av regionpolischefens personal och regionpolischefen bör vara föredragande. Antalet ärenden av detta slag är ringa. Föredragningskyldigheten blir därför inte betungande även om flera län ingår i regionen.</p> <p>Tjänster som polissekreterare och tjänster i kommissarie, inspektörs- och assistentgraderna tillsätts av rikspolisstyrelsen efter yttrande av den regionala myndigheten. Fasta normer finns för beräkning av sökandes förtjänst. Det får anses ändamålsenligt att det regionala fackorganet handlägger dessa ärenden. De kan inte anses ha sådan betydelse för länsstyrelsens ställning att det skulle kunna anses olämpligt att överföra dem till det regionala organet. Besvärsinstitutet bör utformas så att länsstyrelse skall pröva besvär över polischefens beslut i tillsättningsärenden.</p>
			<p>Ärendena avser främst frågor om verksamhetsområden, polisstyrkornas storlek, den fasta personalens fördelning på olika stationeringsorter och enheter samt arbetsfördelningen inom polisdistrikten. Beslutsfunktionerna är knutna till Kungl. Maj:t och rikspolisstyrelsen. Länsstyrelsen skall i nuvarande organisation ägna uppmärksamhet åt frågorna och hos rikspolisstyrelsen föreslå de ändringar som anses påkallade. Ärendena berör grundförutsättningarna för polisverksamhetens bedrivande. Regionpolischefen och hans personal kommer i den dagliga verksamheten ständigt i kontakt med frågor av detta slag och skall ägna dem uppmärksamhet och föreslå behövliga ändringar. Ärendena, som ofta har anknytning till samhällsplaneringsfrågor och till länets utveckling, är emellertid av intresse för länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet. Frågor angående indelning i polisdistrikt, vaktområden och vaktdistrikt, tjänstetabå för arbetsgrupp samt stationeringsorter inom polisdistrikt bör därför alltjämt ankomma på länsstyrelsen.</p>
			<p>Regionpolischefen skall vara föredragande i ärendena och svara för deras beredning. Finner han åtgärd påkallad skall han ta upp frågan i länsstyrelsen. Ärenden av detta slag får en mycket låg frekvens. Antalet organisationsärenden under år 1967</p>

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
			speglar alltså inte föredragningskyldighetens omfattning. Denna måste antas bli ringa även om flera län ingår i regionen. Andra ärenden som angår polisväsendets organisation än de som nu berörts skall överföras till regionpolischefen.
9. Övriga polisärenden <i>Polisnämnder</i> ¹	Länspolischefen företrar	86 ² (7 föränledde inte sakprövning)	Ärendegruppen avser inte det regionala samarbetet med polisnämnd utan utseende av ledamöter och ombud för utseende av ledamöter samt besvär över polisnämnds beslut. Fråga är om en kommunal representation. Besvärerna står kommunalbesvärerna nära. Det regionala polisorganets medverkan kan inte fylla någon funktion annat än i undantagsfall.
<i>Belöningar och ersättning för hjälp åt polismän</i>	Länspolischefen beslutar eller företrar	42 ³	Ärendena har stark anknytning till polisverksamheten och kan inte anses vara av någon större betydelse med hänsyn till länsstyrelsens ställning. Ärendenas karaktär är dock sådan att de lämpligen bör ligga kvar på länsstyrelsen. Regionpolischefen bör vara föredragande och svara för ärendenas beredning.
<i>Förslag till beräkning av utgifter för den lokala polisorganisationen</i>	Länspolischefen företrar		Ärendena har direkt betydelse för polisväsendets organisation och är därmed av väsentligt intresse för länsstyrelsen som högsta polismyndighet. Behovet av enhetlighet inom regionen tillgodoses genom att regionpolischefen svarar för beredning och föredragning.
N. Allmän ordning och säkerhet			
1. Rättsmedicinsk obduktion och tillstånd till begravning	Länspolischefen beslutar	13 ⁴	Domstol, länsstyrelse, allmän åklagare och polischef har befogenhet att besluta om rättsmedicinsk obduktion. Även regionpolischef bör ha denna befogenhet. Beslut av länsstyrelse torde i huvudsak bara komma i fråga vid tillämpning av kungörelsen (1963: 540) om begravningsplatser och gravar m. m. (begravningskungörelsen). Regionpolischefen bör då höras.
2. Gränskontroll			Föremål för översyn i annat sammanhang.
<i>Rekvision av militär</i>	Länspolischefen företrar då rekvisitionen avser annat ändamål än eldsläckning	6 ⁵ (1 föränledde inte sakprövning)	Enligt kungörelse (1969: 85) om militär räddningstjänst m. m. skall militär hjälp för att avvärja överhängande fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom lämnas på begäran av länsstyrelse, polischef eller kommunal brandchef. Regionpolischefen skall ha ansvaret för och ledningen av polisverksamheten inom sitt verksamhetsområde och ha befogenhet att begära polisförstärkning från annan region. Befogenheten för regional

¹ Ärendegruppen bortfaller om utredningens förslag om distriktpolisstyrelser genomförs.

² Antal ärenden i 15 län.

³ Antal ärenden i 14 län.

⁴ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

⁵ Antal ärenden i 19 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
			instans att rekvirera militär för polisiär verksamhet bör därför i princip överföras till regionpolischefen. Om landshövdingen vid extraordinära förhållanden begagnar sig av möjligheten att efter regionpolischefens föredragning överta ansvaret för eller ledningen av polisverksamheten, bör han emellertid även besluta om rekvisition av militär. Avser rekvisition annat ändamål än polisiär verksamhet, t. ex. eldsläckning, måste länsstyrelsen ha kvar sin nuvarande befogenhet.
<i>Utfärdande av tjänstekort och passertillstånd</i>	Länspolischefen beslutar		Enligt nuvarande regler förses all polispersonal med tjänstekort. Giltighetstiden är fem år. Ärendegruppen bör överföras till regionpolischefen i fråga om personal vid polisväsendet men i övrigt bli kvar i länsstyrelsen.
3. Katastrofberedskap			Frågor om katastrofberedskap utreds nu av en statlig utredning, räddningstjänstutredningen.
9. Övriga ärenden			
<i>Ordningsstadgor</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	14 ¹	Regionpolischefen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Viten för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt 7 § 1 mom. länsstyrelseinstruktionen</i>	Länspolischefen föredrar	1 ¹	Regionpolischefen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Kostnad för allmän ordningshållning enligt 17 § andra stycket allmänna ordningsstadgan</i>	Länspolischefen föredrar	3 ¹	Regionpolischefen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Ärenden enligt allmänna ordningsstadgan i övrigt</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	61 ¹ (11 föränledde inte sakprövning)	Ärendena, som i huvudsak är besvärärenden, torde i de flesta fall vara av sådan karaktär att det inte behövs någon polisiär expertis utöver polismyndighetens.
<i>Ärenden enligt lagen om allmänna sammankomster</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	1 ¹	Regionpolischefen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.
<i>Ärenden enligt lag om rätt för kommuner att uttaga avgift för vissa upplåtelse på allmän plats</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	10 ¹	Regionpolischefen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.
<i>Övrigt</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	189 ¹ (48 föränledde inte sakprövning)	Som exempel på ärenden av detta slag kan nämnas auktorisation av vaktbolag och stängsel kring övergivna gruvhål. I ett stort antal av dessa ärenden torde det inte finnas något behov av polisiär expertis utöver polismyndighetens.

¹ Antal ärenden i 14 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
III. Planeringssektionen			
E. Vägärenden			
3. Utfärdande av lokala trafikföreskrifter	Länspolischefen medverkar i någon form i ett flertal län		Regionpolischefen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.
5. Tävlingar på väg	Länspolischefen beslutar eller föredrar	605 ¹	Frågor om trafiksäkerhet och behov av övervakning genom polispersonal är betydelsefulla faktorer vid ärendenas avgörande. Lokal polismyndighets yttrande torde alltid inhämtas. Flertalet tävlingar är av lokal natur och av mindre omfattning. I dessa fall torde det som regel inte behövas någon ytterligare polisiär expertis. Är det däremot fråga om tävlingar över flera distrikt eller eljest av större omfattning, bör regionpolischefen höras.

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Bilaga 2:2 Landskansliärenden som i länsstyrelsealternativet föreslås överförda till regionpolischefen

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
I. Allmänna sektionen					
H. Jakt					
2. Förordnande av jakttillsyningsman	Länspolischefen beslutar	44 ¹	Förordnande meddelas av länsstyrelsen om mer än ett polisdistrikt berörs och i annat fall av polischefen. Tillsyningsmannens uppgifter är polisiära. Handläggningen består i en lämplighetsprövning av samma karaktär som vid polisrekrytering.	×	
J. Fiske					
2. Förordnande av fisketillsyningsman	Länspolischefen beslutar	481 ¹	Länsstyrelsen meddelar nu förordnande i samtliga fall. Länsförvaltningsutredningen föreslår att samma bestämmelser som nu gäller i fråga om jakttillsyningsman skall tillämpas (SOU 1967: 20 s. 207). Tillsyningsmannens uppgifter är polisiära. Handläggningen består i en lämplighetsprövning av samma karaktär som vid polisrekrytering.	×	
L. Personalärenden					
2. Den lokala polisorganisationens personal Tillsättning	Länspolischefen föredrar eller beslutar	1 687 ² (68 föranledde inte sakprövning)	Rikspolisstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 mars 1970 föreslagit att tjänster som förste poliskonstapel och poliskonstapel och vissa administrativa tjänster skall tillsättas av polischef. Dessa tjänster är i princip de enda som länsstyrelsen nu tillsätter. Tjänster i polischefskarriären med undantag av polissekreterartjänster tillsätts av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Den regionala myndighetens yttrande in-		×

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

² Antal ärenden i 15 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
			hämtas. Länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet i länet kräver att länsstyrelsen även i fortsättningen avger yttrande och i övrigt handlägger ärenden som angår tjänster som tillsätts av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Ärendena bör beredas av regionpolischefens personal och regionpolischefen bör vara föredragande. Antalet ärenden av detta slag är ringa. Föredragningsskyldigheten blir därför inte betungande även om flera län ingår i regionen.		
			Tjänster som polissekreterare och tjänster i kommissarie, inspektörs- och assistentgraderna tillsätts av rikspolisstyrelsen efter yttrande av den regionala myndigheten. Fasta normer finns för beräkning av sökandes förtjänst. Det får anses ändamålsenligt att det regionala fackorganet handlägger dessa ärenden. De kan inte anses ha sådan betydelse för länsstyrelsens ställning att det skulle kunna anses olämpligt att överföra dem till det regionala organet. Besvärsinstitutet bör utformas så att länsstyrelse skall pröva besvär över polischefs beslut i tillsättningsärende.		
<i>Tjänstgöringsbetyg för polischef, polisintendent och motsvarande personal</i>	Länspolischefen föredrar	75 ¹	Regionpolischefen har nära kontakt med denna personal. Ärendena kan inte sägas ha någon nämnvärd betydelse för länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet.	×	
<i>Fel eller försumelse i tjänsten</i>	Länspolischefen föredrar	82 ¹	Före förstatligandet hade lokal polischef disciplinär bestraffningsrätt.	×	
<i>Övriga personalärenden</i>	Länspolischefen beslutar som regel	2 262 ¹ (157 föranledde inte sakprövning)	Gruppen omfattar ärenden om ledigheter och förordnande av vikarie för personal i polischefskarriären, placering av viss personal på arbetsenhet, anstånd med omstationering o. d. Ärendena har inte någon betydelse för länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet.	×	
<i>M. Polisärenden</i> <i>1. Organisation</i>	Länspolischefen föredrar eller beslutar	159 ² (78 föranledde inte sakprövning)	Ärendena avser främst frågor om verksamhetsområden, polisstyrkor- nas storlek, den fasta personalens fördelning på olika stationerings- orter och enheter samt arbetsfördelningen inom polisdistrikten. Beslutsfunktionerna är knutna till Kungl. Maj:t och rikspolisstyrelsen. Länsstyrelsen skall i nuvaran-		×

¹ Antal ärenden i 15 län.

² Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs helt delvis
<i>Arbetsordningar för polisdistrikten</i>	Länspolischefen föredrar	42 ¹ (5 föränleddes inte sakprövning)	<p>de organisation ägna uppmärksamhet åt frågorna och hos rikspolisstyrelsen föreslå de ändringar som anses påkallade. Ärendena berör grundförutsättningarna för polisverksamhetens bedrivande.</p> <p>Regionpolischefen och hans personal kommer i den dagliga verksamheten ständigt i kontakt med frågor av detta slag och skall ägna dem uppmärksamhet och föreslå behövliga ändringar. Ärendena, som ofta har anknytning till samhällsplaneringsfrågor och till länets utveckling, är emellertid av intresse för länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet. Frågor angående indelning i polisdistrikt, vaktområden och vaktdistrikt, tjänstetablä för arbetsgrupp samt stationeringsorter inom polisdistrikt bör därför alltså ankomma på länsstyrelsen.</p> <p>Regionpolischefen skall vara föredragande i ärendena och svara för deras beredning. Finner han åtgärd påkallad skall han ta upp frågan i länsstyrelsen. Ärenden av detta slag får en mycket låg frekvens. Antalet organisationsärenden under år 1967 speglar alltså inte föredragningskyldighetens omfattning. Denna måste antas bli ringa även om flera län ingår i regionen.</p> <p>Andra ärenden som angår polisväsendets organisation än de som nu berörts skall överföras till regionpolischefen.</p> <p>Arbetsordning fastställs av den regionala myndigheten efter förslag av polischefen och innehåller bestämmelser om organisation, befälsförhållanden, arbetsfördelning, föredragningskyldighet, beslutsbehörighet, utfärdande av tjänsteföreskrifter m. m. Rikspolisstyrelsen fastställer normalarbetsordning från vilken väsentlig avvikelse inte får ske utan samråd med styrelsen. Då det gäller beslutsbehörighet i ärenden som inte angår ledning av polisverksamheten eller polisdistrikts administration och förvaltning har Kungl. Maj:t i den s. k. delegationskungörelsen (1964: 595) fastställt i vilken utsträckning beslut får eller skall fattas av annan än polischef. Med stöd av kungörelsen beslutar rikspolisstyrelsen närmare om handläggning i</p>	×

¹ Antal ärenden i 15 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
			polischef's ställe av dessa ärenden. Bestämmelser om delegation ingår i normalarbetsordningen. Bestämmelserna i arbetsordning reglerar främst verksamhetens bedrivande. Enhetlighet bör eftersträvas inom regionen. Det kan inte anses vara av väsentlig betydelse för länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet att ärendegruppen finns kvar i länsstyrelsen.		
2. Polisväsendets utrustning	Länspolischefen beslutar eller företrar	348 ¹ (151 föranledde inte sakprövning)	Utrustning tilldelas i regel efter särskilt utarbetade normer och upphandlas centralt. Regionalt förekommande utrustningsfrågor, som inte behandlas i petitan, har som regel direkt anknytning till den operativa verksamheten och torde i stor utsträckning handläggas på länspolischefens expedition. Regionpolischefen bör dock hålla länsstyrelsen underrättad när det gäller byggande av polishus.		×
Utbildning inom polisväsendet			Ärendegruppen saknar praktiskt intresse. Efter 1.7.1968 ges den utbildning som här avses till alla som erhållit ny tjänst.		×
3. Polisens verksamhet vid krig eller krigsfara			Har behandlats i betänkandet.		×
9. Övriga polisärenden Inspektion av arrestlokaler	Länspolischefen svarar för inspektionen	Arrestlokaler skall inspekteras en gång om året	Rikspolisstyrelsen har ålagt länsstyrelsen att svara för inspektionen. Den regionala inspektionsverksamheten skall fullgöras av länspolischefen. Man får förutsätta att rikspolisstyrelsen överför uppgiften till regionpolischefen.		×
Övrigt	Länspolischefen beslutar eller företrar	153 ² (51 föranledde inte sakprövning)	Ärendena är inte av väsentlig betydelse för länsstyrelsens ställning som högsta polismyndighet.		×
N. Allmän ordning och säkerhet					
2. Förordnande av passkontrollant	Länspolischefen beslutar	9 ³ (4 föranledde inte sakprövning)	Förordnandet avser en polisiär uppgift som åvilar lokal polismyndighet. Prövningen gäller behov av förordnande och personlig lämplighet. Förordnande bör därför meddelas av den lokala polismyndigheten om endast ett polisdistrikt avses. Gäller förordnande flera polisdistrikt bör det meddelas av regionpolischefen.		

¹ Antal ärenden om utrustning och utbildning i samtliga län utom Gotlands län. Ett stort antal ärenden torde avse utbildning.

² Antal ärenden i 14 län. Ett av de mindre länen redovisar 75 ärenden, varav 12 inte föranledde sakprövning.

³ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Överförs helt delvis
<i>Förordnande av ordningsvakt</i>	Länspolischefen beslutar		×
<i>Rekvisition av militär</i>	Länspolischefen föredrar då rekvisitionen avser annat ändamål än eldsläckning	6 ¹ (1 föranledd inte sakprövning)	×
<i>Utfärdande av tjänstekort och passertillstånd</i>	Länspolischefen beslutar		×

¹ Antal ärenden i 19 län.

Bilaga 2:3 Landskansliärenden som nu regelmässigt handläggs under medverkan av länspolischefen men som enligt polisstyrelsealternativet inte skall överföras till regionpolisstyrelsen

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
I. Allmänna sektionen			
B. Vapenärenden			
1. <i>Införsel av vapen och ammunition</i>	Länspolischefen beslutar	848 ¹ (4 föränledde inte sakprövning)	Ärendegruppen bör utskiftas till lokal polismyndighet i enlighet med länsförvaltningsutredningens förslag (SOU 1967: 20 s. 206).
2. <i>Handel med skjutvapen</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	166 ¹ (12 föränledde inte sakprövning)	Ärendegruppen bör utskiftas till lokal polismyndighet i enlighet med länsförvaltningsutredningens förslag (SOU 1967: 20 s. 206).
4. <i>Övriga vapenärenden</i> <i>Besvär över polismyndighets beslut</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	538 ²	Ärendena är av sådan karaktär att det som regel inte behövs någon polisiär expertis utöver polismyndighetens. Regionpolisstyrelsen torde därför bara behöva höras om ärendet från polisiära synpunkter, främst säkerhetssynpunkter, erbjuder särskilda svårigheter.
M. Polisärenden			
9. <i>Övriga polisärenden</i> <i>Polisnämnder</i> ⁴	Länspolischefen föredrar	86 ³ (7 föränledde inte sakprövning)	Ärendegruppen avser inte det regionala samarbetet med polisnämnd utan utseende av ledamöter och ombud för utseende av ledamöter samt besvär över polisnämnds beslut. Fråga är om en kommunal representation. Besvåren står kommunalbesvåren nära. Det regionala polisorganets medverkan kan inte fylla någon funktion annat än i undantagsfall.
N. Allmän ordning och säkerhet			
1. <i>Rättsmedicinsk obduktion och tillstånd till begravning</i>	Länspolischefen beslutar	13 ¹	Domstol, länsstyrelse, allmän åklagare polischef har befogenhet att besluta om rättsmedicinsk obduktion. Även regionpolisstyrelsen bör ha denna befogenhet. Beslut

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

² Antal ärenden i 14 län.

³ Antal ärenden i 15 län.

⁴ Ärendegruppen bortfaller om utredningens förslag angående polisdistriktsstyrelser genomförs.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
			av länsstyrelsen torde i huvudsak bara komma i fråga vid tillämpning av kungörelsen (1963: 540) om begravningsplatser och gravar m. m. (begravningskungörelsen). Regionpolisstyrelsen bör då höras.
2. Gränskontroll			Föremål för översyn i annat sammanhang.
<i>Rekvisition av militär</i>	Länspolischefen föredrar då rekvisitionen avser annat ändamål än eldsläckning	6 ¹ (1 föränlede inte sakprövning)	Enligt kungörelse (1969: 85) om militär räddningstjänst m. m. skall militär hjälp för att avvärja överhängande fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom lämnas på begäran av länsstyrelse, polischef eller kommunal brandchef. Polisstyrelsen skall ha det regionala ansvaret för polisens verksamhet att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Befogenheten för regional instans att rekvirera militär för polisiär verksamhet måste därför överföras till regionpolisstyrelsen. Avser rekvisition annat ändamål än polisiär verksamhet, t. ex. eldsläckning, måste länsstyrelsen ha kvar sin nuvarande befogenhet.
<i>Utfärdande av tjänstekort och passertillstånd</i>	Länspolischefen beslutar		Enligt nuvarande regler förses all polispersonal med tjänstekort. Giltighetstiden är fem år. Ärendegruppen bör överföras till regionpolisstyrelsen i fråga om personal vid polisväsendet men i övrigt bli kvar i länsstyrelsen.
3. Katastrofberedskap			Frågor om katastrofberedskap utreds nu av en statlig utredning, räddningstjänstutredning.
9. Övriga ärenden			
<i>Ordningsstadgor</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	14 ²	Regionpolisstyrelsen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Viten för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt 7 § 1 mom. länsstyrelseinstruktionen</i>	Länspolischefen föredrar	1 ²	Regionpolisstyrelsen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Kostnad för allmän ordningshållning enligt 17 § andra stycket allmänna ordningsstadgan</i>	Länspolischefen föredrar	3 ²	Regionpolisstyrelsen bör som regel höras i dessa ärenden.
<i>Ärenden enligt allmänna ordningsstadgan i övrigt</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	61 ² (11 föränlede inte sakprövning)	Ärendena, som i huvudsak är besvärärenden, torde i de flesta fall vara av sådan karaktär att det inte behövs någon polisiär expertis utöver polismyndighetens.
<i>Ärenden enligt lagen om allmänna sammankomster</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	1 ²	Regionpolisstyrelsen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.

¹ Antal ärenden i 19 län.

² Antal ärenden i 14 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Kommentar
<i>Ärenden enligt lag om rätt för kommuner att uttaga avgift för vissa upplåtelse på allmän plats</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	10 ¹	Regionpolisstyrelsen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.
<i>Övrigt</i>	Länspolischefen deltar i handläggningen	189 ¹ (48 föranledde inte sakprövning)	Som exempel på ärenden av detta slag kan nämnas auktorisation av vaktbolag och stängsel kring övergivna gruvhål. I ett stort antal av dessa ärenden torde det inte finnas något behov av polisiär expertis utöver polismyndighetens.
III. Planeringssektionen			
E. Vägärenden			
3. <i>Utfärdande av lokala trafikföreskrifter</i>	Länspolischefen medverkar i någon form i ett flertal län		Regionpolisstyrelsen bör höras i de fall då det behövs polisiär expertis utöver polismyndighetens.
5. <i>Tävlingar på väg</i>	Länspolischefen beslutar eller föredrar	605 ²	Frågor om trafiksäkerhet och behov av övervakning genom polispersonal är betydelsefulla faktorer vid ärendenas avgörande. Lokal polismyndighets yttrande torde alltid inhämtas. Flertalet tävlingar är av lokal natur och av mindre omfattning. I dessa fall torde det som regel inte behövas någon ytterligare polisiär expertis. Är det däremot fråga om tävlingar över flera distrikt eller eljest av större omfattning, bör regionpolisstyrelsen höras.

¹ Antal ärenden i 14 län.

² Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Bilaga 2:4 Landskansliärenden som i polisstyrelsealternativet föreslås överförda till regionpolisstyrelsen

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
I. Allmänna sektionen					
H. Jakt					
2. Förordnande av jakttillsyningsman	Länspolischefen beslutar	44 ¹	Förordnande meddelas av länsstyrelsen om mer än ett polisdistrikt berörs och i annat fall av polischefen. Tillsyningsmannens uppgifter är polisiära. Handläggningen består i en lämplighetsprövning av samma karaktär som vid polisrekrytering.	×	
J. Fiske					
2. Förordnande av fisketillsyningsman	Länspolischefen beslutar	481 ¹	Länsstyrelsen meddelar nu förordnande i samtliga fall. Länsförvaltningsutredningen föreslår att samma bestämmelser som nu gäller i fråga om jakttillsyningsman skall tillämpas (SOU 1967: 20 s. 207). Tillsyningsmannens uppgifter är polisiära. Handläggningen består i en lämplighetsprövning av samma karaktär som vid polisrekrytering.	×	
L. Personalärenden					
2. Den lokala polisorganisationens personal Tillsättning	Länspolischefen föredrar eller beslutar	1 687 ² (68 föranledde inte sakprövning).	Rikspolisstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 mars 1970 föreslagit att tjänster som förste poliskonstapel och poliskonstapel och vissa administrativa tjänster skall tillsättas av polischef. Dessa tjänster är i princip de enda som länsstyrelsen nu tillsätter. Tjänster i polischefskarriären utom polissekreterartjänster tillsätts av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Övriga tjänster tillsätts av rikspolisstyrelsen. Länsstyrelsen avger yttrande i dessa ärenden. Tillsättningsärenden bör	×	

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

² Antal ärenden i 15 län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
<i>Tjänstgöringsbetyg för polischef, polisintendent och motsvarande personal</i>	Länspolischefen föredrar	75 ¹	helt överförs till regionpolisstyrelsen.		×
<i>Fel och försummelse i tjänsten</i>	Länspolischefen föredrar	82 ¹	Före förstatligandet hade lokal polischef disciplinär bestraffningsrätt.		×
<i>Övriga personalärenden</i>	Länspolischefen beslutar som regel	2 262 ¹ (157 föranledde inte sakprövning)	Gruppen omfattar ärenden om ledigheter och förordnande av vikarie för personal i polischefskarriären, placering av viss personal på arbetsenhet, anstånd med omstationering o. d.		×
M. Polisärenden 1. Organisation	Länspolischefen föredrar eller beslutar	159 ² (78 föranledde inte sakprövning)	Ärendena avser främst frågor om verksamhetsområden, polisstyrkornas storlek, den fasta personalens fördelning på olika stationeringsorter och enheter samt arbetsfördelningen inom polisdistrikten. Frågorna berör grundförutsättningarna för polisverksamheten. Beslutsfunktionerna är knutna till Kungl. Maj:t och rikspolisstyrelsen. En viktig uppgift för regionpolisstyrelsen blir att ägna uppmärksamhet åt organisationen. Det bör också vara styrelsen som vid behov avger förslag till rikspolisstyrelsen om ändringar. Ärenden om polisväsendets organisation har ofta anknytning till samhällsplaneringsfrågor och till länsstyrelsens allmänna skyldigheter att främja länets utveckling och befolkningens bästa. I frågor av detta slag bör regionpolisstyrelsen samråda med vederbörande länsstyrelse.		×
<i>Arbetsordningar för polisdistrikten</i>	Länspolischefen föredrar	42 ¹ (5 föranledde inte sakprövning)	Arbetsordning fastställs av den regionala myndigheten efter förslag av polischefen och innehåller bestämmelser om organisation, befälsförhållanden, arbetsfördelning, föredragningskyldighet, beslutsbehörighet, utfärdande av tjänsteföreskrifter m. m. Rikspolisstyrelsen fastställer normalarbetsordning från vilken väsentlig avvikelser inte får ske utan samråd med styrelsen. Då det gäller beslutsbehörighet i ärenden som inte angår ledning av polisverksamheten eller polisdistrikts administration och förvaltning har Kungl.		×

¹ Antal ärenden i 15 län.

² Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs	
				helt	delvis
			Maj: i den s. k. delegationskungörelsen (1964: 595) fastställt i vilken utsträckning beslut får eller skall fattas av annan än polischef. Med stöd av kungörelsen beslutar rikspolisstyrelsen närmare om handläggning i polischefs ställe av dessa ärenden. Bestämmelser om delegation ingår i normalarbetsordningen. Bestämmelserna i arbetsordning reglerar främst verksamhetens bedrivande. Enhetlighet bör eftersträvas inom regionen.		
2. Polisväsendets utrustning	Länspolischefen beslutar eller föredrar	348 ¹ (151 föranledde inte sakprövning)	Utrustning tilldelas i regel efter särskilt utarbetade normer och upphandlas centralt. Regionalt förekommande utrustningsfrågor, som inte behandlas i petitan, har som regel direkt anknytning till den operativa verksamheten och torde i stor utsträckning handläggas på länspolischefens expedition.		×
<i>Utbildning inom polisväsendet</i>			Ärendegruppen saknar praktiskt intresse. Efter 1.7.1968 ges den utbildning som här avses till alla som erhållit ny tjänst.		×
3. Polisens verksamhet vid krig eller krigsfara			Behandlas närmare i betänkandet		×
9. Övriga polisärenden					
<i>Belöningar och ersättningar för hjälp åt polismän</i>	Länspolischefen beslutar eller föredrar	42 ²	Ärendena har ett starkt samband med polisverksamheten.		×
<i>Inspektion av arrestlokaler</i>	Länspolischefen svarar för inspektionen	Arrestlokaler skall inspekteras en gång om året	Rikspolisstyrelsen har ålagt länsstyrelsen att svara för inspektionen. Den regionala inspektionsverksamheten skall fullgöras av länspolischefen. Man får förutsätta att rikspolisstyrelsen överför uppgiften till regionpolisstyrelsen.		×
<i>Förslag till beräkning av utgifter för den lokala polisorganisationen</i>	Länspolischefen föredrar		Ärendegruppen har direkt betydelse för polisväsendets organisation och berör därmed också förutsättningarna för polisverksamheten. Det är av vikt att polischefernas förslag får en enhetlig behandling inom regionen. Liksom i fråga om vissa ärenden som angår polisväsendets organisation bör styrelsen samråda med länsstyrelserna. Bl.a. bör hos länsstyrelserna inhämtas uppgifter om den planering och de utvecklingsprognoser som gäller för olika orter.		
<i>Övrigt</i>	Länspolischefen beslutar eller	153 ³ (51 föranledde			×

¹ Antal ärenden om utrustning och utbildning i samtliga län utom Gotlands län. Ett stort antal ärenden torde avse utbildning.

² Antal ärenden i 14 län.

³ Antal ärenden i 14 län. Ett av de mindre länen redovisar 75 ärenden, varav 12 inte föranledde sakprövning.

Ärendegrupp	Nuvarande ordning	Antal ärenden år 1967	Motiv	Överförs helt delvis
	föredrar	inte sakprövning)		
N. Allmän ordning och säkerhet				
2. Förordnande av passkontrollant	Länspolischefen beslutar	9 ¹ (4 föranledde inte sakprövning)	Förordnandet avser en polisiär uppgift som åvilar lokal polismyndighet. Prövningen gäller behov av förordnande och personlig lämplighet. Förordnande bör därför meddelas av den lokala polismyndigheten om endast ett polisdistrikt avses. Gäller förordnande flera polisdistrikt bör det meddelas av regionpolisstyrelsen.	×
Förordnande av ordningsvakt	Länspolischefen beslutar		Förordnande meddelas av den lokala polismyndigheten om endast ett polisdistrikt berörs. Beslut av regional instans avser alltså förordnande för flera distrikt. Prövningen avser personlig lämplighet och utbildning.	×
Rekvisition av militär	Länspolischefen föredrar då rekvisitionen avser annat ändamål än eldsläckning	6 ² (1 föranledde inte sakprövning)	Enligt kungörelse (1969: 85) om militär räddningstjänst m. m. skall militär hjälp för att avvärja överhängande fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom lämnas på begäran av länsstyrelse, polischef eller kommunal brandchef. Regionpolisstyrelsen skall ha det regionala ansvaret för polisens verksamhet att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Befogenheten för regional instans att rekvirera militär för polisiär verksamhet måste därför överföras till regionpolisstyrelsen. Avser rekvisition annat ändamål än polisiär verksamhet, t. ex. eldsläckning, måste länsstyrelsen ha kvar sin nuvarande befogenhet.	×
Utfärdande av tjänstekort och passertillstånd	Länspolischefen beslutar		Enligt nuvarande regler förses all polispersonal med tjänstekort. Giltighetstiden är fem år. Ärendegruppen bör överföras till regionpolisstyrelsen i fråga om personal vid polisväsendet men i övrigt bli kvar i länsstyrelsen.	×

¹ Antal ärenden i samtliga län utom Gotlands län.

² Antal ärenden i 19 län.

Bilaga 2:5 Indelning i sex polisregioner

Polisregion	Landareal i km ²	Antal inv. 1.1.1969	Antal ord. polismän ¹	Antal polis- distrikt enl. utredningens förslag ²	Antal statione- ringsorter
1) AB	7 715,43	1 436 433	2 898 ³ + 49	13 (13)	31
C	5 252,49	195 502	225 + 27	2 (3)	11
D	6 244,86	244 661	283 + 33	3 (4)	12
E	10 057,60	372 457	457 + 46	3 (4)	21
I	3 140,10	54 031	56	1 (1)	4
U	6 493,07	253 139	290 + 25	2 (4)	19
	38 903,55	2 560 223	4 209 + 180	24 (29)	98
2) F	10 589,36	301 791	298 + 39	3 (4)	28
G	8 976,51	163 644	134 + 26	2 (3)	19
H	11 097,62	241 434	215 + 30	3 (4)	24
K	2 908,63	151 030	158 + 20	2 (3)	14
L	6 155,94	264 735	233 + 43	3 (4)	22
M	4 751,83	697 536	1 013 ⁴ + 53	7 (7)	27
	44 479,89	1 820 170	2 051 + 211	20 (25)	134
3) N	4 755,09	189 290	180 + 33	3 (4)	13
O	5 129,61	690 498	1 187 ⁵ + 37	4 (5)	19
P	11 570,86	395 154	368 + 44	5 (7)	26
R	7 807,42	254 703	217 + 28	4 (6)	22
	29 262,98	1 529 645	1 952 + 142	16 (22)	80
4) S	17 605,69	285 377	284 + 29	5 (6)	24
T	8 642,84	273 186	302 + 32	2 (4)	18
W	28 349,52	280 046	265 + 32	5 (7)	25
	54 598,05	838 609	851 + 93	12 (17)	67
5) X	18 191,25	294 053	297 + 37	4 (6)	20
Y	24 123,40	276 474	288 + 37	4 (5)	26
Z	47 508,01	127 883	109 + 16	1 (2)	13
	89 822,66	698 410	694 + 90	9 (13)	59
6) AC	55 427,78	234 710	200 + 25	3 (5)	25
BD	98 910,60	259 794	323 + 35	6 (8)	21
	154 338,38	494 504	523 + 60	9 (13)	46

¹ Den lägre siffran avser polismän i länstrafikgrupp.

² Siffran inom parentes anger antalet nuvarande polisdistrikt.

³ Stockholms polisdistrikt har 2 113 ordinarie polismän.

⁴ Malmö polisdistrikt har 568 ordinarie polismän.

⁵ Göteborgs polisdistrikt har 995 ordinarie polismän.

Bilaga 2:6 Indelning i åtta polisregioner

Polisregion	Landareal i km ²	Antal inv. 1.1.1959	Antal ord. polismän ¹	Antal polis- distrikt enl. utredningens förslag ²	Antal statione- ringsorter
1) AB	7 715,43	1 436 433	2 898 ³ + 49	13 (13)	31
C	5 252,49	195 502	225 + 27	2 (3)	11
I	3 140,10	54 031	56	1 (1)	4
U	6 493,07	257 139	290 + 25	2 (4)	19
	22 601,09	1 943 105	3 469 + 101	18 (21)	65
2) D	6 244,86	244 661	283 + 33	3 (4)	12
E	10 057,60	372 457	457 + 46	3 (4)	21
	16 302,46	617 118	740 + 79	6 (8)	33
3) F	10 589,36	301 791	298 + 39	3 (4)	28
G	8 976,51	163 644	134 + 26	2 (3)	19
H	11 097,62	241 434	215 + 30	3 (4)	24
K	2 908,63	151 030	158 + 20	2 (3)	14
	33 572,12	857 899	805 + 115	10 (14)	85
L	6 155,94	264 735	233 + 43	3 (4)	22
M	4 751,83	697 536	1 013 ⁴ + 53	7 (7)	27
	10 907,77	962 271	1 246 + 96	10 (11)	49
5) N	4 755,09	180 290	1 80 + 33	3 (4)	13
O	5 129,61	690 498	1 187 ⁵ + 37	4 (5)	19
P	11 570,86	395 154	368 + 44	5 (7)	26
R	7 807,42	254 703	217 + 28	4 (6)	22
	29 262,98	1 529 645	1 952 + 142	16 (22)	80
6) S	17 605,69	285 377	284 + 29	5 (6)	24
T	8 642,84	273 186	302 + 32	2 (4)	18
W	28 349,52	280 046	265 + 32	5 (7)	25
	54 598,05	838 609	851 + 93	12 (17)	67
7) X	18 191,25	294 053	297 + 37	4 (6)	20
Y	24 123,40	276 474	288 + 37	4 (5)	26
Z	47 508,01	127 883	109 + 16	1 (2)	13
	89 822,66	698 410	694 + 90	9 (13)	59
8) AC	55 427,78	234 710	200 + 25	3 (5)	25
BD	98 910,60	259 794	323 + 35	6 (8)	21
	154 338,38	494 504	523 + 60	9 (13)	46

¹ Den lägre siffran avser polismän i länstrafikgrupp.

² Siffran inom parentes anger antalet nuvarande polisdistrikt.

³ Stockholms polisdistrikt har 2 113 ordinarie polismän.

⁴ Malmö polisdistrikt har 568 ordinarie polismän.

⁵ Göteborgs polisdistrikt har 995 ordinarie polismän.

Bilaga 3:1 Nuvarande åklagardistriktsindelning

Siffrorna inom parentes anger åklagardistriktets storleksordning.

Åklagardistrikt	Landareal i km ² 1.1.1969	Antal inv. 1.1.1969
AB Danderyd	843,99 (77)	129 658 (8)
Handen	879,36 (76)	79 698 (35)
Huddinge	323,60 (87)	73 760 (36)
Nacka	533,93 (83)	53 739 (61)
Norrtälje	3 197,56 (29)	48 383 (70)
Sollentuna	960,43 (73)	125 947 (12)
Solna	242,28 (89)	95 327 (24)
Stockholm	185,98 (90)	756 697 (1)
Södertälje	548,30 (82)	73 224 (37)
C Enköping	1 230,94 (65)	39 013 (80)
Tierp	2 031,34 (45)	35 524 (85)
Uppsala	1 990,21 (48)	120 965 (14)
D Eskilstuna	1 876,66 (50)	110 927 (18)
Katrineholm	2 102,32 (44)	60 613 (50)
Nyköping	2 265,88 (43)	73 121 (38)
E Linköping	3 671,72 (27)	127 542 (11)
Motala	2 683,58 (34)	84 618 (29)
Norrköping	3 702,30 (26)	160 297 (6)
F Eksjö	4 844,72 (19)	117 164 (15)
Jönköping	1 484,16 (58)	104 753 (20)
Värnamo	4 260,48 (23)	79 874 (34)
G Växjö	8 503,40 (12)	163 644 (5)
H Kalmar	4 528,51 (21)	112 609 (17)
Oskarshamn	2 271,17 (42)	46 928 (72)
Västervik	4 771,05 (20)	81 897 (32)
I Visby	3 140,10 (31)	54 031 (60)
K Karlshamn	1 056,40 (70)	62 212 (47)
Karlskrona	1 852,23 (52)	88 818 (27)
L Hässleholm	2 005,65 (47)	67 733 (45)
Kristianstad	1 831,74 (53)	89 039 (26)
Simrishamn	900,44 (75)	37 715 (81)
Ängelholm	1 377,46 (61)	70 348 (41)
M Eslöv	1 132,37 (68)	46 007 (75)
Hälsingborg	601,12 (80)	129 562 (9)
Landskrona	526,52 (84)	48 907 (68)

Åklagardistrikt	Landareal i km ² 1.1.1969	Antal inv. 1.1.1969
Lund	665,84 (79)	87 410 (28)
Malmö	600,64 (81)	305 121 (3)
Trelleborg	338,12 (86)	35 807 (84)
Ystad	927,87 (74)	44 722 (76)
N Halmstad	2 303,29 (40)	92 624 (25)
Varberg	2 451,80 (38)	96 666 (23)
O Göteborg	505,81 (85)	487 104 (2)
Kungälv	1 183,23 (66)	52 154 (63)
Mölnadal	249,66 (88)	46 557 (73)
Uddevalla	3 190,91 (30)	104 683 (21)
P Alingsås	1 501,01 (57)	60 043 (51)
Borås	5 219,43 (17)	182 978 (4)
Trollhättan	1 016,80 (71)	71 782 (39)
Vänersborg	3 824,62 (24)	80 351 (33)
R Falköping	2 024,50 (46)	54 052 (59)
Lidköping	1 358,05 (63)	51 879 (64)
Mariestad	1 423,72 (60)	40 564 (78)
Skara	1 376,86 (62)	40 004 (79)
Skövde	1 624,29 (55)	68 204 (42)
S Arvika	5 092,08 (18)	68 132 (43)
Karlstad	2 296,22 (41)	108 936 (18)
Kristinehamn	2 731,75 (33)	50 521 (65)
Sunne	7 485,64 (14)	57 788 (53)
T Hallsberg	2 423,63 (39)	56 646 (56)
Karlskoga	795,00 (78)	50 151 (67)
Lindesberg	3 583,00 (28)	53 299 (62)
Örebro	1 861,97 (51)	113 090 (16)
U Fagersta	1 353,70 (64)	29 373 (89)
Köping	997,95 (72)	50 315 (66)
Sala	2 669,29 (35)	37 021 (82)
Västerås	1 472,13 (59)	140 430 (7)
W Avesta	1 144,60 (67)	46 264 (74)
Borlänge	1 942,50 (49)	60 852 (48)
Falun	4 346,29 (22)	67 919 (44)
Ludvika	2 484,91 (37)	47 167 (71)
Mora	18 131,22 (6)	57 844 (52)
X Bollnäs	3 709,49 (25)	41 560 (77)
Gävle	1 603,27 (56)	83 620 (30)
Hudiksvall	9 169,70 (11)	70 844 (40)
Sandviken	2 646,62 (36)	65 835 (46)
Söderhamn	1 062,17 (69)	32 194 (87)
Y Härnösand	2 764,80 (32)	57 041 (55)
Sollefteå	7 851,17 (13)	35 439 (86)
Sundsväl	7 085,83 (15)	123 270 (13)
Örnsköldsvik	6 421,60 (16)	60 724 (49)
Z Östersund	47 508,01 (1)	127 883 (10)
AC Lycksele	35 852,21 (2)	48 422 (69)
Skellefteå	10 228,58 (9)	83 376 (31)
Umeå	9 346,99 (10)	102 912 (22)
BD Boden	22 461,84 (4)	36 425 (83)
Gällivare	15 995,82 (7)	26 157 (90)
Haparanda	15 763,58 (8)	54 150 (58)
Kiruna	9 447,00 (5)	30 630 (88)
Luleå	1 785,79 (54)	57 239 (54)
Piteå	23 456,57 (3)	55 193 (57)

Bilaga 3:2 Åklagardistriktens fördelning på olika län m. m.

Län	Antal åklagardistrikt	Antal distrikts- åklagare		Åklagardistriktens fördelade efter antal distriktsåklagare												
		Totalt	därav utstäm- tionerade	2	3	4	5	6	7	8	18	28	72			
Stockholm	9	103	3		4	2	1	1								1
Uppsala	3	10		2				1								
Södermanland	3	13	1		1	1		1								
Östergötland	3	18	1			1		1		1			1			
Jönköping	3	13	1		1		2									
Kronoberg	1	6	2					1								
Kalmar	3	10	1	1	1		1									
Gotland	1	3			1											
Blekinge	2	8	1		1		1									
Kristianstad	4	13		1	1	2										
Malmöhus	7	36		3	2			1					1			
Halland	2	8	2			2										
Göteborg och Bohus	4	37	1	2			1								1	
Älvsborg	4	15	3	1	2				1							
Skaraborg	5	12	1	4		1										
Värmland	4	14	2		3		1									
Örebro	4	13		2	1			1								
Västmanland	4	12		3				1								
Kopparberg	5	13	2	2	3											
Gävleborg	5	15	1	2	2		1									
Västernorrland	4	15	1	1	2				1							
Jämtland	1	6	1					1								
Västerbotten	3	12	1		1	1	1									
Norrbottnen	6	16	2	2	4											
Summa	90	421	27	26	30	10	9	9	2	1	1	1	1	1		

Bilaga 4:1 Stockholms polisregion

Kansliort: Stockholm. Folkmängd: 1943 105

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Stockholm	Danderyd	Danderyd cvo	Danderyd	Danderyd
	Lidingö	Lidingö cvo	Lidingö	
	Täby	Täby cvo Vallentuna Vaxholm Åkersberga	Roslags/Näsby Vallentuna Vaxholm Åkersberga	
	Handen	Handen cvo Nynäshamn	Handen Bollmora Nynäshamn	Handen
	Huddinge	Huddinge cvo Tumba	Huddinge Tumba	Huddinge
	Jakobsberg	Jakobsberg cvo	Jakobsberg	Sollentuna
	Sollentuna	Sollentuna cvo	Sollentuna	
	Märsta	Märsta cvo ¹ Upplands-Väsby	Märsta Upplands-Väsby	
	Nacka	Nacka cvo Gustavsberg	Nacka Gustavsberg	Nacka
	Norrtälje	Norrtälje cvo Hallstavik ² Rimbo ³ Östhammar	Norrtälje Östhammar ⁴	Norrtälje
	Solna	Solna cvo Tappström	Solna/Sundbyberg Träkvista/Tappström	Solna
	Stockholm	Stockholm cvo	Stockholm	Stockholm
	Södertälje	Södertälje cvo	Södertälje ⁵	Södertälje

¹ omfattar även del av Uppsala kommunblock (Almunge och Knivsta kommuner).

² omfattar även del av Uppsala kommunblock (Bladåker och Faringe församlingar).

³ omfattar även del av Uppsala kommunblock (Knutby församling).

⁴ del av Östhammars kommunblock (Alunda, Ekeby och Skäfthammars församlingar) ingår i Uppsala polisdistrikt.

⁵ delar av Södertälje kommunblock ingår i Eskilstuna (Taxinge församling) och Nyköpings polisdistrikt (Daga, Gnesta, Hölö, Trosa och Vagnhärads kommuner samt Torsåkers församling).

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Uppsala	Enköping	Enköping cvo Kungsängen	Enköping ¹ Kungsängen	Enköping
	Uppsala	Uppsala cvo Alunda ² Tierp	Uppsala Tierp (del av)	Uppsala ²
		Skärplinge Skutskär Österbybruk	Tierp (del av) Skutskär Örbyhus/ Österbybruk Tierp (del av)	
Gotland	Visby	Visby cvo Hemse Klintehamn Slite	Visby	Visby
Västmanland	Köping	Köping cvo Arboga Kungsör	Köping Arboga ⁴ Kungsör	Köping
	Västerås	Västerås cvo Hallstahammar Surahammar Fagersta Norberg Skinnskatteberg Sala ⁵ Heby Östervåla	Västerås Hallstahammar Surahammar Fagersta Norberg Skinnskatteberg Sala Heby	Västerås

¹ del av Enköpings kommunblock (Fjärdhundra kommun) ingår i Västerås polisdistrikt.

² del av Uppsala kommunblock ingår i Märsta (Almunge och Knivsta kommuner) och Norrtälje polisdistrikt (Bladåkers, Faringe och Knutby församlingar).

³ omfattar även del av Östhammars kommunblock (Alunda, Ekeby och Skäfthammars församlingar).

⁴ del av Arboga kommunblock (Götlunda församling) ingår i Örebro polisdistrikt.

⁵ omfattar även del av Enköpings kommunblock (Fjärdhundra kommun).

Bilaga 4:2 Norrköpings polisregion

Kansliort: Norrköping Folkmängd: 617 118

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Södermanland	Eskilstuna	Eskilstuna cvo Torshälla Strängnäs Mariefred ¹	Eskilstuna Strängnäs	Eskilstuna
	Katrineholm	Katrineholm cvo Flen Vingåker	Katrineholm Flen Vingåker	Katrineholm
	Nyköping	Nyköping cvo Gnesta Oxelösund Trosa	Nyköping Södertälje (del av) ⁴ Oxelösund Södertälje (del av) ⁴	Nyköping
Östergötland	Linköping	Linköping cvo Kisa Åtvidaberg	Linköping Kisa Österbymo Åtvidaberg ²	Linköping
	Motala	Motala cvo Vadstena Mjölby Skänninge Boxholm Ödeshög	Motala Mjölby Boxholm Ödeshög	
	Norrköping	Norrköping cvo Skärblacka Åby Finspång Söderköping Valdemarsvik	Norrköping Finspång Söderköping Valdemarsvik ³	Norrköping

¹ omfattar även del av Södertälje kommunblock (Taxinge församling).

² del av Åtvidabergs kommunblock (Gårdserums och Hannäs församlingar) ingår i Västerviks polisdistrikt.

³ del av Valdemarsviks kommunblock (Tryserums och Östra Eds församlingar) ingår i Västerviks polisdistrikt.

⁴ del av Södertälje kommunblock (Taxinge församling) ingår i Eskilstuna polisdistrikt.

Bilaga 4:3 Kalmar polisregion

Kansliort: Kalmar Folkmängd: 857 899

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Jönköping	Eksjö	Eksjö cvo Mariannelund Aneby Nässjö Bodafors Tranås Vetlanda Sävsjö	Eksjö Aneby Nässjö Tranås Vetlanda Sävsjö	Eksjö
	Jönköping	Jönköping cvo Gränna Huskvarna Norrahammar	Jönköping	Jönköping
	Värnamo	Värnamo cvo ¹ Smålands-Rydaholm Gislaved Smålandsstenar Gnosjö Hyltebruk Skillingaryd	Värnamo Gislaved Gnosjö Hyltebruk ² Vaggeryd/ Skillingaryd	Värnamo
Kronoberg	Ljungby	Ljungby cvo Markaryd Strömsnäsbruk Älmhult	Ljungby ³ Markaryd/ Strömsnäsbruk Älmhult ⁴	Växjö
	Växjö	Växjö cvo Alvesta Lessebo ⁵ Åseda Tingsryd Ryd ⁶	Växjö Alvesta Lessebo Åseda/Lenhovda Tingsryd	

¹ omfattar även del av Ljungby kommunblock (Bolmsö och Tannåkers församlingar).

² del av Hyltebruks kommunblock (Torups kommun) ingår i Halmstads polisdistrikt.

³ del av Ljungby kommunblock (Bolmsö och Tannåkers församlingar) ingår i Värnamo polisdistrikt.

⁴ del av Älmhults kommunblock (Härlunda församling) ingår i Växjö polisdistrikt.

⁵ omfattar även del av Emmaboda kommunblock (Långsjö församling).

⁶ omfattar även del av Älmhults kommunblock (Härlunda församling).

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Kalmar	Kalmar	Kalmar cvo Borgholm Emmaboda Färjestaden Nybro Torsås	Kalmar Borgholm Emmaboda ¹ Mörbylånga Nybro Torsås	Kalmar
	Oskarshamn	Oskarshamn cvo Högsby Mönsterås Hultsfred	Oskarshamn Högsby Mönsterås Hultsfred/Virserum	Oskarshamn
	Västervik	Västervik cvo Gamleby Överum ² Vimmerby	Västervik Vimmerby	Västervik
Blekinge	Karlshamn	Karlshamn cvo Olofström Sölvesborg	Karlshamn Olofström Sölvesborg	Karlshamn
	Karlskrona	Karlskrona cvo Jämsjöslätt Rödeberg Ronneby Bräkne-Hoby	Karlskrona Ronneby	Karlskrona

¹ del av Emmaboda kommunblock (Långasjö församling) ingår i Växjö polisdistrikt.

² omfattar även del av Valdemarsviks kommunblock (Tryserums och Östra Eds församlingar) och av Åtvidabergs kommunblock (Gärdserums och Hannäs församlingar).

Bilaga 4:4 Malmö polisregion

Kansliort: Malmö. Folkmängd: 962 271

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Kristianstad	Hässleholm	Hässleholm cvo Bjärnum Osby Perstorp	Hässleholm Osby Perstorp	Hässleholm
	Kristianstad	Kristianstad cvo Tollarp Åhus Broby Bromölla	Kristianstad Broby Bromölla	Kristianstad
	Ängelholm	Ängelholm cvo Båstad Klippan Ljungbyhed Åstorp Örkelljunga	Ängelholm Båstad ¹ Klippan Åstorp Örkelljunga	Ängelholm
Malmöhus	Eslöv	Eslöv cvo Höör Hörby	Eslöv Höör (del av) Höör (del av) Hörby	Eslöv
	Hälsingborg	Hälsingborg cvo Bjuv Höganäs	Hälsingborg Bjuv Höganäs	Hälsingborg
	Landskrona	Landskrona Svalöv	Kandskrona Svalöv (del av) Svalöv (del av)	Landskrona
	Lund	Lund cvo Dalby Kävlinge	Lund Kävlinge	Lund
	Malmö	Malmö cvo Svedala Lomma Vellinge	Malmö Lomma Vellinge	Malmö

¹ del av Båstads kommunblock (Östra Karups församling) ingår i Halmstads polisdistrikt.

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
	Trelleborg	Trelleborg cvo Anderslöv	Trelleborg	Trelleborg
	Ystad	Ystad cvo Sjöbo Skurup Simrishamn ¹ Tomelilla ¹	Ystad (del av) Sjöbo Skurup Simrishamn Tomelilla (del av) Tomelilla (del av)	Ystad

¹ utredningen har alternativt föreslagit sammanläggning med Kristianstads polisdistrikt.

Bilaga 4:5 Göteborgs polisregion

Kansliort: Göteborg. Folkmängd: 1 529 645

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Halland	Halmstad	Halmstad cvo Oskarström ¹ Laholm ²	Halmstad Laholm	Halmstad
	Varberg	Varberg cvo Falkenberg	Varberg ³ Falkenberg ⁴	Varberg
	Kungsbacka	Kungsbacka cvo ⁵	Kungsbacka	
Göteborgs och Bohus	Göteborg	Göteborg cvo	Göteborg Partille Öckerö	Göteborg
	Kungälv	Kungälv cvo Marstrand Ellös Skärhamn Stenungsund	Kungälv Orust Tjörn Stenungsund	Kungälv
	Mölnadal	Mölnadal cvo	Mölnadal ⁶ Mölnlycke ⁷	Mölnadal
	Uddevalla	Uddevalla cvo Ljungskile ⁸ Kungshamn Lysekil Munkedal Strömstad Tanumshede	Uddevalla Gravarne Lysekil Munkedal Strömstad Tanumshede	Uddevalla
Älvsborg	Alingsås	Alingsås cvo Herrljunga	Alingsås Herrljunga	Alingsås

¹ omfattar även del av Hyltebruks kommunblock (Torups kommun).

² omfattar även del av Båstads kommunblock (Östra Karups församling).

³ del av Varbergs kommunblock (Kungsäters kommun) ingår i Borås polisdistrikt.

⁴ del av Falkenbergs kommunblock (Älvsreds församling) ingår i Borås polisdistrikt.

⁵ omfattar även del av Mölndals kommunblock (Lindome kommun).

⁶ del av Mölndals kommunblock (Lindome kommun) ingår i Kungsbacka polisdistrikt.

⁷ del av Mölnlycke kommunblock (Björketorps kommun) ingår i Borås polisdistrikt.

⁸ omfattar även del av Lilla Edets kommunblock (Inlands Torpes kommun).

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
	Borås	Lerum Vårgårda Borås cvo Bollebygd ¹ Kinna ² Svenljunga ³ Ulricehamn ⁴ Tranemo	Lerum Vårgårda Borås Kinna Svenljunga Ulricehamn Tranemo	Borås
	Trollhättan	Trollhättan cvo ⁵ Lilla Edet Surte	Trollhättan Lilla Edet ⁶ Surte	Trollhättan
	Vänersborg	Vänersborg cvo Färgelanda Mellerud	Vänersborg Färgelanda Mellerud	Vänersborg
	Åmål	Åmål cvo Bengtstors Ed	Åmål Bengtstors	
Skaraborg	Falköping	Falköping cvo Tidaholm Habo	Falköping ⁷ Tidaholm Habo	Skövde
	Skövde	Skövde cvo Hjo Karlsborg Tibro	Skövde Hjo Karlsborg Tibro	
	Lidköping	Lidköping cvo Grästorp Götene Skara Nossebro Vara	Lidköping Grästorp Götene Skara Nossebro ⁸ Vara	Lidköping
	Mariestad	Mariestad cvo Hova Töreboda	Mariestad Gullspång Töreboda (del av) Töreboda ¹ (del av)	Mariestad

¹ omfattar även del av Mönlycke kommunblock (Björketorps kommun).

² omfattar även del av Varbergs kommunblock (Kungsåters kommun).

³ omfattar även del av Falkenbergs kommunblock (Älvsereds församling).

⁴ omfattar även del av Falköpings kommunblock (Fivlereds, Norra Åsarps, Smula och Solberga församlingar).

⁵ omfattar även del av Nossebro kommunblock (Erska, Lagmansereds, Magra och Stora Mellby församlingar).

⁶ del av Lilla Edets kommunblock (Inlands Torpes kommun) ingår i Uddevalla polisdistrikt.

⁷ del av Falköpings kommunblock (Fivlereds, Norra Åsarps, Smula och Solberga församlingar) ingår i Borås polisdistrikt.

⁸ del av Nossebro kommunblock (Erska, Lagmansereds, Magra och Stora Mellby församlingar) ingår i Trollhättans polisdistrikt.

Bilaga 4:6 Örebro polisregion

Kansliort: Örebro. Folkmängd: 838 609

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt	
Värmland	Arvika	Arvika Charlottenberg	Arvika Åmotfors	Arvika	
	Säffle	Säffle cvo Årjäng	Säffle Årjäng		
	Hagfors	Hagfors cvo	Hagfors Kyrkheden Sysslebäck Sonne Munkfors Torsby	Hagfors Kyrkheden Sysslebäck Sonne Munkfors Torsby	Hagfors
		Karlstad	Karlstad cvo Forshaga Grums Kil Skoghall	Karlstad Forshaga Grums Kil Skoghall	Karlstad
	Kristinehamn	Kristinehamn cvo Filipstad Storfors	Kristinehamn Filipstad Storfors	Kristinehamn	
Örebro	Karlskoga	Karlskoga cvo Degerfors	Karlskoga Degerfors	Karlskoga	
	Örebro	Örebro cvo ¹ Fjugesta Hallsberg Askersund Kumla Laxå Pålsboda Lindesberg Hällefors Kopparberg Nora	Örebro (del av) Hallsberg (del av) Askersund Kumla (del av) Laxå Örebro (del av) Hallsberg (del av) Kumla (del av) Lindesberg Hällefors Kopparberg Nora	Örebro	

¹ omfattar även del av Arboga kommunblock (Götlunda församling).

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Kopparberg	Avesta	Avesta cvo Hedemora Långshyttan	Avesta Hedemora	Avesta
	Borlänge	Borlänge cvo Gagnef Säter Vansbro	Borlänge Mockfjärd Säter Vansbro	Borlänge
	Falun	Falun cvo Svärdsjö Rättvik Leksand	Falun Rättvik Leksand	Falun
	Ludvika	Ludvika cvo Fredriksberg Smedjebacken	Ludvika Smedjebacken	Ludvika
	Mora	Mora cvo Orsa Särna Älvdalen Malung Transtrand	Mora Orsa Älvdalen Malung	Mora

Bilaga 4:7 Sundsvalls polisregion

Kansliort: Sundsvall. Folkmängd: 698 410.

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Gävleborg	Gävle Hudiksvall	Gävle cvo Hudiksvall cvo Delsbo Bergsjö Ljusdal Los	Gävle Hudiksvall	Gävle Hudiksvall
			Bergsjö Ljusdal	
	Sandviken	Sandviken cvo Hofors Ockelbo	Sandviken Hofors Ockelbo	Sandviken
	Söderhamn	Söderhamn cvo Bollnäs Edsbyn	Söderhamn Bollnäs Edsbyn	Söderhamn
Västernorrland	Härnösand	Härnösand cvo Kramfors Nyland Sundbron	Härnösand Kramfors	Härnösand
	Sollefteå	Sollefteå cvo Backe Hoting Junsele Ramsle	Sollefteå (del av) Strömsund ¹	Sollefteå
	Sundsvall	Sundsvall cvo Njurunda Ånge Fränsta Timrå	Sollefteå (del av)	Sundsvall
			Sundsvall (del av) Ånge	
	Örnsköldsvik	Örnsköldsvik cvo Bredbyn Trehörningsjö	Örnsköldsvik Sundsvall (del av)	Örnsköldsvik
Jämtland	Östersund	Östersund cvo Bräcke Hammarstrand Järpen Krokom Strömsund Svenstavik Sveg Hede Funäsdalen	Östersund Järpen (del av) Bräcke Hammarstrand Järpen Krokom Strömsund ² Svenstavik Sveg	Östersund

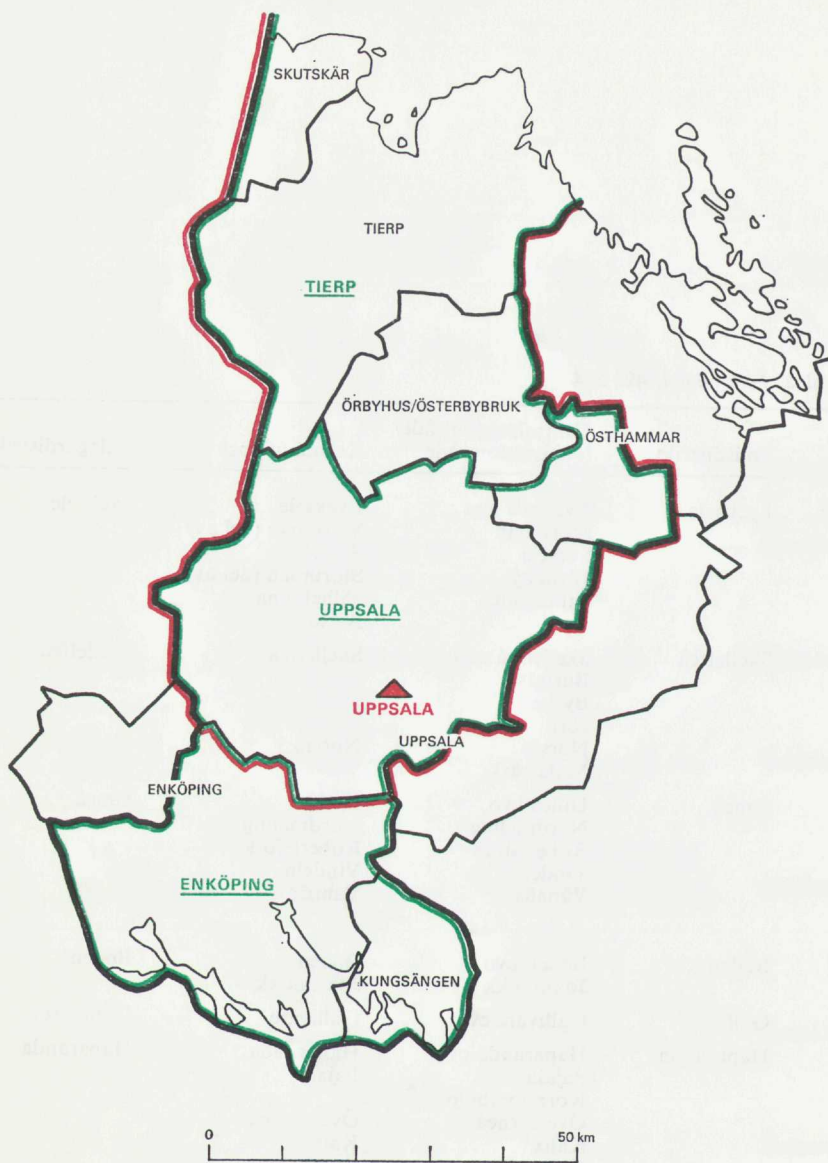
¹ del av Strömsunds kommunblock (Frostvikens, Hammerdals och Ströms kommuner) ingår i Östersunds polisdistrikt.

² del av Strömsunds kommunblock (Fjällsjö kommun) ingår i Sollefteå polisdistrikt.

Bilaga 4:8 Luleå polisregion

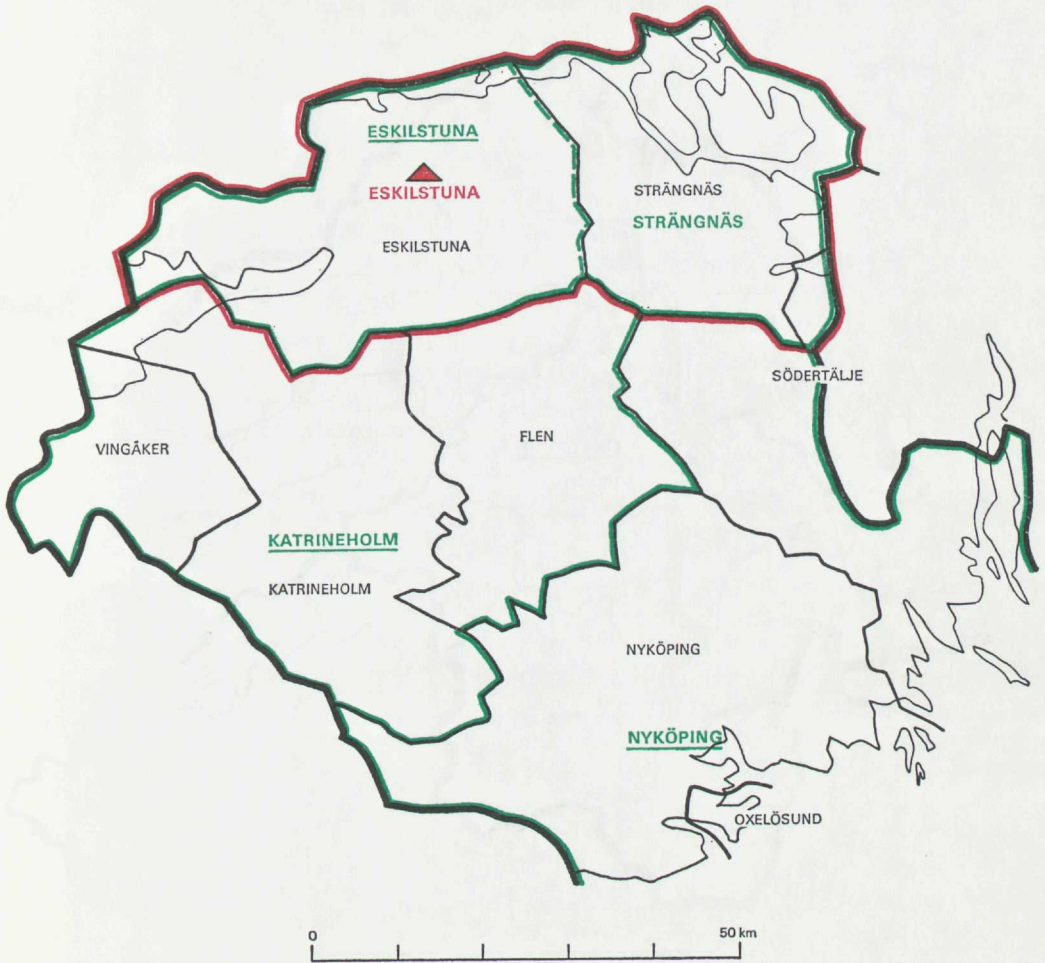
Kansliort: Luleå. Folkmängd: 494 504

Län	Polisdistrikt	Centralvaktområde/ lokalvaktområde	Kommunblock	Åklagardistrikt
Västerbotten	Lycksele	Lycksele cvo Storuman Sorsele Tärnaby Vilhelmina	Lycksele Storuman (del av) Sorsele Storuman (del av) Vilhelmina Åsele	Lycksele
	Skellefteå	Skellefteå cvo Burträsk Byske Jörn Norsjö Malträsk	Skellefteå Norsjö	Skellefteå
	Umeå	Umeå cvo Nordmaling Robertsfors Vindeln Vännäs	Umeå Nordmaling Robertsfors Vindeln Vännäs	Umeå
Norrbotten	Boden	Boden cvo Jokkmokk	Boden Jokkmokk	Boden
	Gällivare	Gällivare cvo	Gällivare	Gällivare
	Haparanda	Haparanda cvo Pajala Korpilombolo Övertorneå Kalix Överkalix	Haparanda Pajala Övertorneå Kalix Överkalix	Haparanda
	Kiruna	Kiruna cvo Karesuando	Kiruna	Kiruna
	Luleå	Luleå cvo Råneå	Luleå	Luleå
	Piteå	Piteå cvo Älvsbyn Arvidsjaur Arjeplog	Piteå Älvsbyn Arvidsjaur Arjeplog	Piteå

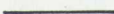

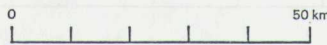
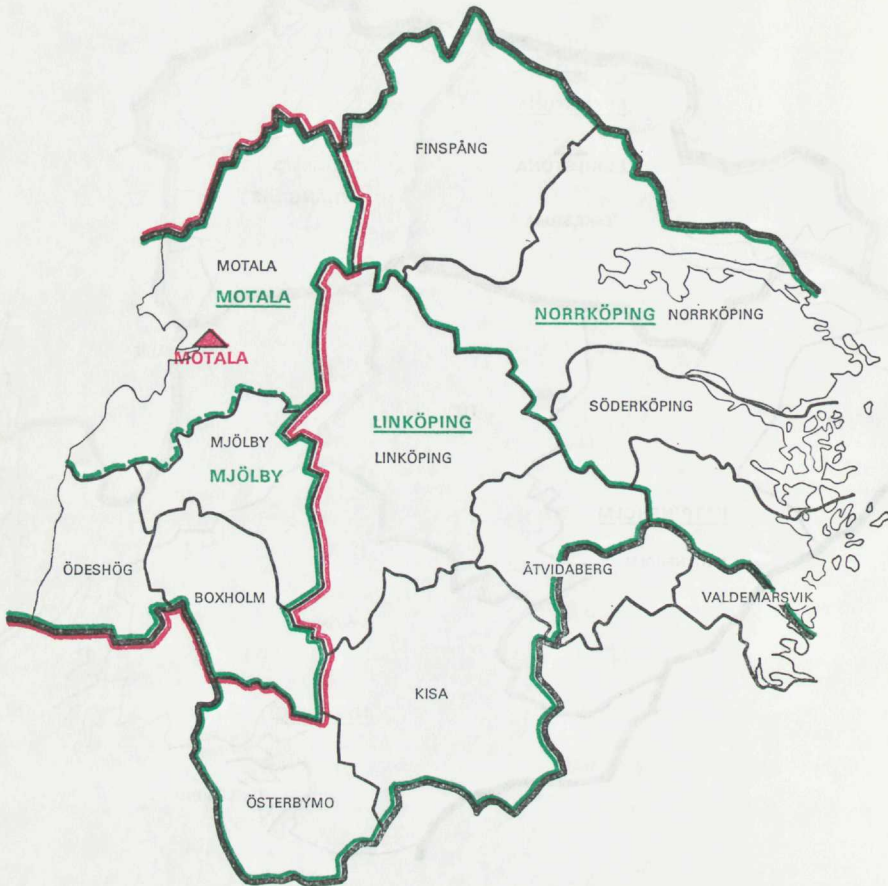
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- SKUTSKÅR Namn på kommunblock.
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- TIERP Namn på nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- UPPSALA Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt

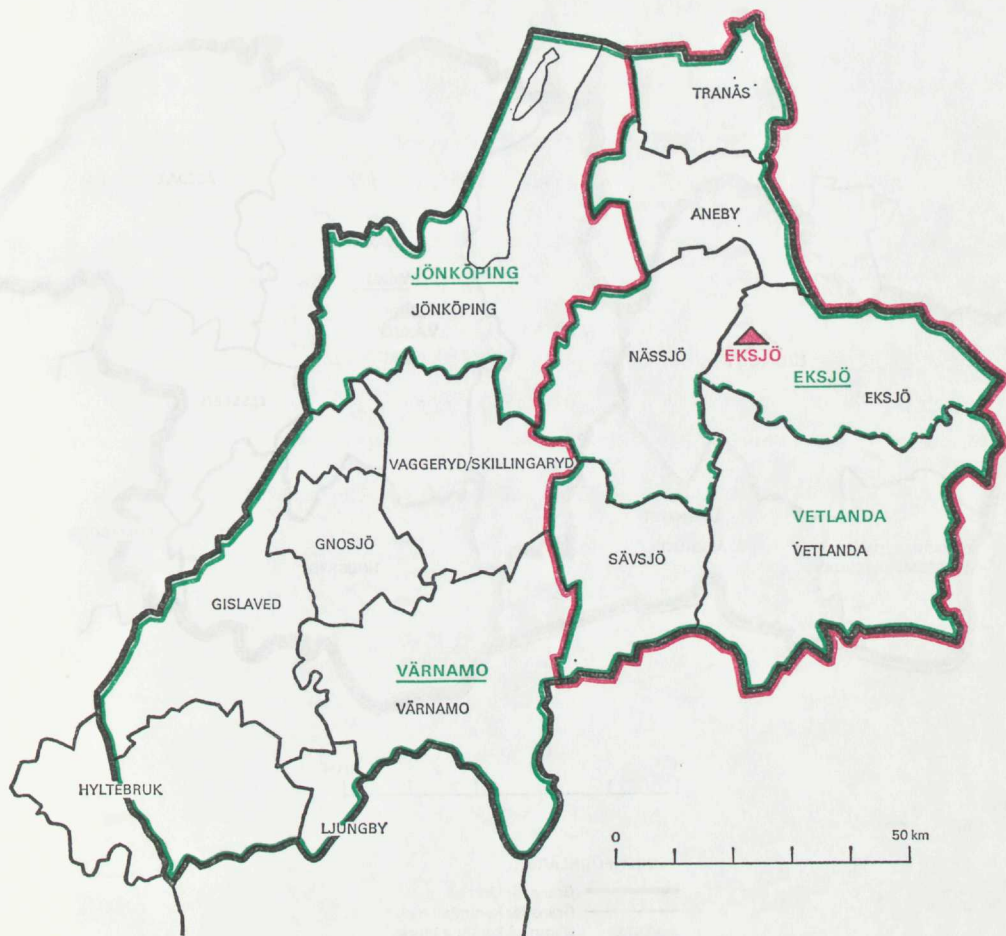
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- Namn på polis- och åklagardistrikt
- Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- Namn på föreslaget polisdistrikt.

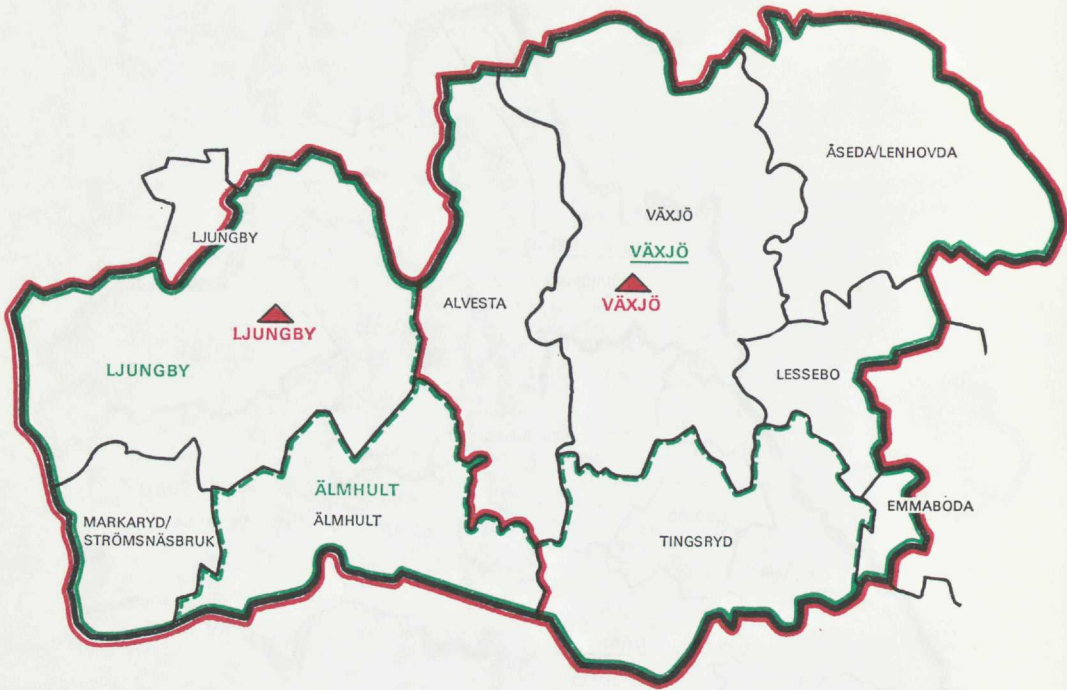
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- ÖDESHÖG Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- LINKÖPING Namn på polis- och åklagardistrikt
- MJÖLBY Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- MOTALA Namn på föreslaget polisdistrikt

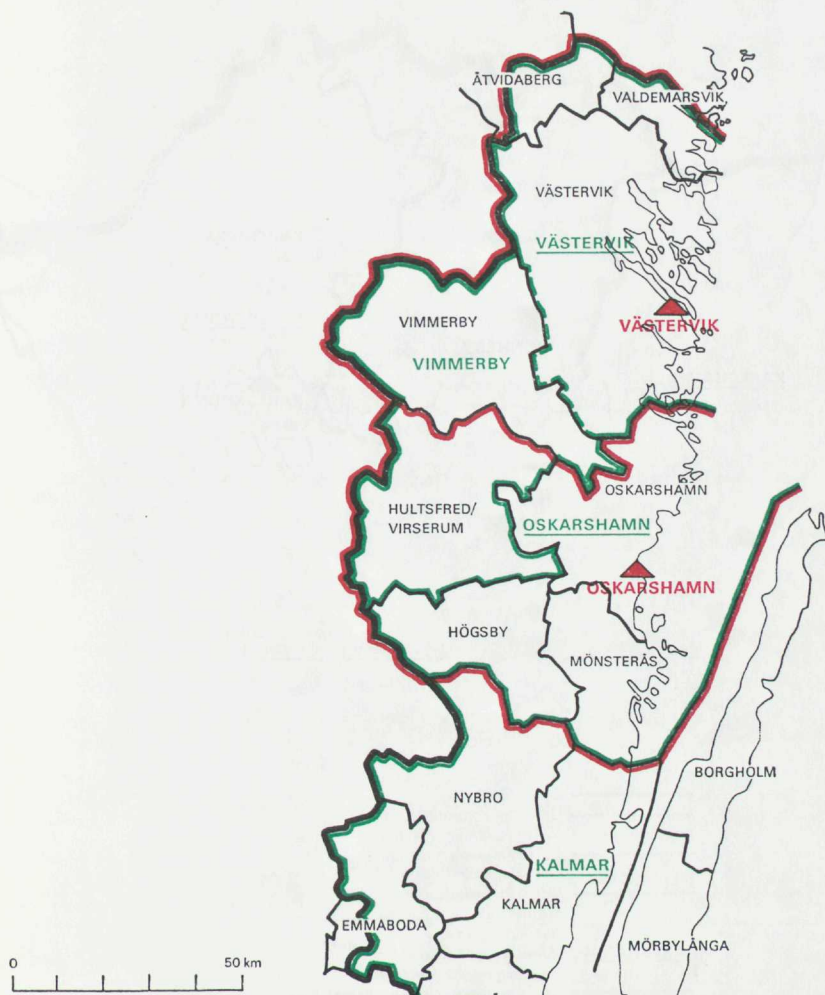
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- ANEBY**
Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt.
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt.
- VÄRNAMO**
Namn på polis- och åklagardistrikt
- VETLANDA**
Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- EKSJÖ**
Namn på föreslaget polisdistrikt

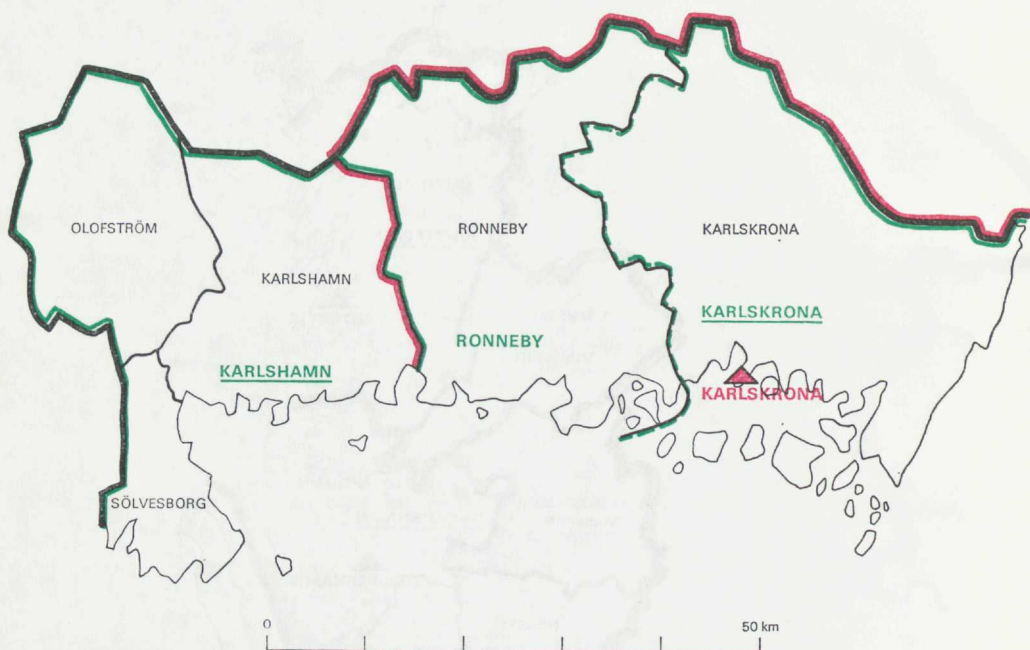
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- ALVESTA Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt
- VÄXJÖ Namn på polis- och åklagardistrikt
- ÄLMHULT Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- LJUNGBY Namn på föreslaget polisdistrikt

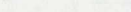

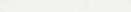

TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- HÖGSBY Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- KALMAR Namn på polis- och åklagardistrikt
- VIMMERBY Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- OSKARSHAMN Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt

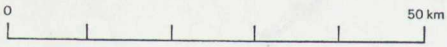
TECKENFÖRKLARING.

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- SÖLVESBORG Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- **KARLSHAMN** Namn på polis- och åklagardistrikt
- **RONNEBY** Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- **KARLSKRONA** Namn på föreslaget polisdistrikt

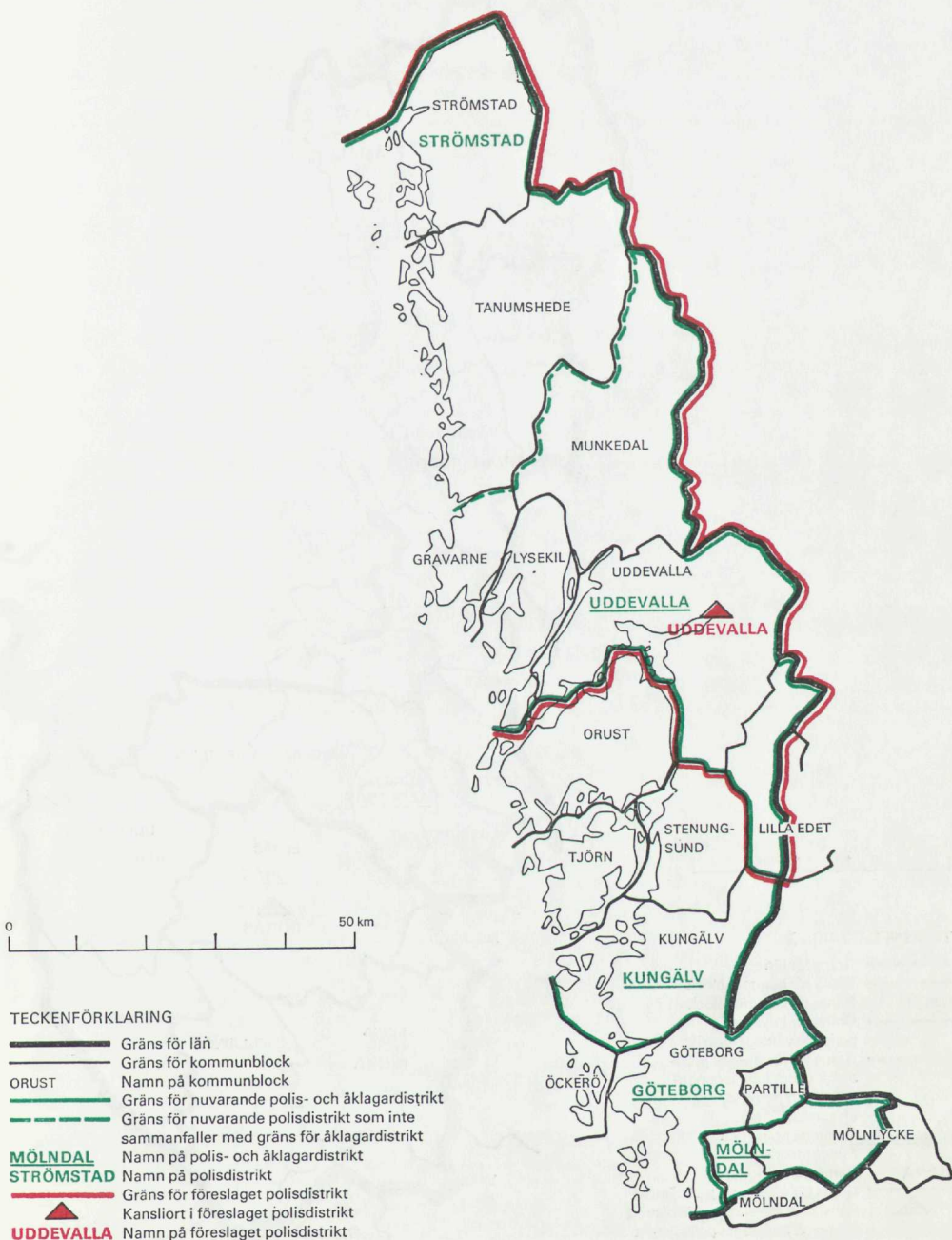
TECKENFÖRKLARING

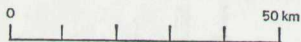
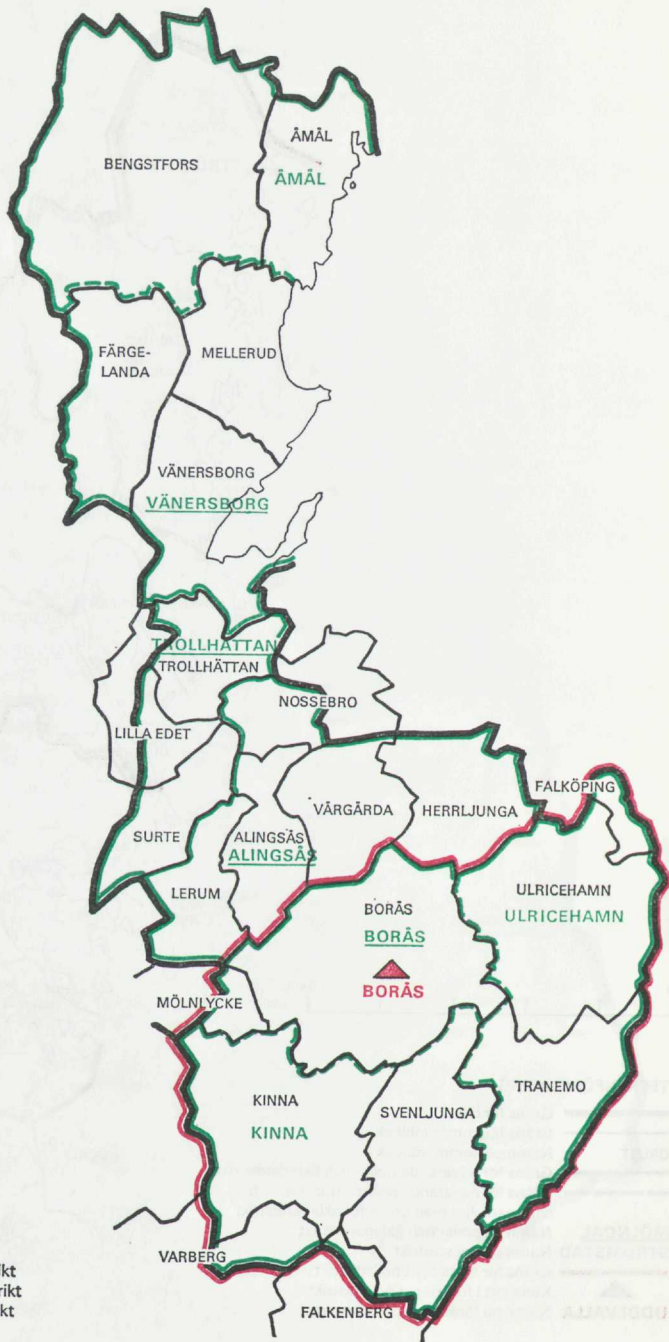
- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Namn på nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 1)
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 2)
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 1)
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 2)
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 1)
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt (alt. 2)

TECKENFÖRKLARING

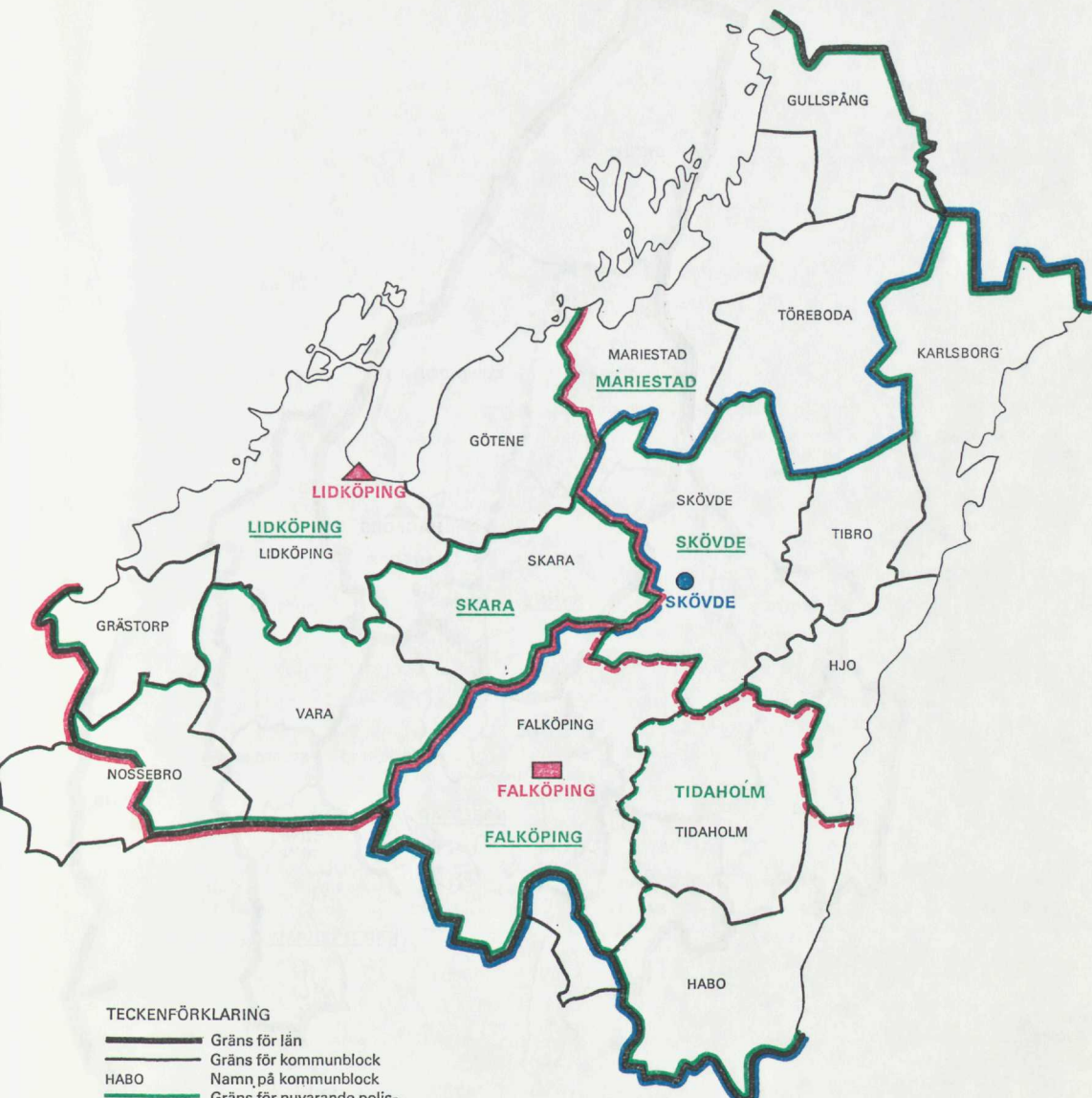
- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- Namn på polis- och åklagardistrikt
- Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- Namn på föreslaget polisdistrikt

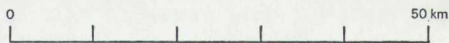
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- LERUM** Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- ALINGSÅS** Namn på polis- och åklagardistrikt
- KINNA** Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- BORÅS** Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- Namn på föreslaget polisdistrikt

TECKENFÖRKLARING

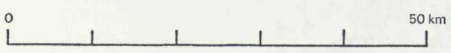
- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- HABO** Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- FALKÖPING**
TIDAHOLM Namn på polis- och åklagardistrikt
- Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för föreslaget åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget åklagardistrikt

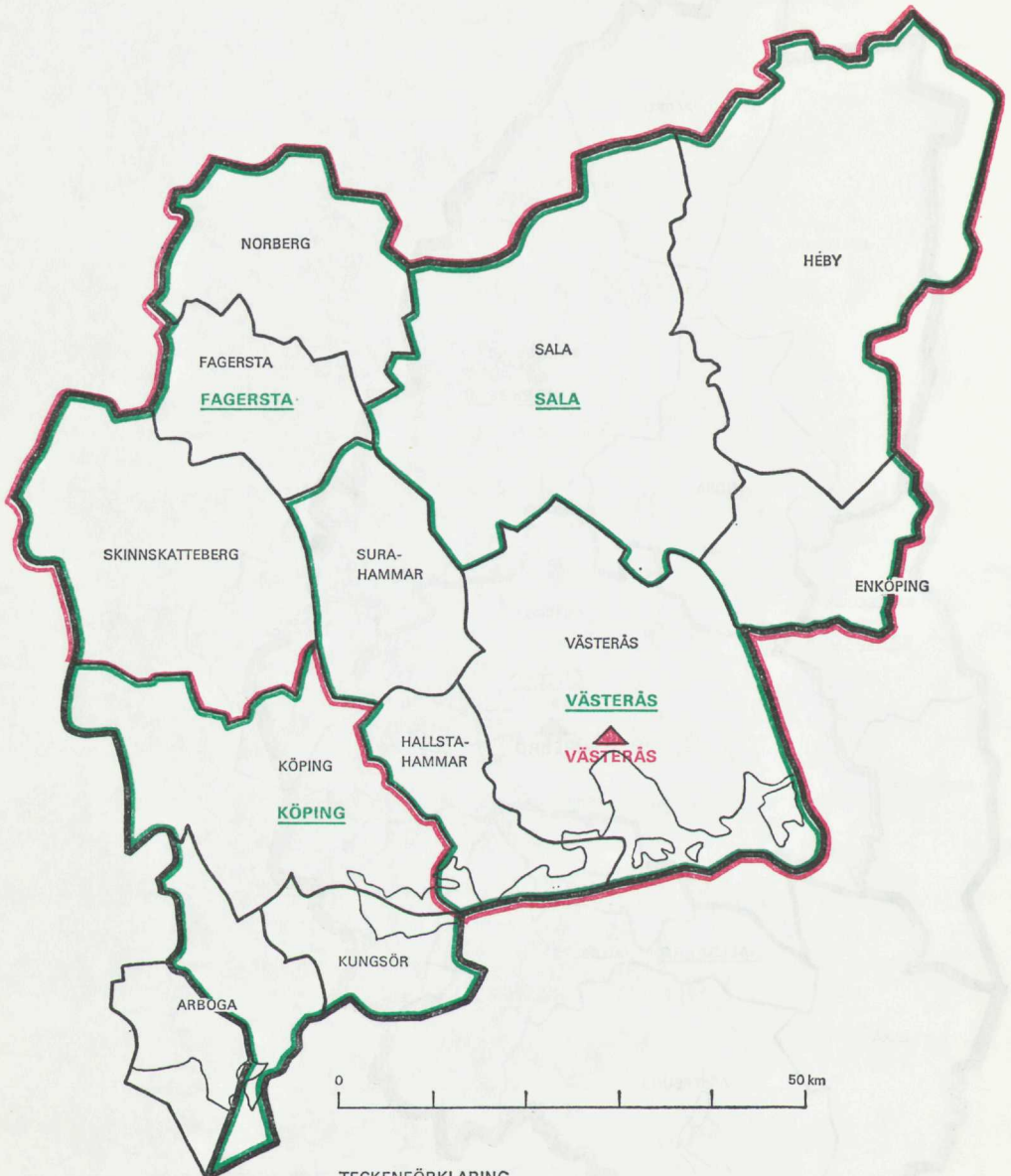
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- TORSBY Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- ARVIKA Namn på polis- och åklagardistrikt
- SÄFFLE Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- ▲ Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- ▲ HAGFORS Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt

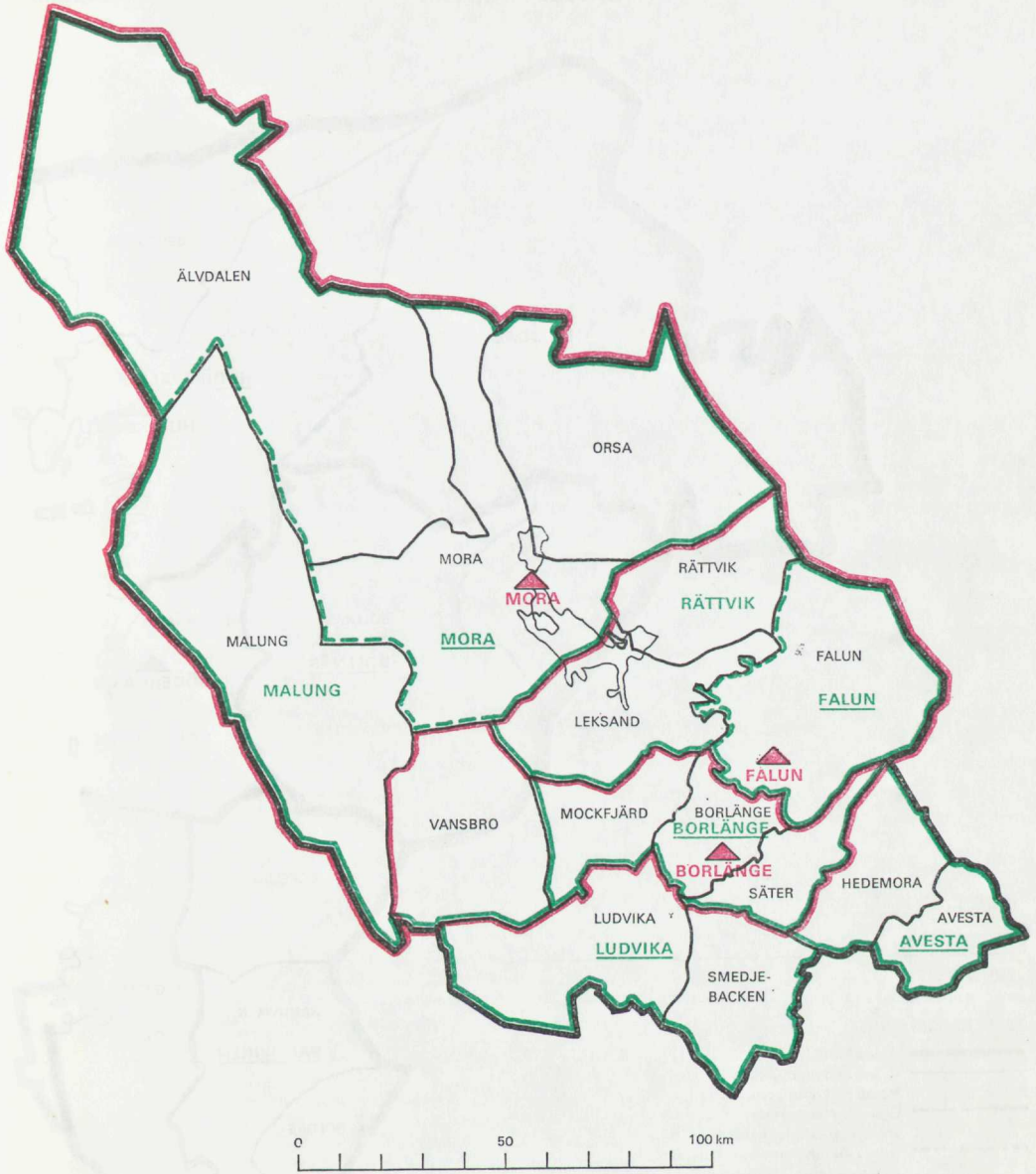
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Namn på polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt

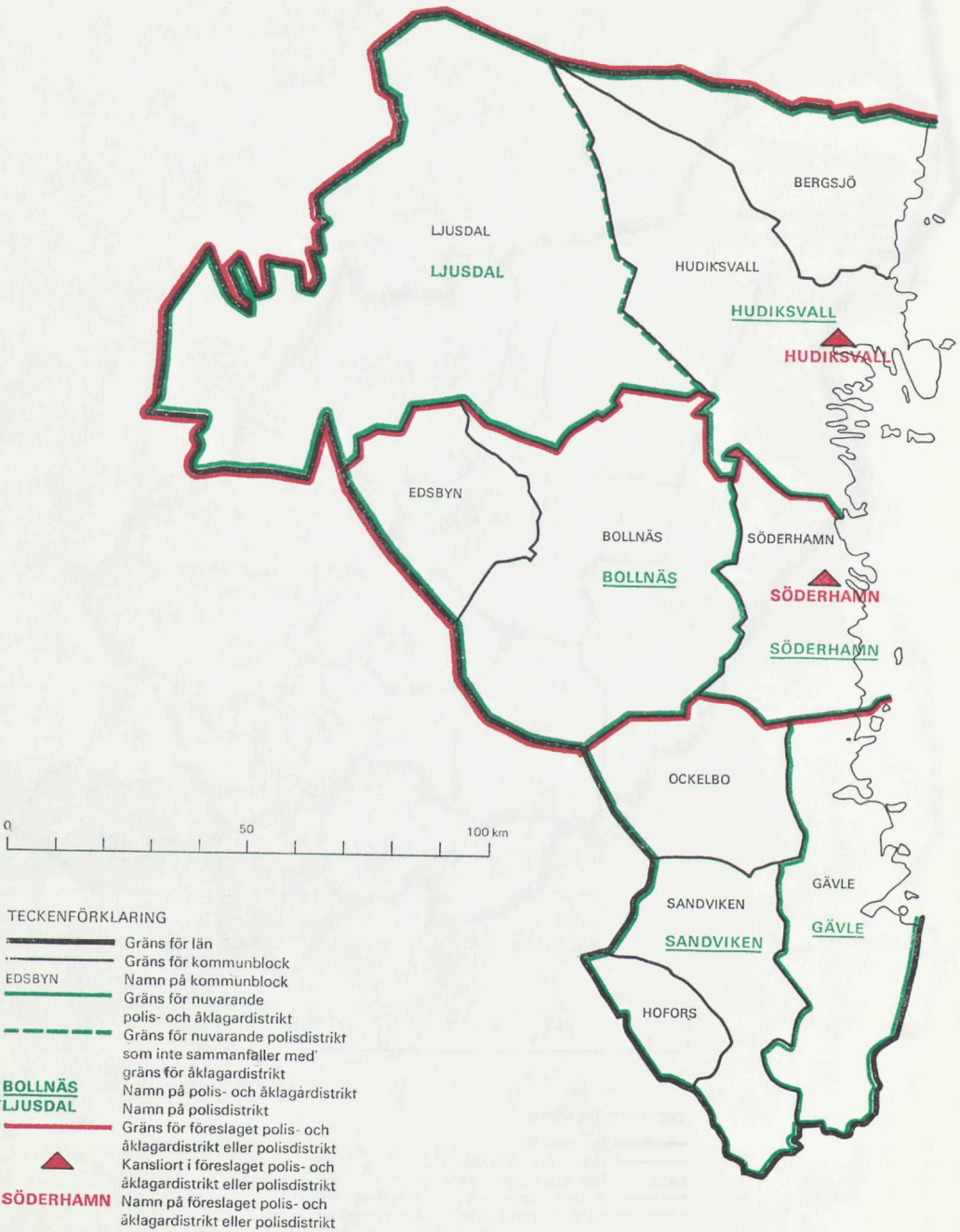
TECKENFÖRKLARING

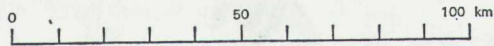
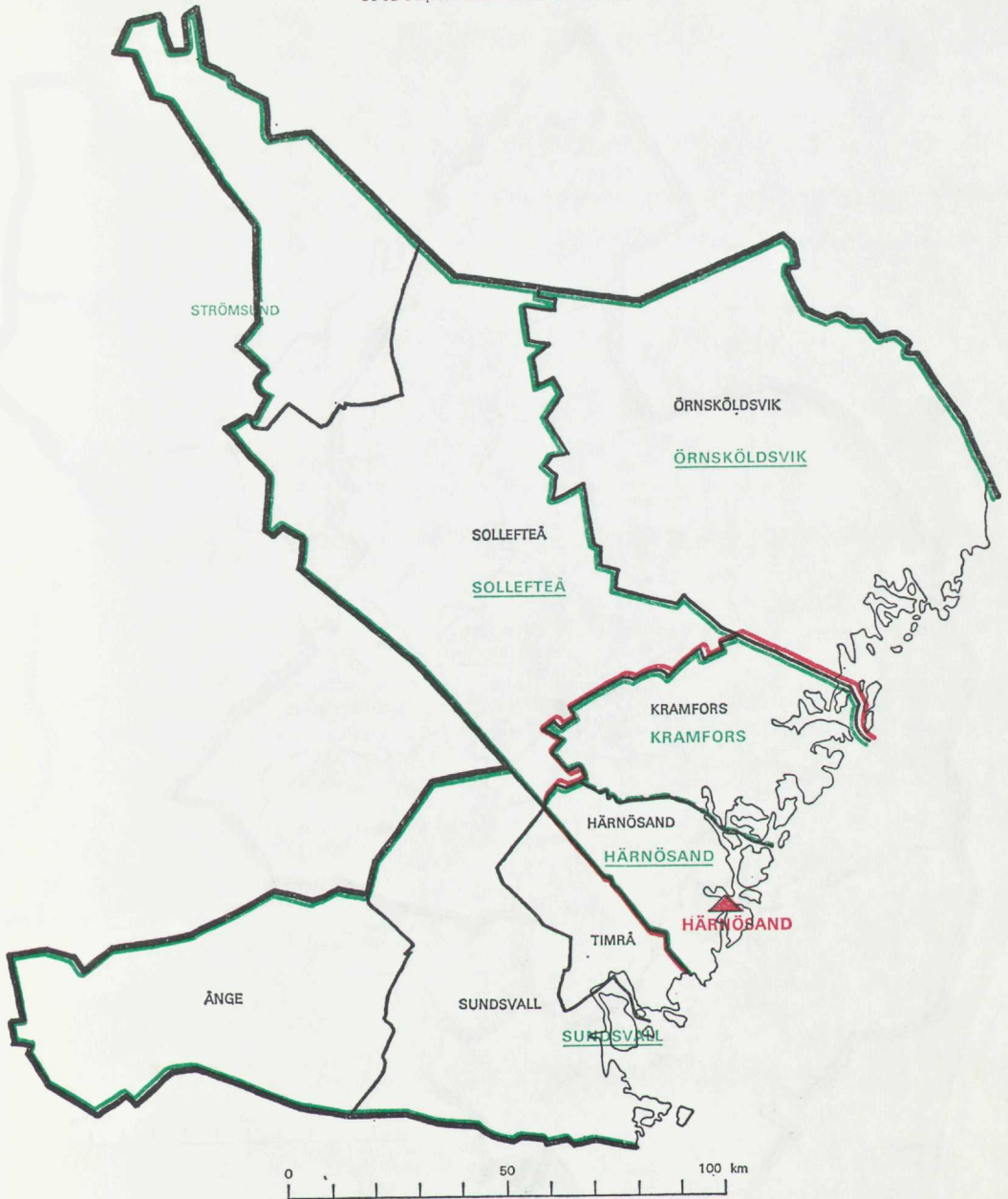
- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- KUNGSÖR** Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- SALA** Namn på polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt
- Kansliort i föreslaget polis- och åklagardistrikt
- VÄSTERÅS** Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt

TECKENFÖRKLARING

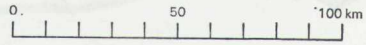
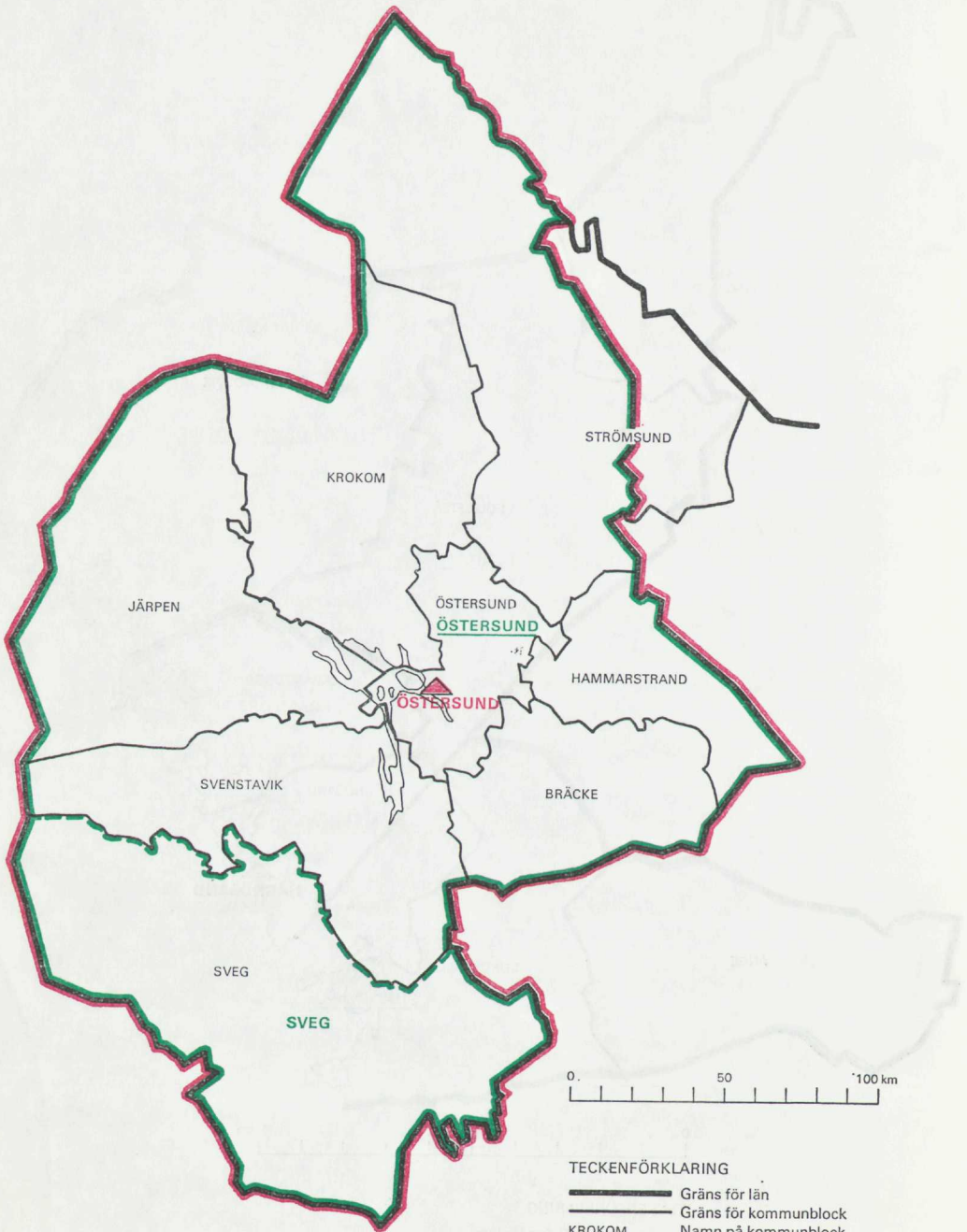
- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- ORSA Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- LUDVIKA Namn på polis- och åklagardistrikt
- MALUNG Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polis- och åklagardistrikt eller polisdistrikt
- Kantiort i föreslaget polis- och åklagardistrikt eller polisdistrikt
- MORA Namn på föreslaget polis- och åklagardistrikt eller polisdistrikt

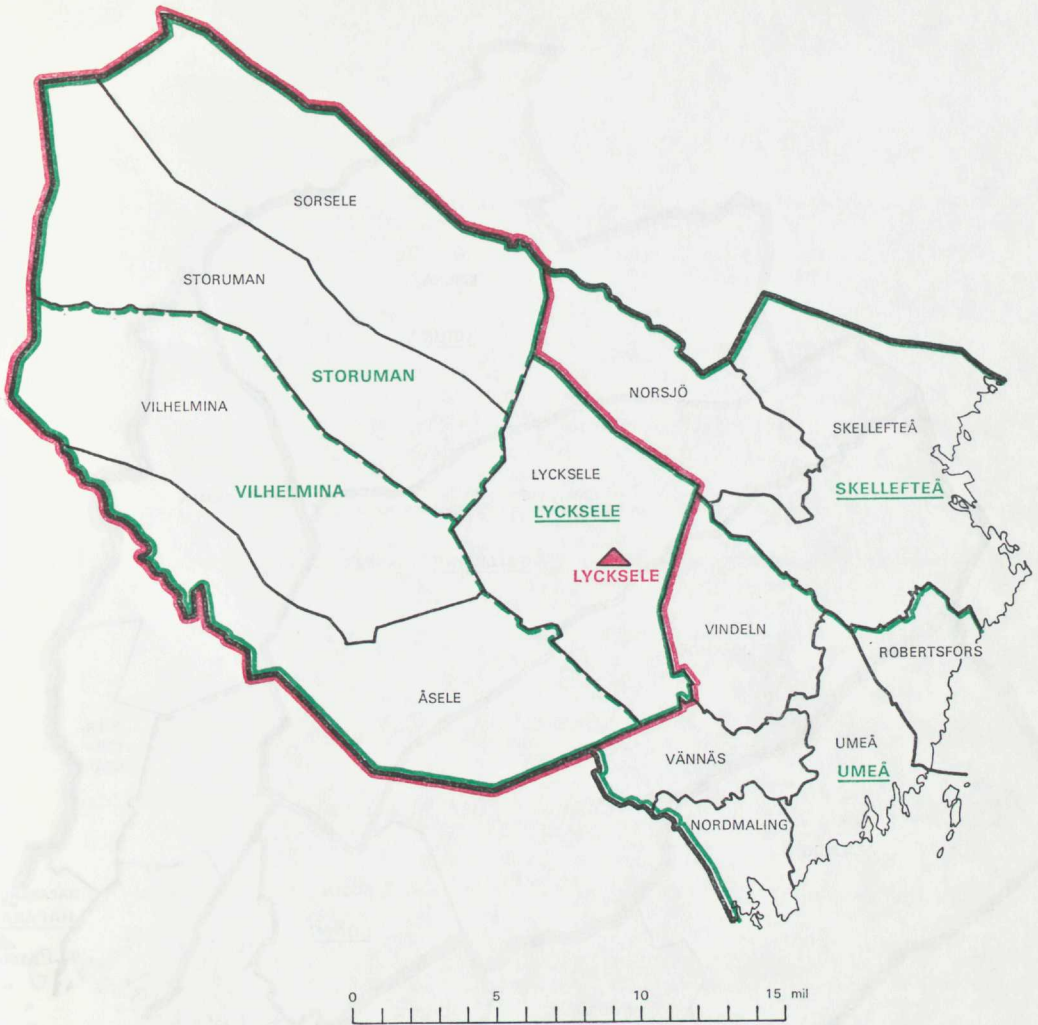
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- ÅNGE
 Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- SOLLEFTEÅ
KRAMFORS
 Namn på polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- HÄRNÖSAND
 Namn på föreslaget polisdistrikt

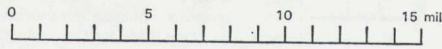
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- KROKOM** Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- ÖSTERSUND** Namn på polis- och åklagardistrikt
- SVEG** Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- ÖSTERSUND** Namn på föreslaget polisdistrikt

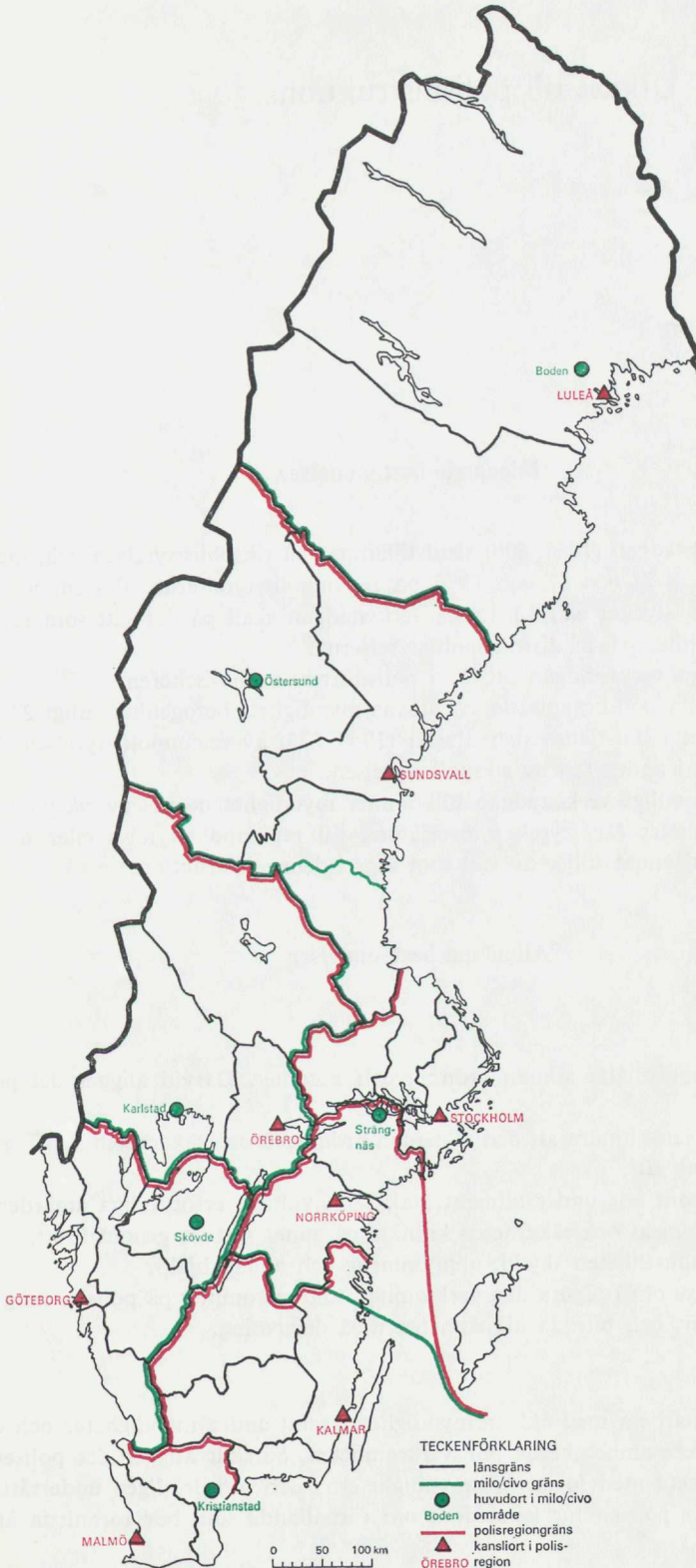
TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- NORSJÖ Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- SKELLEFTEÅ Namn på polis- och åklagardistrikt
- STORUMAN Namn på polisdistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- LYCKSELE Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- Namn på föreslaget polisdistrikt

TECKENFÖRKLARING

- Gräns för län
- Gräns för kommunblock
- PAJALA**
Namn på kommunblock
- Gräns för nuvarande polis- och åklagardistrikt
- Gräns för nuvarande polisdistrikt som inte sammanfaller med gräns för åklagardistrikt
- KIRUNA**
KALIX
Namn på polis- och åklagardistrikt
- Gräns för föreslaget polisdistrikt
- Kansliort i föreslaget polisdistrikt
- HAPARANDA**
Namn på föreslaget polisdistrikt

Bilaga 6:1 Utkast till polisinstruktion

Inledande bestämmelser

1 §

Allmänna verksstadgan (1965: 600) skall tillämpas på rikspolisstyrelsen och, med undantag av 2 §, 3 § 2) och 3) och 18 § på regionpolisstyrelserna. Bestämmelserna i 4–8 §§, 9 § andra stycket och 13–15 §§ verksstadgan skall på det sätt som följer av denna instruktion tillämpas på distriktpolisstyrelserna.

Chefskapet enligt verksstadgan utövas i polisdistrikt av polischefen.

I fråga om lokala polisorganisationen utövas myndighets befogenhet enligt 23 § och 26 § andra stycket i statstjänstemannalagen (1965: 274) av regionpolisstyrelsen. Sådan befogenhet utövas i andra fall av rikspolisstyrelsen.

Befogenhet som enligt verksstadgan tillkommer myndighet utövas av rikspolisstyrelsen. Sådan befogenhet får styrelsen överlämna till regionpolisstyrelse eller distriktpolisstyrelse, om ej annat följer av vad som sägs i denna instruktion.

Allmänna bestämmelser

Polisens uppgifter

2 §

Polisen skall upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Därvid åligger det polisen särskilt att

förebygga brott samt hindra att den allmänna ordningen och säkerheten störes genom brott eller på annat sätt,

uppdaga brott, som hör under allmänt åtal, samt vidtaga erforderliga åtgärder, när den allmänna ordningen och säkerheten kränkts på annat sätt än genom brott,

i övrigt lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp.

Polisen skall dessutom fullgöra den verksamhet, som ankommer på polisen enligt särskilda bestämmelser, och biträda allmänheten med delgivning.

3 §

Polisen skall samarbeta med åklagarmyndigheter samt andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet berör polisverksamheten. Särskilt åligger det polisen att fortlöpande samarbeta med socialvårdsmyndigheterna och ofördröjligen underrätta sådan myndighet, när polisen får kännedom om förhållande som bör föranleda åtgärd av myndigheten.

Polisorganen

4 §

Rikspolisstyrelsen är central förvaltningsmyndighet inom polisväsendet.

5 §

Landet är indelat i polisregioner.

I varje polisregion finns en regionpolisstyrelse.

6 §

Polisregion är indelad i polisdistrikt.

I varje polisdistrikt finns en distriktpolisstyrelse.

7 §

Om indelningen i polisregioner och polisdistrikt gäller särskilda bestämmelser.

Polischef i polisregion är en regionpolischef och i polisdistrikt en polismästare.

Polisman, förman och befälsförhållanden

8 §

Med polisman avses i denna instruktion

a. tjänsteman hos rikspolisstyrelsen, med vars tjänst är förenad skyldighet att fullgöra polisverksamhet,

b. regionpolischef, biträdande regionpolischef, polismästare, polisöverintendent, polisintendent, förste polisassessor, polisassessor och polissekreterare,

c. polis- eller kriminalkommissarie, biträdande polis- eller kriminalkommissarie, polis- eller kriminalinspektör, förste polis- eller kriminalassistent, polis- eller kriminalassistent, förste poliskonstapel, poliskonstapel och extra polisman.

9 §

Den som över annan leder och ansvarar för viss verksamhet är förman i förhållande till honom i fråga om denna verksamhet.

10 §

Om annat icke framgår av order eller av förhållandena, utövas befälet vid förrättning, som polismän utför gemensamt, av den till lönegraden främste. Har flera samma lönegrad, utövas befälet av den i lönegraden äldste eller, om de är lika gamla i lönegraden, av den till levnadsåren äldste.

Vakthavande befäl utövar i den utsträckning som fordras för vaktuppdraget befäl över annan polisman som tjänstgör inom det område uppdraget avser och icke är den vakthavandes förman i fråga om vaktuppdraget.

Polismans allmänna åligganden m. m.

11 §

I sin tjänsteutövning skall polisman uppträda på ett sätt som inger förtroende och aktning. Han skall uppträda hövligt, hänsynsfullt och med fasthet samt vinnlägga sig om självbehärskning och undvika vad som kan uppfattas som utslag av oginhet eller småaktighet.

12 §

Polisman är skyldig att lyda förmans i tjänsten givna order, om det ej är uppenbart att den icke angår tjänsten eller att den strider mot lag eller annan författning.

13 §

Polisman skall hålla sin närmaste förman underrättad om förhållanden rörande tjänsten av sådan vikt att de bör komma till dennes kännedom.

14 §

Det åligger polisman att tjänstgöra utanför polisdistriktet eller annat för honom bestämt verksamhetsområde, när han beordras därtill.

För att fullfölja påbörjad spaning eller gripa den som begått eller är efterlyst för brott och när förhållandena eljest föranleda det kan polisman utsträcka sin verksamhet utanför verksamhetsområdet. Han skall skyndsamt anmäla det till polischefen i det distrikt dit verksamheten utsträckts, om anmälan icke framstår som obehövlig.

15 §

Får polisman kännedom om brott som hör under allmänt åtal, skall han avge rapport därom till vederbörande förman så snart det kan ske.

Är för brott ej stadgat svårare straff än böter och ej heller normerade böter och är brottet med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet obetydligt, kan polisman underlåta att avge rapport eller att vidarebefordra rapport till åklagare och i stället låta saken bero vid påpekande eller erinran till den felande.

16 §

Polisman får icke obehörigen yppa vad han erfarit i tjänsten av beskaffenhet att icke böra komma till utomståendes kännedom av hänsyn till allmänna eller enskilda intressen.

17 §

Polisman får icke genom skuldsättning eller på annat sätt göra sig beroende av den vars verksamhet han har att övervaka. Ej heller får han på grund av tjänsten mottaga gåva, belöning eller annan dylik förmån av allmänheten utan att polischefen medger det.

Polisman får icke mottaga lån eller annan förmån, varigenom han kan bli beroende av underlydande.

18 §

Bestämmelserna i 11–14, 16 och 17 §§ gäller även annan tjänsteman inom polisväsendet än polisman.

Bestämmelserna i 11–14 §§, 15 § första stycket och 16 § gäller i tillämpliga delar även den som utan att vara polisman förordnas att fullgöra polisverksamhet. Beträffande den som förordnats att fullgöra trafikövervakning äger även bestämmelsen i 15 § andra stycket motsvarande tillämpning.

Polismans maktbefogenhet

19 §

För att verkställa tjänsteåtgärd får polisman icke använda strängare medel än förhållandena kräver. Han bör i första hand söka vinna rättelse genom upplysningar och anmaningar.

Våld får tillgripas endast när tjänsteuppgiften icke kan lösas på annat sätt. Tillgripes våld skall den lindrigaste form som kan leda till det avsedda resultatet användas. Våld får ej brukas längre än som är oundgängligen nödvändigt.

Skadas någon till följd av polismans ingripande och är skadan ej obetydlig, skall polisman skyndsamt sörja för att den skadade får erforderlig vård och ofördröjligen anmäla det inträffade till sin förman.

Om användande av skjutvapen gäller särskilda bestämmelser.

20 §

Om det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning, skall polisman tillfälligt omhändertaga den som genom sitt uppträdande stör ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna. Sådant omhändertagande skall ske även när det fordras för att avvärja straffbelagd gärning.

När polisman omhändertagit någon enligt bestämmelserna i första stycket, skall han skyndsamt anmäla det till sin förman. Denne skall omedelbart pröva om åtgärden skall bestå.

21 §

Har polismyndighet enligt särskild bestämmelse befogenhet att besluta omhändertagande av någon, äger polisman, även i annat fall än som avses i 20 §, omhändertaga honom i avbidan på polismyndighetens beslut, om föreskrivna förutsättningar för beslut om omhändertagande bedömes föreligga och dröjsmål med omhändertagandet finnes innebära fara för den omhändertagnes eller annans liv eller hälsa eller fara i annat hänseende. Om sådant omhändertagande och skälen därför skall polismyndigheten skyndsamt underrättas.

22 §

Vid omhändertagande skall tillses att åtgärden icke väcker onödig uppmärksamhet eller orsakar den omhändertagne större olägenhet än som är oundviklig.

23 §

Den som omhändertagits enligt 20 § må hållas i förvar endast så länge han skulle utgöra en omedelbar fara för allmän ordning och säkerhet om han frigavs. Han skall förhöras så snart det kan ske.

Omhändertagande enligt 21 § må bestå till dess polismyndigheten beslutar i ärendet.

Vid förvaringen får den som omhändertagits icke underkastas annan inskränkning i sin frihet än som påkallas av ändamålet med omhändertagandet, ordningen på förvaringsplatsen eller allmän säkerhet.

24 §

Bestämmelserna i 19, 20 och 22 §§ gäller i tillämpliga delar även den som utan att vara polisman förordnats att fullgöra polisverksamhet, om annat icke framgår av förordnandet.

Gemensam bestämmelse

25 §

Närmare föreskrifter för tillämpningen av bestämmelserna i 15 § andra stycket samt allmänna anvisningar för tillämpningen av bestämmelserna i 2, 3 och 9–24 §§ meddelas av rikspolisstyrelsen.

Rikspolisstyrelsen

Uppgifter

26 §

Rikspolisstyrelsen utövar som central förvaltningsmyndighet högsta inseedet över polisväsendet. Denna uppgift skall styrelsen fullgöra genom att

1. genom inspektioner hålla sig underrättad om polisväsendets tillstånd och behov,
2. genom allmänna råd och anvisningar verka för planmässighet, samordning, enhetlighet och rationalisering inom polisväsendet,
3. i den utsträckning som anges i denna instruktion eller i särskilda bestämmelser meddela föreskrifter för lägre polismyndigheter och leda polisverksamheten.

27 §

I fråga om polisverksamheten åligger det styrelsen särskilt att verka för ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten, ha inseeende över att verksamheten bedrivs rationellt och effektivt, ange den allmänna inriktningen av trafikövervakningen och annat trafiksäkerhetsarbete inom polisväsendet,

tillsä tillse att bevakningstjänsten i övrigt är ändamålsenligt anordnad samt på grundval av vunna erfarenheter utarbeta och anvisa lämpliga bevakningsmetoder,

verka för vidareutveckling av den socialpolisiära verksamheten, utarbeta grundläggande planer och i övrigt meddela anvisningar för beredskapsplaneringen inom polisväsendet samt vidtaga åtgärder för samordning av den polisiära planläggningen hos civilbefälvärnarna,

ägna uppmärksamhet åt den brottsförebyggande verksamheten samt åt planläggning och samordning av utredningsverksamheten,

föra centrala polisregister och centralt passregister samt enligt särskilda bestämmelser lämna uppgifter ur registren,

ägna uppmärksamhet åt polisens uppgifter på grund av särskilda stadganden samt till vederbörande myndighet avge förslag till de ändringar som finnes påkallade,

bedriva informationsverksamhet såväl inom polisorganisationen som i förhållande till andra myndigheter, institutioner, organisationer, nyhetsorganen och allmänheten,

vara nationell byrå för internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) samt i övrigt upprätthålla erforderliga förbindelser med utländska polismyndigheter,

utfärda anvisningar och föreskrifter rörande lägre polismyndigheters informationsverksamhet, särskilt i fråga om information till allmänheten angående brottsförebyggande åtgärder,

samverka med andra organ, vilkas verksamhet berör polisverksamheten, samt meddela råd och anvisningar beträffande lägre polismyndigheters samverkan med sådana organ.

28 §

Styrelsen leder den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av brott mot rikets säkerhet m. m.

Styrelsen skall meddela instruktioner, råd och anvisningar rörande utlänningskontrollen samt vidtaga åtgärder för att tillgodose behovet av personal för verksamheten.

Styrelsen äger i övrigt meddela föreskrifter för och leda polisverksamheten i fråga om trafikövervakning, som berör två eller flera polisregioner och som kräver samordning och samverkan över regiongränserna,

sjöpolisverksamhet och verksamhet som bedrivs med hjälp av luftfartyg,

bevaknings- och säkerhetsarbetet i samband med statsbesök och vid andra motsvarande händelser,

efterspaning angående brott, beträffande vilka riksomfattande spaning erfordras, såsom mord och andra grova våldsbrott, illegal narkotika och sprithantering, valutabrott, varusmuggling, kassaskåpsinbrott samt förmögenhetsbrott i samband med post- och godsbefordran.

29 §

Styrelsen utövar chefskapet över de polismän i Stockholms polisdistrikt, vilka fullgör polisverksamhet som ledes av styrelsen, i fråga om polismännens tjänstgöring.

30 §

I fråga om polisväsendets administration åligger det styrelsen särskilt att fastställa vaktområden, vaktdistrikt och stationeringsorter samt besluta om ändringar i dessa hänseenden och därav föranledda åtgärder,

ägna uppmärksamhet åt frågor om personaltilldelning och personalfördelning inom polisorganisationen samt utarbeta vägledande normer i dessa hänseenden,

meddela arbetsanvisningar och, i den mån det icke ankommer på annan myndighet, fastställa blanketter,

meddela de anvisningar beträffande företagsnämndsverksamhet och liknande verksamhet inom polisväsendet vilka ankommer på myndighet,

verka för utveckling av förbindelsetjänsten inom polisväsendet,

i mån av tillgång på medel föranstalta om prov beträffande tekniska egenskaper hos materiel, som användes eller avses att användas inom polisväsendet eller i brottsförebyggande syfte, och beträffande praktiska möjligheter att använda sådan materiel,

om annat ej framgår av särskilda bestämmelser meddela föreskrifter rörande utrustning för personal, som fullgör polisverksamhet,

upprätta planer för anskaffning, kassation och omsättning av materiel för polisväsendets behov,

i den utsträckning medel därför ställes till förfogande centralt anskaffa materiel till polisväsendet och i anslutning därtill verkställa leveranskontroller,

meddela de föreskrifter för lägre polismyndigheters upphandling, vård och underhåll av polisväsendets materiel samt för materielredovisning och för avskrivning av materiel vilka behövs till komplettering av eljest meddelade bestämmelser,

utarbeta och fastställa rutiner för uträkningar och utbetalningar inom polisväsendet som skall ske centralt samt, i den mån det icke ankommer på annan myndighet, meddela föreskrifter för det kamerala arbetet inom polisväsendet,

kungöra lediga polismanstjänster inom polisväsendet,

upprätta och inge förslag till anslagsframställningar hos riksdagen även för den regionala och lokala polisorganisationen.

31 §

Styrelsen bedriver teoretisk och praktisk polisutbildning vid polisskolan med avdelningsskolor. Därvid åligger styrelsen särskilt att

meddela närmare bestämmelser om undervisningens innehåll och omfattning samt tillse, att undervisningen bedrivs på ändamålsenligt sätt,

bestämma läroböcker och undervisningsmateriel,

verka för att lämpliga läroböcker utarbetas,

fastställa fordringar för inträde i skolan och pröva inträdesansökningar,

i övrigt utfärda föreskrifter för undervisningen vid skolan.

Styrelsen skall leda och övervaka övrig utbildningsverksamhet samt rekryteringsverksamheten inom polisväsendet.

32 §

Styrelsen är chefsmyndighet för statens kriminaltekniska laboratorium.

33 §

Inom sitt verksamhetsområde företräder styrelsen staten såväl vid som utom domstol.

34 §

Styrelsen skall varje år före den 1 december avge berättelse till Kungl. Maj:t om polisväsendet samt om styrelsens verksamhet under det senaste budgetåret.

Organisation

35 §

Ledamöter av styrelsen är en rikspolischef, som är styrelsens ordförande, en överdirektör, som är styrelsens vice ordförande, och minst fem andra ledamöter, som Kungl. Maj:t utser särskilt.

Om styrelsens sammansättning vid handläggning av vissa ärenden gäller särskilda bestämmelser.

36 §

Rikspolischefen är chef för styrelsen.

Överdirektören är rikspolischefens ställföreträdare, i den mån Kungl. Maj:t icke föreskriver annat.

Inom styrelsen finnes

dels under överdirektören en avdelning med två polisbyråer, en avdelning med en teknisk byrå och en utbildningsbyrå samt en personalbyrå, en kanslibyrå och en enhet för datafrågor,

dels en säkerhetsavdelning med två byråer.

Varje avdelning förestås av en avdelningschef och varje byrå av en byråchef.

Inom styrelsen finnes dessutom ett sekretariat.

37 §

Hos styrelsen är i övrigt anställda tjänstemän enligt personalförteckning samt annan personal i mån av behov och tillgång på medel.

I mån av behov och tillgång på medel får styrelsen anlita experter och sakkunniga.

Ärendenas handläggning

38 §

I plenum, som består av styrelsens samtliga ledamöter, avgöres

1. frågor om allmänna riktlinjer eller anvisningar av principiell natur för polisens verksamhet,

2. viktigare författningsfrågor,

3. viktigare frågor om organisation, arbetsordning eller tjänsteföreskrifter,

4. frågor om förslag till anslagsframställning hos riksdagen och andra frågor av större ekonomisk betydelse,

5. frågor om tillsättning av tjänst på löneplan B,

6. frågor beträffande tjänstemän hos styrelsen eller statens kriminaltekniska laboratorium om disciplinstraff, åtalsanmälan, flyttningskyldighet, avstängning från tjänsten eller läkarundersökning,

7. andra frågor som rikspolischefen hänskjuter till plenum.

39 §

I pleniärende är styrelsen beslutför när rikspolischefen och minst tre andra ledamöter är närvarande. När ärende av större vikt handlägges, bör om möjligt samtliga ledamöter närvara.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta förenar sig eller, vid lika röstetal, den mening som rikspolischefen biträder. Om omröstning i fråga som avses i 38 § 5 gäller särskilda bestämmelser.

Är pleniärende så brådskande att styrelsen icke hinner sammanträda för behandling av ärendet, avgöres detta genom meddelanden mellan rikspolischefen och minst fyra andra ledamöter. Kan ärendet icke lämpligen avgöras på detta sätt, får rikspolischefen besluta ensam i närvaro av den föredragande till vars uppgifter ärendet hör. Beslut, som fattas enligt detta stycke, skall anmälas vid nästa plenum.

40 §

Ärende, som icke skall avgöras i plenum, avgöres av rikspolischefen ensam.

41 §

I arbetsordning eller genom särskilt beslut får överlämnas åt annan tjänsteman än rikspolischefen att avgöra ärende eller grupp av ärenden som icke är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på rikspolischefen.

42 §

När rikspolischefen är hindrad att utöva sin tjänst, utövas den av hans ställföreträdare. Denne inträder efter beslut av rikspolischefen även i övrigt i hans ställe vid behandlingen av visst ärende eller viss grupp av ärenden.

43 §

Uppkommer hinder för såväl rikspolischefen som dennes ställföreträdare, fullgöres rikspolischefens åligganden av den rikspolischefen bestämmer.

44 §

I rikspolischefens frånvaro får ej fattas beslut av större vikt, som kan anstå utan olägenhet, eller utan hans medgivande vidtagas åtgärd, som rubbar eller ändrar av styrelsen meddelade föreskrifter eller tillämpade grunder.

Bestämmelserna i första stycket gäller även vid ledighet på rikspolischefstjänsten, till dess Kungl. Maj:t bestämmer annat.

45 §

Beslut som innebär utövning av polisedning fattas utan föredragning.

Annat ärende avgöres efter föredragning som ankommer på chefen för den avdelning eller byrå dit ärendet hör eller på särskilt förordnad föredragande. I arbetsordning eller genom särskilt beslut får medges att ärende som handlägges enligt 41 § avgöres utan föredragning.

Rikspolischefen får själv övertaga beredning och föredragning av ärende.

Avdelningschef eller byråchef får närvara, när ärende som hör till hans avdelning eller byrå föredrages av annan.

46 §

Om någon som närvarit vid den slutliga handläggningen av ärende eller föredraganden har skiljaktig mening, skall denna antecknas.

47 §

Under tjänsteresa eller vid annat tillfälle, när ärende som skall avgöras efter föredragning är så brådskande att föredragande ej kan tillkallas, får rikspolischefen utan föredragning meddela beslut som icke kan uppskjutas utan olägenhet.

48 §

Rikspolischefen, överdirektören, avdelningschef, byråchef eller, efter beslut av rikspolischefen, annan tjänsteman får infordra förklaring, upplysning eller yttrande i ärende hos styrelsen.

Regionpolisstyrelse

Uppgifter

49 §

Regionpolisstyrelsen har som högsta polismyndighet i regionen ansvaret för och ledningen av polisväsendet inom detta område. Denna uppgift skall styrelsen, i den mån detta icke ankommer på rikspolisstyrelsen, fullgöra genom att

1. meddela råd och anvisningar till underlydande polischefer och tjänstemän vid polisväsendet angående polistjänsten och dess fullgörande samt även i övrigt sörja för att tjänstemännen meddelas erforderlig vägledning och undervisning,

2. genom inspektioner hålla sig underrättad om polisväsendets tillstånd och behov inom regionen,

Regionpolisstyrelsen skall hos rikspolisstyrelsen föreslå de ändringar i fråga om polisväsendets organisation och formerna för verksamhetens bedrivande som kan vara påkallade.

50 §

I fråga om polisverksamheten åligger det styrelsen särskilt att övervaka att allmän ordning och säkerhet upprätthålles inom regionen och att erforderliga åtgärder vidtages, när den allmänna ordningen hotas eller störes, tillse att verksamheten bedrivs rationellt och effektivt,

samordna regiontrafikgrupps verksamhet med polisverksamheten i polisdistriktet samt att i övrigt planlägga och samordna polisens verksamhet inom regionen och verka för samordning av denna verksamhet med polisverksamheten i angränsande regioner,

verka för ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten, samverka med andra organ, vars verksamhet berör polisverksamheten, och ha inseen- de över lägre polismyndigheters samverkan med sådana organ,

öva tillsyn över informationsverksamheten inom polisväsendet samt i förhållande till andra myndigheter, institutioner, organisationer, nyhetsorgan och allmänheten, svara för beredskapsplaneringen inom regionens polisväsende.

51 §

Styrelsen kan meddela föreskrifter om användningen av polisstyrkorna i regionens polisdistrikt.

Styrelsen får helt eller delvis övertaga ledningen av polisdistriktens polisstyrkor när särskilda förhållanden föranleder det eller kravet på enhetlig ledning inom regionen eljest är särskilt framträdande, såsom i fråga om trafikövervakning och annat trafik-säkerhetsarbete, ordningshållning vid större tillställningar eller sammankomster, hjälp- verksamhet vid naturkatastrofer eller andra omfattande olyckor, spanings- och efter- forskningverksamhet som berör flera polisdistrikt.

52 §

Styrelsen utövar chefskapet över de polismän som ingår i regiontrafikgrupp i fråga om deras tjänstgöring.

Anvisningar om de uppgifter som förträdesvis bör ombesörjas av regiontrafikgrupp meddelas av rikspolisstyrelsen.

53 §

I fråga om polisväsendets administration åligger det styrelsen särskilt att ägna uppmärksamhet åt polisväsendets organisation, ha inseende över företagsnämndsverksamhet och liknande verksamhet inom polis- väsendet,

före den 1 juni till rikspolisstyrelsen avge förslag till beräkning av utgifterna för polisväsendet i regionen under det budgetår som börjar den 1 juli nästa år,

i övrigt taga befattning med polisväsendets administration enligt föreskrifter som med- delas därom.

54 §

Styrelsen skall taga den befattning med rekrytering och fortbildning av polismän som rikspolisstyrelsen föreskriver.

55 §

Beträffande styrelsens uppgifter i övrigt gäller vad som är stadgat i lag eller annan författning.

Organisation

56 §

Ledamöter av styrelsen är landshövdingen i ett län inom polisregionen, vilken är sty- relsens ordförande, regionpolischefen och minst fem andra ledamöter. Kungl. Maj:t ut- ser särskilt andra ledamöter än regionpolischefen och utser även en ledamot till vice ord- förande i styrelsen.

57 §

För verksamheten inom regionen skall finnas ett kansli. Chef för kansliet är region- polischefen.

En biträdande regionpolischef är regionpolischefens ställföreträdare.

Inom styrelsens kansli finnes under regionpolischefen och biträdande regionpolis- chefen en arbetsenhet för övervakningsverksamhet och en för utredningsverksamhet och allmän serviceverksamhet.

58 §

Hos styrelsen är i övrigt anställda tjänstemän enligt personalförteckning samt annan personal i mån av behov och tillgång på medel.

Styrelsen kan beordra tjänsteman vid den lokala polisorganisationen att tillfälligt tjänstgöra hos styrelsen.

Ärendenas handläggning

59 §

I plenum, som består av styrelsens samtliga ledamöter, avgöres

1. viktigare frågor om organisation och arbetsordning,
2. frågor om förslag till beräkning av utgifter för polisväsendet i regionen och andra frågor av större ekonomisk betydelse,
3. frågor om tillsättning av tjänst vid styrelsen i lägst lönegrad 17 på löneplan A och tjänst i lägst lönegrad 23 på löneplan A i den lokala polisorganisationen,
4. frågor beträffande tjänstemän vid polisväsendet i regionen om disciplinstraff, flyttningsskyldighet, avstängning från tjänsten eller läkarundersökning,
5. frågor om belöningar och ersättningar för hjälp åt polisman,
6. andra frågor som regionpolischefen hänskjuter till plenum.

Regionpolischefen beslutar ensam i alla ärenden som innebär utövning av polisledning.

60 §

I pleniären är styrelsen beslutför när ordföranden, regionpolischefen och minst tre andra ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta förenar sig eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Om omröstning i fråga som avses i 59 § 4. gäller särskilda bestämmelser.

Är pleniären så brådskande att styrelsen icke hinner sammanträda för behandling av ärendet, avgöres detta genom meddelande mellan ordföranden, regionpolischefen och minst tre andra ledamöter. Kan ärendet icke lämpligen avgöras på detta sätt kan regionpolischefen besluta ensam i närvaro av den föredragande till vars uppgifter ärendet hör. Beslut, som fattas enligt detta stycke, skall anmälas vid nästa plenum.

61 §

Ärende, som icke skall avgöras i plenum, avgöres av regionpolischefen ensam.

62 §

I arbetsordning eller genom särskilt beslut kan överlämnas åt annan tjänsteman än regionpolischefen att avgöra ärende eller grupp av ärenden som inte är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på regionpolischefen.

63 §

När regionpolischefen är hindrad att utöva sin tjänst, utövas den av hans ställföreträdare. Denne inträder efter beslut av regionpolischefen även i övrigt i hans ställe vid behandlingen av visst ärende eller viss grupp av ärenden.

64 §

Uppkommer hinder för såväl regionpolischefen som dennes ställföreträdare, fullgöres regionpolischefens åligganden av den polischef regionpolischefen bestämmer.

65 §

Beslut som innebär utövning av polisledning fattas utan föredragning.

Annat ärende avgöres efter föredragning som ankommer på chefen för den enhet dit ärendet hör eller på föredragande som förordnas av regionpolischefen. I arbetsordning eller genom särskilt beslut får medges att ärende som handlägges enligt 62 § avgöres utan föredragning.

Regionpolischefen får själv övertaga beredning och föredragning av ärende.

Chef för enhet får närvara, när ärende som hör till hans enhet föredrages av annan.

66 §

Om någon som närvarit vid den slutliga handläggningen av ärende eller föredraganden har skiljaktig mening, skall denna antecknas.

67 §

Under tjänsteresa eller vid annat tillfälle, när ärende som skall avgöras efter föredragning är så brådskande att föredragande ej kan tillkallas, kan regionpolischefen utan föredragning meddela beslut som icke kan uppskjutas utan olägenhet.

68 §

Regionpolischefen, biträdande regionpolischefen, chef för enhet eller, efter beslut av regionpolischefen, annan tjänsteman får infordra förklaring, upplysning eller yttrande i ärende hos styrelsen.

69 §

Bestämmelserna om jäv mot domare äger motsvarande tillämpning på regionpolischefen, den som handlägger ärende i regionpolischefens ställe, föredragande och annan som deltar i handläggning av ärende som ankommer på regionpolischef.

Distriktpolisstyrelse

Uppgifter

70 §

Distriktpolisstyrelsen utövar ledningen av polisverksamheten i polisdistriktet och med de begränsningar som följer av bestämmelserna i denna instruktion chefskapet över tjänstemännen i distriktet.

71 §

Styrelsen skall noga följa förhållandena inom polisdistriktet och verka för ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten. Det åligger styrelsen särskilt att

ägna uppmärksamhet åt polisväsendets organisation i distriktet,

varje år enligt regionpolisstyrelsens bestämmande inge förslag till beräkning av utgifterna för distriktets polisorganisation,

i övrigt taga befattning med polisväsendets administration enligt de föreskrifter som meddelas därom.

Finner styrelsen att anordning eller föreskrift bör komma till stånd eller ändras, skall styrelsen vidtaga eller föreslå lämplig åtgärd hos regionpolisstyrelsen.

Styrelsen skall även i övrigt underrätta regionpolisstyrelsen om förhållande som kan föranleda åtgärd från regionpolisstyrelsens sida eller regionpolisstyrelsen av annan anledning bör känna till.

72 §

Beträffande styrelsens uppgifter i övrigt gäller vad som är stadgat i lag eller annan författning.

Organisation

73 §

Styrelsen består av polischefen samt sex andra ledamöter och samma antal suppleanter, vilka utses av regionpolisstyrelsen på förslag av kommunfullmäktige, eller om distriktet består av flera kommuner, på förslag av landstinget. I Göteborgs och Malmö polisdistrikt utses dock det antal ledamöter och suppleanter som Kungl. Maj:t särskilt bestämmer på förslag av kommunfullmäktige i dessa städer.

Ordförande och vice ordförande utses av regionpolisstyrelsen bland ledamöter som föreslagits av kommun eller landsting.

74 §

Ledamot eller suppleant skall vara bosatt i kommunen och äga rösträtt vid kommunala fullmäktigeval.

Ledamöter och suppleanter utses för tre år, räknat från den 1 januari året näst efter det då allmänna val till landsting och kommunfullmäktige ägt rum.

75 §

Polisstyrelsen bestämmer den ordning i vilken suppleanterna skall inkallas till tjänstgöring.

76 §

Hos styrelsen är anställda tjänstemän enligt personalförteckning samt annan personal i mån av behov och tillgång på medel.

I de polisdistrikt rikspolisstyrelsen bestämmer är dessutom anställd personal för att tillgodose behovet av rekrytering till polismanstjänster.

I mån av behov och tillgång på medel äger polischef anlita experter och sakkunniga.

77 §

I de polisdistrikt rikspolisstyrelsen bestämmer skall polismän avdelas för trafikövervakning och därmed sammanhängande verksamhet inom polisregionen (regiontrafikgrupp). I Stockholms polisdistrikt skall polismän avdelas för polisverksamhet som ledes av rikspolisstyrelsen.

Rikspolisstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om avdelande av personal som avses i första stycket.

78 §

Den ort där polischefen är stationerad är polisdistriktets kansliort.

79 §

Tjänstemän som är stationerade i kansliorten och icke avdelats för tjänstgöring som avses i 77 § utgör polisdistriktets huvudstyrka.

Om rikspolisstyrelsen icke föreskriver annat, bedrivs huvudstyrkans verksamhet inom kansliet, en ordningsavdelning och en utredningsavdelning.

Tjänstemän som är stationerade i samma ort utanför kansliorten utgör en arbetsgrupp.

80 §

Polisdistrikt kan indelas i vaktområden.

I vaktområde som icke omfattar kansliorten (lokalvaktområde) skall minst en arbetsgrupp vara stationerad. Finnes flera arbetsgrupper inom ett lokalvaktområde, skall verksamheten inom området ledas av chefen för en av arbetsgrupperna.

Polisdistrikt, som icke är indelat i vaktområden, och vaktområde kan indelas i vakt-distrikt.

81 §

Indelning i vaktområden och vakt-distrikt medför icke inskränkning i verksamhetsområdet för tjänstemän i polisdistriktet, om annat icke bestämmes av rikspolisstyrelsen beträffande vissa uppgifter.

Ärendenas handläggning

82 §

I plenum, som består av styrelsens samtliga ledamöter, avgöres

1. viktigare frågor om organisation och arbetsordning,
 2. frågor om förslag till beräkning av utgifter för polisväsendet i distriktet och andra frågor av större ekonomisk betydelse,
 3. frågor om tillsättning av tjänst i lägst lönegrad 17 på löneplan A,
 4. viktigare frågor om information om polisverksamheten i allmänhet,
 5. andra frågor som polischefen hänskjuter till plenum.
- Polischefen beslutar ensam i alla ärenden som innebär utövning av polisledning.

83 §

I pleniären är styrelsen beslutför när ordföranden, polischefen och minst tre andra ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta förenar sig eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder.

Är pleniären så brådskande att styrelsen icke hinner sammanträda för behandling av ärendet, avgöres detta genom meddelande mellan ordföranden, polischefen och minst tre andra ledamöter. Kan ärendet icke lämpligen avgöras på detta sätt kan polischefen besluta ensam i närvaro av den föredragande till vars uppgifter ärendet hör. Beslut, som fattas enligt detta stycke, skall anmälas vid nästa plenum.

84 §

Ärende, som icke skall avgöras i plenum, avgöres av polischefen ensam.

85 §

I fråga om polisverksamheten åligger det polischefen särskilt att vaka över att lagar och andra författningar eller föreskrifter rörande allmän ordning och säkerhet efterlevs, tillse att verksamheten bedrivs rationellt och effektivt, planlägga och leda polisens arbete i distriktet och verka för samordning av verksamheten med verksamheten i angränsande distrikt, samverka med andra organ, vars verksamhet berör polisverksamheten, öva tillsyn över informationsverksamheten i polisdistriktet, taga den befattning med rekrytering och fortbildning av polismän som rikspolisstyrelsen föreskriver.

86 §

Polischef skall hålla sig underrättad om de underlydandes duglighet, nit och lämplighet för tjänsten. Begår underlydande fel eller försummelse i tjänsten, skall polischefen vidtaga åtgärder för att rätta felet eller försummelsen och hindra att felet eller försummelsen upprepas.

87 §

Bestämmelserna i 85 och 86 §§ gäller i tillämpliga delar även annan förman än polischef.

88 §

I arbetsordning eller genom särskilt beslut kan överlämnas åt annan tjänsteman än polischefen att avgöra ärende eller grupp av ärenden som icke är av sådan beskaffenhet att prövningen bör ankomma på polischefen.

89 §

I arbetsordning anges vem som är polischefens ställföreträdare.

När polischefen är hindrad att utöva sin tjänst, utövas den av hans ställföreträdare. Denne inträder efter beslut av polischefen även i övrigt i hans ställe vid behandlingen av visst ärende eller viss grupp av ärenden.

90 §

Uppkommer hinder för såväl polischefen som dennes ställföreträdare, fullgöres polischefens åligganden av den polischefen bestämmer.

91 §

Ärende, som handlägges av polischefen eller i dennes ställe av annan tjänsteman och icke angår ledning av polisverksamheten eller polisväsendets administration, avgöres efter föredragning, om rikspolisstyrelsen icke föreskriver annat.

I vilken utsträckning föredragning i övrigt skall ske bestämmas av rikspolisstyrelsen. Om fördelningen av föredragningsskyldigheten bestämmas i arbetsordning.

92 §

Om någon som närvarit vid den slutliga handläggningen av ärende eller föredraganden har skiljaktig mening, skall denna antecknas.

93 §

För underlåtenhet att efterkomma föreskrift att lämna upplysning eller avge förklaring eller yttrande får, om påföljd för underlåtenheten icke är föreskriven i lag eller annan författning, föredraganden eller den som har att slutligt besluta i ärendet förelägga vite från och med fem till och med etthundra kronor eller äventyr att ärendet ändå företages till avgörande.

Försättes vite som förelagts enligt första stycket, får länsstyrelsen på framställning utdöma vitet.

94 §

Bestämmelserna om jäv mot domare äga motsvarande tillämpning på polischefen, den som handlägger ärende i polischefens ställe, föredragande och annan som deltagit i handläggning av ärende som ankommer på polischef.

95 §

Beslut som icke angår ledning av polisverksamheten skall avfattas skriftligen. Av handling som finnes hos styrelsen skall framgå vem som deltog i beslutet eller i övrigt var närvarande när detta fattades samt beslutets dag och dess innehåll.

96 §

Protokoll föres när skiljaktig mening förekommer eller protokoll behöves av annan orsak. Skiljaktig mening behöver dock ej antecknas i protokoll, om den framgår av annan handling hos styrelsen.

Rikspolisstyrelsen kan utfärda närmare föreskrifter om protokoll.

97 §

I skrivelse till Kungl. Maj:t, chef för statsdepartement, rikspolisstyrelsen, regionpolisstyrelse eller länsstyrelse skall anges vem som deltog i det beslut som skrivelsen avser eller i övrigt var närvarande när beslutet fattades och vem som var föredragande. Har skiljaktig mening förekommit i ärendet, skall den anges i skrivelsen eller framgå av protokollsutdrag som bifogas.

98 §

Hos styrelsen skall föras diarium, liggare och andra register enligt särskilda bestämmelser eller enligt föreskrifter av rikspolisstyrelsen.

99 §

Om fördelning av beslutanderätten i sådana ärenden som ankommer på polischefen och icke angår ledning av polisverksamheten eller polisväsendets administration gäller särskilda bestämmelser.

100 §

Rikspolisstyrelsen kan föreskriva att uppgifter som ankommer på polischef och angår polisväsendets administration får handläggas av tjänsteman som lyder under polischefen.

Annan tjänsteman inom polisväsendet än polisman får biträda i den verksamhet som ankommer på polisen i den utsträckning som rikspolisstyrelsen bestämmer.

Arbetstidens förläggning

101 §

Om arbetstidens förläggning för vissa polismän gäller särskilda bestämmelser.

102 §

Även när polisman är tjänstefri är han skyldig att efter förmans order inträda i tjänstgöring, om det är nödvändigt för polisverksamhetens behöriga fullgörande, självmant ingripa för att trygga allmän ordning och säkerhet inom det polisdistrikt där han är anställd, självmant anmäla sig hos sin närmaste förman vid utomordentliga tillfällen, såsom vid upplopp eller andra oroligheter, naturkatastrof eller omfattande brand eller trafikolycka.

103 §

Om polischefen icke bestämmer annat, skall polisman när han börjar semester eller tjänstledighet lämna uppgift om var han ämnar vistas under ledigheten.

Blir polisman av sjukdom eller annan anledning hindrad att utöva sin tjänst, skall han ofördröjligen anmäla det till sin närmaste förman.

104 §

Polischef, polisöverintendent, polisintendent, förste polisassessor, polisassessor eller polissekreterare är skyldig att under annan tid än ordinarie arbetstid tjänstgöra som jourhavande polischef inom eget och enligt regionpolisstyrelsens bestämmande även annat polisdistrikt i regionen.

Arbetsordning, tjänsteföreskrifter m. m.

105 §

De allmänna bestämmelser, som fordras för arbetet i polisdistrikt utöver denna instruktion och andra föreskrifter av Kungl. Maj:t, rikspolisstyrelsen eller regionpolisstyrelse, meddelas i arbetsordning som regionpolisstyrelsen fastställer. Därjämte kan polischefen meddela särskilda föreskrifter för personalen.

106 §

Till ledning för utarbetande av arbetsordning fastställer rikspolisstyrelsen normalarbetsordning.

I arbetsordning får icke utan samråd med rikspolisstyrelsen föreskrivas väsentlig avvikelse från normalarbetsordning.

107 §

Avskrift av fastställd arbetsordning och ändring däri skall tillställas rikspolisstyrelsen.

Polischefen skall tillse att bestämmelserna i arbetsordningen delges tjänstemän som beröres av bestämmelserna.

108 §

Polischefen skall i enlighet med rikspolisstyrelsens anvisningar fastställa tjänstgörings-, beredskaps- eller fridygnspan för polisdistriktets tjänstemän. Avskrift av sådan plan skall tillställas regionpolisstyrelsen och rikspolisstyrelsen.

109 §

Bestämmelserna om polischefen i 105 och 107 §§ gäller i tillämpliga delar regionpolisstyrelsen i fråga om polisdistriktets polismän som tjänstgör hos regionpolisstyrelsen eller i regiontrafikgrupp samt rikspolisstyrelsen i fråga om polismän i Stockholms polisdistrikt vilka avdelats för polisverksamhet som ledes av rikspolisstyrelsen.

110 §

När det erfordras kan regionpolisstyrelsen bestämma den ort där polischef och polischefen den ort där annan polisman skall vara bosatt. Föreskrifter i detta hänseende utfärdas av rikspolisstyrelsen.

111 §

Polisman får ej bedriva advokatverksamhet eller likartad verksamhet och ej heller idka sådan förvärvsverksamhet eller åtaga sig sådant uppdrag som icke kan förenas med hans ställning som polisman. Denna bestämmelse gäller icke förtroendeuppdrag i facklig, politisk eller ideell organisation.

Utan tillstånd i varje särskilt fall får polisman icke åtaga sig uppdrag att fullgöra polisverksamhet utom tjänsten eller ordinarie eller extra ordinarie polisman åtaga sig uppdrag att själv eller genom annan förrätta auktion eller att vara rätts ombudsman eller förvaltare i konkurs. Tillstånd meddelas av rikspolisstyrelsen eller den myndighet styrelsen bestämmer. Tillstånd bör begränsas till viss tid om det lämpligen kan ske.

112 §

Om skyldighet för polisman eller den som utan att vara polisman förordnas att fullgöra annan polisverksamhet än trafikövervakning att inneha och under tjänstgöring vara iförd tjänstedräkt samt att vara försedd med tjänstetecken och beväpning meddelas föreskrifter av rikspolisstyrelsen.

Semester och annan ledighet m. m.

113 §

Förläggningen av semester bestämmas i fråga om polismästare av regionpolisstyrelsen,

polisöverintendent, polisintendent, byråchef, kanslichef, byrådirektör, förste polis-assessor eller polisassessor av regionpolisstyrelsen eller, efter beslut av rikspolisstyrelsen, av polischefen,

polissekreterare i befordringsgång av rikspolisstyrelsen eller, efter beslut av styrelsen, av regionpolisstyrelsen,

annan personal av polischefen.

114 §

Annat ledighet än semester beviljas polismästare, polisöverintendent eller byråchef av regionpolisstyrelsen samt polisintendent, kanslichef, byrådirektör, förste polisassessor

eller polisassessor av regionpolisstyrelsen eller, efter beslut av rikspolisstyrelsen, av polischefen. Ledighet för polissekreterare i befodringsgång beviljas av rikspolisstyrelsen och för annan personal av polischefen, om rikspolisstyrelsen icke bestämmer annat.

För den som innehar eller uppehåller tjänst i lägst lönegrad C 1 avgör dock Kungl. Maj:t fråga om annan ledighet än för sjukdom eller sådant allmänt uppdrag, som meddelats av Kungl. Maj:t eller på grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande, om ledigheten skall vara längre än sex månader i följd.

115 §

I fråga om tjänst som polismästare, polisöverintendent, polisintendent, byråchef, kanslichef, byrådirektör, förste polisassessor och polisassessor eller vikariat på sådan tjänst vilket tillsättes av Kungl. Maj:t prövas fråga om anställnings upphörande enligt 31 §, 32 § första stycket a) eller b) eller 35 § statstjänstemannalagen av rikspolisstyrelsen.

116 §

Tillämpningsföreskrifter till bestämmelserna i 113 och 114 §§ meddelas av rikspolisstyrelsen.

Åtal och disciplinär bestraffning m. m.

117 §

Bestämmelserna i 18 § första stycket statstjänstemannalagen skall gälla den som innehar eller uppehåller tjänst som polismästare, polisöverintendent eller byråchef.

Polisman som avses i 8 § c) får icke i disciplinär ordning dömas till löneavdrag eller suspension under längre tid än femton dagar eller till avsättning.

118 §

Förman får försätta underlydande polisman ur tjänstgöring, när åtgärden finnes erforderlig för att säkerställa tjänstens behöriga fullgörande. Den som kan besluta om avstängning skall omedelbart underrättas om sådan åtgärd och skall genast pröva om åtgärden skall bestå.

Tillkallande av polisförstärkning

119 §

För polisverksamhet som avses i 28 § kan rikspolisstyrelsen tillkalla polisförstärkning.

120 §

Erfordras att polisstyrkan i viss polisregion förstärkes med personal från annan region, ankommer det på rikspolisstyrelsen att efter samråd med berörda regionpolischer besluta därom i de fall, då beslutanderätten icke enligt vad i 121 § stadgas tillkommer regionpolischefen.

121 §

Regionpolischef får beordra polisman, som är anställd inom regionen, att för visst uppdrag tillfälligt tjänstgöra som polisförstärkning i annan region och för sådan tjänst-

göring i regionen begära polisförstärkning från annan region.

Kan överenskommelse icke träffas mellan berörda regionpolischefer eller fordras förstärkning med större polistyrkor eller för längre tid, skall frågan hänskjutas till rikspolisstyrelsens avgörande.

122 §

Fordras polisförstärkning i ett polisdistrikt, får regionpolischefen beordra polisman som är anställd i annat distrikt inom regionen till tjänstgöring i distriktet.

Kan regionpolischefens besked icke avvaktas, får lokal polischef beordra polisman som står under hans ledning att tillfälligt tjänstgöra som polisförstärkning i annat polisdistrikt i regionen. I sådant fall får denne som polisförstärkning i sitt polisdistrikt tillkalla polisman som är anställd där och ingår i regiontrafikgrupp.

123 §

När särskilda skäl föranleder det, får rikspolisstyrelsen beordra elever vid polisskolan att tjänstgöra som polisförstärkning.

124 §

Om annat icke bestämmes för särskilt fall, utövas chefskapet över personal, som tjänstgör såsom polisförstärkning, av den som leder den verksamhet för vilken förstärkningen fordras.

125 §

Angående begäran om militärhandräckning gäller särskilda bestämmelser. Polischef får anlita biträde av frivilliga för skallgång eller annan eftersökning.

Tjänstetillsättning m. m.

126 §

Rikspolischefen och överdirektören förordnas av Kungl. Maj:t för högst sex år. Rikspolisstyrelsens övriga ledamöter förordnas för högst tre år.

Annan tjänst vid rikspolisstyrelsen i lägst lönegrad C 1 tillsättes av Kungl. Maj:t efter anmälan av rikspolischefen. Övriga tjänster tillsättes och annan personal antages av styrelsen.

127 §

Tjänst som regionpolischef tillsättes av Kungl. Maj:t.

Regionpolisstyrelsens övriga ledamöter förordnas för högst tre år.

Tjänst som biträdande regionpolischef tillsättes av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen. Annan polismanstjänst vid regionpolisstyrelse tillsättes av rikspolisstyrelsen. Övriga tjänster tillsättes och annan personal antages av regionpolisstyrelsen.

128 §

Tjänst som polismästare i Stockholms, Göteborgs eller Malmö polisdistrikt tillsättes av Kungl. Maj:t.

Annan tjänst som polismästare tillsättes av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen.

Distriktpolisstyrelsens övriga ledamöter förordnas för högst tre år.

129 §

Tjänst som polisöverintendent, polisintendent, byråchef, kanslichef, byrådirektör, förste polisassessor eller polisassessor tillsättes av Kungl. Maj:t efter förslag av rikspolisstyrelsen.

130 §

Tjänst som polissekreterare, polis- eller kriminalkommissarie, biträdande polis- eller kriminalkommissarie, polis- eller kriminalinspektör, förste polis- eller kriminalassistent eller polis- eller kriminalassistent tillsättes av rikspolisstyrelsen.

I Stockholms, Göteborgs eller Malmö polisdistrikt tillsättes annan tjänst i lägst lönegrad 17 på löneplan A av regionpolisstyrelsen.

I övriga polisdistrikt tillsättes annan ordinarie tjänst eller annan extra ordinarie tjänst i lägst lönegrad A 10 eller tjänst som extra ordinarie poliskonstapel i lönegrad A 9 eller annan extra tjänst i lägst lönegrad A 17 av regionpolisstyrelsen.

131 §

Polissekreterare i befordringgång och sådan extra polisman eller extra poliskonstapel som tillhör rekryteringspersonalen antages av rikspolisstyrelsen.

132 §

Inom den lokala polisorganisationen tillsättes övriga tjänster och antages annan personal av distriktpolisstyrelsen.

133 §

Regionpolischef och polismästare i Stockholms, Göteborgs eller Malmö polisdistrikt förordnas för högst sex år.

Ordinarie tjänst med beteckningen Ao tillsättes, när fråga är om tjänst som avses i 128 § andra stycket och 129 §, med fullmakt och i annat fall med konstitutorial.

134 §

Innan rikspolisstyrelsen avger förslag till eller meddelar beslut om tillsättning av tjänst skall regionpolisstyrelsens yttrande inhämtas.

Innan regionpolisstyrelsen avger yttrande om tillsättning av annan tjänst än polischefstjänst eller meddelar beslut om tjänstetillsättning skall polischefens yttrande inhämtas.

135 §

Kungörelse om ledig tjänst, som avses i 128 § andra stycket och 129 §, eller annan polismanstjänst utfärdas av rikspolisstyrelsen och införes i Rikspolisstyrelsens personalmeddelanden i stället för Post- och Inrikes Tidningar. Förslag av rikspolisstyrelsen eller beslut av rikspolisstyrelsen, regionpolisstyrelsen eller distriktpolisstyrelsen tillkännages i Rikspolisstyrelsens personalmeddelande. Personalmeddelande anslås snarast i rikspolisstyrelsens, regionpolisstyrelsens och distriktpolisstyrelsens lokaler.

När kungörelse av regionpolisstyrelsen om annan ledig tjänst än som avses i första stycket eller regionpolisstyrelsens beslut om tillsättning av eller beslut att icke tillsätta sådan tjänst anslås i regionpolisstyrelsens lokal, skall avskrift av kungörelsen eller beslutet snarast anslås i distriktpolisstyrelsens lokal. På avskriften skall anges dagen då anslaget skedde i regionpolisstyrelsens lokal.

136 §

Behörig till extra ordinarie tjänst som poliskonstapel är den som genomgått föreskriven polismansutbildning och tjänstgjort såsom polisman minst så lång tid att den jämte utbildningstiden uppgår till ett år.

Behörig till ordinarie tjänst som poliskonstapel eller förste poliskonstapel eller tjänst som polis- eller kriminalassistent eller förste polis- eller kriminalassistent eller polis- eller kriminalinspektör eller biträdande polis- eller kriminalkommisarie eller polis- eller kriminalkommisarie är den som fyller villkoren för extra ordinarie tjänst som poliskonstapel och tjänstgjort som polisman under minst så lång tid att den jämte tiden för utbildningen vid polisskolan uppgår till två år sex månader.

137 §

Rikspolisstyrelsen får meddela ytterligare eller särskilda behörighetsvillkor och medge undantag från föreskrivna behörighetsvillkor i fråga om tjänst som anges i 136 §.

138 §

Behörig att antagas till polissekreterare i befordringsgång är den som avlagt juris kandidatexamen och därefter fullgjort vad som fordras för erhållande av bevis om tingsutbildning eller som med godkända betyg genomgått annan föreskriven utbildning för att kunna antagas till sådan polissekreterare och därefter minst ett år fullgjort tjänstgöring vid regionpolisstyrelse eller distriktpolisstyrelse.

Ytterligare föreskrifter om behörighet att antagas till polissekreterare i befordringsgång meddelas av rikspolisstyrelsen.

139 §

Behörig till tjänst som biträdande regionpolischef eller polisöverintendent eller som polisintendent i Malmö polisdistrikt är den som avlagt juris kandidatexamen och fullgjort vad som fordras för erhållande av bevis om tingsutbildning samt genomgått föreskriven polischefsutbildning.

Behörig till tjänst som polismästare som avses i 128 § andra stycket eller som polisintendent i annat polisdistrikt än Malmö polisdistrikt eller som förste polisassessor, polisassessor eller polissekreterare, som icke är i befordringsgång, är den som fyller villkoren enligt 138 § och genomgått föreskriven polischefsutbildning.

140 §

Polissekreterare i befordringsgång och sådan extra polisman eller extra poliskonstapel som tillhör rekryteringspersonalen är skyldig att tjänstgöra inom den eller de polisregioner rikspolisstyrelsen bestämmer.

141 §

Förordnande för den som skall utföra polisbevakning utan att vara anställd inom polisväsendet (ordningsvakt) meddelas av rikspolisstyrelsen om bevakningen berör flera polisregioner, av regionpolisstyrelsen om bevakningen berör flera polisdistrikt inom regionen och av distriktpolisstyrelsen i annat fall.

Förordnande för ordningsvakt skall ange verksamhetens art och omfattning samt innehålla uppgift om den som skall utöva förmanskap över ordningsvakten. Förordnande får meddelas endast den som prövas lämplig att utöva polisverksamhet som förordnandet avser och kan när som helst återkallas. Rikspolisstyrelsen kan utfärda närmare föreskrifter om prövningen.

Besvär

142 §

Talan mot regionpolisstyrelsens beslut föres genom besvär hos Kungl. Maj:t utom såvitt avser beslut angående polisväsendets administration. I sistnämnda fall föres talan genom besvär hos rikspolisstyrelsen.

Talan mot distriktpolisstyrelsens beslut föres hos regionpolisstyrelsen genom besvär om annat icke är föreskrivet.

I fråga om beslut eller förslag till tjänstetillsättning eller beslut att icke tillsätta tjänst räknas besvärstiden, om tillkännagivandet skall införas i Rikspolisstyrelsens personalmeddelande från den dag då införandet skedde och om tillkännagivandet skall ske endast genom anslag från den dag då anslaget skedde hos den myndighet som meddelat beslutet eller avgett förslaget. Detsamma gäller beslut om långtidsvikariat som tillsättes i samma ordning som tjänsten.

Slutbestämmelse

143 §

Bestämmelserna i denna instruktion gäller den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av brott mot rikets säkerhet m. m. endast i den mån annat icke föreskrives särskilt.

Denna instruktion träder i kraft den då polisinstruktionen (1965: 686), instruktionen (1965: 674) för rikspolisstyrelsen samt lagen (1964: 320) om polisenämnder skall upphöra att gälla.¹

¹ Övergångsbestämmelser behövs i flera avseenden. De har inte medtagits i detta utkast.

Förslag till polisinstruktion

Inledande bestämmelser	1	§
Allmänna bestämmelser		
<i>Polisens uppgifter</i>	2-3	§§
<i>Polisorganen</i>	4-7	§§
<i>Polisman, förman och befälsförhållanden</i>	8-10	§§
<i>Polismans allmänna åligganden m.m.</i>	11-18	§§
<i>Polismans maktbefogenhet</i>	19-24	§§
<i>Gemensam bestämmelse</i>	25	§
Rikspolisstyrelsen		
<i>Uppgifter</i>	26-34	§§
<i>Organisation</i>	35-37	§§
<i>Ärendenas handläggning</i>	38-48	§§
Regionpolisstyrelse		
<i>Uppgifter</i>	49-55	§§
<i>Organisation</i>	56-58	§§
<i>Ärendenas handläggning</i>	59-69	§§
Distriktpolisstyrelse		
<i>Uppgifter</i>	70-72	§§
<i>Organisation</i>	73-81	§§
<i>Ärendenas handläggning</i>	82-100	§§
<i>Arbetstidens förläggning</i>	101-104	§§
<i>Arbetsordning, tjänsteföreskrifter m.m.</i>	105-112	§§
<i>Semester och annan ledighet m.m.</i>	113-116	§§
<i>Åtal och disciplinär bestraffning m.m.</i>	117-118	§§
Tillkallande av polisförstärkning	119-125	§§
Tjänstetillsättning m. m.	126-141	§§
Besvär	142	§§
Slutbestämmelse	143	§§

Bilaga 6: 1:1 Förteckning över antal ledamöter i distriktpolisstyrelse

I nedanstående förteckning redovisas utfallet av en beräkning av antalet ledamöter i distriktpolisstyrelse för ett fall där kommunfullmäktige skall välja andra ledamöter än polischefen. Beräkningen grundas i första hand på att styrelsen skall bestå av sex ledamöter förutom polischefen. Varje kommunblock skall dock alltid ha minst en

representant i styrelsen. Det innebär att antalet valda ledamöter i styrelsen måste bli större än sex i en del fall. I andra hand har ledamöterna fördelats mellan kommunblocken efter folkmängd per 1.1.1969. Även av hänsyn till stora skillnader i folkmängden mellan kommunblocken har antalet ledamöter i styrelserna i några fall utökats.

Län	Polisdistrikt	Kommunblock	Antal ledamöter	
1	2	3	4	
<i>Stockholms polisregion</i>				
Stockholm	Danderyd	Danderyd	6	
	Lidingö	Lidingö	6	
	Täby	Roslags/Näsby		3
		Vallentuna		1
		Vaxholm		1
		Åkersberga		1
				6
	Handen	Handen		3
		Bollmora		2
		Nynäshamn		1
				6
	Huddinge	Huddinge		4
		Tumba		2
				6
	Jakobsberg	Jakobsberg ¹		6
	Sollentuna	Sollentuna		6
	Märsta	Märsta		3
		Upplands-Väsby		3
				6
	Nacka	Nacka		4
Gustavsberg			2	
			6	
Norrtälje	Norrtälje		6	
	Östhammar ²			

¹ Kungsängen torde föras till Jakobsbergs polisdistrikt

² Östhammar kommer att föras till Uppsala län

1	2	3	4
	Solna	Solna/Sundbyberg Träkvista/Tappström	5 1 6
	Stockholm	Stockholm	6
	Södertälje	Södertälje	6
Uppsala	Enköping	Enköping Kungsängen ¹	6
	Uppsala	Uppsala ² Tierp Skutskär Örbyhus/Österbybruk	3 1 1 1 6
Gotland	Visby	Visby	6
Västmanland	Köping	Köping Arboga Kungsör	3 2 1 6
	Västerås	Västerås Hallstahammar Surahammar Fagersta Norberg Skinnskatteberg Sala Heby	3 1 1 1 1 1 1 1 10
<i>Norrköpings polisregion</i>			
Södermanland	Eskilstuna	Eskilstuna Strängnäs	4 2 6
	Katrineholm	Katrineholm Flen Vingåker	3 2 1 6
	Nyköping	Nyköping Oxelösund	4 2 6
Östergötland	Linköping	Linköping Kisa Österbymo Åtvidaberg	3 1 1 1 6
	Motala	Motala Mjölby Boxholm Ödeshög	3 1 1 1 6
	Norrköping	Norrköping Finspång Söderköping Valdemarsvik	3 1 1 1 6
<i>Kalmar polisregion</i>			
Jönköping	Eksjö	Eksjö Aneby Nässjö Tranås Vetlanda Sävsjö	1 1 1 1 1 1 6
	Jönköping	Jönköping	6
	Värnamo	Värnamo	2

¹ Kungsängen förs till Stockholms län

² Östhammar kommer att föras till Uppsala län

1	2	3	4
		Gislaved	1
		Gnosjö	1
		Hyltebruk	1
		Vaggeryd/Skillingaryd	1 6
Kronoberg	Ljungby	Ljungby	2
		Markaryd/Strömsnäsbruk	2
		Ålmhult	2 6
	Växjö	Växjö	2
		Alvesta	1
		Lessebo	1
		Åseda/Lenhovda	1
		Tingsryd	1 6
Kalmar	Kalmar	Kalmar	3
		Borgholm	1
		Emmaboda	1
		Mörbylånga	1
		Nybro	1
		Torsås	1 8
	Oskarshamn	Oskarshamn	2
		Högsby	1
		Mönsterås	1
		Hultsfred/Virserum	2 6
	Västervik	Västervik	4
		Vimmerby	2 6
Blekinge	Karlshamn	Karlshamn	2
		Olofström	2
		Sölvesborg	2 6
	Karlskrona	Karlskrona	4
		Ronneby	2 6
<i>Malmö polis-region</i>			
Kristianstad	Hässleholm	Hässleholm	3
		Osby	2
		Perstorp	1 6
	Kristianstad	Kristianstad	4
		Broby	1
		Bromölla	1 6
	Ängelholm	Ängelholm	2
		Båstad	1
		Klippan	1
		Åstorp	1
		Örkelljunga	1 6
Malmöhus	Eslöv	Eslöv	3
		Höör	1
		Hörby	2 6
	Hälsingborg	Hälsingborg	4
		Bjuv	1
		Höganäs	1 6
	Landskrona	Landskrona	4
		Svalöv	2 6
	Lund	Lund	4
		Kävlinge	2 6
	Malmö	Malmö	4
		Vellinge	1
		Lomma	1 6
	Trelleborg	Trelleborg	6

1	2	3	4
	Ystad	Ystad Sjöbo Skurup Simrishamn Tomelilla	2 1 1 1 1 <u>6</u>
<i>Göteborgs polisregion</i>			
Halland	Halmstad	Halmstad Laholm	4 2 <u>6</u>
	Varberg	Varberg Falkenberg	3 3 <u>6</u>
	Kungsbacka	Kungsbacka	6
Göteborgs och Bohus	Göteborg	Göteborg Partille Öckerö	4 1 1 <u>6</u>
	Kungälv	Kungälv Orust Tjörn Stenungsund	3 1 1 1 <u>6</u>
	Mölnadal	Mölnadal Mölnlycke	4 2 <u>6</u>
	Uddevalla	Uddevalla Gravarne Lysekil Munkedal Strömstad Tanumshede	3 1 1 1 1 1 <u>8</u>
Älvsborg	Alingsås	Alingsås Herrljunga Lerum Vårgårda	2 1 2 1 <u>6</u>
	Borås	Borås Kinna Svenljunga Ulricehamn Tranemo	4 1 1 1 1 <u>8</u>
	Trollhättan	Trollhättan Lilla Edet Surte	3 1 2 <u>6</u>
	Vänersborg	Vänersborg Färgelanda Mellerud	3 1 2 <u>6</u>
	Åmål	Åmål Bengtstors	3 3 <u>6</u>
Skaraborg	Falköping	Falköping Tidaholm Habo	3 2 1 <u>6</u>
	Skövde	Skövde Hjo Karlsborg Tibro	3 1 1 1 <u>6</u>
	Lidköping	Lidköping Grästorps Götene Skara Nossebro Vara	1 1 1 1 1 1 <u>6</u>

1	2	3	4
	Mariestad	Mariestad Gullspång Töreboda	3 1 <u>2 6</u>
<i>Örebro polisregion Värmland</i>	Arvika	Arvika Åmotfors	4 <u>2 6</u>
	Säffle	Säffle Årjäng	4 <u>2 6</u>
	Hagfors	Hagfors Kyrkheden Sysslebäck Sonne Munkfors Torsby	1 1 1 1 1 <u>1 6</u>
	Karlstad	Karlstad Forshaga Grums Kil Skoghall	2 1 1 1 <u>1 6</u>
	Kristinehamn	Kristinehamn Filipstad Storfors	3 2 <u>1 6</u>
Örebro	Karlskoga	Karlskoga Degerfors	4 <u>2 6</u>
	Örebro	Örebro Hallsberg Askersund Kumla Laxå Lindesberg Hällefors Kopparberg Nora	2 1 1 1 1 1 1 1 <u>1 10</u>
Kopparberg	Avesta	Avesta Hedemora	3 <u>3 6</u>
	Borlänge	Borlänge Mockfjärd Säter Vansbro	3 1 1 <u>1 6</u>
	Falun	Falun Rättvik Leksand	4 1 <u>1 6</u>
	Ludvika	Ludvika Smedjebacken	4 <u>2 6</u>
	Mora	Mora Orsa Älvdalen Malung	2 1 1 <u>2 6</u>
<i>Sundsvalls polisregion Gävleborg</i>	Gävle	Gävle	6
	Hudiksvall	Hudiksvall Bergsjö Ljusdal	3 1 <u>2 6</u>

1	2	3	4
	Sandviken	Sandviken Hofors Ockelbo	3 2 1 6
	Söderhamn	Söderhamn Bollnäs Edsbyn	3 3 2 8
Västernorrland	Härnösand	Härnösand Kramfors	3 3 6
	Sollefteå	Sollefteå	6
	Sundsvall	Sundsvall Ånge Timrå	4 1 1 6
	Örnsköldsvik	Örnsköldsvik	6
Jämtland	Östersund	Östersund Bräcke Hammarstrand Järpen Krokom Strömsund Svenstavik Sveg	3 1 1 1 1 1 1 1 10
<i>Luleå polisregion</i>			
Västerbotten	Lycksele	Lycksele Sorsele Storuman Vilhelmina Åsele	2 1 1 1 1 6
	Skellefteå	Skellefteå Norsjö	4 2 6
	Umeå	Umeå Nordmaling Robertsfors Vindeln Vännäs	2 1 1 1 1 6
Norrbotten	Boden	Boden Jokkmokk	4 2 6
	Gällivare	Gällivare	6
	Haparanda	Haparanda Pajala Övertorneå Kalix Överkalix	1 1 1 2 1 6
	Kiruna	Kiruna	6
	Luleå	Luleå	6
	Piteå	Piteå Älvsbyn Arvidsjaur Arjeplog	3 1 1 1 6

Bilaga 6:1:2 Kommentar till utkast till polisinstruktion

Utredningens ställningstaganden i fråga om den regionala och lokala polisorganisationen kräver omfattande ändringar av den gällande författningstexten, främst av polisinstruktionen (1965: 686)¹ och länsstyrelseinstruktionen (1958: 333)². För att detaljerna i utredningens förslag skall framgå har utredningen utarbetat ett utkast till polisinstruktion med de centrala bestämmelserna på polisväsendets område. Utkastet redovisas i *bilaga 6: 1*.

Den nuvarande författningstexten har – frånsett några relativt obetydliga språkliga justeringar – inte ändrats i andra fall än då det varit nödvändigt på grund av de ställ-

ningstaganden som utredningen gjort i olika frågor.

Den nuvarande polisinstruktionen innehåller en mängd detaljföreskrifter och utkastet är därför omfattande. När författningstexten skall slutligt utformas, bör åtskilliga detaljföreskrifter kunna tagas bort. Vidare torde antalet paragrafer kunna minskas genom att hänvisningar till vad som gäller för rikspolisstyrelsen i flera fall kan göras i avsnitten om regionpolisstyrelse och distriktpolisstyrelse.

¹ Ändrad 1966: 357, 1967: 279, 1967: 803, 1969: 7 och 1969: 592.

² Omtryckt 1967: 831.

Följande uppställning avser att belysa hur utkastet till instruktionen byggs upp.

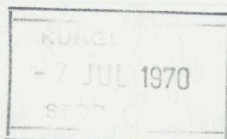
Utkast till PI	Gällande författningstext ^a	Utkast till PI	Gällande författningstext
1 § 1 st	1 § Rps I	12 §	11 § PI
	1 § 1 st PI	13 §	12 § PI
2 st	1 § 2 st PI	14 §	13 § PI
3 st	1 § 3 st PI	15 §	14 § PI
4 st	1 § 4 st PI	16 §	15 § PI
2 §	2 § PI	17 §	16 § PI
3 §	3 § PI	18 §	17 § PI
4 §	4 § PI	19 §	18 § PI
5 §	5 § PI	20 §	19 § PI
6 §	6 § PI	21 §	20 § PI
7 §	Ny	22 §	21 § PI
8 §	7 § PI	23 §	22 § PI
9 §	8 § PI	24 §	23 § PI
10 §	9 § PI	25 §	24 § PI
11 §	10 § PI	26 §	2 § Rps I

^a PI=polisinstruktionen, LI=länsstyrelseinstruktionen och Rps I=instruktion (1965:674) för rikspolisstyrelsen

Utkast till PI	Gällande författningstext	Utkast till PI	Gällande författningstext
27 §	3 § Rps I	84 §	Ny
28 §	4 § Rps I	85 §	44 § PI
29 §	35 § 2 st PI	86 §	48 § PI
30 §	6 § Rps I	87 §	49 § PI
31 §	7 § Rps I	88 §	Ny
32 §	8 § Rps I	89 §	Ny
33 §	9 § Rps I	90 §	Ny
34 §	10 § Rps I	91 §	59 § PI
35 §	11 § Rps I	92 §	60 § PI
36 §	12 § Rps I	93 §	61 § PI
37 §	13 § Rps I	94 §	62 § PI
38 §	14 § Rps I	95 §	63 § PI
39 §	15 § Rps I	96 §	64 § PI
40 §	16 § Rps I	97 §	65 § PI
41 §	17 § Rps I	98 §	66 § PI
42 §	18 § Rps I	99 §	67 § PI
43 §	19 § Rps I	100 §	68 § PI
44 §	20 § Rps I	101 §	69 § PI
45 §	21 § Rps I	102 §	70 § PI
46 §	22 § Rps I	103 §	71 § PI
47 §	23 § Rps I	104 §	72 § PI
48 §	24 § Rps I	105 §	73 § PI
49 §	16 a § LI	106 §	74 § PI
50 §	36 § PI	107 §	75 § PI
	37 § 3 st PI	108 §	76 § PI
51 §	37 § 1 och 2 st PI	109 §	77 § PI
52 §	39 § PI	110 §	78 § PI
53 §	36 § PI	111 §	79 § PI
	40 § PI	112 §	80 § PI
	8 § 3 LI	113 §	94 § PI
54 §	38 § PI	114 §	95 § PI
55 §	Ny	115 §	96 § PI
56 §	Ny	116 §	97 § PI
57 §	Ny	117 §	98 § PI
58 §	Ny	118 §	99 § PI
59 §	Ny	119 §	5 § 1 st Rps I
60 §	Ny	120 §	5 § 2 st Rps I
61 §	Ny	121 §	51 § PI
62 §	Ny	122 §	50 § PI
63 §	Ny	123 §	53 § PI
64 §	Ny	124 §	54 § PI
65 §	Ny	125 §	55 § PI
66 §	Ny	126 §	25 § Rps I
67 §	Ny	127 §	Ny
68 §	Ny	128 §	81 § PI
69 §	37 § LI	129 §	81 § PI
70 §	43 § PI	130 §	82 § PI
71 §	44, 45 och 47 §§ PI	131 §	83 § PI
72 §	Ny	132 §	84 § PI
73 §	Ny	133 §	85 § PI
74 §	Ny	134 §	86 § PI
75 §	Ny	135 §	87 § PI
76 §	28 § PI	136 §	88 § PI
77 §	29 § PI	137 §	89 § PI
78 §	30 § PI	138 §	90 § PI
79 §	31 § PI	139 §	91 § PI
80 §	32 § PI	140 §	92 § PI
81 §	33 § PI	141 §	93 § PI
82 §	Ny	142 §	100 § PI
83 §	Ny	143 §	101 § PI

I följande uppställning anges var bestämmelserna i PI, LI och RPS I återfinns i utkast till PI.

Nuvarande lagrum	§ i utkastet/utgår=u /ändras=ä	Nuvarande lagrum	§ i utkastet/utgår=u /ändras=ä
A. PI		B. LI	
1—6 §§	1—6 §§	2 §	ä
7—24 §§	8—25 §§	3 §	ä
25—26 §§	u	5 § 1 st	u
27 §	7 §	8 § 3	u (jämf. 53 §)
28—33 §§	76—81 §§	12 § 1 mom	ä
34 §	30 §	12 § 3 mom	u
35 § 1 st	u	16 a §	u (jämf. 49 §)
2 st	29 §	17 § 4 mom	u
36 §	50 och 53 §§	25 § 1 mom	ä
37 § 1 och 2 st	51 §	26 §	ä
3 st	50 §	28 §	ä
38 §	54 §	29 § 2 mom	ä
39 §	52 §	30 § 2 mom	u
40 §	53 §	32 § 1 mom	u
41 §	u	32 § 3 mom	ä
42 § (upphävd)	—	33 § sista st	u
43 §	70 §	38 §	ä
44 §	71 och 85 §§	40 § 2 mom	ä
45 §	71 §	42 § 1 mom	ä
46 §	u	45 § 1 mom	ä
47 §	71 §	48 § 1 mom	ä
48 §	86 §	49 § 2 mom	u
49 §	87 §	50 §	ä
50 §	122 §	56 §	ä
51 §	121 §		
52 §	u		
53—55 §§	123—125 §§	C. Rps I	
56—58 §§	u	1 §	1 §
59—80 §§	91—112 §§	2—4 §§	26—28 §§
81 §	128—129 §§	5 §	119—120 §§
82—93 §§	130—141 §§	6—24 §§	30—48 §§
94—99 §§	113—118 §§	25 §	126 §
100—101 §§	142—143 §§		

Nordisk udredningsserie (Nu) 1970

Kronologisk förteckning

1. Samordnad utbyggnadsplanering inom Nordel.
 2. Uddannelses- og forskningsspørgsmål.
 3. Prøveløsladelse.
-

Statens offentliga utredningar 1970

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Grundlagberedningen. 1. Riksdagsgrupperna • Regeringsbildningen. [16] 2. Ersättare för riksdagsledamöterna. [17] 3. Allmänna val på våren? [27]
Svensk FN-lag. [19]
Militära straff och disciplinmedel. [31]
Polisen i samhället. [32]

Försvarsdepartementet

Värnpliktstjänstgöringens civila meritvärde. [12]

Socialdepartementet

Livsmedelsstadgекommittén. 1. Ny livsmedelsstadga m.m. Del I. Förslag och motiv. [6] 2. Ny livsmedelsstadga m.m. Del II. Bilagor. [7]
Folkvandvårdens utbyggande och reglering. [11]

Kommunikationsdepartementet

Snöskotern — fordonet och föraren. [9]
Körkort och körkortsregistrering. [26]

Finansdepartementet

Upphandling av byggnader. Del 2. Administrationen. [18]
Understödsföreningar. [23]
Aspirationer, möjligheter och skattemoral. [25]
Tjänstgöringsbetyg. [28]
Decentralisering av statlig verksamhet. [29]
Stordriftsfördelar inom industriproduktionen. [30]

Utbildningsdepartementet

Om stat och kyrka. [2]
Yrkesutbildningsberedningen. 1. Reformerad lärarutbildning. [4] 2. Yrkesteknisk högskoleutbildning. [8]
Fria läromedel. [10]
Kompetensutredningen V. Behörighet, meritvärdering, studieprognos. Specialundersökningar av kompetensfrågor. [20] (Utkommer senare.) VI. Vägar till högre utbildning. [21] (Utkommer senare.)
Pedagogisk utbildning och forskning. [22]

Jordbruksdepartementet

Statligt stöd till fiskehamnar. [5]

Handelsdepartementet

Rationell bensinhandel. [24]

Inrikesdepartementet

Expertgruppen för regional utredningsverksamhet (ERU)
1. Balanserad regional utveckling. [3] 2. Urbaniseringen i Sverige. Bilagedel I till Balanserad regional utveckling. [14]
3. Regionalekonomisk utveckling. Bilagedel II till Balanserad regional utveckling. [15]

Civildepartementet

Barns utemiljö [1]

Industridepartementet

Sveriges energiförsörjning. Energpolitik och organisation. [13]

